

કિતાબ - નુક્તએ હિદાયત

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૧

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١٧﴾

أَمَّا بَعْدُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ وَالْفُرْقَانِ الْحَكِيمِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઈસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ર કર્યો છે, તો હક અને બાતિલના ઝિક્રથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ વસ્તુ બાતિલ છે અને કોઈ હક. આપણા પયગમ્બર (સ.) હક લઈને આવ્યા હતા. આપણા નબી (સ.)નું સમગ્ર જીવન હકની પયરવી કરવામાં પસાર થયું. તેથી તો અલ્લાહે મુસલમાનોને હુકમ કર્યો છે કે મારા હબીબની સીરત તમારા માટે અમલ કરવાનો નમૂનો છે, એટલે કે અલ્લાહે તમામ મુસલમાનોને સંદેશો મોકલ્યો છે કે તમે તમારા જીવનને રસૂલલ્લાહ (સ.)ના જીવન જેવું બનાવવાનો પ્રયત્ન કરો, તમે તમારી જિંદગીને એવી બનાવો કે જેવી રીતે મારા પયગમ્બર (સ.) જીવન પસાર કરી રહ્યા છે. આજે આપણને એ બાબતનું ગૌરવ છે કે આપણે મુસલમાન છીએ, પરંતુ એની સાથે સાથે આપણે એ પણ વિચાર કરવો જોઈએ કે માત્ર મુસલમાન બનવું પૂરતું નથી, પોતાની જાતને મુસલમાન સમજવી પૂરતી નથી, પરંતુ મુસલમાન થયા પછી આપણી પણ કેટલીક જવાબદારીઓ છે. કુરઆન એવું કહી રહ્યું છે કે તમારે રસૂલ (સ.)ની સીરત પર અમલ કરવો પડશે. તેનો હેતુ એ છે કે ઈસ્લામ એક જીવન વ્યવસ્થા છે, એક સંપૂર્ણ વ્યવસ્થા છે, જેને આધીન રહીને માનવીએ જિંદગી પસાર કરવાની છે. ઈસ્લામની બુલંદીઓ માત્ર માનવા માટે નથી, પરંતુ તેને અમલમાં મૂકવી પણ મુસલમાનોની ફરજ છે.

ઈસ્લામનો હેતુ માત્ર અલ્લાહ વલદહૂ લાશરીકનો ઈક્રાર હોત, જો અલ્લાહે ઈસ્લામને એટલા માટે મોકલ્યો હોત કે અમારા માણસો તેના અસ્તિત્વનો ઈક્રાર કરી લે, ઈન્સાન તેની વહદાનિયતનો ઈક્રાર કરી લે, તેની ખુદાઈનો બધા જ ઈક્રાર કરી લે, તો ઘણા ઉપાય થઈ શકતા હતા, જેના દ્વારા તે પોતાની ખુદાઈ મનાવી શકતો હતો. કોઈ બંદાની મજલ ન હતી કે દુનિયામાં શ્વાસ લે અને તેના અસ્તિત્વનો ઈન્કાર કરનાર બની જાય. આ માનવી તો એટલો બધો ડરે છે કે દરેક વસ્તુથી ભયભીત થઈ જાય છે. એ અલ્લાહ કે જે સૌથી મોટો છે તે જો ભય દ્વારા પોતાના અસ્તિત્વનો ઈક્રાર કરાવવાની ઈચ્છા રાખત તો કોની મજલ હતી કે તેના અસ્તિત્વનો ઈન્કાર કરનાર બની જાત ? પરંતુ અલ્લાહે એવું નથી કર્યું કે ભય દ્વારા, દબાણ દ્વારા અને પોતાની અસાધારણ હાલતો જાહેર કરીને બંદાઓ પાસે પોતાના અસ્તિત્વનો ઈક્રાર કરાવી લે. અલ્લાહે એક લાખ ચોવીસ હજાર અંબિયાનો સિલસિલો ચાલુ કર્યો. એ અંબિયાના આવવાનો હેતુ શું હતો ? એ જ ને કે અલ્લાહ પાસેથી સંદેશો લેતા જાય અને બંદાઓ સુધી પહોંચાડતા જાય, અને આપણને તો ગર્વ છે કે આપણે એ રસૂલ (સ.)ની ઉમ્મતમાં છીએ કે જે બધા જ અંબિયાથી ઉત્તમ છે, આપણે એ રસૂલ (સ.)ની ઉમ્મતમાં છીએ કે જે અંબિયાના સરદાર, બાદશાહ છે. આપણે એ રસૂલ (સ.)ની ઉમ્મતમાં છીએ કે જો અલ્લાહ તેમને પેદા ન કરત તો કોઈ વસ્તુ પેદા ન થાત. અલ્લાહે આપણા પયગમ્બર (સ.)ને પોતાના નૂરમાંથી પેદા કર્યા, જેમનું સર્જન નૂરાની છે જે અલ્લાહની તસ્બીહ કરવામાં પોતાની ઉંમર પસાર કરી રહ્યું હતું, જેની જબાન પર અલ્લાહનો ઝિક્ર હતો અને તેની બારગાહમાં નૂર સજ્દામાં ઝુકેલું હતું. (એ વખતે) ન વાતાવરણ હતું, ન હવાઓ હતી, ન ઋતુઓ હતી, ન તડકો હતો, પરંતુ એ નૂરે એ (બાબત) પસંદ કરી કે માનવદેહ ધારણ કરીને બંદાઓની સામે અલ્લાહનો આ પયગામ રજૂ કરે. માનવીએ કદર કરવી જોઈએ કે નૂરની અવસ્થામાં પોતાની શાંતિ છોડીને, ઈલાહી ઝિક્રની તલ્લીનતાનો ત્યાગ કરીને, તેણે એવી જિંદગી પસંદ કરી કે જ્યાં ડગલેને પગલે બદનામી હતી, જ્યાં રસ્તાઓમાં કાંટા હતા, જ્યાં હિદાયતના બદલામાં પથ્થર હતા, જ્યાં ડગલેને પગલે દુનિયા તેમની

સાથે જંગ કરી રહી હતી, તેમના નિર્ધારિત કાર્યથી વિરુદ્ધ બાબત હતી, પરંતુ આપણા પયગમ્બર (સ.)એ માનવીઓને ભલાઈનો પયગામ આપ્યો. એ પયગમ્બર કે જે નૂરાની હતા, તેમણે ઈન્સાની પોશાકમાં આવવાનું શા માટે પસંદ કર્યું ? તેમનું નૂર જો આસમાનોમાંથી ઝળકતું તો આખી દુનિયાનાં સર સજ્જામાં પડી જાત, એ રોશનીથી એવી દુઆ કરત કે દુઆ કબૂલ થઈ જાત, તમન્નાઓ પૂરી થઈ જાત, પરંતુ તે નૂરે માનવદેહમાં આવવાનું પસંદ શા માટે કર્યું ? માનવીના આકારમાં આવવાની જરૂર શું હતી ? તે નૂર આસમાનથી વાતચીત કરી શકતું હતું, એ જ નૂર આસમાનથી સંદેશો મોકલી શકતું હતું, એ જ નૂર આસમાનથી અલ્લાહની મરજી અને ઈચ્છા બંદાઓને બતાવી શકતું હતું, પરંતુ તે નૂરે માટીના માનવદેહમાં આવવાનું પસંદ કર્યું, એક માનવ બનીને, એક આદમી બનીને. માણસોની વચ્ચે ૪૦ વર્ષ સુધી શાંત જીવન પસાર કરે (છતાં) એમ ન બતાવે કે હું રસૂલ છું, એ ન બતાવે કે હું અલ્લાહનો પયગમ્બર છું, એમ ન બતાવે કે હું નૂરથી પેદા થયેલો છું. દુનિયા તેમને એક મામૂલી માણસ સમજતી રહી, પરંતુ તેમના આચરણથી કોમ પ્રભાવિત છે અને પોતાના ઝઘડાઓનો ચુકાદો તેમની પાસે કરાવે છે. પોતાની અમાનતો તેમની પાસે આપી રાખી દઈને તેમની વાણીથી પોતાની જિંદગી શણગારે. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ જ્યાં સુધી એમ ન કહ્યું કે હું અલ્લાહનો રસૂલ છું, ત્યાં સુધી મક્કાનો દરેક જાણ અકીદતમંદ નજર પડે છે, દરેક નજર સન્માનથી જુએ છે, દરેક જાણ અમીન સમજી રહ્યો છે, દરેક જાણ સાચા કહીને પોકારી રહ્યો છે, પરંતુ જ્યારે તેમણે ૪૦ વર્ષ પછી કહ્યું કે હું અલ્લાહનો રસૂલ છું, હું ભલાઈ અને ઉન્નતિનો પયગામ લઈને આવ્યો છું, તો ચિત્ર બદલાઈ ગયું. એ લોકો કે જેઓ સાચા કહી રહ્યા હતા, તેઓ જ તકલીફો આપવા લાગ્યા. એ જ કે જેઓ સાદિક કહી રહ્યા હતા, તેઓ પથ્થર મારવા લાગ્યા. તો શું તેમનો અકીદો બદલાઈ ગયો ? ના, નથી બદલાયો. જો અકીદાઓ બદલાઈ ગયા હોત તો અમાનતો આવીને લઈ જાત. તેમની અમાનતો તો રસૂલ (સ.)ની પાસે જ હતી. એટલે કે આપને અમીન જ સમજ્યા, સાદિક તરીકે જ ઓળખ્યા. માત્ર એટલા માટે જ બદલાઈ ગયા કે જે ધર્મ ઉપર તેઓ

યકીન ધરાવતા હતા, જે ખુદાઓની તેઓ ઈબાદત કરતા હતા, પોતાના હાથે બનાવેલા ખુદા, અલ્લાહના ઘરમાં બેઠેલા હતા, તેમના વિરુદ્ધ વાત જતી હતી. જે વાત રસૂલલ્લાહ (સ.) કહી રહ્યા હતા તે તેમની મરજી વિરુદ્ધની વાત હતી, જે બાપદાદાઓ(ના સમય)થી કરતા આવ્યા હતા, તેની વિરુદ્ધની વાત હતી. આથી પરિવર્તનનું સર્જન થઈ ગયું. એ જ જમીન ઉપર પથ્થર વરસવા લાગ્યા, એ જ લોકો તેમને તક્લીફ આપવા લાગ્યા. ૪૦ વર્ષ સુધી જેમને અમીન કહ્યા, ૪૦ વર્ષ સુધી જેમને સાબિર કહ્યા, એક ક્ષણમાં એવું તે શું થઈ ગયું કે દુનિયા તેમનાથી ફરી ગઈ ? આવું તો કહ્યું એ જ કે હક વાત કહી, અને દુનિયા ફરી ગઈ, અને જેણે તેમની વાતને માની લીધી તે મુસલમાન કહેવાયો. એટલે સાચા દીનના પયરવ, અને તે જ જન્નતી કહેવાયો, પરંતુ જેઓ મુસલમાન બન્યા તેમના પર લોકોએ સતત જુલ્મ કર્યો, પણ તે ઈમાનદાર મુસલમાન જુલ્મને સહન કરતાં કરતાં પણ સિરાતે મુસ્તકીમ પર કાયમ રહ્યા અને એ જ સાચા મુસલમાન કહેવાયા.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! મારા વડવાઓએ પણ તમારા બાપદાદાઓને હકનો રસ્તો બતાવ્યો, અને જમાનાના સાથે સાથે તમારી સુધારણા કરતા રહ્યા, તમને દીનની તરફ બોલાવતા રહ્યા. બંધા મોમિનો પોતાના જમાનાના હાજરપીરને સાચા માનતા હતા, અમીન તરીકે ઓળખતા હતા, તેમના હુકમો પર અમલ કરવાને ગૌરવ સમજતા હતા. આ સિલસિલો ચાલતો રહ્યો. અમારા ખાનદાનને ગર્વ છે કે ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, હૈદરાબાદ અને સિંધ સુધી ઘણા લોકોને સિરાતે મુસ્તકીમ પર કાયમ કર્યો, અલ્લાહને ઓળખાવ્યો, તેના હુકમો બતાવ્યા, મારા દાદાનો જમાનો આવ્યો. અલ્લાહ પીર સૈયદ મેહરહુસૈન બાવા સાહેબ (રહે.)નો જમાનો આવ્યો. મોમિનો એમને પણ સાચા માનતા હતા, તેમના તરફ યકીન રાખતા હતા, તેમની સાથે પણ સારો વ્યવહાર થતો રહ્યો. પરંતુ મારા દાદાએ હક વાત કહી, જેને ભૂલી ગયા હતા એને સમજાવવાનું શરૂ કર્યું, અહલેબૈત

(અ.)ને ઓળખાવવાનું શરૂ કર્યું કે જેવી રીતે મક્કાવાળા પયગમ્બર (સ.)ને સાચા, અમીન જાણતા હતા, પરંતુ જ્યારે નબી (સ.)એ કહ્યું કે, “લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ.” કહો, અલ્લાહને એક માનો, તો બધા ફરી ગયા. બસ, એવી જ રીતે મારા દાદાએ હકને જાહેર કર્યું તો લોકો આપનાથી ફરવા લાગ્યા. કેમ ? એટલા માટે કે આપ જે કહી રહ્યા હતા તે એ લોકોની મરજી વિરુદ્ધ હતું, એ બાબત તેમના સ્વભાવની વિરુદ્ધ હતી, એ બાબત તેમના ઈલ્મ વિરુદ્ધ હતી, તો ફરવા લાગ્યા. પરંતુ આ અલી (અ.)નું નામ લેવાવાળા, પોતાની વાત પર અડગ રહ્યા અને કહ્યું, જે હક છે તેને તો પહોંચાડીને જ જંપીશ. ભલે ને પછી તમે માનો કે ન માનો. તફાવત શું હતો ? મારા દાદા અલ્લાહે બનાવેલા ઈમામ અને ખલીફાને ઓળખાવી રહ્યા હતા અને મોમિનો પોતાના બનાવેલા ખલીફાને છોડવાનું ઈચ્છતા ન હતા. મારા દાદાની વાત તેમની મરજી વિરુદ્ધ જઈ રહી હતી. એક બદલાવ આવી ગયો. બગાવત થઈ, પરંતુ મારા દાદા જરા પણ ન ડગ્યા. જુલ્મ થતો રહ્યો, પાણી બંધ કરી દેવામાં આવ્યું, વિવિધ પ્રકારના આરોપ લગાવવામાં આવ્યા, પરંતુ મારા દાદાએ પરવા ન કરી અને આજે આપણે જોઈ રહ્યા છીએ કે જે લોકોએ તેમને સાચા માનીને તેમના કહેવા પર અમલ કર્યો, તેઓ અહલેબૈત (અ.)ના મઝહબ ઉપર કાયમ રહ્યા, અને હક સુધી પહોંચી ગયા, અને આજે આપણે ગર્વ કરીએ છીએ કે આપણે હક ઉપર છીએ.

(સલવાત)

ટૂંકમાં, આપણા પયગમ્બર (સ.)એ એ જ તો કહ્યું હતું કે હું અલ્લાહ તરફથી આવ્યો છું, જે એક છે, જે મા'બૂદે હકીકી છે, જે માણસોને પેદા કરવાવાળો છે. હવે આપ એ મક્કાની જમીન ઉપર ચાલ્યા જાઓ. હવે એ મદીનાની જમીન પર ચાલ્યા જાઓ. બધા જ આપને કલેમો પઢવાવાળા મળશે. “લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ.” કહેવાવાળા મળશે. બધા “મોહંમદુર્સૂલુલ્લાહ.” કહેવાવાળા મળશે, આ આજ અને કાલમાં શું ફેર છે ? આજે તો પયગમ્બરે ખુદા (સ.) તેમની વચ્ચે હાજર પણ નથી. બધા કલેમો પઢી રહ્યા છે. મામલો બિલકુલ સ્પષ્ટ છે. જે ખુદાઓને પોતાના હાથે

બનાવ્યા હતા, તેમની મોહબ્બત છૂટ આપતી ન હતી કે હક વાત સાંભળી શકે, હક વાત સમજી શકે. એટલા માટે પયગમ્બરે ઈસ્લામની વિરુદ્ધ અવાજ બુલંદ કરી દીધો હતો. મક્કાવાળાઓએ ફિત્નો અને ફસાદ મચાવી દીધો. કોમના વિચારોને સમજો કે એ જે વસ્તુને તે જાતે બનાવે છે, તેના વિરુદ્ધ સાંભળવાનું પસંદ નથી કરતી. બાપદાદાઓ દ્વારા તેમની મગજમાં જે વિચાર ઘુસાડી દેવામાં આવે છે તે વિચાર પથ્થર અંગેનો જ કેમ ન હોય, તો પણ તેઓ તેના વિરુદ્ધ સાંભળવાનું પસંદ નથી કરતા. છેવટે જેમણે ફિત્નો કર્યો, ફસાદ મચાવ્યો, જેમણે પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)ના જીવનકાળને તંગ બનાવી દીધું, તેમની હાર થઈ અને ધીમે ધીમે તેઓ સમજ્યા કે આ આવેલ નબી બરહક છે, અલ્લાહના રસૂલ છે, અને અલ્લાહ વલ્દહૂ લાશરીક છે, અને આજે કલેમો પઢનારા બની ગયા.

કહેવાનો અર્થ એ હતો કે હક વાતને સમજવી સરળ નથી. તેથી તો જ્યારે મારા દાદાએ હકનો પ્રચાર કર્યો ત્યારે પહેલાં તો ખૂબ ઓછા લોકો સમજ્યા, કેમ કે તેમના અકીદાઓ તેમને રોકતા હતા, તેઓ સમજતા હતા કે આ વાત નહીં ચાલે, પરંતુ ધીરે ધીરે જ્યારે વાત સમજમાં આવી તો બધા સમજ્યા કે આ હક કહી રહ્યા છે. તો હકને સમજવું સરળ નથી. જ્યારે હકના કલેમાનું એલાન થાય છે તો લોકો નથી માનતા, પરંતુ પાછળથી સમજમાં આવી જાય છે. તો જ્યારે આપણા પયગમ્બર (સ.)એ એલાન કર્યું તો કોઈ તરત જ સમજી ગયું, અને કેટલાક થોડા દિવસો પછી સમજે છે. જ્યારે ચૌદસો વર્ષ પસાર થઈ ગયાં અને આજે પણ આપણે સમજવાનો પ્રયત્ન ન કરીએ, અથવા આપણે સમજવા જ માગતા ન હોઈએ તો એ આપણી કમનસીબી છે. મક્કાવાળાઓ જોયા જાણ્યા વગર રસૂલલ્લાહ (સ.)નો વિરોધ કરવા તૈયાર હતા. વિરોધ કરવાનું કારણ શું હતું ? શું સંદેશો ખોટો હતો ? શું સંદેશાથી કોઈને નુકસાન થતું હતું ? શું સંદેશામાં કોઈના માટે તકલીફ હતી ? શું ઈસ્લામના પયગામમાં કોઈની નજાત ન હતી ? કંઈ ન હતું. માત્ર એટલું જ હતું કે આપણે જેને ખુદા માનતા આવ્યા છીએ, તેમને છોડીને આને કેવી રીતે માનીએ ? મારો સવાલ એ છે કે આજે

કેવી રીતે માની લીધું ? તો કહ્યું, બસ સમજવામાં આવ્યું અને માની લીધું. તો જનાબ ! સમજવામાં ભૂલ હતી. અલ્લાહના વલ્દહૂ લાશરીક હોવામાં ભૂલ ન હતી, સમજવામાં ભૂલ હતી. જે ભૂલ એ વખતે થઈ હતી એ ભૂલ ચૌદસો વર્ષથી થઈ રહી છે. જ્યારે અમે દુનિયાની સામે અહલેબૈતે તાહેરીન (અ.)ની સીરતને રજૂ કરીએ છીએ તો આ જ બાબતનો સામનો કરવો પડે છે કે જેનો સામનો પયગમ્બરે ઈસ્લામે કર્યો હતો. અહલેબૈત (અ.)ને ઓળખવામાં દુનિયાવાળાઓને ઈન્કાર ન હોત, જો દુનિયાવાળાઓ પોતાના રહેબરોને અહલેબૈતના મુકાબલામાં ન લાવ્યા હોત, તો અહલેબૈત (અ.)ને ઓળખવામાં દુનિયાને ઈન્કાર ન હોત, કેમ કે લોકોએ પોતે જ પોતાના રહેબરને ચૂંટ્યા હતા, અને અહલેબૈત (અ.)ની તબ્લીગ તેમના નફ્સની વિરુદ્ધ હતી, અહલેબૈત (અ.)ની તબ્લીગ તેમના હેતુઓની વિરુદ્ધ હતી, અહલેબૈત (અ.)ની તબ્લીગ તેમના નફ્સની ઈચ્છાઓ વિરુદ્ધ હતી, અહલેબૈત (અ.)ની તબ્લીગ તેમના અખ્લાક વિરુદ્ધ હતી, અને જેવી રીતે નાના (રસૂલલ્લાહ (સ.))ની સામે લોકો સફો બાંધીને ગોઠવાઈ ગયા હતા, એ જ રીતે હુસૈન (અ.)ની સામે લોકો સફો બાંધીને ગોઠવાઈ ગયા, અને આજે પણ કેટલાક લોકો વિરોધી છે. આરોપ શું છે ? તેમની મજલિસમાં ન જાઓ, આપણા બુઝુર્ગોને બૂરા કહે છે. આ શબ્દોને લેતા જઈએ. ચૌદસો વર્ષ પહેલાં મોહંમદ (સ.)ની વાત સાંભળવા માટે રોકવામાં આવતા હતા. મોહંમદ (સ.)ની વાત ન સાંભળો એટલા માટે કે તે આપણા ખુદાઓને બૂરા કહે છે. આપણા પયગમ્બર (સ.) કેવી રીતે માનવાનું કહી રહ્યા હતા ? પયગમ્બર (સ.) પોતાને માનવાનું નહોતા કહી રહ્યા. પયગમ્બર (સ.), એ અલ્લાહ વલ્દહૂ લાશરીકને માનવાનું કહી રહ્યા હતા, કેમ કે પયગમ્બર (સ.)ને તો બધા માનતા જ હતા. ૪૦ વર્ષ સુધી અમીન કહ્યા, ૪૦ વર્ષ સુધી સાદિક કહ્યા. પયગમ્બર (સ.) સમજતા હતા કે જે દિવસે આ લોકોથી કહીશ કે, “કુલૂ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ.” તો સમગ્ર મજમો મારો વિરોધી બની જશે. જો રસૂલ (સ.)એ પોતાને માનવાનું કહેવું હોત તો તેઓ આ વાત કદી પણ ન કહેતા કે જે કહેવાથી બધા લોકો વિરોધી બની ગયા. રસૂલ (સ.)એ કહ્યું કે હું મને માનવાનું કહેવા નથી આવ્યો. હું તો

અલ્લાહને માનવાનું કહેવા આવ્યો છું, ભલે ને પછી તમે મારાથી ફરી જાઓ તો પણ હું અલ્લાહ વલ્દહૂ લાશરીકનો પયગામ પહોંચાડીને જ જંપીશ, અને આપણા પયગમ્બર (સ.) પયગામ પહોંચાડીને જ જંપ્યા, દુનિયા અદાવત કરતી રહી અને તેઓ “લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ.” કહેતા રહ્યા.

(સલવાત)

અહલેબૈત (અ.) શા માટે આવ્યા હતા ? અહલેબૈત (અ.) આવ્યા હતા રસૂલલ્લાહ (સ.)ને ઓળખાવવા માટે, અલ્લાહની શરીઅત બચાવવા માટે, રસૂલલ્લાહ (સ.) આવ્યા હતા અલ્લાહને ઓળખાવવા માટે અને તેના હુકમો પહોંચાડવા માટે. જ્યારે એ રસૂલે એમ કહ્યું કે અલ્લાહ એક છે, તો બધા ફરી ગયા. તેમનો વિચાર એવો હતો કે જેને આપણે બનાવીશું તેમને જ માનીશું. આ વાત ઉપર જ લડાઈ પયગમ્બર (સ.)ની સાથે પણ, અને આ વાત ઉપર જ લડાઈ અલી (અ.) સાથે પણ થઈ. આજે આપણે અલ્લાહને માનીએ છીએ, રસૂલ (સ.)ને માનીએ છીએ. આપણા પયગમ્બર (સ.) માટે મુશ્કેલી એ હતી કે એ જમાનામાં લોકો એવા હતા કે જેઓ અલ્લાહને માનતા ન હતા. અહલેબૈતના માટે મુશ્કેલી એ હતી કે મુસલમાનોમાં કેટલાક એવા પણ હતા કે જે રસૂલલ્લાહ (સ.)ને અકીદતની સાથે માનતા ન હતા. જે મુસલમાનો નબી (સ.)ના જમાનામાં હતા, તેમાં બધા મુસલમાનો માનવાવાળા ન હતા, જેમ કે અલ્લાહને માનવાવાળા હતા, પરંતુ બધા ન હતા. તમે કહ્યો કે બધા મુસલમાનો ન હતા તો રસૂલ (સ.)ની મહેફિલમાં કેમ નજરે પડતા હતા ? હું પૂછીશ કે બધા અલ્લાહને માનનારા ન હોત તો જમાઅત સાથેની નમાઝમાં કેમ નજરે પડતા ? શું હદીસ દ્વારા તેમને જણાવવામાં નથી આવ્યું કે રસૂલલ્લાહ (સ.) નમાઝ પઢાવી રહ્યા છે અને મુસલમાનો રસૂલ (સ.)ની પાછળ જમાઅતમાં નમાઝ પઢી રહ્યા છે ? અલ્લાહને ન માનતા હોત તો મસ્જિદમાં કોણ આવત ? જો અલ્લાહને ન માનતા હોત તો નમાઝ શા માટે પઢત ? રુકૂઅ, સજ્દો શા માટે કરત ? તમે કહ્યો કે બેશક જેઓ જમાઅતમાં શામેલ થઈ ગયા તેમને મુસલમાન

સમજવા માટે અમે મજબૂર છીએ, પરંતુ જ્યારે અમે એવું સાંભળ્યું કે તેમના પહેરણની બાંયમાં બુત હોય છે, અને જ્યારે હાથ ખોલવામાં આવ્યા તો બુત નીકળ્યા, તો જાણવામાં આવ્યું કે એવા લોકો હોય છે કે જેમની પહેરણની બાંયોમાં બુત હોય છે. અકીદત બુતો સાથે છે, અને સજદો અલ્લાહનો છે. તો જો તમને આવા મુસલમાનો રસૂલ (સ.)ના જમાનામાં મળશે તો પયગમ્બરે ઈસ્લામ પછી ઈસ્લામ પર કેવી ક્યામત (મુસીબત) આવશે ? ઈસ્લામમાં કેટલા ફેરફારો થઈ ગયા હશે ? પરંતુ ઈસ્લામ માત્ર રસૂલ (સ.)ની પયરવીનું જ નામ છે. જે અલ્લાહના હુકમો પર પોતાની જિંદગી પસાર કરે, જે રસૂલે (સ.)ની પયરવી ઉપર પોતાની જિંદગી વિતાવે. ચૌદસો વર્ષોમાં લોકોના વિચારોમાં કેટલું બધું પરિવર્તન આવી ગયું ! પયગમ્બરે ઈસ્લામ એટલા માટે આવ્યા હતા કે એને જ મુસલમાન કહેવાય કે જે ઈસ્લામના હુકમોનો પાબંદ રહે, અને આજે આપણે જે કરીએ છીએ તેનું જ નામ ‘ઈસ્લામ’ છે. અને દુનિયાની બીજી કોમો, આપણી સભ્યતા અને નાગરિકતાનું નામ ઈસ્લામ સમજે છે કે જેનો સંબંધ રસૂલ (સ.)ની સીરત સાથે બિલકુલ છે જ નહીં. આપણી જિંદગીને જોઈ લો. શું તે ઈસ્લામ પ્રમાણે છે ? શું કોઈ પણ કાર્ય રસૂલ (સ.)ની સીરત સાથે મેળ ખાય છે ? કોઈ પણ મુસલમાનની શાદી વખતે ચાલ્યા જાઓ, કોઈ પણ મુસલમાનની મય્યત વખતે ચાલ્યા જાઓ, કોઈ પણ મુસલમાનના ઘેર પ્રસંગો વખતે પહોંચી જાઓ, તો તમને અંદાજ આવી જશે કે ઈસ્લામના હુકમોની પાબંદી નથી રહી.

(સલવાત)

તમે કહેશો કે હિન્દુસ્તાનનો ઈસ્લામ, હિન્દુસ્તાનના મુસલમાનો ઈસ્લામી અખ્લાક પર કેવી રીતે બાકી રહી શકે, કેમ કે મુસલમાન ઓછા હતા, અન્ય લોકો વધારે હતા. વધારે લોકોના રિવાજની અસર તેમના પર પડતી રહી. એનું કારણ ગમે તે હોય, મારે કારણ સાથે વિવાદ કરવો નથી. આપણી સામે જે વાતો છે, તેને લઈને આગળ વધવું છે. હિન્દુસ્તાનના મુસલમાનોના

વિચારો, ઈસ્લામી વિચારધારા, એ મુસલમાનોથી તદ્દન જુદી જ છે કે જેઓ બીજા દેશોમાં રહે છે. કારણ શું છે ? દરેક સ્થળની સ્થાનિક પરિસ્થિતિ અલગ હોય છે. દરેક સ્થળની રહેણીકહેણી જુદી જુદી હોય છે. મેં માની લીધી આ બાબતને. તો છે ને, (વિવિધ) રંગોમાં રંગાયેલો ઈસ્લામ ! આ વાતથી કોઈ પણ ઈન્કાર નથી કરતો. શું ઈસ્લામમાં એ બાબતની પરવાનગી છે કે જેવા માહોલમાં રહો તેવા માહોલના રંગમાં ઈસ્લામને રંગી નાખો ? શું ઈસ્લામમાં એની પરવાનગી છે કે જે સંસ્કૃતિમાં દુનિયા હોય તે સભ્યતામાં ઈસ્લામને બદલી નાખવો ? જો છૂટ હોય તો બધા નજાત પામશે અને જો પરવાનગી નથી ઈસ્લામમાં, અને આપણે બદલી નાખીએ તો તે ઈસ્લામ બદલાઈ ગયો. ઈસ્લામ શું છે ? એ જ ને કે એક નબી દ્વારા લાવવામાં આવેલો, ઈસ્લામે જેની સીરતને સમગ્ર દુનિયા માટે એક પ્રમાણ ઠરાવી. નબી (સ.)ની સીરત ફક્ત મક્કાવાસીઓ માટે હુજ્જત નથી, માત્ર મદીનાવાસીઓ માટે હુજ્જત નથી, પણ દરેક મુસ્લિમ વ્યક્તિ માટે હુજ્જત છે. ભલે ને પછી તે સમુદ્રના તળિયે જઈને જિંદગી પસાર કરે, ભલે ને તે ચંદ્ર પર જઈને જિંદગી વિતાવે. તેને મુસ્લિમ કહેવડાવવાનો હક એ સમય સુધી રહેશે, જ્યાં સુધી તે પોતાની જાતને રસૂલ (સ.)ની પયરવીના યોગ્ય બનાવે. તમે કહો છો કે જે માહોલમાં અમે રહીએ છીએ ત્યાં અન્ય લોકોની સંખ્યા વધારે છે, તેથી તેની અસર થાય છે. વધારે લોકોની ઓછા લોકો પર અસર પડે છે.

સારું, તો હવે તમે મને બતાવો કે અંગ્રેજો કેટલા આવ્યા હિન્દુસ્તાનમાં ? વધારે હિન્દુસ્તાનીઓ હતા કે અંગ્રેજો ? અંગ્રેજો તો થોડાક જ હતા, ઉચ્ચ હોદ્દાઓ પર. તેઓ અહીંની અસર લઈને ગયા કે છોડીને ગયા ? તેઓ રહેણીકહેણીનો તરીકો બદલી ગયા, ખાવાની પદ્ધતિ બદલી ગયા, પહેરવેશ બદલી ગયા, આપણું માનસ બદલી ગયા. આમ કહેવું કે વધુ લોકોની અસર ઓછા લોકો પર પડે છે તે વિરૂધ્ધ બાબત છે, ખોટું છે, વધારે લોકોની અસર ઓછા લોકો પર પડતી હોત તો બધા જ અંગ્રેજો હિન્દી હોત. હિન્દુસ્તાનથી જતી વખતે લોકોને પશ્ચિમી ઢબના બનાવીને ન જાત. અંગ્રેજોએ જે શાસન કર્યું તેઓ પોતાની અસર એટલી બધી છોડીને ગયા કે આજે

એમને ગયે ઘણાં વર્ષો પસાર થઈ ગયાં છે છતાં તેમની અસર અને તાસીર હજુ પણ બાકી છે, અને કેટલા દિવસો સુધી મુસલમાનોનું શાસન રહ્યું ? તો એ શાસનકાળમાં કેટલા જાણાને ઈસ્લામી અખલાક શિખવાડ્યા ? અનુભવસિદ્ધ બાબત છે, જે અસર કરવા ઈચ્છે તે શાસન દ્વારા અસર કરી દે છે. જે અસર કરવાની ઈચ્છા નથી ધરાવતો, તે અસર ઉત્પન્ન કરી શકતો નથી. બહુમતી અને લઘુમતીનો સવાલ હોય તો આખા હિન્દુસ્તાનના રહેવાસીઓ પર ઈસ્લામી રિવાજ અસર કરી જાત, શાસનની અસરના કારણે. પરંતુ તેમની સંસ્કૃતિ જરા પણ બદલાઈ નહીં. તો પછી મુસલમાનોની સંસ્કૃતિ કેમ બદલાઈ ગઈ ? શું આ બહુસંખ્યકની અસર છે ? બહુસંખ્યકની અસર એ વખતે ન થઈ કે જ્યારે અંગ્રેજો શાસક હતા. એવું કહે છે કે પ્રજા પોતાના શાસકની અસરનો સ્વીકાર કરે છે. તો પછી ઈસ્લામી શાસન હોત તો તેના વિચારો, તેના સમાજને, તેની સંસ્કૃતિને શા માટે ન સ્વીકારે ? ઈસ્લામી હુકૂમતો બનતી રહી, તેની અસરો, તેની સંસ્કૃતિ મુસલમાનોમાં ધીમે ધીમે અસર કરતી રહી અને આપણે તેને ઈસ્લામ સમજતા રહ્યા. જ્યારે આપણે એ મુસલમાન બાદશાહોના આચરણને રસૂલલ્લાહ (સ.)ની સીરત સાથે મિલાવી જોયું તો જમીન-આસમાન જેટલો તફાવત નજરે પડ્યો. તો મુસલમાનોનો ઈસ્લામ રસૂલ (સ.)નો ઈસ્લામ નથી, હાકિમોનો ઈસ્લામ છે, સુલતાનોનો ઈસ્લામ છે.

(સલવાત)

સુલતાનોના ઈસ્લામને નાબૂદ કરવા માટે હુસૈન (અ.) મદીનાથી રવાના થઈ રહ્યા છે. અજબ પરિસ્થિતિ સર્જઈ હશે. જ્યારે અહલેબૈત (અ.) મદીનાવાસીઓને ગળે મળી મળીને વિદાય થઈ રહ્યા હતા ત્યારે બાળકો નિરાશાપૂર્ણ નજરે અલી અસ્ગરને જોઈ રહ્યા હશે. બાળકીઓ સકીનાને વળગી પડીને રોઈ રહી હશે. બની હાશિમની સ્ત્રીઓ જનાબે ઝૈનબ (અ.) અને જનાબે કુલસૂમ (અ.)ના હાથ ચૂમતી હશે. ઈમામ (અ.) માથું નમાવીને ઊભેલા હશે. દરવાજા પર કાપડના પદ્ડા લાગી ગયા હશે. ઊંટો પર અંબાડીઓ અને મહેમિલો ગોઠવાતી હશે. હુસૈન (અ.) જ્યારે પોતાની

બીમાર બેટી સુગરાની પાસે ગયા હશે, ત્યારે તે ધ્રુસકે ધ્રુસકે રડવા લાગી હશે. હુસૈન (અ.)એ પોતાના હાથે બેટીના આંસુ લૂછ્યાં હશે. બીમાર બેટીને દિલાસો આપ્યો હશે, પરંતુ સુગરાનાં આંસુ કેવી રીતે રોકાય ? ઘર વેરાન થઈ રહ્યું હતું, બીમાર બેટીનું દિલ બેસી જતું હતું. રડી રડીને કહ્યું હશે, બાબા ! મને છોડીને તમે કેમ જઈ રહ્યા છો ? અહીં હું એકલી કેવી રીતે જીવતી રહીશ ? બાબા ! આ ઘર તો અત્યારથી જ સુમસામ લાગે છે. હું તો આપની સાથે જ આવીશ. મારા પ્યારા બાબા ! મને તમારી સાથે લઈ જાઓ. હું રસ્તામાં કોઈની પાસે કોઈ વસ્તુ નહીં માગું. હુસૈન (અ.)એ બેટીને કાળજી સાથે લગાવીને કહ્યું, બેટી સુગરા ! ગરમીનો સમય છે. જંગલોની મુસાફરી છે, જ્યાં માઈલો સુધી પાણીનું નામોનિશાન નથી. આવી મુસાફરીમાં તો સાજો માણસ પણ બીમાર પડી જતો હોય છે. તમને તાવ આવ્યો છે, અશક્તિ છે, તમે તમારી નાની ઉમ્મે સલમાની સાથે મદીનામાં રહો. અય સુગરા ! તમારા બાપને જો રહેવા માટે શાંતિની જગ્યા મળી જશે તો તમારા ભાઈ અલી અકબરને મોકલીને બોલાવી લઈશ. બાપે બીમાર બેટીને દિલાસો આપ્યો. ઈમામ બૈતુશ્શરફ (ઈજ્જતદાર ઘર)માંથી બહાર નીકળ્યા. હવે સુગરા એકે એક બીબીને વળગીને રોઈ રહ્યાં છે. માના ગળામાં હાથ પરોવીને જ્યારે બીમાર સુગરાએ રડવાનું શરૂ કર્યું હશે તો બધા જ અહલેહરમ બેતાબ થઈ ગયાં હશે. હું કહીશ, અય સુગરા ! તમારી બેન સકીનાને છાતીએ લગાવીને દિલ ભરીને રડી લો, કેમ કે બીજી બીબીઓની તો ફરીથી પણ મુલાકાત થશે, પરંતુ સકીનાને મળવાનું ફરીથી નસીબ નહીં થાય.

હુસૈન (અ.) જ્યારે પોતાની નાની ઉમ્મે સલમાથી વિદાય થવા લાગ્યા તો નાનીએ નવાસાને કલેજ સાથે લગાવી દીધા. પોક મૂકીને રોવા લાગ્યાં (અને) કહ્યું, બેટા હુસૈન ! જ્યારથી મેં સાંભળ્યું છે કે તમે સફરમાં જઈ રહ્યા છો ત્યારથી મારા દિલની અજબ હાલત છે. કોઈ પણ રીતે દિલ શાંત થતું જ નથી. બેટા ! ઈરાક ન જતા. મેં તમારા નાના પાસેથી સાંભળ્યું છે કે મારા હુસૈનને ઈરાકની જમીન પર કતલ કરવામાં આવશે, અને રસૂલલ્લાહે મને એ જમીનની માટી પણ આપી છે, અને ફરમાવી ગયા છે કે જ્યારે હુસૈન (અ.) કતલ થશે ત્યારે આ માટી લોહીથી લાલ બની જશે. હુસૈન

(અ.)એ કહ્યું, નાની ! મને ખબર છે. કેમ, નાની ! શું આપ તે જમીનને જોવા ઈચ્છો છો કે જ્યાં મને કતલ કરવામાં આવશે ? ઉમ્મે સલમાએ ઈચ્છા જાહેર કરી તો હુસૈન (અ.)એ કહ્યું કે નાની ! મારી બન્ને આંગળીઓની વચ્ચે નજર કરો. કુદરતે ખુદાથી કરબલાની જમીનનો તખ્તો ઊંચો થયો, હવે કરબલાનું મેદાન જનાબે ઉમ્મે સલમાની સામે આવી ગયું હતું. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું હશે, નાની ! સામે જે નદી વહી રહી છે તેનું પાણી અમારા માટે બંધ થઈ જશે. અમે તેના કિનારા ઉપર તરસ્યા રહીશું. નાની ! જુઓ, પેલી ખૈમાગાહ અને આ એ જ મેદાન છે કે જ્યાં અમારા દોસ્તો કતલ થશે, આ એ જગ્યા છે કે જ્યાં મારા અબ્બાસના હાથ કલમ થશે, આ એ જગ્યા છે કે જ્યાં કાસિમનું ફૂલ જેવું બદન ઘોડાઓથી પાયમાલ થશે, આ એ જગ્યા છે કે જ્યાં અલી અકબર છાતી પર નેઝાની આણી ખાઈને જમીન પર પડશે, અને નાની ! તે નીચાણવાળી જગ્યા જુઓ. આ જ મારી કતલ થવાની જગ્યા છે. અહીં મને શહીદ કરવામાં આવશે. જનાબે ઉમ્મે સલમા ચીસો પાડી પાડીને રડવા લાગ્યાં.

હું કહીશ, ઉમ્મે સલમા ! આપને કરબલાનું મેદાન જોઈને દુઃખ સહન કરવાની શક્તિ ન રહી. જો શાયદ આપ કરબલામાં હોત તો ખોળાના ખૂંદનારાઓની કુરબાનીઓનું મંઝર કઈ આંખોથી જોયું હોત ? અય ઉમ્મે સલમા ! દુઃખિયારી ઝૈનબના દિલને પૂછો. આશૂરાની સવારથી માંડી અસ્ર સુધી શું જોયું ? હુસૈન (અ.)એ પોતાનો હાથ લંબાવીને એક મુઠ્ઠી કરબલાની ખાક ઉપાડી અને ઉમ્મે સલમાને આપીને ફરમાવ્યું, નાની ! આ ખાકને પણ એક શીશામાં રાખજો. જ્યાં સુધી આ ખાક, ખાક રહે ત્યાં સુધી સમજજો કે તમારો હુસૈન જીવતો છે, અને જ્યારે તે ખૂન થઈ જાય તો સમજ લેજો કે હુસૈન શહીદ થયો.

ઉમ્મે સલમાએ તે ખાક લઈને એક શીશામાં રાખી દીધી. મદીનાવાસીઓ રોતા રહ્યા. ઘરમાંથી, દરવાજામાંથી અને દીવાલોમાંથી દુઃખના પોકારો અને ચીસોના અવાજો આવતા હતા.

એવું લાગતું હતું કે જાણે મદીના વેરાન થઈ ગયું. કાફલો રવાનો થઈ ગયો. બીમાર સુગરા, ઉમ્મે સલમા, ઉમ્મુલ બનીન અને બની હાશિમની સ્ત્રીઓ વેરાન થયેલા ઘરના દરવાજે ઊભી રહીને જોતી રહી.

પછી તો દરરોજ ઉમ્મે સલમા શીશાને જોયા કરતાં અને કરબલાની ખાકને અસલી હાલતમાં જોઈને દિવને દિવાસો આપતાં હતાં કે મારો બેટો હુસૈન જીવતો છે.

દિવસો પસાર થતા રહ્યા એટલે સુધી કે હિજરી સન ૬૦ પૂરી થઈ ગઈ. માહે મોહર્રમ હિજરી સન ૬૧નો ચાંદ નજરે પડ્યો. હુસૈન (અ.)એ આ ચાંદ કરબલા જતાં રસ્તામાં જોયો. ઉમ્મે સલમાએ મદીનામાં જોયો. પણ કોને ખબર હતી કે આ ચાંદ ગમનો પયગામ લઈને આવ્યો છે.

અઝાદારો ! આ મોહર્રમનો ચાંદ ઊગ્યો. મોહર્રમના આ ચાંદની સાથે જમીનની સપાટી ઉપર ખૂણેખૂણામાં અઝાદારીની સફો બેસી ગઈ છે. રસૂલ (સ.)ને તેમના લાલનો પુરસો આપનારા મુસલમાનો અઝાદારીની તૈયારીમાં લાગી ગયા છે. આપણે ઈમામની પયરવીમાં ગમે હુસૈન કરવાનો છે. આપણા દરેક ઈમામ મોહર્રમનો ચાંદ જોઈને રોતા હતા અને સૈયદે સજ્જાદ (અ.) તો એટલું બધું રડતા હતા કે બેહોશ થઈ જતા હતા.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૨

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١٦﴾

أَمَّا بَعْدُ، قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઇસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા

નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ર કર્યો છે, તો હક અને બાતિલના ઝિક્રથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ ચીજ બાતિલ છે અને કોઈ હક. આ હક અને બાતિલને સમજાવવા માટે પયગમ્બરો આવ્યા, નબીઓ આવ્યા, રસૂલો આવ્યા. તેમણે હકને રજૂ કર્યું, દીને ઇસ્લામને સમજાવ્યો. અહલેબૈતે તાહેરીન (અ.)એ જે દીન રજૂ કર્યો છે, એ ઇસ્લામનું આચરણ શું હતું અને આજે આપણી સામે જે ઇસ્લામ છે, અને જે ઇસ્લામ પર અમલ કરી રહ્યા છીએ શું તે ઇસ્લામ એ જ છે કે જેને રસૂલલ્લાહ (સ.)એ રજૂ કર્યો હતો કે પછી આપણે ફક્ત નામના જ મુસલમાન છીએ ? માબાપે નામ રાખી દીધું, ગામની પંચાયતમાં નામ લખાવી દીધું અને ધર્મ મુસલમાન લખાવી દીધો. ખાતુ સંપૂર્ણ થઈ ગયું અને જ્યારે મરી જઈએ છીએ તો પંચાયતમાં મુસલમાન ધર્મ જ લખવામાં આવે છે. જો કે, આખી જિંદગી બેઅમલ રહ્યા. જાણવા મળ્યું કે ઇસ્લામ એ છે કે જે સંબંધોથી ચાલે છે. અને જો કોઈ મરી જાય તો જનાઝાની નમાઝ પણ થાય છે. ગુસ્લ અને કફન પણ થઈ જાય છે, અને મુસલમાનોના કબ્રસ્તાનમાં દફન થવાની જગ્યા પણ મળી જશે. એટલા માટે કે મુસલમાન છે. હવે હું જરૂરથી કહીશ કે એક ઇસ્લામ તો એ છે કે જે જન્મની સાથે જ આવે છે, અને મૃત્યુ સુધી સાથ છોડતો નથી. કોઈ જિંદગીભર નમાઝની નજીક ન જાય અને મરી જાય તો પણ મુસલમાનો તેના જનાઝાની નમાઝ પઢે છે, જેથી દુનિયા જાણી લે કે તે દુનિયાથી મુસલમાન (તરીકે) ચાલ્યો ગયો.

સુબહાનલ્લાહ ! સાથે બેઠા, ચા પીધી, વાતચીતો કરી, તે જિંદગીપર્યંત અલ્લાહનો ઈન્કાર કરનાર રહ્યો, તે અલ્લાહનો વિરોધી રહ્યો, પરંતુ અલ્લાહની બારગાહમાં જૂઠી ગવાહી આપી દીધી. નમાઝે મય્યત શું છે ? મરી ગયેલાના આ'માલ અને યકીનની ગવાહી છે. એવું કહીને ઊભા થઈ જાય

છે કે ગમે તેવો હતો, પરંતુ હવે તો મરી ગયો, અર્થાત્ મૃત્યુએ તેનાં કાર્યોને સુધારી દીધાં, મૃત્યુએ તેની હાલતો બદલી નાખી, જ્યારે કે બધાને ખબર છે કે તેઓ શું કરતા હતા, શરમ માટે ઊભા થવું જ પડ્યું. તો ઈસ્લામ શરમનો પણ છે, ઈસ્લામ સમાજનો પણ છે.

કેમ, મુસલમાનો ! શું આ જ ઈસ્લામ ધર્મ છે કે જેને પયગમ્બરે ઈસ્લામે રજૂ કર્યો હતો ? શું પયગમ્બર (સ.)ની મરજી આવી જ હતી ? શું અલ્લાહની રજા આવી જ હતી ? કે બસ, જીભથી “અલ્લાહો અકબર” કહી દો, બસ જીભથી “લા ઈલાહા ઇલ્લલ્લાહ” કહી દો. પંચાયતમાં નામ ચઢાવી દો, મુસલમાન લખાવી દો. તો શું પરવરદિગારે આલમ આ નામ લખાવી દેવાથી જન્મતમાં મોકલી દેશે ? તમે કહેશો કે ના, ફક્ત મુસલમાન લખાવી દેવાથી નજાત મળવાની નથી. ઈસ્લામ એક ધર્મ છે, ઈસ્લામને સમજવો પડશે. તેના અકીદાઓ પર ચાલવું પડશે, યકીનની હદ સુધી. યકીન કોને કહેવાય ? શંકાનો ભ્રમ ન હોય તેને, એટલા માટે તો અલ્લાહે જ્યારે પણ પોકાર્યા ત્યારે યકીન ધરાવનારાઓને પોકાર્યા. જે લોકો જિંદગી ભર શંકા કરતા રહ્યા તેમને કોઈએ પણ પોકાર્યા નથી. જ્યારે આપણે કહી દીધું, “અલ્લાહો અકબર” તું સૌથી મોટો છે. જ્યારે આપણે કહી દીધું, “લા ઈલાહા ઇલ્લલ્લાહ” કોઈ ખુદા નથી સિવાય એક અજોડ અલ્લાહના. તો હવે આપણને કોઈની બીક શાની ? હવે આપણને કોઈનો ડર શાનો ? પરંતુ આપણી હાલત એ છે કે માનીશું, પણ અમલ કરીશું નહીં, ઈસ્લામના અકીદાઓ પર યકીન પણ નહીં રાખીએ અને પોતાની જાતને મુસલમાન પણ કહેતા જઈશું, કહેવડાવતા જઈશું. શા માટે કહેવડાવતા જઈશું ? બળજબરીના ઈસ્લામથી શું ફાયદો ? કે પછી માબાપે ઈસ્લામ ધર્મ લખાવી દીધો. બેટાએ મર્યા પછી ઈસ્લામ લખાવી દીધો. આ બે ઈસ્લામ કે જે એક જન્મ વખતે લખવામાં આવ્યો હતો અને એક મરતી વખતે. આ બન્નેની વચ્ચે ઈસ્લામ છે કે નથી ? કહ્યું કે તેની વચ્ચે ઈસ્લામ ભલે ને હોય કે ન હોય, પરંતુ જન્મ્યા તો મુસલમાન, ને મર્યા તો મુસલમાન. બસ પૂરતું છે. તો પછી આ ઈસ્લામ દુનિયામાં આવ્યો જ કેમ ? ત્યાં જ ભલે ને રહેતો. જ્યારે બંદો જન્મે ત્યારે ઈસ્લામ લઈ લેત, જ્યારે મરતો ત્યારે ઈસ્લામ આપી દેત. પરંતુ ના, દુનિયામાં આવવાના પહેલાં ઈસ્લામ, દુનિયામાંથી જવા પછી ઈસ્લામ ક્યાં ? ના, ના, ઈસ્લામ તો દુનિયામાં આવ્યા પછી શરૂ થાય છે અને મર્યા પછી તેનો ફાયદો થાય છે. આજે આપણે તો ઈસ્લામમાં બિલકુલ પોતાનું નુકસાન સમજી રહ્યા છીએ. અને આપણે જ્યારે પસાર થઈ ગયેલા જમાનાને પાછા વળીને જોઈએ છીએ, ભૂતકાળને જોઈએ છીએ તો આપણી હુકૂમતો નજરે પડે છે, આપણી સલ્તનતો નજરે પડે છે, આપણને તખ્ત અને તાજ નજરે પડે છે, દોલત નજરે પડે છે. આવનાર જમાનાને જોઈએ છીએ તો માલૂમ પડે છે કે તખ્ત

અને તાજ આપણી પાસે રહેશે નહીં, આપણી પાસે હુકૂમત રહેશે નહીં. સલ્તનતો તો (આપણી પાસે) છે તે પણ આપણા હાથોમાં બાકી રહેવાવાળી નથી. તો હું કહીશ કે તમારા દિમાગમાં આ વાત આવી ક્યાંથી ? એવું કેમ વિચારો છો ? એટલા માટે કે આપણે સત્તાનું નામ ઈસ્લામ રાખ્યું, આપણે હુકૂમતનું નામ ઈસ્લામ રાખ્યું, સોનાચાંદીના સિક્કાઓનું નામ ઈસ્લામ રાખ્યું. આપણે સોનેરી પહેરણોનું નામ ઈસ્લામ રાખ્યું. જો આનું જ નામ ઈસ્લામ છે તો હુકૂમતો, સલ્તનતો પર જ ઈસ્લામનું ભવિષ્ય સંકળાયેલું છે. જે ઈસ્લામ બની ઉમૈયા, બની અબ્બાસના યુગમાં તખ્ત અને તાજથી સંકળાયેલો હતો, આજે તે ઈસ્લામ નથી. તો આપણને ઈસ્લામનું ભાવિ અંધકારમય નજરે પડે છે.

(સલવાત)

જરા વિચારો કે આપણા પયગમ્બર (સ.)ના જમાનામાં મુસલમાનોની હાલત કેવી હતી ? ક્યાંની સલ્તનત મુસલમાનોના હાથમાં હતી ? પયગમ્બરે ઈસ્લામે ક્યારે તાજ પહેર્યો હતો ? ક્યારે પયગમ્બર (સ.)એ મહેલો બંધાવ્યા હતા ? શું પયગમ્બર (સ.)એ સંપત્તિ એકઠી કરી હતી ? અને (જરા) પાછળ ચાલો. જનાબે ઈસા (અ.)ને જુઓ, જનાબે ઈબ્રાહીમ (અ.)ને જુઓ, જનાબે નૂહ (અ.)ને જુઓ, જનાબે આદમ (અ.) સુધી ચાલ્યા જાઓ. કોઈની પાસે હુકૂમત હતી ? કોઈની પાસે સલ્તનત હતી ? આજે મુસલમાનો ફરિયાદ કરે છે કે યા અલ્લાહ ! તારી રહેમતની નજર અમારા ઉપર રહી નથી. હવે હુકૂમત, સલ્તનત અને જાગીર નથી રહી. તું અમારાથી નારાજ થઈ ગયો છે. તું અમારાથી ખુશ નથી. તો અવાજ આવશે કે શું તમારો એવો ખ્યાલ છે કે જેની પાસે દોલત અને સલ્તનત હોય છે, તેનાથી જ હું રાજી રહું છું ? તમે મારી દયાનો માપદંડ દોલતને ગણી લીધો ? આદમ (અ.)ની પાસે દોલત ન હતી તો શું તેમનાથી હું રાજી ન હતો ? નૂહ (અ.), મૂસા (અ.), ઈસા (અ.)થી કદી પણ ખુશ ન હતો ? અને જે તાજદારે અંબિયા હતા, જે મહેબૂબે ઈલાહી હતા કે જેમના માટે કાએનાતનું સર્જન કર્યું, જેણે કાંટાઓ પર ચાલીને ઈસ્લામની તબ્લીગ કરી, મઆઝલ્લાહ, શું હું એ રસૂલ(સ.) થી નારાજ હતો ? અને ખુશ થયો તો નબી (સ.)ના પછી એવા લોકોથી કે જેમની પાસે ખજાનો રહ્યો, જેમની પાસે દોલત રહી ?

મોમિનો ! તમારો જમાનો તો આખરી જમાનો છે. પહેલો જમાનો અંબિયાનો પસાર થયો. આપણા પયગમ્બર (સ.) પછી હુકૂમત હતી. સુલતાનોનો યુગ હતો. હવે તમે સરખાવીને જુઓ કે તમારો જમાનો કયા જમાનાને અનુરૂપ છે. અંબિયાથી મળી રહ્યો છે કે સુલતાનોના યુગ સાથે મળી રહ્યો છે ? જો તમારો જમાનો સુલતાનોના જમાનાથી મળી રહ્યો હોય તો મારે એ

બાબતમાં કંઈ નથી કહેવું. એ વાતચીત અલગ થશે, પરંતુ તમારો જમાનો અંબિયાના જમાના સાથે મેળ ખાતો હોય કે જેમાં કલેમો પઢવામાં રહેમત છે, અલ્લાહનું નામ લેવામાં રહેમત છે, હુકૂમત વિરોધી છે, તેમ છતાં ઈસ્લામની તબ્લીગ થઈ રહી છે, તેમ છતાં અલ્લાહને માનનારા કલેમો પઢી રહ્યા છે, આગમાં ફેંકવામાં આવી રહ્યા છે, કતલ કરવામાં આવી રહ્યા છે, જીવતા જ કબરમાં દફન કરવામાં આવી રહ્યા છે. તો શું આ જમાનો સારો નથી ? જો આવું જ હોય તો અંબિયાનો જમાનો પણ રોશન ન હતો. તેમનો જમાનો પણ સારો ન હતો. કદાચ તમને સલ્તનત અને હુકૂમતના યુગનાં મુસલમાનોનો જમાનો સારો લાગતો હોય, તો એ જમાનાના બધા જ મુસલમાનો તખ્તનશીન ન હતા, જેને તમે સારો ગણો છો, એમાં પણ કેટલીક વ્યક્તિઓ જવની રોટલીઓ ખાઈ રહી હતી. તમે જેને સારો જમાનો ગણો છો, એ જમાનામાં પણ કેટલાક લોકોના પહેરણોમાં થીંગડાં લાગેલાં હતાં. જે જમાનાને તમે સારો ગણો છો, એમાં બધા રાજગાદી પર બેઠેલા ન હતા. કેટલાક કેદખાનાઓમાં પણ હતા. એ જમાનામાં કેટલાક તખ્ત ઉપર રેશમી બારીક કાપડના પડદાઓની વચ્ચે બેઠેલા હતા અને કેટલાક અલ્લાહના બંદા એવા પણ હતા કે જે કેદખાનાઓમાં અલ્લાહની તસ્બીહ અને તકદીસ કરી રહ્યા હતા. તમે તેમની સીરત લો, અંબિયાએ કિરામનું જીવનચરિત્ર લો, રસૂલે ઈસ્લામની સીરત લો. જેમની જીવનશૈલી રસૂલ (સ.)ની જીવનશૈલીને અનુરૂપ હોય, એ જ ઈસ્લામ છે. અને જેમની જીવનશૈલી રસૂલલ્લાહ (સ.)ની જીવનશૈલીને અનુરૂપ ન હોય, એ ઈસ્લામ નથી. તો કદાચ ઘણા બધા મુસલમાન ભાઈઓ વિચારશે કે અમે આ પાસાનો તો ઊંડો વિચાર કર્યો જ નથી. તો જેઓ તખ્ત પર છે તે પણ કહે છે કે અમે મુસલમાન છીએ, અને જે કેદખાનાઓમાં રહ્યા તે પણ કહે છે કે અમે મુસલમાન છીએ. તો ચાલો, તે જમાનો કેટલા દિવસ સારો રહ્યો ? તમે એમની પચરવી કરી કે જેઓ તખ્ત પર હતા. હવે જ્યારે તખ્ત જ રહ્યું નથી, તાજ નથી રહ્યો, જાગીરો નથી રહી, કમરમાં તલવારો નથી રહી. તો હવે તેમની સીરત કામ નહીં આવે કે જેઓ દોલતના માટે “લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ” કહેતા હતા. હવે તો એમની જ જીવનશૈલી કામ આવશે કે જેઓ દોલત લૂંટાવીને “લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ” કહેતા હતા.

(સલવાત)

મોમિનીન ! બે સિલસિલા સાથે સાથે ચાલી રહ્યા છે. એક દોલત, સલ્તનત, હુકૂમત, તખ્તોતાજનો સિલસિલો છે, અને એક પરદેશ વસવાટ, ગરીબાઈ, ઈમાનદારી, સચ્ચાઈ અને મુસીબતમાં અલ્લાહને યાદ રાખનારાઓનો સિલસિલો ચાલી રહ્યો છે. હું માત્ર એટલું જ પૂછવા માગું છું કે તમારો યુગ કયો છે ? તમને આવનાર જમાનો શા માટે અંધકારમય દેખાઈ રહ્યો છે ?

એટલા માટે કે તમે રોશની તખ્તોતાજ પાસેથી મેળવી છે. એટલા માટે કે તમને ભવિષ્ય અંધકારમય દેખાય છે. જો તમે અલ્લાહના એ બંદાઓની નજીક થઈ જાઓ કે જેઓ કેદખાનાઓમાં બેસીને પોતાની ઈબાદતોથી અંધારી કોટડીઓને રોશન કરી દેતા હતા, તો તમારો આગામી જમાનો પણ રોશન બની જશે.

આવનાર જમાનાને અલ્લાહે સારો બનાવવાનો નથી, તમારે બનાવવાનો છે. પસાર થઈ ગયેલો જમાનો પણ સારો અલ્લાહે નહોતો બનાવ્યો, એ સમયના લોકોએ બનાવ્યો હતો. અલ્લાહ બંદાઓને પેદા કરી દે છે અને રસૂલ (સ.)ની સીરતને બીબું બનાવીને મોકલ્યો કે ઈસ્લામને દીનના બીબામાં ઢાળતા રહો. પહેલાં ઢળીને તો જુઓ કે આવનાર જમાનો અંધકારમય છે કે પ્રકાશિત ? એ બીબાથી જ દૂર થઈ ગયા, રસ્તાથી જ દૂર થઈ ગયા, રસ્તાથી દૂર થઈ ગયા તો હવે મુસલમાન ક્યાં બાકી રહી શકે છે ? ઈસ્લામ તો આજે પણ છે, જો મુસલમાન દીનને સમજે, અલ્લાહનો મોકલેલો દીન સમજે, પયગમ્બરે ઈસ્લામનો પહોંચાડેલો દીન સમજે, તો એ ઈસ્લામને સમજીએ કે જેને અલ્લાહે મોકલ્યો હતો, રસૂલલ્લાહ (સ.)એ પહોંચાડ્યો હતો. એ તહકીક કરી લો કે એ દીન તમારા સુધી પહોંચાડેલો નથી પહોંચ્યો. અલ્લાહે મોકલ્યો. નબી (સ.)એ પહોંચાડ્યો તે આપણા સુધી પણ બરાબર પહોંચ્યો છે કે નથી પહોંચ્યો ? નબી (સ.)થી માંડીને જેઓ આપણને ઈસ્લામ આપી રહ્યા હતા, તેમનામાં જો અમીન હતા, તો અમાનતની સાથે પહોંચાડ્યો હશે, પરંતુ પહોંચાડનારા અમીન ન હતા તો એવી રીતે ઈસ્લામ ન પહોંચાડ્યો હશે કે જે રસૂલ (સ.) લઈને આવ્યા હતા. હવે તમે જાતે જ ઊંડો વિચાર કરી લો કે તમને ઈસ્લામ મળ્યો કોની પાસેથી ? તમે દીનને કોની પાસેથી સમજ્યા ? શું નબીએ સમજાવ્યો હતો ? કે ઈમામે સમજાવ્યો હતો ? કે કોઈ મોલ્વી સાહેબે ઈસ્લામની તબ્લીગ કરી ? નહીં અને કદાપિ નહીં, તમને બધાને પીરાને તરીકે ઈસ્લામ સમજાવ્યો. તો જે પીરાને તરીકે તમને ઈસ્લામ સમજાવ્યો, તેઓ શું અમીન હતા કે નહીં ? અથવા દીનમાં ખ્યાનત કરનારા હતા કે પોતાના સ્વાર્થ ખાતર દીનને બરાબર ન સમજાવ્યો ? કે સમજાવવામાં કોઈ ઉણપ રાખી ? આજે તમે નબી (સ.)ના દીનની પયરવી કરી રહ્યા છો. સાચે સાચું બતાવો, આ પીરાને તરીકતનો ઉપકાર છે કે નહીં ? જો એ લોકો તખ્ત, તાજ, સલ્તનત, દોલતની ઈચ્છા રાખતા હોત તો આટલી બધી તકલીફો ઉઠાવીને, દુનિયાનાં મહેણાં સહન કરીને તમને દીને ઈલાહી સુધી ન લઈ જાત, પરંતુ હુકૂમત માટે, દોલત માટે હક વાતને રજૂ ન કરત, પરંતુ એ અમીન હતા. અલ્લાહ તરફથી સંદેશો પહોંચાડવા નિયુક્ત થયેલા હતા. જે રસૂલ (સ.) પહોંચાડી ગયા, એ જ પહોંચાડવાનું હતું, ન વધારે કે ન ઓછું. આપણા પયગમ્બર (સ.)એ કાંટાઓ પર ચાલીને, પથ્થર ખાઈને તબ્લીગ

કરી. એવી જ રીતે પીરાને તરીકે પરાયા માણસોના શબ્દોરૂપી પથ્થર ખાઈને, મહેણાં રૂપી કાંટાઓ ઉપર ચાલીને દીનની તબલીગ કરી અને જે રસૂલલ્લાહ (સ.) બતાવી ગયા હતા એટલું જ બતાવ્યું, ન વધારે કે ન ઓછું, જો વધારે કે ઓછું હોત તો અમીન ન કહેવાત.

(સલવાત)

મોમિનીન ! જો આપણે કોઈ અમાનત કોઈની પાસે મોકલવાની હોય તો આપણે એવી વ્યક્તિ દ્વારા મોકલીએ જેને અમીન સમજીએ છીએ અને કહીને મોકલીએ છીએ કે જુઓ ભાઈ ! ગણીને તેમને આપી દેજો અને રસીદ પણ લેતા આવજો. જો તે રસીદ લઈને આવે છે, તેનો સરવાળો બરાબર હોય છે, તો આપણને યકીન થઈ જાય છે કે આપણી અમાનત બરાબર યોગ્ય રીતે પહોંચી ગઈ. એવી જ રીતે આપણા પયગમ્બર (સ.) અલ્લાહ પાસેથી ગણીને લઈને આવ્યા, અને જે કંઈ લાવ્યા હતા તેને દુનિયામાં ગણાવી દીધું. અને ‘લકુમ દીનોકુમ’ની સનદ લઈ ગયા. તો રસૂલલ્લાહ (સ.) રસીદ લઈને ગયા. અર્થાત્ જે કંઈ લઈને આવ્યા હતા, તે બધું પહોંચાડી દીધું, તમારા સુધી આવી ગયું. હવે તમારે પણ એક દિવસે ગણવું પડશે. જ્યારે કબરમાં પહોંચશો તો પૂછવામાં આવશે કે શું લાવ્યા છો ? ત્યાં અમાનત આપવી પડશે. ફરિશ્તાઓ પણ આવશે. જો તમે નબી (સ.) જેટલું આપી ગયા હતા તે પ્રમાણે સાચું ગણાવશો, તો ઈસ્લામ કબૂલ થશે અને જો ફરક પડી ગયો તો આ કંઈ દુનિયાનો મામલો નથી કે વધારે કે ઓછું હોય તો ચાલી જાય. તમે સાંભળ્યું હશે કે ઘણીવાર બેંક આખર તારીખે રાત સુધી ખુલ્લી રહેતી હોય છે. આ પ્રકાશ શાનો ? આ કામકાજ શાનું ચાલી રહ્યું છે ? ખબર પડી કે હિસાબ થઈ રહ્યો છે. સરવાળા કરવામાં આવી રહ્યા છે, એક પાઈ વધારે કે એક પાઈ ઓછી ન હોવી જોઈએ. આવી રીતે ટોટલ કરવું પડશે. તો અલ્લાહની આગળ પણ ટોટલ મળવું જોઈએ. પયગમ્બર (સ.)એ જે (કંઈ) આપ્યું છે, તે લઈને જઈએ છીએ. જો ઓછું હશે તો સવાલ પૂછવામાં આવશે, ઓછું કેમ લાવ્યા ? જો વધારે હશે તો પણ પૂછવામાં આવશે કે વધારે કેમ લાવ્યા ? કોની પાસેથી લાવ્યા ? આ કંઈ બેંકનો હિસાબ નથી, ચાલો, દસ પૈસા વધારે છે તો શું વાંધો છે ? પરંતુ ના, અલ્લાહના ત્યાં તો બરાબર હિસાબ આપવો પડશે.

હવે ઈસ્લામ દુનિયામાં ફેલાયો છે તે વિવિધ માધ્યમો દ્વારા અને વિવિધ પ્રકારના લોકો પાસેથી મળ્યો છે. કોઈ વસ્તુ એવી નથી કે જેમાં ફરક ન હોય, આ તફાવત જ બતાવે છે કે ક્યાંક ફરક કરવામાં આવ્યો છે. તો ફરક થયો શા માટે ? ક્યાં ફરક થયો ? કોણે ફરક કર્યો ? એ બાબત તમારે જોવાની છે. હું તો તમારી સામે બે ચિત્રો રજૂ કરી રહ્યો છું. એક સીરત એ છે કે જે

ખજાનાઓ, તખ્ત અને તાજમાંથી પસાર થઈ રહી છે, એક એ કે જે તલવાર, ખંજરોની નજીકથી, કેદખાનાઓમાંથી પસાર થઈ રહી છે. કઈ સાચી છે, કઈ ખોટી છે. નિર્ણય તમારે જ કરવાનો છે. હક શું છે ? બાતિલ શું છે ? અને કોની પયરવીથી આપણે દીન અને ઈમાન પર બાકી રહી શકીશું ? અને કોની પયરવીથી દીનથી દૂર થઈ જઈશું ? કુરઆનથી ફેસલો કરવો પડશે, હદીસોથી ફેસલો કરવો પડશે કે આપણે કોની પયરવી કરીએ અને કોની સીરત ઉપર ચાલીએ.

હજુ પણ જો તમે વિચાર ન કર્યો અને કોઈ બીજાની પયરવી કરીને પોતાના આવનાર જમાનાને અંધકારમય બનાવી દીધો તો તે તમારા અધિકારની બાબત હશે, પરંતુ યાદ રાખજો, બીજાની પયરવી કરીને તમે તમારા આવનારા જમાનાને જ અંધકારમય નથી બનાવતા, પરંતુ દુનિયાની સાથે સાથે આખરે તમારું અંધકારમય બની જશે. તમે પૂછશો કે તમારો આવનાર જમાનો કેવો છે ? તો અમે અમારું ભવિષ્ય રોશન માનીએ છીએ. અમારા આગામી જમાનાને ખરાબ નથી સમજતા. એટલા માટે કે અમોએ એ લોકોની પયરવી અપનાવી છે કે જેઓ પયગામ આપીને મરી ગયા નથી, પરંતુ જીવતા છે. જેનો પયગામ પહોંચાડનારો જ મરી જાય છે, તેની પાસેથી પયગામ મેળવનાર પયગામ મેળવીને પરેશાન થઈ જાય છે, કેમ કે મદદ કરનાર કોઈ નથી હોતો. અને જેનો પયગામ પહોંચાડનાર જીવતો હોય છે, તે મદદના માટે તૈયાર રહેતો હોય છે. અમારા સિલસિલાની એકે એક કડી જીવતી છે અને એક તો એવો જીવતો છે કે હુજ્જતુલ અસ્ર અને વલીયુલ અસ્ર (જમાનાનો વલી) છે.

મોમિનીન ! આ નિર્ણય કરતા જઈએ કે ખરેખર જો ઈસ્લામને સમજવો હોય, તો પસાર થઈ ગયેલા જમાનાને સમજવો પડશે. જ્યાં સુધી પસાર થઈ ગયેલો જમાનો સમજમાં નહીં આવે ત્યાં સુધી આવનાર જમાનો કદાપિ રોશન નહીં દેખાય. અમે અમારા ભવિષ્યને એટલું બધું રોશન માનીએ છીએ કે જો અમે જીવીએ છીએ તો અલી (અ.) કહીને જીવીએ છીએ. અમને ન કોઈ ખતરો છે, કે ન તો આવનાર ક્ષણોમાં કોઈ ખતરો છે, કે અંતિમ શ્વાસ સુધી ન કોઈ ખતરો છે. અમે જાણીએ છીએ કે એ મુશ્કિલકુશાનો દામન હાથમાં છે કે જે દરેક પળે મુશ્કિલકુશાઈ કરી શકે છે. અમે નથી જોતા કોઈ બીજા રહેબર તરફ, એટલા માટે કે અમે જાણીએ છીએ કે ન તો એ ઉકદાકુશા છે કે ન એ મુશ્કિલકુશા છે, બલ્કે એ તો પોતે જ એક મુશ્કેલી છે. અમે તો શરૂઆતથી જ એ મુશ્કિલકુશાનો દામન હાથમાં પકડેલો છે, જ્યારે પણ જરૂર પડે છે ત્યારે અમે ‘યા અલી’ કહીએ છીએ. તે અમારી મદદ કરે છે. જો તમારે પણ તેહકીકાત કરવી હોય તો અજમાવી જુઓ, પોકારીને જુઓ. આ અમારો અનુભવ છે. અમને તો યકીન છે, કોઈ પળે, કોઈ સમયે પોકારો આવે છે, જ્યાં

પણ પોકારો તે આવે છે. વાઘરોલમાં પોકારો, મદદ કરી દીધી, મુંબઈમાં પોકારો, આવી ગયા. અમે જાણીએ છીએ કે મુશ્કિલકુશા દરેક જગ્યાએ આવશે. તેમને ક્યાંયનોય પાસપોર્ટ લેવો નથી પડતો. તેમને ક્યાંયનો વિઝા નથી લેવો પડતો. તે ક્યાંય પણ (જવા માટે) મજબૂર નથી. અરે, ગભરાતા હોય છે એ લોકો કે જેમની મદદ કરવાવાળો મદદ માટે પહોંચી શકતો નથી. જે ઈશારાથી સૂરજને પલટાવી શકે છે તેને કિસ્મત પલટાવવામાં શું વાર લાગવાની ? આ અમારા અકીદાની વાત નથી, પરંતુ આ અકીદો કુરઆન અને હદીસના પાયા ઉપર છે. મુસલમાનોના અનુભવ પર આધારિત છે. તેથી અમને તો એ યકીન છે કે જે વખતે કોઈ કોઈની મદદ નથી કરતું, મોતના સમયે બેટો પણ કામમાં આવતો નથી સગાંવહાલાં પણ કામમાં આવતાં નથી, હુકૂમત, તખ્ત અને તાજ પણ કામ આવતાં નથી. જ્યાં કોઈ મદદ કરી શકતું નથી, ત્યાં પણ તેમણે વાયદો કર્યો છે કે જો તમે મારા પર અકીદો રાખ્યો, અને મારી મોહબ્બતને દિલમાં સ્થાન આપ્યું તો ગભરાશો નહીં, તમારા મરવાના પહેલાં, મોતના આવવાના પહેલાં સિરહાને આવીશ. આ અલી (અ.)નો વાયદો છે, અને તમારા પીરનો પણ વાયદો છે કે મોતના સમયે સિરહાનાવાળા ભાગ પાસે આવીશ. પીર મશાયખ બાવા (રહે.)એ લખ્યું છે કે, “ચોકી પાસે જમણી રે હોં જમણી; પીર તણી ત્યાં આયેજી” અને ઈમામ હસન અસ્કરી (અ.)એ પણ પોતાની તફ્સીર આસારે હૈદરીના ઉર્દૂ ભાષાંતરના પાના-૧૮૪ પર લખ્યું છે કે મલકુલ મૌત જ્યારે મોમિનની પાસે આવે છે, તો મોમિન જુએ છે કે મોહંમદ રસૂલુલ્લાહ (સ.) એ વ્યક્તિના માથાની એક બાજુએ હાજર છે, અને અલી (અ.) બીજી બાજુએ છે, અને હસન અને હુસૈન (અ.) (તેના) પગવાળા ભાગ પાસે મોજૂદ છે, અને તેમના પછી તેમના પસંદગીપાત્ર વ્યક્તિઓ અને એ મિત્રો કે જે સાદાતે આવે મોહંમદ પછી એ ઉમ્મતના સરદાર છે તેઓ તેની પાસે હાજર છે.

તો તમારા સરદાર કોણ છે ? તમારા પીર. ઈમામના હુકમ પ્રમાણે પીર પણ મોતના સમયે હાજર રહેશે. ઈમામો પણ હશે, અલી (અ.) પણ હશે. માત્ર મોતના સમયે જ નહીં, પરંતુ કબરમાં પણ આવશે. અલી (અ.)નો વાયદો છે, ગભરાશો નહીં, હું કબરમાં પણ આવીશ, મારા નૂરથી તમારી કબરને રોશન કરી દઈશ. હવે જેણે પોતાનું જીવન રોશન કરવું હોય, પોતાનું ભવિષ્ય રોશન કરવું હોય, તે અલી (અ.)ને મળે. અલી (અ.) અને ઔલાદે અલી (અ.)નો દામન પકડે, તેનું ભવિષ્ય રોશન થઈ જાય છે, જિંદગી પછી જન્નત મળે છે. આ બાબતોને સમજાવવા માટે હુસૈન (અ.)એ કમર કસી. મદીનાથી રવાના થયા અને મોહર્મની બીજી તારીખે કરબલા પહોંચ્યા. તો ચાલતાં ચાલતાં ઘોડો અટકી ગયો. કેટલાય ઘોડા બદલ્યા, પરંતુ જમીને દામન ન છોડ્યો. હઝરતે પોતાના

સાથીઓને પૂછ્યું, આ જમીનનું નામ શું છે ? કોઈએ કહ્યું, હુઝૂર ! ‘મારીયા’ કહે છે. ફરીથી પૂછ્યું, બીજું પણ કોઈ નામ છે ? આકા ! ‘નયનવા’ પણ કહે છે. ફરીથી ફરમાવ્યું, અને બીજું કોઈ નામ છે ? અરજ કરી, (આને) ‘ગાઝરિયા’ પણ કહે છે. આના સિવાય બીજું પણ કોઈ નામ છે ? અરજ કરી, મૌલા ! આને ‘કરબલા’ પણ કહે છે. બસ, હુસૈન (અ.)એ કરબલાનું નામ સાંભળ્યું કે તરત જ ઘોડા પરથી ઉતરી પડ્યા. એક મુઠ્ઠી ખાક જમીન પરથી ઉપાડી, ગજવામાંથી ખાક કાઢીને તેની ખુશબૂ સાથે મિલાવી અને પછી ફરમાવ્યું, હા, આ એ જ ખાક છે કે જેની ખબર જિબ્રઈલે નાનાજનને આપી હતી, અને કહ્યું હતું કે આ માટી હુસૈન (અ.)ની તુર્બતની છે. પછી તે માટી જનાબે ઝૈનબ (અ.)ને આપી. જનાબે ઝૈનબે તેને સૂંધીને તરત જ ફેંકી દીધી અને કહ્યું, ભૈયા ! આ માટીમાંથી તો તમારા ખૂનની ખુશબૂ આવી રહી છે. ઈમામે કહ્યું, હા, બહેન ! આ જ અમારી આખરી જગ્યા છે. અહીં મારા બાળકોને ઝુબ્લ કરવામાં આવશે. આ જમીન પર અમારી કબરો હશે. બધા ઘોડાઓ પરથી નીચે ઉતર્યા. ખૈમાઓ ઊભા કરવામાં આવ્યા. નદીના કિનારે ખૈમાઓ ઊભા કર્યા હતા, પરંતુ યઝીદી ફૌજે ખૈમાઓ ખસેડી દેવા લાચાર બનાવી દીધા. હુસૈન (અ.)એ ફરાતથી ખૈમાઓ ખસેડી લીધા. સાતમી મોહર્રમથી પાણી બંધ થયું. લશ્કર વધતું ગયું. ખૈમાઓમાંથી ‘અલઅતશ’ના પોકારો આવતા રહ્યા. છતાં યઝીદી લશ્કરમાંથી કોઈને પણ દયા ન આવી કે તરસ્યાં બાળકો સુધી પાણી પહોંચાડે. હા, આશૂરાની રાત્રે હુરે જ્યારે આ અવાજ સાંભળ્યો તો બેતાબ થઈ ગયા. આખી રાત લટાર મારતાં મારતાં પસાર કરી. સુબહના સમયે ગુલામે પૂછ્યું, આકા ! શું વિચારી રહ્યા છો ? હુરે જવાબ આપ્યો, જન્નત અને દોઝખના બન્ને રસ્તાઓ સામે છે. કઈ તરફ જાઉં ? આ બાજુ દોઝખ છે, પેલી બાજુ જન્નત છે. હુરનો બેટો પણ પાસે જ ઊભેલો છે. કહ્યું, બાબા ! પછી વાર શાની ? હુરે એક સિપાહીને પૂછ્યું, તે તારા ઘોડાને પાણી પીવડાવ્યું છે ? તો તેણે કહ્યું, હા, પાણી પીવડાવ્યું છે. હુરે એક ઠંડો નિસાસો નાખ્યો અને કહ્યું, અલ્લાહ, અલ્લાહ યઝીદી લશ્કરનાં જનવર સયરાબ હોય અને સાકીએ કૌસરની ઔલાદ પ્યાસી રહે. હુસૈન (અ.) ફરઝંદે ફાતેમા છે. હુસૈન (અ.)નું લોહી વહાવાનો અર્થ ફાતેમા (અ.)ના ફરઝંદનું લોહી વહાવાનો થાય, હુસૈન (અ.) પર પાણી બંધ કરવાનો અર્થ સાકીએ કૌસરના લાલને પ્યાસા રાખવાનો થાય. આવું મનોમંથન હતું કે જેણે આશૂરાની રાત્રે હુરને બેદાર કરી દીધા, અને સવાર થતાં થતાં તો હુર હુસૈની ફોજ તરફ ચાલ્યા. ઘોડાને એડી લગાવી. ઝડપથી જતા હતા. તેવામાં બેટાએ બૂમ પાડી, બાબા ! તમે એકલા જઈ રહ્યા છો ? બાપે પાછા ફરીને પૂછ્યું, શું ઈરાદો છે ? કહ્યું, બાબા ! તમારી સાથે હું પણ હુસૈન (અ.) પર કુરબાન થવા ઈચ્છું છું. ગુલામે પણ એવી જ ઈચ્છા જાહેર કરી. હુરે પુત્ર અને ગુલામને સાથે લીધો. આગળ વધ્યા. થોડાં ડગલાં ચાલ્યા હશે કે હુરે કહ્યું, બેટા ! મારા બન્ને હાથ

બાંધી દો જેથી હું એક મુજરિમની જેમ હુસૈન (અ.)ની પાસે જાઉં. હાથને બાંધી દીધા. હુર આગળ વધ્યા. અસ્હાબ ઈસ્તિકબાલ માટે આવ્યા. ઈમામ પણ આગળ વધ્યા. હુરે ઈમામના કદમોમાં પોતાનું સર મૂકી દીધું. અને અરજ કરી, મૌલા ! ગુલામની ભૂલ માફ કરો. ઈમામે ફરમાવ્યું, જા, હુર ! મેં તારી ભૂલને માફ કરી દીધી. અને મારા અલ્લાહે પણ માફ કરી. આ સાંભળીને હુર ઊભા થયા. હુસૈન (અ.)ની સામે ઊભા થઈ ગયા. બન્ને હાથ જોડીને ફરમાવ્યું, મૌલા ! હવે મરવાની રજા આપો. હુસૈન (અ.)એ હુરને છાતી સાથે લગાવી દીધા અને કહ્યું. અય હુર ! તું અજબ સમયે હુસૈન નો મહેમાન બન્યો છે. ખાવાનું તો ક્યાંથી, અમે પાણી પણ પીવડાવી શકતા નથી. હુરથી સહન ન થઈ શક્યું, માથું કૂટી નાખ્યું અને કહ્યું, મૌલા ! બસ, મારી તમન્ના છે કે જલ્દીથી આપના કદમોમાં સર કુરબાન કરી દઉં. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, અરે ! કોઈ મરવા માટે મહેમાનને મોકલે છે ? હુસૈન (અ.)એ રજા ન આપી. છેવટે હુરે કહ્યું, મૌલા ! જો મને મરવાની રજા ન આપો તો મારા બેટાને તો જવા દો. હુસૈન (અ.)એ સર નમાવી દીધું. ફરમાવ્યું, હુર ! જો તારી એવી જ મરજી છે તો જા. મેં તારા બેટાને જંગની પરવાનગી આપી દીધી. હુર ખુશ થઈ ગયા. ચહેરા પર ખુશીનાં ચિહ્નો જાહેર થયાં. બેટાને નજીક બોલાવ્યો, ગળે વળગાડ્યો, ઘોડા પર સવાર કર્યો અને કહ્યું, જા, મારા લાલ ! ખુદા હાફિઝ ! બેટા ! જાઓ છો તો ગળું કપાવી દેજો. જીવતા પાછા ન આવતા. બેટો બાપને છેલ્લી સલામ કરીને હુસૈન (અ.)ના કદમ ચૂમીને આગળ વધ્યો. મેદાનમાં આવ્યો. તલવાર ચલાવવી શરૂ કરી, યઝીદના લશ્કર તરફથી અવાજ આવી રહ્યો હતો કે આ આપણાથી ભાગી ગયેલો છે. યઝીદના લશ્કરનું નામ બદનામ કર્યું છે, તેને ચારે બાજુએથી ઘેરી લો. હુરનો બેટો ચારે તરફથી યઝીદી લશ્કરમાં ઘેરાઈ ગયો. તલવારો અને તીરોના ઘા થવા લાગ્યા. છેવટે જખ્મોથી ચૂર થઈને ઘોડા પરથી નીચે પડવા લાગ્યો, તો બાપને બૂમ પાડી, બાબા ! આવો, ગુલામના આખરી સલામ લઈ લો. આ ગુલામ આપના આખરી દીદાર માટે આતુર છે. હુર ઊભા થયા, કમર બાંધી અને મેદાન તરફ મોઢું ફેરવ્યું. હુસૈન (અ.)ને સમાચાર મળ્યા કે હુર બેટાની મય્યત પર જઈ રહ્યા છે. હુસૈન (અ.) આગળ વધ્યા. હુરને રોક્યા અને કહ્યું, હુર ! ક્યાં જઈ રહ્યો છે ? હુરે કહ્યું, મૌલા ! બેટાએ યાદ કર્યો છે, તેની પાસે જઈ રહ્યો છું. હુસૈન (અ.)નું દિલ હચમચી ગયું. ફરમાવ્યું, હુર ! શું પોતાની સામે યુવાન બેટાને એડીયો રગડતો જોશો ? તમે અહીં ઊભા રહો, હું જાઉં છું. ફરઝંદે રસૂલ પોતાના અસ્હાબને સાથે લઈને મેદાનમાં ગયા. શું જોયું ? હુરનો યુવાન બેટો આખરી શ્વાસ લઈ રહ્યો છે. હુસૈન (અ.)એ તેનું માથું પોતાના ખોળામાં મૂક્યું અને પોકારીને કહ્યું, અય ફરઝંદે હુર ! હું આવી ગયો છું. હુરના બેટાએ આંખો ઉઘાડી, હુસૈન (અ.)ના ખોળામાં પોતાનું માથું જોયું. આંખોમાંથી આંસુ નીકળી પડ્યાં અને કહ્યું, આકા ! મારા બાબાને મારો પુરસો આપજો અને મારા આખરી

સલામ પહોંચાડજો. આટલું કહેતાં જ રૂહ પરવાઝ કરી ગઈ. હુસૈન (અ.) “ઈન્ના લિલ્લાહે વ ઈન્ના એલૈહે રાજેઊન.” કહેતા કહેતા ઊભા થયા. હુરના યુવાન બેટાની લાશ ઉપાડી અને ખૈમા તરફ રવાના થયા.

હું મારા આકાને માત્ર એટલી જ અરજ કરીશ કે મૌલા ! આપને એ બાબત યોગ્ય ન લાગી કે યુવાન બેટાની મૃત્યુ પર હુર પહોંચે અને પોતાના બેટાને એડીઓ રગડતો જુએ. મૌલા ! એ વખતે આપ શું કરશો કે જ્યારે આપનો જ કડીયલ જવાન અલી અકબર બોલાવશે ? એનો આખરી સમય હશે. લાશ ઉપાડનાર પણ કોઈ નહીં હોય !

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન.

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૩

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٢٩﴾

أَمَّا بَعْدُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઇસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા

નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ર કર્યો છે. તો હક અને બાતિલના ઝિક્રથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ ચીજ બાતિલ છે અને કોઈ હક. હકનું એલાન આપણા પયગમ્બર (સ.)એ કર્યું. જેટલા પણ મુસલમાનો થતા હતા તેઓ હકને ઓળખતા રહ્યા હતા. તેઓ બધા પયગમ્બરે ખુદા (સ.)ના કહેવાથી ઈસ્લામ લાવ્યા હતા. કોઈના ઉપર સીધે સીધી વહી નાઝિલ થઈ ન હતી. કોઈ પણ મુસલમાનને ખુદા ખુદાએ સંબોધન કર્યું ન હતું. જેમણે જેમણે ઈસ્લામનો સ્વીકાર કર્યો હતો, તેમણે તેમણે પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)ના કહેવાથી ઈસ્લામ સ્વીકાર કર્યો હતો. તો સ્પષ્ટ છે કે દીને ખુદા પયગમ્બરે ઈસ્લામે રજૂ કર્યો. કુરઆને મજીદ, અલ્લાહનું કલામ, પયગમ્બરે ઈસ્લામે રજૂ કર્યું. ઈબાદતોના તરીકા પયગમ્બરે ઈસ્લામે રજૂ કર્યા. તો હવે જેણે પણ ઈસ્લામનો સ્વીકાર કર્યો, ભલે ને પછી તે ગમે તે હોય, તેને જ્યારે પણ પયગમ્બર (સ.)ની વાત સાચી નજરે પડી, પયગમ્બરે ઈસ્લામ સાચા દેખાયા, પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)ની વાત પર ભરોસો પડ્યો અને પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)ની વાતચીત દિલમાં ધર કરી ગઈ, ત્યારે તો લોકોએ કલેમો પઢ્યો, ખુદા પોતે તો કહેવા આવ્યો નથી કે હું એક છું, ખુદા કહેવા આવ્યો નથી કે આ મારા રસૂલ (સ.) છે. પયગમ્બરે ઈસ્લામે જ ફરમાવ્યું કે ખુદા એક છે અને હું તેનો રસૂલ છું, અને જેણે પણ કલેમો પઢ્યો, જે પણ મુસલમાન થયો રસૂલ (સ.)ના ભરોસે, અર્થાત્ રસૂલ (સ.) પર ઈમાન લાવ્યો, મુસલમાન બન્યો. કોઈને પણ ઈસ્લામ સીધે સીધો અલ્લાહ પાસેથી મળ્યો નથી. હું સમજું છું કે આ બાબતમાં કોઈ મુસલમાન મતભેદ ધરાવતો નથી. બધા કહેશે કે વાત સાચી છે. પયગમ્બર (સ.)એ કહ્યું : “કુલૂ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ”, બધાએ કલેમો પઢ્યો. પછી અલ્લાહનું કલામ રજૂ કર્યું. હુઝૂર (સ.)એ નમાઝની રીત શીખવાડી. રોઝાનો હુકમ કર્યો. મક્કા અને મદીનાના મુસલમાનોને નબી (સ.)

પાસેથી ઈસ્લામ મળ્યો. તો ઈસ્લામ નામ છે પયગમ્બર (સ.) ઉપર ભરોસો રાખવાનું, અને જેમને પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.) ઉપર ભરોસો ન હતો, જેમને પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.) પર વિશ્વાસ ન હતો, તેમનું નામ હતું ‘કુફરે કુરૈશ’. નહીં માનનારાઓનું નામ હતું ‘કુફરે કુરૈશ’. અને માનવાવાળોનું નામ હતું ‘મુસલમાન’. જ્યાં સુધી જે કોઈ નબી (સ.)નો આદર કરતો રહેશે, ત્યાં સુધી તે મુસલમાન રહેશે, અને જ્યાંથી ઈન્કાર કર્યો નબુવ્વતથી, જ્યાંથી રિસાલતનો ઈન્કાર, જ્યાંથી ભરોસો ખસી ગયો, તો તે મુસલમાન રહેતો નથી, એ હકીકત છે.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! તમને પણ અલ્લાહે હિદાયત નથી કરી. તમને પણ ઈસ્લામ અલ્લાહ પાસેથી નથી મળ્યો, નબી પાસેથી નથી મળ્યો, ઈમામ પાસેથી નથી મળ્યો, પીરાને તરીકત પાસેથી મળ્યો અને તમને બધાને પોતાના પીરો ઉપર વિશ્વાસ હતો, તમારા પીરો પર ભરોસો હતો, તો જ ઈસ્લામ મળ્યો. પીરોની વાતો સાંભળતા હતા, તેમના કહેવા પર અમલ કરતા રહ્યા. આવી રીતે તમે સાચો ઈસ્લામ મેળવ્યો. બાતિલને છોડતા રહ્યા તો “જાઅલ હક્કો વ ઝહકલ બાતેલ”ના પ્રમાણે જ્યારે પીર આવ્યા તો હક આવ્યું. અને પીરના ફરમાબરદારીથી તમારું બાતિલ તૂટ્યું છે કે નહીં ? તમારા બાપ-દાદાઓનું કુફર ક્યારે તૂટ્યું ? પીરના મળવાથી, પીરના ફરમાબરદારીથી અને તમારા વડવાઓ જેમ જેમ પીર પર ભરોસો રાખીને ફરમાબરદારી કરતા રહ્યા, તેમ તેમ સાચો રસ્તો મેળવતા રહ્યા. અને જેમણે પીર પર ભરોસો ન રાખ્યો, તેમની વાતને સાચી ન માની, અને અલગ પડતા ગયા, તો તેઓ માત્ર પીરથી અલગ નથી થયા, ઈમામથી અલગ થઈ ગયા, રસૂલ (સ.)થી અલગ થઈ ગયા અને હકથી અલગ થઈ ગયા. આ (બધું) તમારી નજરો સામે છે. અને જ્યારે પીર ન રહ્યા, હક ન રહ્યું અને તેઓ હકની શોધમાં જ પોતાની જિંદગી પસાર કરી રહ્યા છે, છતાં હક મળશે નહીં.

હિન્દુસ્તાનમાં મોટે ભાગે સૂફી સંતોએ ઈસ્લામ ફેલાવ્યો. તેમણે પોતાની જિંદગી ખર્ચી નાખી હતી ઈસ્લામની તબલીગમાં. જિંદગી તો શું, એવા પ્રસંગો મળે છે કે મોત પછી પણ કેટલાક વર્ષો સુધી અલ્લાહના બંદાઓની હિદાયત કરી અને પછી પોતાની જિંદગીમાં રોઝો બનાવડાવીને તેમાં દફન થઈ ગયા. આ પ્રસંગ કન્ઝુલ અન્સાબ, ઈશ્ના અશરી કુતુબખાના, મુલ્તાન નામની કિતાબમાંથી નકલ કરું છું.

પીર સૈયદ શમ્સુદ્દીન સાની (બીજા) કે જે પીર કબીરુદ્દીન કુફ્શીકન (રહે.)ના દીકરા શેહબાઝ અલીની દીકરી બીબી આસેદ્દાના બેટા હતા, જે ઔચ નામના સ્થળે ૨૧ માહે શવ્વાલ અને હિજરી સન ૭૭૫ માં જન્મ્યા હતા.

પીર સૈયદ શમ્સુદ્દીન સાની ઉર્ફે ફતેહશાહ સાહેબે ફતેહખાન આદમખાનના જમાનામાં કાશ્મિર, વગેરે પહાડી પ્રદેશના નગરોમાં સૈયદ કમાલુદ્દીન અને સૈયદ શહાબુદ્દીનના ફરઝંદો દ્વારા શીઆ નૂરબક્ષીયા મઝહબને ચાલુ કર્યો, અને આપને ‘જીલ રામસર’ નામના પ્રદેશમાં ‘ચિનાબ’ નદીના કિનારે ઝેરથી શહીદ કરવામાં આવ્યા. ‘મલ્કુઝે કમાલિયા’ના હવાલાથી લખ્યું છે કે હઝરતે પોતાની વફાત પહેલાં પોતાના બેટાઓને હુકમ કર્યો હતો કે ૨૧મી માહે રમઝાન હિજરી સન ૮૯૦ ના દિવસે મારી વફાત ઝેરથી થશે. તમે મારી લાશને પેટીમાં મૂકીને ચિનાબ નદીમાં વહાવી દેજો. આપના બેટાઓ અને સ્વજનોએ મુબારક લાશને અદબપૂર્વક પેટીમાં મૂકીને નદીમાં તરતી મૂકી દીધી. તો એ પેટી ‘રસૂલનગર’ શહેરની પાસે પહોંચી, જે ગુજરાનવાલા, જિલ્લા કરાંચીમાં આવેલું છે. ત્યાં ‘રૌડા’ નામના ધોબીએ સુબહે કાઝિબના સમયે તે પેટીને પકડી અને જ્યારે કિનારા પર લાવીને ખોલી તો તે પેટીમાં સફેદ દાઢીવાળા એક બુઝુર્ગ બેઠેલા હતા. રૌડા ધોબીએ સલામ કરી અને પૂછ્યું, આપ કોણ છો ? હઝરતે ફરમાવ્યું, મારું રહસ્ય કોઈને ન કહેતો, નહીંતર તું આંધળો અને કોડવાળો બની જઈશ. તેણે સ્વીકાર કર્યો કે મારી શું મજલ કે આપનું રહસ્ય હું બીજી કોઈ વ્યક્તિની આગળ જાહેર કરું ! આપે ફરમાવ્યું, તને ખુદાવંદે આલમ ઈસ્લામની દોલત અતા કરે, જો તું મને મળવા ઈચ્છતો હોય તો ‘મછરાનવાલી’ મુકામે આવીને મળજે. આપ રસૂલનગરથી, રૌડા ધોબીથી વિદાય લઈને ગુજરાનવાલા જિલ્લાના કિલ્લા દીદારસંઘની પાસે આવેલા મછરાનવાલી નામના સ્થળે રોકાયા. બાર વર્ષ સુધી આપ ત્યાં બેસી રહ્યા. અને એ અરસામાં પોતાના ફરઝંદોને હુકમ કર્યો કે તેઓ જમ્મુમાં રોઝો તૈયાર કરે. ‘ગુલાબ કહાર’ (પાણી ભરનાર) આપની ખિદમતમાં રહેતો હતો. એક દિવસે ગુલાબે અરજ કરી, “યા હઝરત ! આપ ખોરાક-પાણી તો લેતા જ નથી”. આપે જવાબમાં ફરમાવ્યું, “હું રોઝાથી છું”. ગુલાબે ફરીથી અરજ કરી, “હુઝૂરે આલી ! રોઝો તો બધા જ લોકો રાતના સમયે ઈફ્તાર કરે છે”. આપે ફરમાવ્યું, “મારો રોઝો તો બાર વર્ષનો છે. જ્યારે તારા ઘેર શિયાલકોટમાં આવીશ ત્યારે રોઝો ખોલીશ”. અને આપની દુઆની બરકતથી ખુદાવંદે કરીમે ગુલાબ કહારને ‘સુંદર’ નામનો બેટો અતા કર્યો હતો. જ્યારે જમ્મુમાં રૌઝાએ અન્વર તૈયાર થઈ ગયો તો આપના ફરઝંદોએ સમાચાર મોકલ્યા કે જનાબે આલી ! રોઝો તૈયાર છે. આ સમાચાર સાંભાળીને આપ મછરાનવાલીથી ચાલીને શિયાલકોટ મુકામે ગુલાબ કહારના ઘેર પહોંચ્યા, તો ગુલાબ કહાર પીર શમ્સુદ્દીન સાનીને જોઈને ખૂબ ખુશ થયો અને અરજ કરી કે, “યા પીર ! આપનો વાયદો છે કે જ્યારે તારા ઘેર શિયાલકોટ આવીશ તો રોઝો ઈફ્તાર કરીશ. હવે જે વસ્તુ આપને પસંદ હોય તેનો હુકમ ફરમાવો, તો આ બંદો હાજર કરે”. ગુલાબ સાચું ઈમાન ધરાવતો હતો. સાચા દિલથી ચાહતો હતો. પીર શમ્સુદ્દીન સાનીએ ફરમાવ્યું, “મારા માટે માણસનું ગોશ્ત લાવી દે, તો જ

રોઝો ખોલીશ”. ગુલાબ સાચો મુરીદ હતો. તેણે પોતાના બેટા સુંદર સાથે મશ્વેરો કર્યો. એ પણ સાચો આશિક હતો. તેણે કહ્યું, “અય બાબા ! અગર પીર રાજી થઈ જતા હોય તો વધારે સારું તો એ છે કે મને જ ઝુબ્બ કરી નાખો”. ગુલાબે પોતાના બેટા સુંદરને કોટડીમાં લઈ જઈને ઝુબ્બ કરી નાખ્યો અને તેનું ગોશ્ત લાવ્યો. તો હઝરતે પૂછ્યું, “આ ગોશ્ત તું માણસનું લાવ્યો છે ?” તેણે કહ્યું, “હા, જનાબ ! માણસનું લાવ્યો છું”. આપે ફરમાવ્યું, “જ્યાં સુધી બધા જ અવયવો ન હોય તો યકીન કેવી રીતે થાય કે આ ગોશ્ત માણસનું છે ?” ટૂંકમાં, લાચાર થઈને તે પોતાના બેટાના બધા જ અવયવો અંદરથી ઉપાડી લાવ્યો. હઝરતે તે જોઈને ફરમાવ્યું, “આ તો અમારો બેટો સુંદર છે”. ગુલાબ ચૂપ રહ્યો. પીરે તેની લાશ પર ચાદર પાથરીને દુઆ કરી તો તરત જ સુંદર જીવતો થઈને ઊભો થયો. આપ શિયાલકોટથી જમ્મુ જવા તૈયાર થયા તો ગુલાબ અને સુંદર રોતા હતા, અને કહેતા હતા કે, “અમને પણ તમારી સાથે લેતા જાઓ”. આપે ફરમાવ્યું, “ના, પરંતુ મારો હાથ બાર વર્ષ સુધી મઝારમાંથી બહાર આવતો રહેશે, અને સુંદર મારી સાથે મુસાફો કરે. અને તમારી આખી કોમ સુંદરની સાથે મુસાફો કરે”. આપ હઝરત પંદરમી શા’બાનના દિવસે મુબારક મઝારમાં દાખલ થયા. એ વખતે હિંદુ લોકોનો કારતક મહિનો ચાલતો હતો. એ દિવસથી તમામ કહાર જાતિના લોકો હઝરત પીર શમ્સુદ્દીન સાની (રહે.)નો ખૂબ મોટો ઉર્સ જમ્મુમાં ભરે છે. જે સ્થળેથી મુબારક મઝારમાંથી દર વર્ષે હાથ નીકળતો હતો, ત્યાં નિશાન કાયમ છે. બાર વર્ષ પછી હાથ ન નીકળ્યો. જો કોઈને આ બાબતમાં શંકા હોય તો તઝકિરતુલ અવલિયાએ હિન્દમાં જોઈ લે. (કન્ઝુલ અન્સાબ પેજ-૪૪૨)

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! હું એ કહી રહ્યો હતો કે પયગમ્બર (સ.) પર ઈમાન હતું, યકીન હતું ત્યારે તો લોકોએ તેમને સાચા માન્યા અને કલેમો પઢી લીધો, અને મુસલમાન બની ગયા. હવે મુસલમાનોએ શું કરવું જોઈએ ? તેના માટે અલ્લાહે ખુદ ફરમાવ્યું છે કે : “લકદ કાન લકુમ ફી રસૂલુલ્લાહે ઉસ્વતુન હસના” મારા રસૂલની સીરત તમારા માટે અમલ માટેનો નમૂનો છે કે જેમની સીરતને કુરઆને મજીદમાં મુસલમાનો માટે હુજ્જત ગણવામાં આવી છે. ખુદાવંદે આલમે એક લાખ તેવીસ હજાર નવસો નવ્વાણું પયગમ્બરો મોકલ્યા. આપણે તો માત્ર એ પયગમ્બરોને માનવાના જ છે, તેમની શરીઅત પર અમલ કરવાનો નથી. માત્ર શરીઅતે મોહંમદી પર (જ) અમલ કરવાનો છે. જે ઈસ્લામ કુરઆને મજીદમાં અંબિયાએ કિરામનું નામ લે, કુરઆને મજીદમાં અંબિયાનો ઝિક્ર કરે, જે ઈસ્લામ આદમ (અ.)ની કહાનીનો ઝિક્ર કરે, જે ઈસ્લામ નૂહ (અ.) અને ઈબ્રાહીમ (અ.)નો ઝિક્ર કરે, જે ઈસ્લામ મૂસા અને ઈસા (અ.)ની વાત કરે, એ ઈસ્લામ એમ નથી

કહેતો કે કોઈની સીરત પર અમલ કરો. કુરઆન કહે છે, મૂસા (અ.) અલ્લાહના નબી હતા. કુરઆન કહે છે, ઈસા (અ.) અલ્લાહના નબી હતા. કુરઆન કહે છે કે આદમ (અ.) અને નૂહ (અ.) અલ્લાહના નબી હતા, પરંતુ તેમની પયરવી કરવાની પરવાનગી આપતું નથી. કહે છે કે માત્ર મોહંમદ (સ.)ની સીરત ઉપર અમલ કરો. મારા રસૂલનું જીવન તમારા માટે નમૂનો છે, બીજા કોઈનીય સીરત અમલ કરવા માટે નમૂનો નથી. તો ન્યાયપૂર્વક બતાવજો કે જે અંબિયાનો ઝિક્ક કુરઆનમાં આવી જાય, તો તેમની મહાનતાનો ઈન્કાર કોણ કરી શકે ? મહાનતા, મહાનતાના ઠેકાણે છે, અમલ કરી શકાય નહીં તેમની સીરત પર. આપણા પયગમ્બર (સ.) છે આખરી નબી. તો રસૂલ (સ.)ની સીરત ઉપર અમલ કરવાનો હુકમ છે. તો જ્યારે આપણા નબી (સ.)ના પહેલાંના માઅસૂમ નબીઓની સીરત પર અમલ કરવાની રજા નથી, તો રસૂલલ્લાહ (સ.) પછી કેટલાય મોટા મુસલમાન કેમ ન હોય, કેટલીય મહાનતા ધરાવનાર કેમ ન હોય, સહાબિયતમાં કેટલુંય સન્માન ધરાવતા કેમ ન હોય, ખિલાફત પર કેટલાય દિવસ કેમ ન રહ્યા હોય, જો મોહંમદ (સ.)ની સામે અંબિયાની સીરત પર અમલ નથી થઈ શકતો તો આ મોહંમદ (સ.)ની સામે અસ્લાબની સીરતનો ક્યાં સવાલ છે ?

(સલવાત)

તમે કહ્યો કે પહેલાંના અંબિયા પર એ માટે અમલ થઈ શકતો નથી કે તે અંબિયા આપણા પયગમ્બર (સ.) પહેલાં આવ્યા હતા. હુઝૂર (સ.) છેવટે આવ્યા, કેમ કે હુઝૂર (સ.) છેલ્લા નબી છે. આથી હુઝૂર (સ.)ની સીરતનું નામ ઈસ્લામ છે. પહેલાંના નબીઓની સીરતને ઈસ્લામ કહી શકાય નહીં. હું પૂછવા ઈચ્છું છું કે શું તેઓ બધા ઈસ્લામના નબીઓ ન હતા ? ઈસ્લામના નબીઓ ન હોત તો કુરઆનમાં ઝિક્ક શા માટે થયો હોત ? તો માત્ર ઝિક્ક કરવા ખાતર ઝિક્ક છે, માત્ર પયરવી કરવા માટે ઝિક્ક નથી. ઝિક્ક કરો આદમ (અ.)નો, નૂહ (અ.)નો ઝિક્ક કરો, ઈબ્રાહીમ (અ.)નો ઝિક્ક કરો, ઝિક્ક કરો મૂસા (અ.)નો અને ઈસા (અ.)નો, પરંતુ પયરવી તો મોહંમદ (સ.)ની કરવી પડશે. બધા અંબિયાની સીરત રદ થઈ ગઈ. જ્યારે પણ અમલ થશે તો મોહંમદ (સ.)ની સીરત પર અમલ થશે. જો કદાચ મુસલમાન એમ કહે કે અમે ખુલફાએ ઈસ્લામની સીરત પર અમલ કરીએ છીએ, તો તમે પણ ઈમામોની સીરત પર અમલ કરો છો, અલી (અ.)ની સીરત પર અમલ કરો છો, હસન (અ.) અને હુસૈન (અ.)ની સીરત પર અમલ કરો છો. બસ, આટલી તો ખોટી સમજ છે મુસલમાનોની. અમે ઈમામોની સીરત પર એટલા માટે અમલ નથી કરતા કે તે ઈમામોની સીરત છે. અમે તો તેમની સીરત ઉપર એટલા માટે અમલ કરીએ છીએ કે એ સીરતે મોહંમદી છે. કદાચ મુસલમાનો એમ કહે કે અમે પણ સીરતે ખુલફા પર એટલા માટે અમલ કરીએ છીએ કે સીરતે ખુલફા,

સીરતે મોહંમદી હતી. તો તમારે એ સાબિત કરવું પડશે કે અસ્લાબના દ્રષ્ટિકોણોમાં અને રસૂલ (સ.)ના દ્રષ્ટિકોણોમાં તફાવત ન હતો. જો ઈસ્લામનો ઇતિહાસ અસ્લાબને રસૂલ (સ.)ની સીરત મુજબના છે એવું સાબિત કરી દે, તો તમારાથી પહેલાં અમે (તેમની) પયરવી કરીશું, પરંતુ એક જગ્યાએ પણ જો મતમતાંતર નીકળી આવે તો, આ દુનિયાનો મામલો નથી કે માફ થઈ જશે. આ તો આખેરતનો મામલો છે. અહીંની ભૂલ ત્યાં સુધી પહોંચશે. બસ, જરા જેટલી વાતોના મતભેદથી શું થવાનું ? એવું ન કહો. સિરાત પરથી પસાર થવાનું છે, સીધે સીધા પસાર થવાનું છે. જરા ઝુકો અને જુઓ કે શું થાય છે. આ એ જ ઈસ્લામ છે કે જરાક જેટલા સીરતે મોહંમદીથી વિરુદ્ધ ગયા તો અંતર વધતું જવાનું, વિચારવા જેવી વાત છે કે જરાક જરાકમાં તો ૭૩ થઈ ગયા, અને કોણ જાણે કેટલા થતા જાય છે. આ જરાક જેટલું ન હોત તો ફિસ્કા ન બનત. તો મતભેદ ક્યાંથી શરૂ થયો ? જે જરાક જેટલો બનીને આટલો ફેલાઈ ગયો ? ઈખ્તેલાફ રસૂલ (સ.)ની સીરતમાં નથી, ઈખ્તેલાફ કુરઆનમાં નથી, ઈખ્તેલાફ ખુદામાં નથી, છતાં ઈખ્તેલાફ છે દરેક મુસલમાનમાં. બધા મતભેદોને છોડી દો, બધા એક થઈ જાઓ. ઈસ્લામની દરેક ચીજ સામાન્ય થઈ જાય. મસ્જિદો પણ સામાન્ય થઈ જાય, કુરઆન પણ સામાન્ય થઈ જાય, જમાઅતો પણ એક સાથે થઈ જાય, ઈચ્છા થાય તેની પાછળ નમાઝ પઢી લઈએ. તો મુસલમાનો કહેશે કે આવું કેવી રીતે બને ? જરાક જેટલો મામલો છે. જરાક જેટલી વાતમાં શું થાય છે ? કહ્યું કે ના, સાહેબ ! મસ્જિદમાં દરેક જણ નમાઝ ન પઢી શકે. પોત પોતાની મસ્જિદોમાં પઢીશું. કુરઆનનું ભાષાંતર પણ પોતપોતાનું હશે, અને જ્યારે ક્યામત આવશે તો પહોંચીશું હુઝૂર (સ.)ની સામે, રસૂલ (સ.)ની સમક્ષ કહીશું કે, “યા રસૂલલ્લાહ (સ.) ! અમે મુસલમાન છીએ”. પૂછ્યું, “શું ઈચ્છો છો ? તો કહ્યું, “જન્નત”. તો ફરમાવ્યું, “પોત પોતાની જન્નતમાં જાઓ”. આ વળી પોતાની જન્નત ક્યાંથી લાવી ? કહ્યું કે, “બધું બનાવી લીધું પોતાના હાથે, તો જન્નત પણ બનાવવી હતીને ? ભાષાંતર બનાવી શકતા હતા, નમાઝોની રીત બનાવી શકતા હતા, મસ્જિદો અલગ અલગ બનાવી શકતા હતા, તો જન્નત પણ અલગ અલગ બનાવી લેતા ?” કહેશે, “યા રસૂલલ્લાહ (સ.) ! આ તો અમે નથી કર્યું”. તો પછી કોણે કર્યું ? મુસલમાનોએ ? તો જાઓ, એ પણ હાજર છે. તેમને કહો. તેઓ લઈ જશે પોતાની જન્નતમાં. અહીં બીજી તો કોઈ જન્નત નથી. એક જ જન્નત તો છે, કે જે ખુદાએ બનાવી છે મુસલમાનો માટે. “ક્યા મુસલમાનો માટે ?” કહ્યું, “જે તેમના રસૂલ (સ.)ની પયરવી કરે તે. તમે કરી છે પયરવી ? લાવો, કાઢો નમાઝ. જોઈ લઈશ મારી નમાઝ સાથે મિલાવીને. જો મળતી આવતી હોય તો મારી નમાઝ, અને આવો મારી જન્નતમાં. અને નથી મળતી આવતી તો જેના કહેવાથી જેવી પઢી તેની પાસેથી એવી જ જન્નત લઈ લો. જ્યારે મારી નમાઝને તમે યોગ્ય ન સમજ્યા કે મારા તરીકા પર

નમાઝ ન પઢ્યા, તો મારી જન્નતમાં જઈને શું કરશો ? નવી જ જન્નત બનાવી લો. ક્યાં બનાવીએ ? જગ્યા ખરીદી લો. અહીં જગ્યા ક્યાંથી હોય ? અહીં તો માત્ર બે જ દેશ છે. બે સ્થળો છે, એકનું નામ છે જન્નત, બીજાનું નામ છે જહન્નમ. જો મારી પયરવી કરી હોય તો મારા મુલકમાં આવો. જો મારી પયરવી નથી કરી તો જાઓ જહન્નમમાં". કહ્યું કે, "જહન્નમમાં જઈએ ? જહન્નમમાં જવા માટે કલેમો નહોતો પઢ્યો, જહન્નમમાં જવા માટે નમાઝો નહોતી પઢી, રોઝા જહન્નમમાં જવા માટે નહોતા રાખ્યા, જન્નતમાં જવા માટે રાખ્યા હતા". તો પૂછવામાં આવશે, "શું જન્નતના માલિકોને ઓળખતા હતા ? જન્નતની વહેંચણી કરનારને ઓળખ્યા હતા ખરા ?" કહ્યું, "યા રસૂલલ્લાહ (સ.) ! અમે ખૂબ ભોળા હતા. અમને તો ખબર પણ ન પડી. અમે જાણતા જ ન હતા". તો રસૂલલ્લાહ (સ.) કહેશે, "હું તો ઓળખાવીને આવ્યો હતો, બધાને સમજાવીને આવ્યો હતો, નામ સુધ્યાં બતાવીને આવ્યો હતો, હાથો ઉપર ઊંચા કરીને ઓળખાવ્યા હતા". "યા રસૂલલ્લાહ ! અમે જોયું ન હતું, જેવું સાંભળ્યું હતું, એવું કર્યું". "કોની પાસેથી સાંભળ્યું હતું ? જેની પાસેથી સાંભળ્યું હતું તેની પાસેથી જ જન્નત માગી લો". તો તેઓ ફરીને અલ્લાહથી ફરિયાદ કરશે, "ખુદાયા ! તું જ અમારી વાત સાંભળી લે". અવાજ આવ્યો: લકદ કાન લકુમ રસૂલુલ્લાહે ઉસ્વતુન હસના "તમે કોની નેકી ઉપર ચાલ્યા ? (તમે) કોના આચરણ ઉપર ચાલ્યા ? કોની સીરત પર ચાલ્યા ? અમારો આ રસૂલ છે. જો તેની સીરત પર અમલ કર્યો હોય તો જન્નત પણ લઈ લો. કૌસર પણ લઈ લો, બધું લઈ લો, પરંતુ જો રસૂલ (સ.)થી દૂર ખસી ગયા તો જન્નતના દરવાજાથી પણ દૂર ખસો". એક 'દર' છોડવાથી કેટલી દરબદરી અનુભવી ? મજ્મો ગુસ્સામાં પોતપોતાના રહેબરોની તરફ ગયો. અને કહ્યું, બતાવો, હવે અમે શું કરીએ ? તેઓ પણ એવું જ કહેશે કે જે મુશ્કેલી તમારી છે, બસ એ જ મુશ્કેલી અમારી પણ છે. અમે પોતે પણ એ જ આરોપમાં ફસાયેલા છીએ કે અમે સીરતે રસૂલ શા માટે છોડી ? અમે છોડી ન હતી, પરંતુ અમને જેણે બતાવ્યું હતું તેમાણે એવું જ કહ્યું કે આ સીરતે રસૂલ છે અને અમે તેમની વાત માની લીધી. તો એ બતાવનારા કોણ હતા ? શું રસૂલ (સ.)ના ભાઈ હતા ? શું રસૂલ (સ.)ની બેટી હતાં કે શું તે રસૂલ (સ.)ની આલ હતી ? શું તે રસૂલ (સ.)ના નવાસાઓ હતા ? કહ્યું, ના, ના. પરાયા લોકોના કહેવા પર ચાલ્યા, તો પછી આ મામલો ખોટો સાબિત થયો. બીજા લોકોના કહેવા પર ચાલ્યા. તો બીજા કોણ હતા ? કહ્યું મુસલમાન. તો મુસલમાન, મુસલમાનના કહેવા પર ચાલ્યો ? તો રસૂલ (સ.)ની શું જરૂર હતી ? રસૂલ (સ.) આવ્યા હતા ઈસ્લામ પહોંચાડવા માટે. મુસલમાનો ઈસ્લામ પહોંચાડવા આવ્યા ન હતા. શરીઅત મુસલમાનોના ઘરની નથી કે મુસલમાન આવડી મોટી જવાબદારી લઈ લે. જેવું કર્યું છે એવું ભોગવો.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! રસૂલલ્લાહ (સ.)ના હાથ પર જે લોકો પહેલાં ઈમાન લાવ્યા હતા, તેમણે દીનને સાચો સમજીને, રસૂલ (સ.)ને સાચા માનીને ઈમાન લાવ્યા હતા. હવે ઈસ્લામનો વિકાસ થઈ રહ્યો છે. દરેક જંગમાં ઈસ્લામનો વિજય. દોલત આવવા લાગી, માલે ગનીમત આવવા લાગ્યો. દુનિયાના સિક્કા પણ આવવા લાગ્યા તો જેમની નજર સિક્કાઓ પર હતી, તેઓ પણ આવવા લાગ્યા. જેમના દિલો પર સોનાચાંદીના સિક્કાઓનું રાજ ચાલે છે, તેઓ પણ આવશે. જ્યારે તેઓ જોશે કે દોલત વધી રહી છે, દીનની સાથે સાથે તો તેમના મગજમાં સલ્તનતનો શોખ વધતો ગયો, અને દુનિયાની તરફ અભિરુચિ થતી ગઈ. રસૂલલ્લાહ (સ.) દીન પણ મૂકતા ગયા હતા અને દુનિયા પણ. પછી આપે ફરમાવ્યું હતું કે તમારી પસંદગી પર છે. કાં તો સલ્તનત લઈ લો કે કાં મઝહબ લઈ લો. જેમણે મઝહબ લઈ લીધો, તેમણે પરિણામ સ્વરૂપે જન્નત મેળવી લીધી. જેમણે દુનિયા લઈ લીધી તેમણે પરિણામ સ્વરૂપે સલ્તનત મેળવી લીધી. મુસ્લિમ જગતને ખોટું સમજાવવામાં આવી રહ્યું છે કે ઈસ્લામમાં લોકશાહી રાજ્ય વ્યવસ્થા છે એટલે કે સ્વરાજ છે. જો કે, ઈસ્લામમાં લોકશાહી રાજ્ય વ્યવસ્થા બિલકુલ નથી, આઝાદી નથી, કેમ કે હાકિમ અલ્લાહ છે. અલ્લાહ સિવાય ઈસ્લામમાં કોઈ હાકિમ નથી. હાકિમે હકીકી ખુદ અલ્લાહ પોતે જ છે. હવે તે પોતાના તરફથી જેને પણ મોકલે, તેનું આજ્ઞાપાલન અલ્લાહનું આજ્ઞાપાલન બનશે. **અતીઉલ્લાહ વ અતીઉર્સૂલ** અલ્લાહની ઈતાઅત કરો અને તેના રસૂલની ઈતાઅત કરો. **વ ઉલિલ અમ્રે મિન્કુમ.** અને તમારામાંથી જેમને ઉલિલ અમ્ર નક્કી કર્યા છે તો આ ઉલિલ અમ્ર કોણ બનાવશે ? જેણે રસૂલ (સ.)ને બનાવ્યા એ જ ઉલિલ અમ્ર બનાવશે. જો કોઈ બીજો બનાવશે તો અલ્લાહ હાકિમ નહીં રહે. એ જ હાકિમ રહેશે કે જે બનાવશે.

(સલવાત)

તમે જાણો છો કે હિન્દુસ્તાનમાં આઝાદી પહેલાં કોનું રાજ્યશાસન હતું ? અંગ્રેજોનું. આઝાદી પછી કોનું રાજ્યશાસન થયું ? ભારતના લોકોનું. જ્યાં સુધી અંગ્રેજોનું શાસન હતું ત્યાં સુધી વાઈસરોય લંડનથી આવતો હતો. બીજા લોકોને અધિકાર ન હતો કે પોતાના તરફથી વાઈસરોય નક્કી કરે કે પોતાના તરફથી હાકિમ નિયુક્ત કરે. જ્યારે આઝાદી આવી તો તમે જેની ઈચ્છા કરી તેને ચૂંટી કાઢ્યો. અંગ્રેજોની હુકૂમત હતી ત્યારે તેમનો મોકલેલો શાસન કરતો હતો. આઝાદી આવી તો પોતાનો ચૂંટાયેલો શાસન કરે છે. ઈસ્લામ છે દીને ખુદા. જ્યાં સુધી આપણા દિલો પર અલ્લાહની હુકૂમત હશે, ત્યાં સુધી અલ્લાહના મોકલેલા પ્રતિનિધિઓની ઈતાઅત કરીશું. અલ્લાહે મોકલેલા ઉલિલ અમ્રને હાકિમ બનાવીશું અને જે દિવસે ઈન્કિલાબ જિંદાબાદ કહીશું, તો અલ્લાહની

હુકૂમતથી અલગ થઈ જઈશું. આઝાદી પ્રાપ્ત કરીશું અને આસમાનવાળી હુકૂમતને ખસેડીને પોતાના સાથીઓની હુકૂમત કરી લઈશું, એ દિવસે ચૂંટણીનો અધિકાર મળી જશે. આદમ (અ.)થી માંડીને છેલ્લા પયગમ્બર (સ.) સુધી મુસલમાનોએ અલ્લાહે મોકલેલાઓને માન્યા સકીફાએ બની સોદાથી (જાતે) ચૂંટણી કરી તો પરિણામ શું આવ્યું ? મુસલમાન અલ્લાહને તાબે હતો, હવે પોતાની મરજીને તાબે બની ગયો. તેથી તો હુસૈન (અ.)ના વિરુદ્ધ તલવારો લઈને કરબલામાં આવ્યા. જો તેઓ ખુદાને હાકિમ માનતા હોત તો રસૂલ (સ.)ની કુર્બતના કારણે હુસૈન (અ.)ની તા'ઝિમ કરત. પરંતુ યઝીદીઓએ 'ઈન્કિલાબ ઝિંદાબાદ' કહ્યું, આઝાદ બની ગયા. એટલે તો તેમને હુસૈન (અ.)નો કોઈ આદર ન રહ્યો. હુસૈન (અ.)નો કોઈ સંકોચ ન રહ્યો. છતાં પણ કરબલાના ઈતિહાસમાં એવા પ્રસંગો જોવા મળે છે કે થોડાક જ દિવસોની નિકટતાએ હુસૈન (અ.)ની મહાનતાની તેમના પર એટલી બધી અસર કરી દીધી કે પોતાની ઝઈફીની દોલતને હુસૈન (અ.) પર કુરબાન કરી દીધી.

તારીખમાં છે કે એક નાનકડો કાફલો હુસૈન (અ.)ના કાફલાની સાથે ચાલી રહ્યો છે, જેમાં એક ઝઈફ મા, એક બેટો અને એક સ્ત્રી છે. માએ બેટાને કહ્યું કે બેટા ! આ કાફલો બીબીઓ અને બાળકો સાથે આવી ગરમીમાં ક્યાં જઈ રહ્યો છે ? બેટાએ તપાસ કરી તો જાણવા મળ્યું કે એ કાફલો રસૂલ (સ.)ના નવાસા હુસૈન ઈબને અલી (અ.)નો છે, અને તેની કોઈ મંઝિલ નથી. તેઓ પણ સાથે સાથે કરબલામાં આવ્યાં. આ હતી વહબની મા અને તેની બીવી. મોહર્રમની દસમી તારીખે મોતનું બજાર ગરમ થયું તો માએ પોતાના લાલને કહ્યું, બેટા ! આજે તો એક જ તમન્ના છે કે તું લોહીમાં નાહી લે અને હું જોઉં. તું ગળું કપાવી નાખ અને હું મૌલાની બારગાહમાં ઈજ્જતદાર થઈ જાઉં. તું કતલ થઈ જા, અને હું મારી શાહઝાદી ફાતેમા ઝહરા (અ.)ને કહું, શાહઝાદી ! આ આપનો ગુલામ, આપના નૂરે નઝર પર કુરબાન થઈ ગયો. માનો હુકમ થયો. વહબ ચાલ્યા. ઈમામની ખિદમતમાં આવ્યા. અદબપૂર્વક હાથ જોડીને વિનંતી કરી, મૌલા ! મને (મારી) માએ મોકલ્યો છે. વહબ ! ખેરિયતમાં તો છેને ? શા માટે મોકલ્યો છે ? અરજ કરી, આકા ! આપની પાસે જંગમાં જવાની રજા લેવા મોકલ્યો છે. આકા ! મારી માની તમન્ના છે કે હું તેમની નજર સામે લોહીમાં નાહી લઉં. મારી માની ઈચ્છા છે કે હું આપના કદમોમાં સર કુરબાન કરી દઉં. આકા ! રજા છે ?

હુસૈન (અ.)એ માથું ઊંચું કરીને વહબને માથાથી પગ સુધી જોયા. દિલમાંથી અવાજ નીકળ્યો, વહબ ! તમારા મોતની આ ખબર સંભળાવવા માટે હું જ રહી ગયો હતો ? હાય ! આ જવાની અને મરવાની આ તમન્ના ! આ યુવાની અને મોતની આવી તાલાવેલી ! અલ્લાહ ! હુસૈન કેટલો ગરીબ અને બેકસ થઈ ગયો છે કે આ ઉંમરના યુવાનો પણ મરવા માટે તત્પર થઈ ગયા છે ! હુસૈન (અ.) ખામોશ ઊભા છે અને વહબ ખૂબ આજીજી કરતા જાય છે, એટલે સુધી કે છેવટે

મૌલાએ રજા આપી. વહબ મુશ્કુરાતા મુશ્કુરાતા માની ખિદમતમાં આવ્યા, અમ્મા ! મરવાની રજા મળી ગઈ. અમ્મા ! હવે તમારો આ લાલ ખૂનમાં નાહવા જઈ રહ્યો છે. અમ્મા ! તમારી તમન્નાઓની તસ્વીર માટીમાં મળવા જઈ રહી છે. માએ બેટા તરફ ધ્યાનથી જોયું અને ખુશ થઈને ફરમાવ્યું , જાઓ, મારા લાલ ! ખુદાહાફિઝ ! વહબ વિદાય લઈને મેદાનમાં આવ્યા. જંગ કરવામાં તલ્લીન બની ગયા. થોડીવાર પછી કેટલાય દુશ્મનોને જહન્નમ ભેગા કરીને ખૂનમાં નાહીને માની સામે આવ્યા. કહ્યું, માદરે ગિરામી ! હવે તો ખુશ થયાંને ? આ સાંભળીને માએ મોઢું ફેરવી લીધું. વહબે પછી બીજો સવાલ કર્યો. માએ કંઈ ધ્યાન ન આપ્યું. છેવટે બેટાએ કહ્યું, અમ્મા ! તમારો લાલ ખૂનમાં નાહીને આવ્યો છે હવે તો ખુશીની સનદ આપી દો. માએ તડપીને કહ્યું, મારા લાલ ! મેદાનમાંથી જીવતો પાછો આવ્યો છે અને માને ખુશ કરવા માગે છે ? જા, જ્યાં સુધી તનથી સર જુદું નહીં થાય ત્યાં સુધી આ મા રાજી નહીં થાય.

વહબે માનો હુકમ સાંભળ્યો. મેદાન તરફ મોઢું ફેરવ્યું, ચાલવા લાગ્યા તો જોયું કે ખૈમાના દરવાજે બીવી માથું નમાવીને ઊભેલી છે. ગભરાઈને પૂછ્યું, મોમિના ! અહીં કેમ ઊભી છે ? તેણે કહ્યું, અય મારા માલિક ! તમે મરવા માટે જઈ રહ્યા છો. એટલું તો બતાવતા જાઓ કે આ પરદેશમાં મારું કોણ હશે ? માએ આ મંઝર જોયું. બૂમ પાડીને કહ્યું, બેટા ! બીવીના કહેવામાં ન આવી જતા. વહબે દામન છોડાવીને ચાલવાનો ઈરાદો કર્યો. બીવીએ કહ્યું, માલિક ! જ્યાં સુધી મૌલાની પાસે ચાલીને આકાની સામે એક બે બાબતોનો વાયદો ન કરો ત્યાં સુધી હું તમને જવા નહીં દઉં. વહબ બીવીને સાથે લઈને હુસૈન (અ.)ની ખિદમતમાં આવ્યા. અરજ કરી, મૌલા ! આ કંઈક કહેવા માગે છે. ફરઝંદે રસૂલ (સ.)એ પૂછ્યું, મોમિના ! શું કહેવા માગે છે ? તે સ્ત્રીએ કહ્યું, આકા ! વહબ મેદાનમાં જઈ રહ્યા છે, એ તો થોડી વારમાં શહીદ થઈ જશે અને જન્નતમાં ચાલ્યા જશે. હું ઈચ્છું છું કે એ આપની સામે વાયદો કરતા જાય કે મારા વગર જન્નતમાં પગ મૂકશે નહીં. જન્નતના જવાનોના સરદાર હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, અય મોમિના ! એ બાબત વહબને શા માટે કહી રહી છે ? તેનો જામીન તો હુસૈન (અ.) છે. હું તને વાયદો કરું છું કે વહબ તારા વગર જન્નતમાં નહીં જાય.

મૌલાની આવી દયા જોઈને ફરી એક વાર વહબની બીવીએ અરજ કરી, આકા ! બીજી એક વાત આપને કહેવી છે. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, એ શું છે ? તેણે કહ્યું, આકા ! વહબ મેદાનમાં જઈને શહીદ થઈ જશે, અને હું એકલી રહી જઈશ, અય ઈજ્જતને સાચવનારા આકા ! મને શાહઝાદીઓની ખિદમતમાં મોકલી આપો જેથી મારા શોહર પછી મારો પડદો રહી જાય.

અઝાદારો ! આ સાંભળતાંની સાથે જ ઈમામની આંખોમાંથી એકાએક આંસુ નીકળી પડ્યાં અને આપે વિચાર્યું હશે કે અય વહબની બીવી ! તને શું ખબર, તું તો એમ સમજતી હશે કે

સૈયદાણીઓનો પડદો રહી જશે, પરંતુ હું અગ્નિના સમયનું મંઝર જોઈ રહ્યો છું કે જ્યારે મારી શહાદત પછી ખૈમાઓમાં આગ લાગશે, અને સૈયદાણીઓના માથેથી ચાદરો ઝૂંટવી લેવામાં આવશે, બીબીઓનાં માથાં ઊઘાડાં હશે અને તમાશો જોનારાઓનું ટોળું.

ટૂંકમાં, વહબ ફરીથી મેદાનમાં આવ્યા. જંગ કર્યો. તેમની આવી શૂરવીરતા જોઈને સા'દના બેટાએ હુકમ કર્યો કે આ યુવાનને ચારેબાજુએથી ઘેરી લઈને કતલ કરી નાખો. હજારો ઘોડેસવારો વહબ પર તૂટી પડ્યા અને દરેક બાજુએથી બરછી અને તલવારોના ઘા કરવાનું શરૂ કર્યું, એટલે સુધી કે વહબ જખમી થઈને ઘોડા ઉપરથી જમીન પર તશરીફ લાવ્યા. યઝીદીઓએ તેમનું સર કાપીને ઈમામના લશ્કર તરફ ફેંક્યું. મા પોતાના બેટાનો જંગ જોઈ રહી હતી. જ્યારે બેટાનું સર હુસૈન (અ.)ની તરફ ફેંકવામાં આવ્યું તો મા આગળ વધી. બેટાના સરને લીધું, કહ્યું, મારા લાલ ! તેં મને ફાતેમા, ખાતૂને જન્મતની સામે સન્માનિત કરી દીધી. સરને છાતી સાથે લગાવીને ખ્યાર કર્યો. પછી બેટાના સરને દુશ્મનો તરફ એવું કહીને પાછું મોકલ્યું કે જે વસ્તુને રાહેખુદામાં સદકા તરીકે આપી દીધી હોય તેને અમે પાછી લેતા નથી.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન.

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૪

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١١﴾

أَمَّا بَعْدُ، قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઇસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા

નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ક કર્યો છે, તો હક અને બાતિલના ઝિક્કથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ વસ્તુ બાતિલ છે અને કોઈ હક. અને હકના માટે રસૂલલ્લાહ (સ.)ની પયરવી કરવી દરેક મુસલમાન પર વાજિબ છે. તેના વગર હક મળી શકતું જ નથી, કેમ કે અલ્લાહે સ્પષ્ટ હુકમ આપી દીધો છે કે રસૂલ (સ.)ની સીરત ઉપર અમલ કરો. આવું હોવા છતાં મુસલમાનોએ ધ્યાન ન આપ્યું કે સીરતે રસૂલ (સ.) શું છે ? આજે પણ મુસલમાનોને સીરતે રસૂલમાં કોઈ રસ નથી. આજે પણ એ જ થઈ રહ્યું છે કે જે કાલે થઈ રહ્યું હતું. રસૂલલ્લાહ (સ.)ની વફાત થઈ ગયા પછી દુનિયાએ રસૂલલ્લાહ (સ.)ની સીરતને ભૂલાવી દીધી. મુસલમાનને એટલી ફુરસદ ન હતી કે તે રસૂલ (સ.)ની સીરતને એકત્ર કરે, એટલી ફુરસદ ન હતી કે તે રસૂલ (સ.)ની સીરત પર અમલ કરવાની કોશિશ કરે. સાચું માનજો કે આજે જે કંઈ પયગમ્બરે ઇસ્લામની સીરત તમને મળી રહી છે, જે કંઈ રિસાલતની સચ્ચાઈ બાકી છે, તો તે આવે મોહંમદ (અ.)નો ઉપકાર છે. જો અહલેબૈત (અ.) ન આવ્યા હોત તો આજે મુસલમાનને રંગીલો રસૂલ મળત, ખુદાનો રસૂલ ન મળત. રિસાલત બચેલી રહી અહલેબૈત (અ.)ની છાયામાં.

તમારી સામે કહેતો જાઉં, શું મુસલમાનોને અકીદત હતી રસૂલલ્લાહ (સ.) પ્રત્યે ? ઇતિહાસ સાક્ષી છે. કામિલમાં છે, તબરીમાં પણ છે કે હુજ્જત બિન યૂસુફને જ્યારે મદીનાનો ગવર્નર બનાવીને મોકલવામાં આવ્યો તો તેણે જુલ્મો કર્યા. એ જુલ્મોની ફરિયાદથી તેને મદીનાથી જલ્દી પાછો બોલાવી લેવામાં આવ્યો. તો મસ્જિદે નબવીમાં મિમ્બર પર બેસીને તેણે છેલ્લો ખુત્બો પઢ્યો. એ ખુત્બાના શબ્દો આ (મુજબ) છે : “હું એ અલ્લાહનો શુક્ર માનું છું કે જે અલ્લાહે મને મદીનાથી જલ્દી પાછો બોલાવી લીધો. એટલા માટે કે આ મદીનાના લોકો જાહિલ છે. શા માટે ?

એટલા માટે કે તેમનામાં અન્સારની બહુમતી છે, અને આ અન્સાર એવા જાહિલ છે કે જે કબરમાં સૂકાઈ ગયેલાં હાડકાં છે તેનો તો તવાફ કરે છે, (પણ) અમારા મહેલનો તવાફ કરતા નથી.” તમે જોયું ને ? થોડાક જ દિવસોમાં (રસૂલ (સ.)નું) પાક શરીર સૂકાઈ ગયેલાં હાડકાં બની ગયું. હવે મદીનાવાસીઓ આ સાંભળીને હુકૂમતના દબાણમાં ચૂપ બેસી રહ્યા. કોઈનામાં એવું કહેવાની હિંમત ન હતી કે ઓછામાં ઓછું રસૂલ (સ.)ના મિમ્બર પર બેસીને, રસૂલ (સ.)ની મસ્જિદમાં રસૂલ (સ.)નું અપમાન ન કરો. આના પરથી તમે અંદાજ લગાવો કે એ વખતે ઈસ્લામની કેવી હાલત હતી. ધીમે ધીમે એવા લોકો હુકૂમતના તખ્ત પર આવતા ગયા કે જેમને રસૂલલ્લાહ (સ.)ની સાથે અદાવત હતી. હુકૂમતની ગાદી પર તેમના આવવાનું કારણ એ હતું કે હુકૂમતની ગાદીને અલી (અ.) અને ઔલાદે અલી (સ.)થી બચાવવામાં આવી રહી હતી, કેમ કે અરબો જાણતા હતા કે જો અહલેબૈત (અ.)ની પાસે ઈસ્લામની લગામ રહી હોત તો તેઓ નબી (સ.)ને નૂરાની બતાવતા, નબી (સ.) સાથે સંકળાયેલા રહેત. એટલા માટે અહીંથી જ પ્રયત્ન કરો કે જે ઘરમાં નબુવ્વત રહી, તે ઘરમાં ખિલાફત રહેવા ન પામે. તેના દ્વારા મુસલમાનોના મગજની ધારાઓને નબુવ્વત તરફથી હટાવી દેવામાં આવે. દુનિયા જો મોહંમદ (સ.)ના મોઅજિઝાઓ કહેતી રહેશે, તો પેશાની ઝુકાવતી રહેશે. રસૂલ (સ.)ની વફાત પછી કોઈએ મોહંમદ (સ.)ના ઘરમાંથી નીકળતી વખતે જ એલાન કરી દીધું કે (અય) મોહંમદ (સ.)ને માનનારાઓ ! સાંભળી લો. મોહંમદ (સ.) (મઆઝલ્લાહ) મરી ગયા, પરંતુ અલ્લાહ જીવતો છે કે જેનો દીન બાકી છે. હું પૂછું છું કે જ્યારે મોહંમદ (સ.) મરી ગયા, તો ઈસ્લામ મરી ગયો. એટલા માટે કે ઈસ્લામ નામ છે સીરતે મોહંમદ (સ.)નું. જેઓ મોહંમદ (સ.)ને સામાન્ય માણસ સમજ્યા તેમણે મરવાની બાબતને સ્વીકારી લીધી, જેણે સંપૂર્ણ સીરત જાણી છે તેવા મુસલમાનો આજપર્યંત કહે છે “અશહદો અન્ન મોહંમદુર્સૂલુલ્લાહ.” અર્થાત્ મોહંમદ આજે પણ અલ્લાહના રસૂલ છે. જેમની નજરમાં મોહંમદ (સ.) મરી ગયા હતા, તેમના મગજમાંથી માણસાઈ ખલાસ થઈ ગઈ હતી, જેમની નજરમાં રસૂલ (સ.) આજ સુધી બાકી છે, તેમના મગજમાં ઈસ્લામ પ્રત્યેની અકીદત આજ સુધી બાકી છે. સીરત એ જ બતાવી શકશે કે જે રસૂલ (સ.)ને જીવતા ગણશે. એ (માણસ) સીરત શું બતાવશે કે જે પયગમ્બર (સ.)ને મરેલા સમજતો હોય ? એક પ્રસંગે એવું પણ કહ્યું કે રસૂલ (સ.) હવે બાકી નથી, મરી ગયા છે. હવે તેમને માનવા બેકાર છે, જે અમે કહીશું એ જ ઈસ્લામ બનશે. તો આજે મને કહેવાની પરવાનગી આપો કે જેમણે કહ્યું હતું કે મોહંમદ (સ.) મરી ગયા, આજે તેઓ પણ તો મરી ગયા. તો જ્યારે રસૂલ (સ.) મરી શકતા હોય તો તેમનો જાનશીન પણ મરી શકે છે. તમે કહેશો કે એક હાકિમ મરી ગયો તો બીજાને (હુકૂમત) સોંપી દીધી. ખિલાફતનો સિલસિલો ચાલ્યો. તો આજના યુગમાં, આ સમયનો

ખલીફા કોણ છે ? કહ્યું કે કોઈ નથી. કોઈ નથી તો (પછી) રસૂલ (સ.)ની સીરત કોણ સમજાવશે ? મુસલમાનો પૂછશે કે તમને કોણ બતાવશે ? તો અમે કહીશું કે અમોએ ન તો રસૂલ (સ.)ને મરેલા સમજ્યા છે કે ન તો તેમના જનશીનને મરેલા સમજ્યા છે. અમે તો તેમની હયાતીના સમર્થક છીએ. જો તમે જાહેરી મોતની વાત કરતા હો તો (પણ) અમારી પાસે એક મોહંમદ હજુ પણ જીવતા છે. ઈમામત પૂરી થઈ નથી. હજુ પણ આખરી હુજ્જત બાકી છે. છેલ્લા ઈમામ બાકી છે. ગેબના પડદામાં છે. અલ્લાહના હુકમથી ગેબના પડદામાંથી નીકળશે (ત્યારે) તો દુનિયા જોશે કે મોહંમદ (સ.)ની સીરત શું હતી ? ઈસ્લામ શું હતો ? તો કુદરતે આખરી મોહંમદ (અ.)ને છુપાવીને રાખ્યા, એટલા માટે કે એક જ નૂરમાંથી મોહંમદ બનાવી દીધા હતા. અમોએ તો કદી મોહંમદિયતને છોડી જ નથી. જ્યારે પણ પયરવી કરી તો મોહંમદના પછી મોહંમદની જ પયરવી કરી. તેથી તો પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)એ જાહેરાત કરી હતી કે અમારામાંનો પહેલો પણ મોહંમદ છે, અમારામાંનો વચ્ચેનો પણ મોહંમદ, અમારામાંનો છેલ્લો પણ મોહંમદ, બધા જ મોહંમદ. “અવ્વલોના મોહંમદ, આખિરોના મોહંમદ, ઔસતોના મોહંમદ, કુલ્લોના મોહંમદ.”

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! તમારી સામે એ વાત રજૂ કરવા માગું છું કે જે રસૂલ (સ.)ની વફાત પછી મુસલમાનોની સમજશક્તિએ દુનિયાની સામે રજૂ કરી હતી. કહેનારાએ કહ્યું કે મોહંમદ મરી ગયા, અલ્લાહ જીવતો છે અને જીવતો રહેશે. હવે પ્રશ્ન એ છે કે આવું કેમ કહેવામાં આવ્યું ? આ માત્ર એટલા માટે નથી કહેવામાં આવ્યું કે એ વાતોને ભૂલી જાઓ કે જે રસૂલ (સ.) કહ્યા કરતા હતા. ઈતિહાસ એવું બતાવે છે કે એ બાબતનો પણ પ્રયત્ન કરવામાં આવતો હતો કે ઝિક્રે રસૂલ (સ.) વધારે પ્રમાણમાં ન કરવા દેવામાં આવે. હદ તો એ કે એવા લોકોને તકલીફ આપવામાં આવતી હતી કે જેઓ રસૂલ (સ.)ની હદીસો કહેતા હતા. હદીસોનો ઝિક્ર કરનારાઓને માર મારવામાં આવતો. અબૂ ઝર ગિફારીની મારપીટ કરવામાં આવી, એટલા માટે કે તેઓ કુરઆનની આયતો દ્વારા સાચી વાત કહેતા હતા. સાચી વાત કહેનારાઓને સજા કરવામાં આવતી હતી. આવી દુશ્મની હતી મુસલમાનોને કુરઆન અને હદીસ પ્રત્યે. માત્ર એટલા માટે જ કે હદીસોમાં પણ ખૂબ જ પ્રમાણમાં અહલેબૈત (અ.)ની તા'રીફ કરી હતી, કુરઆનની આયતોમાં પણ અહલેબૈત (અ.)નાં વધારે પ્રમાણમાં વખાણ હતાં અને દુનિયા ચાહતી ન હતી કે અલી (અ.) તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત થાય. આથી એવો પ્રયત્ન કરવામાં આવે કે એ પ્રસંગોને લોકો ભૂલી જાય, પરંતુ એટલું યાદ રાખજો કે જે રસૂલ (સ.)ની તા'રીફ કુરઆનમાં અલ્લાહે કરી દીધી, જો તેના વિરુદ્ધ કોઈ કહે, અર્થાત્ કોઈ મુસલમાન

કહે તો તે કુરઆનનો વિરોધી બનશે. તો એ મુસલમાન પર તેની જવાબદારી આવશે કે જે એ રસૂલ (સ.)નો મર્તબો ઘટાડીને રજૂ કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો હોય. આજે કહેવાય છે કે રસૂલ (સ.) તો અમારા જેવા. આ ‘અમારા જેવા’ની વાત શા માટે ફેલાવવામાં આવી રહી છે ? એટલા માટે કે રસૂલ (સ.)ની મહાનતા ન રહે. જો રસૂલ (સ.)ની મહાનતા રહી જશે તો નબી (સ.) પછી તેમનો જાનશીન પણ મહાનતા ધરાવનાર શોધવો પડશે, અને જ્યારે નબી (સ.) આપણા જેવા બની જશે તો નબી (સ.) પછી પોતાના જેવો જાનશીન ચાલી શકશે, મહાનતાની જરૂર નથી. દુનિયા એવું ઈચ્છે છે કે રસૂલ (સ.)ને મામૂલી આદમી બનાવીને રજૂ કરીએ. અલ્લાહ તો નૂરથી પેદા કરે અને મુસલમાન માત્ર (સામાન્ય) માનવી બનાવીને રજૂ કરે. આ માપદંડ શા માટે નીચે ઉતરી ગયો ? આવું અહલેબૈત (અ.)ને છોડી દેવાથી. આલે મોહંમદ (અ.)ની પયરવી ન કરવાથી થયું.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! અલ્લાહે જેટલા રસૂલ મોકલ્યા, જે કોઈ નબી બનીને આવ્યા, તે બધાને અલ્લાહે મોઅજિઝા આપ્યા. જે કોઈ નબી આવ્યા તેમણે પોતાના જમાનામાં લોકોને પોતાની નબુવ્વતની સાબિતીમાં મોઅજિઝા રજૂ કર્યા. આપણા નબી આવ્યા, તેમણે પણ મોઅજિઝા બતાવ્યા. રસૂલલ્લાહ (સ.)ના મોઅજિઝા જોઈને તો મુશરિકોએ પણ કલેમો પઢી લીધો, કાફિરોએ મોઅજિઝો જોયો, કલેમો પઢી લીધો. મુશરિક અને કાફિર મોઅજિઝા જોઈને મુસલમાન થયા. અને આજનો મુસલમાન મોઅજિઝાનો ઈન્કાર કરી રહ્યો છે. તો સાચવો તમારા ઈસ્લામને. પયગમ્બરે ઈસ્લામ હતા મોઅજિઝા બતાવનાર. હવે મોઅજિઝા બતાવનારનું સ્થાન કોણ લેશે ? મોઅજિઝા બતાવનારો જ આવશે. હવે રસૂલ (સ.) પછી મોઅજિઝા બતાવનાર કોણ ? કોણે મોઅજિઝા બતાવ્યા ? અલી (અ.) સિવાય બીજું કોનું નામ છે ઇતિહાસમાં ? જો હોય તો બતાવી દો. અહલેબૈત (અ.) મોઅજિઝા બતાવનાર હતા. દરેક ઈમામે જીવન દરમિયાન મોઅજિઝા બતાવ્યા, અને આજે પણ ક્યારેક સાંભળવા મળે છે કે નજ્દમાં મોઅજિઝો થયો. ક્યારેક સાંભળ્યું, કરબલામાં મોઅજિઝો થયો. ક્યારેક સાંભળ્યું જન્નતુલ બકીમાં મોઅજિઝો થયો. ક્યારેક સાંભળ્યું, સામરામાં થયો, ક્યારેક સાંભળ્યું, કાઝમૈનમાં મોઅજિઝો થયો. આજ સુધી નથી સાંભળ્યું કે રસૂલ (સ.)ની કબર પર કોઈ મોઅજિઝો થયો હોય. હું આશ્ચર્યમાં છું, યા રસૂલલ્લાહ ! આપની ઔલાદ તો કબ્રથી મોઅજિઝા બતાવે, અને આપ તો બધાના દાદા છો (છતાં) કબરથી મોઅજિઝા જાહેર ન થાય !

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! આજે આપણે ત્યાં જે લોકો અહલેબૈત (અ.)ના દામન સાથે સંકળાયેલા છે, તેમના મઝારોથી પણ કરામતો જાહેર થાય છે. જે લોકો તેમની ખિદમતમાં જિંદગી પસાર કરે છે, તેમને તેઓ શિક્ષા આપી દે છે. જેઓ અહલેબૈત (અ.)ના માર્ગમાં શહીદ થયા છે, તેમની કબરો ઉપર પણ દુઆઓ કબૂલ થાય છે. જે સૂફી બુઝુર્ગો કે જેમને આલે મોહંમદ (અ.) સાથે અકીદત હતી, આજે એમની કબરોથી મુરાદો મળી રહે છે. લાખો મુસલમાનો અજમેર શરીફ જાય છે અને ખ્વાજા ગરીબનવાઝને કહે છે, અને તે મન્નત પૂરી કરાવી દે છે. મામલો નિયતનો છે. આપનો જીવતો જાગતો મોઅજિઝો આજે પણ મોજૂદ છે. દેગમાં જમણ પાકે છે. મોટી દેગ શહેનશાહ અકબરે ચિતોડગઢના વિજયની યાદગીરીરૂપે લિજરી સન ૯૭૬માં દરગાહ શરીફમાં રજૂ કરી હતી. એમાં એકસો માણ ચાવલ પાકે છે. નાની દેગ શહેનશાહ જહાંગીરે આગ્રામાં તૈયાર કરાવીને લિજરી સન ૧૦૨૨માં દરગાહ શરીફમાં રજૂ કરી હતી. આ દેગમાં ૭૫ માણ ચાવલ પાકે છે. ઉર્સ પર જ્યારે દેગમાં ખાવાનું પાકી જાય છે, તો નમાઝે સુબહ પછી નગારું વગાડવામાં આવે છે. નગારું વાગતાં જ દેગ લૂંટવાવાળા ડોલો લઈને દેગની સીડી પર ચડી જાય છે. ખાવાનું તૈયાર થાય તે વખતે દેગની એવી હાલત હોય છે કે તે બેહદ ગરમ થઈ જાય છે. હાથ અડાડો તો ચાટું પડી જાય. આટલી લાંબી પહોળી દેગમાંથી એવી વરાળ નીકળે છે કે તેમાં કંઈ દેખાતું જ નથી. અને ખાણું પણ એટલી હદે ગરમ હોય છે કે હાથ પર પડી જાય તો ચાટું પડી જાય. હવે દેગ લૂંટનારાઓને જુઓ કે દેગ જ્યારે થોડી ઊણી થાય તો તેમનો હાથ ખાણા સુધી પહોંચતો નથી. ત્યારે એ લોકો “યા ગરીબનવાઝ ! યા ખ્વાજા !”નો નાઅરો લગાવીને એવી રીતે દેગમાં કૂદી પડે છે કે જાણે ઠંડા પાણીના હોજમાં કૂદે છે. ગરમ ગરમ ખાણામાં ગરદન સુધી ખૂંપી જાય છે અને સાથીદારોને કે જે દેગના ઉપર ઊભેલા હોય છે, તેમને જમણ ભરી ભરીને ડોલો આપતા જાય છે. એ લોકો પર આ ખૂબ જ ગરમ ખાણાની ન તો કોઈ અસર થાય છે કે ન તેમના શરીર પર કોઈ ચાટું કે ફોલ્લો પડે છે, અને ન તો આજપર્યંત કોઈને કોઈ અકસ્માત નડ્યો છે. આ ખ્વાજા ગરીબનવાઝનો જીવંત મોઅજિઝો છે. જેમણે જોવો હોય તે ઉર્સ શરીફના મોકા પર અજમેર શરીફ જઈને જોઈ શકે છે.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! જે આલે મોહંમદનો દામન પકડે છે, અથવા આલે મોહંમદ સાથે અકીદત રાખે છે, અથવા જેમને દીને હક ફેલાવવા માટે મોકલવામાં આવે છે, તેમને ખુદા કરામત આપીને મોકલે છે. સુલતાનોને કરામતથી નવાજ્યા નથી. સૂફીઓને કરામતથી નવાજ્યા છે, કેમ કે ખુદાની મખ્લૂકની હિદાયત માટે મોકલવામાં આવ્યા છે. જે હાદી બનીને આવે છે તે કરામતી હોય છે અને જે કરામતી હોય છે, એ જ નાયબે ઈમામ હોઈ શકે છે, કેમ કે (એ) હાદીની શરત છે. તમારા

વડવાઓ પણ કરામતો જોઈને જ પીર કબીરુદ્દીન (રહે.)ના હાથ પર ઈમાન લાવ્યા. પીર કબીરુદ્દીન (રહે.)ના માટે કન્ઝુલ અન્સાબ (પાનું-૫૨૮) કે જે ઈશ્નાઅશરી કુતુબખાના મુલ્તાનમાં મળે છે, તેમાં લખ્યું છે કે પીર સૈયદ હસન કબીરુદ્દીન (રહે.)નો ખિતાબ ‘કુફ્શિકન’ શા માટે થયો ? આપ અને આપના વાલિદ પીર સૈયદ સદ્દુદ્દીન (રહે.)એ કોંકણ, ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, સિંધ અને પંજાબના બધા જ પ્રદેશોમાં (આવેલા) બધા જ જિલ્લાઓમાં ઈસ્લામની દા’વત શરૂ કરી અને લોહાણા કોમને ખોજ મુસલમાન બનાવી અને હિન્દુ લોકોને ઈસ્લામમાં દાખલ કર્યા તેથી આપને ‘કુફ્શિકન’ કહેવામાં આવે છે. (સલવાત)

‘મલ્કુઝે કમાલિયા’માં લખ્યું છે કે પીર સૈયદ હસન કબીરુદ્દીન (રહે.)એ ઔચ નામના સ્થળે લોહાણા કોમના લોકો, કે જે ગંગા નદીએ જઈ રહ્યા હતા તેમને ઔચમાં જ ગંગાસ્નાન કરાવ્યું હતું. એટલા માટે એ કોમ મુસલમાન બની (એટલે કે કરામત જોઈને મુસલમાન બની) તેમનો ગુરૂ લઅલ ઔડીટરા ઔચમાં રહેતો હતો. એ કોમના વડીલોએ અરજ કરી કે, જનાબ ! અમારા ગુરૂ પણ ઈસ્લામમાં દાખલ થઈ જાય તો વધારે સારું છે. આપની પાસે બે માણસો ખિદમતગાર હતા. એકનું નામ ‘દરિયા બામલ’ અને બીજાનું નામ ‘દરિયા શહાયલ’ હતું. આપે એ બન્નેને ફરમાવ્યું કે લઅલ ઔડીટરા વૈધને જઈને કહો કે અમારો ઈલાજ કરે. જ્યારે એ બન્ને તેની પાસે ગયા અને કહ્યું કે પીર સૈયદ હસન કબીરુદ્દીન (રહે.) ઈલાજ માટે બોલાવે છે તો તેણે સાફ સાફ જવાબ આપી દીધો અને કહેવા લાગ્યો કે હું તેમનો ચહેરો જોઈશ નહીં. આપની એ ખૂબી હતી, કરામત હતી કે જે માણસ આપના મુબારક ચહેરા તરફ જોતો, તે કલેમો પઢી લેતો હતો. એટલા માટે તે આપનો ચહેરો જોવાથી નફરત કરતો હતો. સૈયદ ફઝલુદ્દીન બુખારીની ફરમાઈશથી તે વૈધે કારોરા એટલે કે પેશાબ મંગાવ્યો. જ્યારે દરિયા બામલ શીશીમાં આપનો પેશાબ લઈને ગયો, તો તેણે દૂરથી જ કહ્યું કે પેશાબ જમીન પર રેડી દે. પેશાબની તરફ નજર કરતાંની સાથે જ લઅલ ઔડીટરા પાક કલેમો પઢીને મુસલમાન થઈ ગયો. તેની નસલમાંથી ઔચ, મુલ્તાન, ભાવલપુર વગેરે સ્થળોએ જે ખોજ લોકો છે, તે પેશાબી ખોજ કહેવાય છે, અને એ ખાનદાનના મુરીદ છે. અને લઅલ ઔડીટરાને ‘શેખ તાહિર’નો લકબ અતા થયો. તેમનો રોઝો બાર કોસ દૂર હૈદરાબાદ સિંધમાં આવેલો છે. તેમના મઝાર પર મોટો ભારે ઉર્સ ભરાય છે.

(સલવાત)

પીર સૈયદ કબીરુદ્દીન (રહે.)ના સંદર્ભમાં અલ્લામા નૂરુલ્લાહ ઈબ્ને શરીફુલ હુસૈનની અલ મરઅશી શુશ્તરી કે જે ‘શહીદે સાલિસ’ (ત્રીજા શહીદ) (ના નામ)થી પ્રખ્યાત છે, જેમનો મઝાર આગ્રામાં સામાન્ય જનતાની પનાહગાહ (ગણાય) છે, તેઓ પોતાની કિતાબ મજલિસુલ મોમિનીન

ભાગ-૪ પાનું-૨૦૧ (ઉર્દૂ ભાષાંતર) પર લખે છે કે મોમિનો, યકીન ધરાવનારાઓ, હિન્દુસ્તાનનો એક સમુદાય છે. એ લોકો પીર સૈયદ કબીરુદ્દીન (રહે.)ના મુરીદ છે અને પોતાની વંશાવળીને ઈસ્માઈલ ઈબ્ને ઈમામ જા'ફર સાદિક (અ.) સાથે સાંકળે છે, કેમ કે એ લોકોએ મજકૂર સૈયદની દા'વત કબૂલ કરી અને તેમનું સમર્થન કર્યું. જો કે, એ જાહેર થયું કે એ વખતે મશહૂર છે તે એ છે કે જેઓ હઝરત અબૂ બક્ર બિન અબૂ કલાફા સાથે સંબંધિત હોય તેને સિદ્દિકી કહે છે. નવાઈની વાત નથી કે એ સમુદાયે તકય્યાની જરૂર ઊભી થતાં આ લકબ ધારણ કર્યો હોય. છતાં પણ તેમને કંઈ ફાયદો ન થયો. પરંતુ હિન્દવાસી પક્ષપાતી મુસલમાનો કે જેઓ હિન્દના બેટા મોઅવિયાના આશિક અને મુશ્તાક છે, તેઓ હંમેશાં તેમને તકલીફ પહોંચાડતા રહે છે અને તેમના શીઆ જાહેર થવા પર તે લોકોને મુલહિદ (નાસ્તિક) અને મુરતદ (ફરી ગયેલ) કહે છે, અને વિવિધ પ્રકારનાં તોહમત લગાવીને દુઃખ આપે છે. ખાસ કરીને મુલ્લા અબ્દુલ્લાહ લાહોરી કે જે મુલ્કના પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિના નામથી પ્રખ્યાત છે, તેમના હાથે એ લોકોને ખૂબ મુશ્કેલીઓ વેઠવી પડી, પરંતુ કલામે વહીની નિશાનીઓની ઈરછાથી અમે બની અબ્દુલ મુત્તલિબ છીએ. જે ઘરે અમારી સાથે અદાવત રાખી, તે નાશ પામ્યું. જે કૂતરાએ અમારી દુશ્મની કરી તે ખૂજલીનો રોગી થયો. એ મલકિનની પણ એવી જ દશા થઈ કે તેનું ઘર પણ નાબૂદ થયું અને જહન્નમમાં સ્થાન મળ્યું.

ટૂંકમાં, હિન્દના મુલકમાં એ લોકોની વસ્તી આશરે ૩૦ હજાર માણસોની છે, જે મુલ્તાન, લાહોર, દિલ્હી શહેરમાં અને ગુજરાતમાં રહે છે. અને મહદ્ અંશે વેપારનો વ્યવસાય કરે છે. એ લોકો પોતાના માલનું ખુમ્સ પોતાના પીર સૈયદ કબીરુદ્દીન (રહે.)ની ઓલાદને આપતા રહે છે, અને પીર તેમ જ મુરીદ અને સૈયદો તેમ જ તેમના તાબેદારો બધા જ અહલેબૈત (અ.)ના શીઆમાંથી છે. (જુઓ, મજલિસુલ મોમિનીન પાનું-૨૦૧)

(સલવાત)

મારા મુરીદો ! જોયુંને તમે, અલ્લામા નૂરુલ્લાહ શુશ્તરીના લખાણને ? સ્પષ્ટ (શબ્દોમાં) લખી દીધું કે તકય્યામાં તબ્લીગ થતી રહી, પરંતુ જ્યારે ખબર પડી કે આ બધા (તો) શીઆ છે તો મુલ્લાઓએ સતાવવાનું શરૂ કર્યું. અલ્લામા શુશ્તરીએ મુલ્લા અબ્દુલ્લાહ લાહોરીનું નામ પણ લખ્યું છે કે એના હાથે એ લોકોને ખૂબ તકલીફ પડી. વિવિધ પ્રકારનાં તોહમત લગાવીને સતાવતા પણ હતા. મારા વડવાઓ પર જે વિત્યું, તેવું આજે મારા પર પણ થઈ રહ્યું છે. જુદાં જુદાં તોહમત લગાવવામાં આવે છે અને મારા મુરીદોને સતાવવામાં આવે છે, તો આ કોઈ નવી વાત નથી. ખૂબ જૂની વાત છે, પરંતુ મારા બુઝુર્ગોએ શાંત રહીને તબ્લીગ કરી. હું પણ બુઝુર્ગોના પગલે પગલે માત્ર તબ્લીગ કરી રહ્યો છું. કોઈને સારો-ખોટો કહેવો એ ન તો અમારા ઘરની રીત છે કે ન તો અમારા

બુઝુર્ગોએ અમને એવી તાલીમ આપી છે. હક, હક બનીને જ રહે છે. આજે મુલ્લા અબ્દુલ્લાહ લાહોરીનું નામ નાશ પામ્યું. પરંતુ પીર સૈયદ કબીરુદ્દીન (રહે.)નું નામ ‘કુફશિકન’ના લકબથી રોશન છે. અલ્લામા શુશતરીએ જે લખ્યું છે કે પીર અને મુરીદ બધા જ શીઆ હતા, અને આજે પણ પીર અને મુરીદ શીઆ છે, અને મોજૂદ છે. તબ્લીગ થઈ રહી છે અને ઈન્શાઅલ્લાહ ક્યામત સુધી શીઆ જ રહીશું.

ફાનૂસ બન કે જિસ કી હિક્કાઝત હવા કરે,
વો શમૂઆ ક્યા બુઝે, જિસે રોશન ખુદા કરે.

(સલવાત)

હાં, તો હું કહી રહ્યો હતો કે જેનો સિલસિલો અલી (અ.)થી હોય, એ અવલિયાની કબરો પર પણ દુઆઓ કબૂલ થઈ જાય. જેણે અલી (અ.)ને પોતાના પીર માન્યા, તેમને પણ અલી (અ.)એ કરામતવાળા બનાવી દીધા. અલી (અ.) તો ચોથા ખલીફા હતા. ચોથા ખલીફાની જેણે બૈઅત કરી, તેમની કબરો ઉપર દુઆઓ કબૂલ થઈ જાય. બે બાબતો મુસલમાનોને સમજાવવા માટે ઈસ્લામમાં ચાર ખલીફા થઈ ગયા. ચાલો, અલી (અ.)ને ચોથા જ સાચા માની લીધા, પરંતુ જરા નામ બોલીને જુઓ. પ્રથમથી જ નામ શરૂ કરીશું. હઝરત અબૂ બક્ર (રઝી.), હઝરત ઉમર (રઝી.), હઝરત ઉસ્માન (રઝી.). જે ચોથા ક્રમે આવ્યા તો હઝરત અલી કરમુલ્લાહ વજહૂ. ત્રણના માટે દુઆ કે અલ્લાહ તેમનાથી રાજી થઈ જાય અને ચોથા માટે દુઆ કેમ નહીં ? શબ્દોએ જ બતાવી દીધું કે એ ત્રણ છે મુસલમાનોની દુઆઓના મોહતાજ. અને મુસલમાન છે અલી (અ.)ની દુઆઓના મોહતાજ. એ ત્રણેના માટે આપણે દુઆઓ કરવાની છે. આપણા માટે અલી (અ.)એ દુઆ કરવાની છે. ના, અલી (અ.)એ દુઆ કરવાની નથી, પરંતુ અલી (અ.)એ તો હુકમ છોડવાનો છે. દુઆ (તો) એ કરે કે જેના કબજામાં રજા હોય. કુરઆને કહી દીધું કે એવા પણ બંદાઓ હોય છે કે જે પોતાનો નફ્સ ખુદાને વેચી નાખે છે. ખુદા નફ્સની કિંમતમાં તેમને રજા અતા કરે છે. ઈન્સાફ કરીને બતાવજો, મુસલમાનો ! ઈસ્લામ શું છે ? અલ્લાહની રજા, મા’બૂદની રજા છે અલી (અ.)ના હાથમાં. એ નફ્સ ક્યારે વેચાયો ? હિજરતની રાત્રે. જ્યારે પયગમ્બર (સ.) મક્કાથી હિજરત કરી રહ્યા હતા (ત્યારે) અલી (અ.) રસૂલ (સ.)ની પથારી પર સૂઈ રહ્યા હતા. એ રાત્રે નફ્સ વેચાયો. કિંમતમાં અલ્લાહની રજા મળી. તો ખુદા છે અલી (અ.)ના નફ્સનો માલિક અને અલી (અ.) છે ખુદાની રજાના માલિક તો ખુદાની રજા છે અલી (અ.)ના હાથમાં હિજરતની રાતથી. હવે થઈ નબી (સ.)ની વફાત અને મુસલમાનો ભેગા થયા છે સફીફામાં. અલી (અ.) બેઠા છે રસૂલ (સ.)ની લાશ પાસે. ખુદાની રજા કોની પાસે છે ? અલી (અ.) પાસે કે સફીફામાં ? જ્યાં અલ્લાહની રજાનો

માલિક હોય ત્યાં અલ્લાહની મરજી હોય. રજાના માલિક તો અલી (અ.) છે. તો તમારે હુકૂમત જોઈતી હોય તો એમની પાસે જાઓ. જૈનુલ માલમાંથી દોલત જોઈતી હોય તો તેમની પાસે જાઓ. અલ્લાહની રજા જોઈતી હોય તો અલી (અ.)ની પાસે આઓ. આ અલી (અ.) જ રજા આપશે. કરબલામાં પણ અલ્લાહની રજા અલી (અ.)ના ઘરવાળાની પાસે હતી. જેમને રજાની તમન્ના હતી તેઓ હુસૈન (અ.)ની સાથે રહ્યા, અને આખરી દમ સુધી હુસૈન (અ.)ને સાથ આપ્યો. જો કે, હુસૈન (અ.)એ આશૂરાની રાત્રે તેમની ગરદનોથી બૈઅત ઉઠાવી લીધી હતી, અને ખુશીથી પોત પોતાના વતન જવાની રજા આપી દીધી હતી, પરંતુ જેઓ અલ્લાહની રજાનો ઈચ્છનારા હતા, તેમણે હુસૈન (અ.)નો સાથ ન છોડ્યો, અને હુસૈન (અ.)ના સગાવહાલાઓના પહેલાં પોતાનો જીવ ઈમામ પર કુરબાન કરવા લાગ્યા. એમાં નાની ઉંમરનાં બાળકો પણ છે. જેમને મા તૈયાર કરીને મોકલી રહી છે.

તવારીખમાં લખેલું છે કે મુસ્લિમ ઈબ્ને અવસજાએ હુસૈન (અ.)ની પાસે જઈને રજા માગી. આ મુસ્લિમ પરહેઝગાર અને ઈબાદત કરનારાઓની પ્રથમ હરોળના ઝાહિદ અને આબિદ અને નિખાલસ મુજાહિદ તરીકે પણ રહી ચૂક્યા હતા. ઈસ્લામની મદદ કરવામાં જાહેર હિસ્સો લઈ ચૂક્યા હતા. રસૂલલ્લાહ (સ.)ની સાથે (રહીને) કાફિરોથી જંગ કરી ચૂક્યા હતા. મોટા ઝઈફ હોવા છતાં તેમણે કરબલાના મેદાનમાં પણ ખૂબ જ ઈમાની શક્તિ અને તાકાતનું પ્રદર્શન કર્યું. ઘણા યઝીદીઓને જહન્નમમાં મોકલી દીધા. જ્યારે તેઓ જખમી થઈને ઘોડા પરથી (નીચે) પડ્યા તો ઈમામને (મદદ માટે) અવાજ આપ્યો. હુસૈન (અ.) હબીબ ઈબ્ને મઝાહિરને સાથે લઈને મુસ્લિમની પાસે આવ્યા. જોયું, થોડોક જ જીવ બાકી છે. ઈમામે ફરમાવ્યું, મુસ્લિમ ! તમોએ હક અદા કરી દીધો. ખુદા તમારા ઉપર રહેમત મોકલે. તમે જાઓ, અમે પણ તમારી પાછળ પાછળ આવીએ છીએ. હબીબ ઈબ્ને મઝાહિર મુસ્લિમની નજીક આવ્યા અને કહ્યું, મુસ્લિમ ! તમને જન્નતની બશારત આપું છું. જનાબે મુસ્લિમે ખૂબ જ ધીમા અવાજમાં કહ્યું, હબીબ ! તમે પણ આ મર્તબા પર પહોંચો એવી મારી દુઆ છે. હબીબે કહ્યું, અય મુસ્લિમ ! જો કે હું પણ તમારી પાછળ પાછળ આવી રહ્યો છું તેમ છતાં છેલ્લા આપને કંઈ વસિયત કરવી હોય તો કહો. મુસ્લિમે કહ્યું કે મારી વસિયત એ છે કે આકાની મદદ કરવાથી હાથ ન ઉઠાવી લેતા. આહ ! મોમિનીન ! કેવા વફાદાર હતા હુસૈન (અ.)ના સાથીદાર કે મરતાં પહેલાં હુસૈન (અ.)ની મદદ કરવાથી વસિયત કરતા જાય છે ! હુસૈન (અ.) ઉપર એ વખતે શું વિત્યું હશે ? મૌલા કાળજું પકડીને બેઠા છે. મલકુલ મૌતે પોતાની ફરજ અદા કરી. ગુલામ વફાદારીની દાદ આપીને દુનિયાથી વિદાય થઈ ગયા. ગુલામનું માથું આકાના ખોળામાં. હું નથી જાણતો કે હુસૈન (અ.)એ પોતાના ખોળામાંથી મુસ્લિમનું સર કેવી રીતે ખસેડ્યું હશે. છેવટે મુસ્લિમની લાશ લઈને આવ્યા. બધાએ મુસ્લિમનો ગમ કર્યો. હુસૈન (અ.) એક બાજુ ઊભેલા હતા.

જોયું કે ખૈમાગાહમાંથી એક નાની ઉંમરનું બાળક નીકળ્યું. માથા પર નાનકડો અમામો, ખભા પર નાનકડું બખ્તર, કમરમાં તલવાર લગાવેલી. બાળપણની એ હાલત છે કે તલવાર જમીન ઉપર લીટી દોરતી જાય છે. ઝડપથી મેદાન તરફ દોડતું જઈ રહ્યું છે. હુસૈન (અ.)એ જોતાંની સાથે જ અવાજ આપ્યો, હબીબ ! આ કોનું બાળક છે ? ખૈમાગાહમાંથી નીકળીને ક્યાં જઈ રહ્યું છે ? જરા તેને રોકો. જુઓ તો, મેદાનમાં તીરોની વર્ષા થઈ રહી છે. દરેક બાજુએ દુશ્મનો કતલ કરવા માટે તૈયાર ઊભેલા છે. એવું ન બને કે એનું નિર્દોષ બાળપણ માટીમાં મળી જાય.

હબીબ ઈબ્ને મઝાહિરે આગળ વધીને બાળકને રોક્યું. બાળકે મેદાનમાં જવા ઘણા પ્રયત્નો કર્યા, પરંતુ હબીબ તેને લઈને ઈમામ હુસૈન (અ.)ની ખિદમતમાં હાજર થયા. ઈમામે મોહબ્બતના જોશથી બાળકને ગળે વળગાડી દીધું. હુસૈન (અ.)એ ફરમાવ્યું, મારા લાલ ! તું કોનો દીકરો છે ? અને ક્યાં જઈ રહ્યો છે ? બેટા ! આ મુસીબતના મેદાનમાં તારે (વળી) શું કામ છે ? અરજ કરી, મૌલા ! હું મુસ્લિમ ઈબ્ને અવસજનો ફરઝંદ છું. હવે હું મેદાનમાં આપના કદમોમાં સર કુરબાન કરવા જઈ રહ્યો છું. ઘણી વાર થઈ, મારા બાબાનો કોઈ સમાચાર પણ નથી આવ્યા. ખુદા જાણે મારા બાબા ઉપર શું વિત્યું હશે. ઈમામે ફરમાવ્યું, મારા લાલ ! પાછો ચાલ્યો જા. એવું ન થાય કે ઘરથી તારું નીકળવું તારી માના દિલ પર અસહ્ય બની ગયું હોય. આ સાંભળતાંની સાથે જ બાળકે અદબપૂર્વક પોતાના બન્ને હાથ જોડીને અરજ કરી, મૌલા ! આપ આ શું ફરમાવી રહ્યા છો ? આકા ! આ તલવાર કમરમાં કોણે બંધાવી છે ? આ અમામો માથા પર કોણે બંધાવ્યો છે ? આ બખ્તર મને કોણે પહેરાવ્યું છે ? ઈમામની આંખોમાં આંસુ આવી ગયાં. અલ્લાહ રે આ મારી ગુર્બત અને બેકસી કે હવે સ્ત્રીઓ પણ પોતાના ખોળાના ખુંદનારાઓને આવી રીતે શણગારીને મેદાનમાં મોકલી રહી છે.

આંસુ રોકીને આપે ફરમાવ્યું, બેટા ! જાઓ, પાછા જાઓ, મારા લાલ ! હું તમારા બાબાના સિરહાનેથી પાછો આવી રહ્યો છું. બેટા ! તમારા બાબા રાહે ખુદામાં કામ આવી ગયા. તમારી મા માટે આ ગમ કંઈ ઓછો છે ? હવે તેમને તમારો ગમ ન આપો. કમસીન બાળકે મૌલાની વાતચીત સાંભળીને કલેજું પકડી લીધું. એક તરફ યતીમીનો ગમ, બીજી તરફ મેદાનમાં જવાની રજા ન મળવાનું દુઃખ. બાળક વિચારવા લાગ્યું, અલ્લાહ ! શું મારું નસીબ જ આવું છે કે નથી રહ્યો માથા ઉપર બાબાનો સાયો કે નથી મળતી મેદાનમાં જવાની રજા. મારું સર કપાવીને રાહે ખુદામાં સરબુલંદ થાઉં અને મારી માનું દિલ રાજી કરું. બાળક હજુ તો આવા વિચાર કરી રહ્યું હતું તેવામાં ખૈમાના દરવાજેથી અવાજ આવ્યો, મૌલા ! એક બેવાનો હદિયો છે, રદ ન કરતા. આકા ! તેને

તમારા અસ્ગરનો ફિદ્યો સમજજો. આકા ! આ મારી છેલ્લી તમન્ના છે. તેને પાયમાલ ન થવા દેજો. અય ફતેમાના લાલ ! આ કનીઝ વડે સારું કામ થવા દો. હું મારી આંખોથી મારા લાલને ખૂનમાં નાહેલો જોઈ લઉં. મૌલાએ દિલ પર કાબૂ મેળવ્યો, આંસુઓને રોકી લીધાં. બાળકને રજા આપી. અલ્લાહ જાણે હુસૈન (અ.)એ કેવા દિલથી રજા આપી હશે, અને મૌલાના દિલ પર શું વિત્યું હશે ? મેદાનમાં મુસ્લિમનો લાલ, પડદાની પાછળ મુસ્લિમની બેવા. મા, બેટાની આખરી ખબરની રાહ જોઈ રહી છે.

(એટલામાં તો) કોઈએ એક બૂમ પાડી, અય મુસ્લિમની બેવા ! લો તમારી ગોદ ઉજડી ગઈ. તમારી તમન્ના પૂરી થઈ ગઈ. તમારા ખોળાનો ખુંદનાર મેદાનમાં કામ આવી ગયો. હુસૈન (અ.) તમારા લાલની મય્યત લઈને આવે છે. હું નથી જાણતો કે મુસ્લિમની બીવીએ આંસુ વહાવ્યાં કે પછી શુકનો સજ્દો કર્યો. હા, વાતાવરણમાં એ તાસીર જરૂર રહી ગઈ કે આજે આપણી માબહેનો માથું કૂટીને મુસ્લિમના લાલનું માતમ કરી રહી છે.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમિન.

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૫

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١١﴾

أَمَّا بَعْدُ، قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઈસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા

નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ર કર્યો છે, તો હક અને બાતિલના ઝિક્રથી તો એ (બાબત) જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ વસ્તુ બાતિલ છે અને કોઈ હક. પરંતુ આજે હકને સમજવું ખૂબ અઘરું છે. આજે આપણે જેને ઈસ્લામ સમજી રહ્યા છીએ અને આખી દુનિયા જેને ઈસ્લામ સમજી રહી છે, એ સુલતાનોની અસર છે, એ હાકિમોની અસર છે. હવે કડ્ડણતા એ છે કે હુકૂમત પ્રજા ઉપર પ્રભાવ પાડે છે તો આજના યુગમાં હુકૂમતની અસર વર્તાય છે. આપણા ઉલમાઓ આપણને એવી સલાહ આપે છે કે બહુમતી લોકોથી અલગ રહીને (આપણે) જિંદગી પસાર કરી શકતા નથી. તેમનામાં શામેલ રહીને, તેમના સમાજમાં, તેમની નાગરિકતામાં ભાગીદાર બનીને મુસલમાનોનું ભવિષ્ય બની શકે છે. સવાલ એ છે કે આ ભવિષ્ય કોને કહેવાય ? જો હુકૂમતોનું કોઈ ભવિષ્ય હોય તો, મુસલમાનોના ભવિષ્યને હુકૂમતોને ફેલાવવા માટેના બીબામાં ઢાળી દઈએ, પરંતુ હુકૂમતોનું ભવિષ્ય પોતે જ એટલું બધું નિર્બળ થઈ ગયું છે કે હવે તો પાંચ વર્ષનું પણ બંધન નથી રહ્યું કે કોઈ હુકૂમત પાંચ વર્ષ સુધી કાયમ રહી શકશે. તેની બદલાતી રહેતી હુકૂમત, બદલાતું રહેતું રાજ્યશાસન, દરરોજ એક નવું બીબું રજૂ કરતું રહેશે, તો મુસલમાન ઈસ્લામને કેટકેટલાં બીબાઓમાં ઢાળતો રહેશે ? અને જ્યારે ક્યામતમાં ૭૩ ઈસ્લામોનું પ્રદર્શન થશે તો ૭૩ નમૂનાનો ઈસ્લામ મૂકવામાં આવશે. આ ઈસ્લામ ફલાણી સોસાયટીનો છે, આ ઈસ્લામ તેમનો છે. ક્યામતમાં બધા ઈસ્લામ ભેગા થશે. જ્યારે બધા એકઠા થશે તો હું અલ્લાહની બારગાહમાં એક પ્રસ્તાવ રજૂ કરીશ, પાલનહાર ! ખુદાયા ! દરેક પ્રકારના મુસલમાનોને એક શો-કેસ (show-case)માં મૂકી દે જેથી આદમ (અ.)થી લઈને છેલ્લા પયગમ્બર (સ.) સુધી, અને છેલ્લા પયગમ્બર (સ.)થી લઈને ક્યામત સુધી જે જે મુસલમાનો થઈ ગયા, તે બધા અલગ અલગ જોવા મળે, અને

દરેક યુગના મુસલમાનને જોઈ લે, તેમના સિધ્ધાંતોને જોઈ લે કે એક ઈસ્લામ કેટલા મોડલોમાં બદલાઈ ગયો. જો બદલાઈ ગયો, તો “લા ઈલાહા ઇલ્લલ્લાહ”.નો ફાયદો શું રહેશે ? કલેમો એક, શીર્ષક એક, લખાણો બદલાઈ ગયાં છે. એટલા માટે તો ખુદાએ કહ્યું, “લકદ કાન લકુમ ફી રસૂલુલ્લાહે ઉસ્વતુન હસના.” મારા રસૂલની સીરત તમારે અમલ કરવા માટે નમૂનો છે, મારા રસૂલની સીરત તમારી જિંદગીઓમાં જોવા ઈચ્છું છું. જો રસૂલની સીરત મુજબ તમારી જિંદગી નહીં મળે તો તેનું નામ ઈસ્લામ નહીં હોય.

(સલવાત)

આવો, મોમિનો ! રસૂલ (સ.)ના જમાનામાં પહોંચી જઈએ અને સીરતે રસૂલ (સ.)ની તપાસ કરીએ કે રસૂલની સીરત કેવી હતી, પરંતુ ત્યાં સુધી પહોંચીશું કેવી રીતે ? એટલા માટે કે પહેરા તો એટલે સુધી ગોઠવવામાં આવ્યા છે કે રસૂલ (સ.)ને મોટા ભાઈ કહીને તેમની મહાનતાને એવું કહીને ઘટાડી રહ્યા છે કે જેવા અમે, તેવા તે. હવે તો ખૂબ જ વિચિત્ર મંઝિલ આવી ગઈ છે. મતલબ એ છે કે જે મહાનતાનો ખ્યાલ આપણને ચોદસો વર્ષથી છે, તેને નાબૂદ કરવામાં આવી રહ્યો છે. રસૂલ (સ.)ની અઝમતને ઘટાડતાં ઘટાડતાં બશરિયતના લેવલ સુધી લઈ આવ્યા. અર્થાત્ મુસલમાનોનું એવું કહેવું છે કે જેવી અમારી જિંદગી, એવી રસૂલની જિંદગી. ઈસ્લામ આવ્યો હતો મુસલમાનોને પોતાના બીબામાં ઢાળવા માટે. મુસલમાનોએ ઈસ્લામને પોતાના બીબામાં ઢાળી દીધો. એવું જ રસૂલ (સ.)ની સીરતની બાબતમાં પણ બન્યું. સીરતે રસૂલ આવી હતી મુસલમાનોનું આચરણ સુધારવા માટે. મુસલમાને પોતાના આચરણના બીબામાં રસૂલ (સ.)ની સીરતને ઢાળવાનું શરૂ કરી દીધું. હવે શું થયું ? મુસલમાન હેરાન-પરેશાન થઈ ગયો કે કેવી રીતે રસૂલને જાણીએ ? ક્યા રસૂલને માનીએ ? રિસાલતનો માપદંડ શું છે ? નબુવ્વતની શરતો કઈ છે ? નબી કહે છે કોને ? નબી કેવા હોવા જોઈએ ? આ યુગમાં એ બાબત તો ચાલી જાય કે મુસલમાન ઈસ્લામને સમજે છે તો હું કહીશ કે હજુ તો રસૂલલ્લાહ (સ.)ને પૂરી રીતે સમજી શક્યા નથી તો પછી ઈસ્લામને શું સમજવાના ? આપણા પયગમ્બર (સ.) જાણતા હતા કે મારા પછી મારી સીરત પર અમલ નહીં થાય. ઈસ્લામના ટુકડે ટુકડા થઈ જશે. તેથી તો રસૂલલ્લાહ (સ.) જિંદગીના ખૂબ જ મહત્વના પ્રસંગોએ હંમેશાં આવું જ ફરમાવતા હતા કે, “હું તમારી વચ્ચે બે વસ્તુઓ મૂકતો જાઉં છું, એક કુરઆન, બીજી મારી અહલેબૈત (અ.). જુઓ આ બે વસ્તુઓ એકબીજાથી અલગ નહીં થાય ત્યાં સુધી કે મને હૌઝે કૌસર પર આવીને ન મળે.”

(સલવાત)

હુઝૂર (સ.)એ ફરમાવ્યું, મુસલમાનો ! જો તમે ઈચ્છતા હો કે મારા પછી ગુમરાહ નહીં થાઓ તો આ બન્નેનો પાલવ તમારા હાથમાં રાખજો, અર્થાત્ કુરઆનનો દામન અને અહલેબૈત (અ.)નો દામન. જ્યારે નબી (સ.)એ આવું ફરમાવ્યું કે તરત જ એક અવાજ બુલંદ થયો કે અમારા માટે કુરઆન કાફી છે, અહલેબૈતની જરૂર નથી. આલે રસૂલની જરૂર નથી. જો આલ નહીં, માત્ર કુરઆન જ કાફી થઈ ગયું છે. તો આજે કુરઆનને માનીને કેટલા પ્રકારના ઈસ્લામ થઈ ગયા છે, તેનો અંદાજ તમે કરી શકો છો. જ્યાં બન્નેનો દામન બાકી, તો કુરઆન એનો જામીન બની રહ્યું કે અહલેબૈત (અ.)નો માપદંડ બગડવા ન પામે, અહલેબૈત (અ.) એનાં જામીન બની રહ્યાં કે કુરઆનને બદલવા દેશું નહીં.

આજે મુસલમાનોનો ઈસ્લામ કોના ઈસ્લામ સાથે બંધબેસતો આવે છે ? રસૂલુલ્લાહ (સ.)ના બતાવેલા ઈસ્લામ સાથે બંધબેસતો આવતો હોય તો ચોક્કસ આપણે તેને ઈસ્લામ કહીશું, પરંતું પયગમ્બરે ખુદા (સ.)ના હુકમોની વિરૂધ્ધ મળતો હોય તો તે ઈસ્લામ અલ્લાહનો દીન નથી, રસૂલે ઈસ્લામનો લાવેલો દીન નથી, મુસલમાનોનો બનાવેલો દીન છે, જેને મુસલમાન સમય અને સંજોગોના બીબામાં ઢાળતો રહ્યો. આ તો મુસલમાનોની સંસ્કૃતિ છે કે જેને ઈસ્લામની સંસ્કૃતિ કહીને ઓળખાવી રહ્યા છે. આ તો માણસોની સભ્યતા છે, કે જેને ઈસ્લામની સભ્યતા કહીને ઓળખાવવામાં આવી રહ્યો છે. આ સમાજનો, આ કલ્ચરનો સંબંધ ઈસ્લામ સાથે નથી. એને સીરતે રસૂલ (સ.) સાથે મિલાવતા જાઓ અને જ્યારે મેળ બેસી જાય તો ખબર પડી જશે કે સાચું સોનું કયું છે અને ખોટું કયું છે ? અને વાતને જરૂર યાદ રાખજો કે જે શુધ્ધ લઈને આવે છે, જે ચોખ્ખો માલ લઈને આવે છે તેને પોતાના માલ ઉપર ભરોસો હોય છે અને જે નકલી બનાવીને બજારમાં મૂકે છે તે હંમેશાં એવું જ ઈચ્છતો હોય છે કે શુધ્ધ માલ બજારમાં ન આવે, અસલી માલ બજારમાં ન આવે. તે જાણે છે કે જો અસલી માલ બજારમાં આવી જશે અને લોકો શુધ્ધ માલને ઓળખી જશે તો નકલી માલને કોઈ નહીં ખરીદે. એટલા માટે અહલેબૈત (અ.)ને આગળ આવવા ન દીધાં. માત્ર કુરઆનને લઈને ચાલ્યા. જાણતા હતા કે જો અહલેબૈત (અ.) વચ્ચે આવી ગયાં તો અમારો નકલી માલ નહીં ચાલે, પરંતુ જેવી રીતે લોકો ધીરે ધીરે “લા ઈલાહા ઇલ્લલ્લાહ.” સમજ્યા, પછીથી “મોહંમદુર્ રસૂલુલ્લાહ.”ને સમજ્યા એવી જ રીતે ઈન્શાઅલ્લાહ સમય આવ્યે દરેક મુસલમાનોને “અલીયું વલીયુલ્લાહ.” પણ સમજઈ જશે.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! હકીકત એ છે કે ઈસ્લામ બે રીતે ફેલાયો. એક સુલતાનો દ્વારા, એક સૂફીઓ દ્વારા. સૂફીઓનો તરીકો એ જ હતો કે જે રસૂલલ્લાહ (સ.)નો હતો. તેઓ કુરઆન અને અહલેબૈત (અ.)ને ઓળખાવતા રહ્યા, અને સુલતાનો કુરઆનને કાફી સમજતા રહ્યા. સુલતાનોને એ સમયના ઉલમાઓએ સાથ આપ્યો, દબાઈને (સાથ) આપ્યો, લાલચમાં આપ્યો, અથવા બીજા કોઈ કારણસર. પરંતુ સમયના ઉલમાઓએ સુલતાનોને સાથ આપ્યો એટલા માટે પીરાને તરીકત અને ઈસ્લામના ઉલમાઓ વચ્ચે ટક્કર થતી રહી. સુલતાનોને પણ પીરાને તરીકત પ્રત્યે મોહબ્બત થતી હતી, પરંતુ એ સમયના ઉલમાઓ તેમને બહેકાવતા હતા. એટલા માટે તો એ સમયના બાદશાહ પણ કોઈ કોઈ વાર તેમના વિરુદ્ધ થઈ જતો હતો, પરંતુ પાછળથી પીરાને તરીકતની કરામતો જોઈને હાર માની લેતા હતા. એ સમયના બાદશાહે જુલ્મથી કામ લીધું. પીરાને તરીકતે સબ્રથી કામ લઈને અલ્લાહના બંદાઓને હક મઝહબ પર લઈ આવ્યા.

પીર શમ્સુદ્દીન (રહે.)નો જ પ્રસંગ જુઓ કે જેને હું ‘ઔલિયાએ મુલ્તાન’ પાનું-૨૧૭ થી નકલ કરી રહ્યો છું, આ પીર અમારા ખાનદાનના બુઝુર્ગ છે કે જેમના બાપનું નામ શજરામાં જોઈ લેજો, મળી રહે છે.

લખ્યું છે કે આપનું નામ શમ્સુદ્દીન (રહે.) છે. અસલમાં સબ્જવારના સૈયદોમાંથી છે. ભૂલથી તબ્રેઝી મશહૂર થઈ ગયા. આપ પંદરમી શા’બાન હિજરી સન-૫૬૦ માં સબ્જવારમાં જન્મ્યા. આપના બુઝુર્ગ પિતા પીર સૈયદ સલાહુદ્દીન મોહંમદ નૂરબક્ષ અબ્દુલમોમિન, મોરાક્કોના બાદશાહના પૌત્ર, ફિક્કે આહૂત કિતાબના લેખક અને મહમૂદીઓ અને ઈસ્માઈલીઓના પેશવા હતા. આપે પોતાના માનનીય વાલિદ પાસેથી કે જે પોતાના જમાનાના પીર તરીકત હતા, માઅરેફતનો લાભ મેળવ્યો હતો. જ્યારે જાહેરી ઈલ્મ અને બાતિની ઈલ્મ મેળવી લીધું તો બન્ને બાપ-બેટો ચરકસના રસ્તે ‘બદખ્શાં’ પહોંચ્યા. ત્યાંથી તિબ્બતે કોચક તશરીફ લઈ ગયા. પછી કાશ્મીર પહોંચ્યા. ઘણા લોકોને મુરીદ બનાવીને હિજરી સન-૫૮૫ માં સબ્જવાર પાછા તશરીફ લઈ ગયા. ત્યાં પહોંચીને બુઝુર્ગ પિતાએ તેમની શાદી કરી દીધી, અને હિજરી સન-૬૦૦ માં આપે પોતાના બન્ને બેટાઓને ઈલ્મ અને અદબથી સુસજ્જ કર્યા પછી પોતાના પિતાને સોંપ્યા અને પોતે તબ્રેઝ તશરીફ લઈ ગયા. ત્યાં બાર વર્ષ સંપૂર્ણ તલ્લીનતાની હાલતમાં પસાર કર્યા. જ્યારે સુલૂક (અલ્લાહની શોધ)નો દરજ્જો પ્રાપ્ત થયો તો ‘કોનિયા’ પહોંચ્યા. અહીં પોતાના વાલિદ સાથે મુલાકાત થઈ અને બન્ને બાપ-બેટો શામ અને મિસ્રનું ચક્કર લગાવીને પાછા સબ્જવાર તશરીફ લઈ ગયા. પોતાના દીકરાઓની શાદી કર્યા પછી આપ સબ્જવારથી રવાના થયા. ઈરાક, અરબ અને

મિસ્ત્રની જમીનમાં લાંબા સમય સુધી વિસ્તૃત ભૂમિમાં રાતદિવસ ઈસ્લામની તબ્લીગમાં રોકાયેલા રહ્યા. હિજરી સન-૬૬૪ માં આપના વાલિદની વફાત થઈ. તેમના ગુસ્લ અને કફનથી ફારિગ થઈને આપ ‘બગદાદ’ પહોંચ્યા, અને એક મુસાફરખાનામાં રોકાયા. અહીંના ઉલમાઓએ આપના પર બેદીની હોવાનો આરોપ લગાવ્યો, (કિમ કે શીઆ હતા) અને બાદશાહ અહમદ નકૂદારથી વિનંતી કરી કે તેમને શહેર બહાર કાઢી મૂકવામાં આવે. બાદશાહને આપના પ્રત્યે બેહદ અકીદત હતી. તેણે ઉલમાઓને કહ્યું કે આ તો અલ્લાહ સુધી પહોંચેલા બુઝુર્ગ છે. ડર છે કે ક્યાંક મારા બેટા મોહંમદ પર કોઈ આફત ન આવી પડે. ઉલમાઓએ જવાબ આપ્યો કે જો શાહઝાદાનો એક બાલ પણ વાંકો થાય તો અમારી જવાબદારી. આથી પીર શમ્સુદ્દીન કાઝી શરઈના હુકમથી બગદાદ છોડીને કાઝમૈન તશરીફ લઈ ગયા. અલ્લાહનું કરવું એવું થયું કે શાહઝાદો મરી ગયો. બાદશાહ સખત ક્રોધે ભરાયો અને ઉલમાઓને હૂકમ કર્યો કે ઝડપથી પીર શમ્સુદ્દીનની માફી માગો જેથી ખુદાવંદે આલમ મારા બાળકને ફરીથી જિંદગી અતા કરે, નહીંતર હું તમને બધાને તેના બદલામાં કતલ કરી નાખીશ. આથી ઉલમાઓ ભેગા થઈને પીર શમ્સુદ્દીનની ખિદમતમાં પહોંચ્યા, અને આજીજી અને વિનવણી કરીને આપને બગદાદ લઈ આવ્યા. અહીં આપે દુઆ કરી અને બાળક ઊભો થયો. હવે ઉલમાઓએ આપના ઉપર કુફ્રનો આરોપ લગાવ્યો અને ચામડી ઉતારી નાખવાનો ફતવો આપ્યો. આપે કામળી ઓઢીને પોતાના શરીર પરથી ચામડી ઉતારી નાખી, જેને શહેરમાં ફેરવવામાં આવી. રાત્રે પોતાની ચામડીને પાછી લઈને કપડાંની માફક શરીર પર પહેરી લીધી, અને હિન્દુસ્તાન જવાનો ઇરાદો કર્યો. બાદશાહના બેટા મોહંમદે પણ આપની સાથે આવવાનો આગ્રહ કર્યો. બાદશાહે પીર શમ્સુદ્દીનની ખુશનૂદી અને બાળકની મરજી એમાં જોઈ તો કલેજ પર પથ્થરની શીલા રાખીને પોતાના બેટાને પીરના હવાલે કરી દીધો. માએ જતી વખતે કંઈક ઝરઝવેરાત તેની સાથે આપ્યાં, અને આ પીર અને મુરીદ દેબલના રસ્તાથી હિજરી સન-૬૬૫ માં મુલતાન આવી પહોંચ્યા. એ દિવસોમાં ત્યાં શૈખુલ ઈસ્લામ બહાઉલ હક પીરની ગાદી પર બિરાજમાન હતા. જ્યારે આપ શહેરમાં પ્રવેશ્યા તો આપના વિરૂધ્ધ એક કોલાહલ મચી ગયો હતો. આપ ખૂબ જ સબ્રથી અને શાંતિથી લોકોના મહેણાંના શબ્દો સાંભળતા અને પથ્થર, કાંકરાઓના વરસાદમાંથી પસાર થઈને એક સ્થળે પહોંચ્યા. તેર વર્ષનો બાળક-બાદશાહનો બેટો ભૂખથી ખૂબ જ દુઃખી થઈ રહ્યો છે. જો કે, આપને તો ભૂખ તરસની કોઈ પરવા ન હતી, પરંતુ બાળકની ચિંતાએ બેચેન બનાવી દીધા હતા. ત્યાં પહોંચીને હઝરતે એક નાઅરો લગાવ્યો, જેથી જંગલની એક હરણી જાહેર થઈ. તેના આંચળ દૂધથી ભરેલા હતા. આપે શાહઝાદાને (દૂધ) પીવાનો ઇશારો કર્યો. પછી આપે તકબીર કહીને હરણીને ઝુબહ કરી અને જરૂર મુજબનું ગોશ્ત તેના પેટમાંથી કાઢીને બાકીના શરીરને સીવી દીધું. હરણીને “કુમ બે ઈઝિનલ્લાહ”

કહીને ઊભી કરી અને તે છલાંગો મારતી ચાલી ગઈ. શાહઝાદાને આજ્ઞા થઈ, જાઓ, શહેરમાંથી આગ લઈ આવો, જેથી ગોશ્તને શેકીને ખાઈએ. શાહઝાદો આખા શહેરમાં ધકકા ખાતો ફર્યો, પરંતુ કોઈને દયા ન આવી, પરંતુ એક કંદોઈએ તો એટલો જુલ્મ કર્યો કે જ્યારે આ મુસાફર બાળક આગ લેવા માટે તેની પાસે પહોંચ્યો તો તેણે તેલનો ગરમાગરમ ચમચો તેના ગુલાબ જેવા ચહેરા પર ફટકાર્યો. બાળક દર્દથી બૂમ પાડી ઊઠ્યો, અને તે રડતો કકળતો પીરની ખિદમતમાં હાજર થયો. આપે અત્યંત વહાલા મુરીદ અને રૂહાની ફરજંદની આવી હાલત જોઈ તો ગુસ્સામાં કાંપી ઊઠ્યા. શરીરના આણુંએ આણુંમાં ક્રોધ અને રોબની લહેરો દોડી ગઈ. આસમાનની તરફ નજર કરી સૂર્યને જોયો, અને ફરમાવ્યું, અય શમ્સ ! જો, હું પણ તારા નામ જેવું જ નામ ધરાવું છું. મુલ્તાનના લોકો મને ગોશ્ત શેકવા માટે આગ નથી આપતા. જરા નીચે આવ જેથી હું તારી ગરમીમાં આ માઅસૂમ શાહઝાદા માટે ગોશ્ત શેકી શકું. આપના કહેવા મુજબ સૂરજ સવા નેજા પર આવી ગયો. માછલી પાણી વગર તરફડે તેમ લોકો તરફડવા લાગ્યા. શહેરના ઉલમાઓ, સદાચારી લોકો અને બીજા બધા જ લોકો આપની ખિદમતમાં હાજર થયા. માફી માગી અને રહેવા માટે પોતાનાં મકાનો રજૂ કર્યા. આટલું કર્યું ત્યારે આપનો ગુસ્સો કંઈક ઓછો થયો અને સૂર્યને કહ્યું, બાઝ બેરવ (પાછો ચાલ્યો જા). ત્યાર પછી જ મુલ્તાન ઠંડું પડ્યું અને ખુદાની મખ્લૂકના તનબદનમાં હોશ આવ્યો. કહેવાય છે કે એ દિવસથી મુલ્તાનની ગરમી વિશ્વમાં પ્રખ્યાત ગણાતી આવી છે.

(સલવાત)

હઝરત પીર શમ્સુદ્દીનના વિષે બીજી કિતાબ ‘કન્ઝુલ અન્સાબ’ કે જે ઈશ્નાઅશરી કુતુબખાના, ચોક બજાર, મુલ્તાનની છે, તેના પેજ નં-૪૦૧ પર લખ્યું છે કે બાદશાહ ઈસ્માઈલિયા સૈયદ અબ્દુલ મોમિન (રહે.)ની નસલમાંથી એક માણસ સૈયદ સલાહુદ્દીન મોહંમદ નૂરબક્ષ (રહે.) ફકીરી લિબાસમાં નીકળી પડ્યા. તે પોતાના દાદા ઈસ્માઈલને ઈમામ માનતા ન હતા. તસવ્વુફના પડદામાં તેમનો તરીકો શીઆ સૂફી હતો. તેમણે પીરી મુરીદી શરૂ કરી, પરંતુ શીઆ મઝહબની તબ્લીગ કરતા હતા, અને હકની તરફ દા’વત આપનારા હતા, અને નાયબે ઈમામ કહેવાતા હતા. તેમણે એક કિતાબ ‘ફિકહે આહૂત’ લખી. એ સાહેબ ખૂબ ખૂબી ધરાવનારા અને ઉચ્ચ દરજ્જો ધરાવનારા હતા, અને સબ્ઝવારમાં રહેતા હતા. હિજરી સન-૫૬૦ માં અલ્લાહે તેમના ઘેર એક બેટો અતા કર્યો. પીર સલાહુદ્દીનને ઈસ્લામની દા’વતનો શોખ રહેતો હતો. હવે સૈયદ સલાહુદ્દીન નૂરબક્ષ તબ્લીગના માટે ‘બદખ્શાં’ જવા તૈયાર થયા, તો આપના ફરજંદ સૈયદ શમ્સુદ્દીન કે જેમની ઉંમર ઓગણીસ વર્ષની હતી, તે પણ પોતાના વાલિદની સાથે જવા તૈયાર થયા. છેવટે બન્ને બાપ-

બેટો બદખ્શાં તશરીફ લઈ ગયા અને હજારો લોકોને હકના તરીકાનું ઈલ્મ આપ્યું, ત્યાંથી તિબ્બતે કોચક તશરીફ લઈ ગયા. ત્યાં પણ હજારો માણસોને ઈસ્લામની દા'વત ચાલુ કરી. ત્યાર પછી કાશ્મીરમાં તશરીફ લાવ્યા અને કાશ્મીરના બધા જ લોકોને કિતાબ 'આહૂતે ફીહા' પઢાવી, અને બધા જ લોકો એ તરીકામાં શામેલ થઈ ગયા. અને સૂરજ પર કબ્જો કરવાનો તરીકો ખાસ લોકોને બતાવ્યો. 'તારીખે ફરિશ્તા' ભાગ-૨ના હવાલાથી પેજ-૧૪૨ થી ૧૫૪ માં લખ્યું છે કે મિર્ઝા હૈદર તુર્કે પોતાની કિતાબ 'રશીદી'માં લખ્યું છે કે ફતેશાહ બાદશાહના જમાનામાં એક પુરુષ પીર શમ્સુદ્દીન નામના આવ્યા. અને તેમણે એક મઝહબ ચાલુ કર્યો. તે મઝહબનું નામ 'નૂરબક્ષી' રાખ્યું. તેમના પહેલાં કાશ્મીરમાં સૂર્યની પૂજા કરનારા હતા. પીર સૈયદ સલાહુદ્દીન અને પીર સૈયદ શમ્સુદ્દીન ઈરાકી શીઆ મઝહબ પાળતા હતા. એ જમાનાના કાશ્મીરના બધા જ લોકો અને બાદશાહ એમના મુરીદ બન્યા અને બધાએ તેમના હુકમથી શીઆ ખુત્બો પઢી લીધો. સમગ્ર પહાડી પ્રદેશમાં આ તરીકો ચાલુ કરીને એ બન્ને બાપ-બેટો હિજરી સન-૫૮૬માં પોતાના વતન (સબ્ઝવાર) તશરીફ લાવ્યા. તેના પછી તેમની ઓલાદ તબ્લીગ કરતી રહી અને આજે તેમને માનનારાઓ 'શીઆ નૂરબક્ષીયા' કહેવાય છે.

(સલવાત)

પરંતુ લાંબા સમય પછી હિજરી સન-૮૮૫ માં જ્યારે અકબર બાદશાહના કબજામાં કાશ્મીર આવ્યું તો તેણે મિર્ઝા હૈદર તુર્કને કાશ્મીરનો હાકિમ નિયુક્ત કર્યો. તેણે કાશ્મીર જઈને જોયું કે બધા લોકો શીઆ નૂરબક્ષીયા છે. જ્યારે તેને કિતાબ 'ફિકહે આહૂત'ની ખાતમી મળી તો તેણે (એ) કિતાબ મંગાવીને જોઈ તો તે તેના તરીકાથી વિરૂધ્ધ હતી. પછી તેણે ઈનામ જાહેર કર્યું અને દરેક જગ્યાએ લખ્યું કે જેની જેની પાસે ફિકહે આહૂત હોય તે અમારી પાસે લઈને આવે. દરેક જણે એ કિતાબ લાવીને આપી. મિર્ઝા હૈદર તુર્ક હનફી હતો. જ્યારે તેણે સારી રીતે ફિકહે આહૂતને વાંચી તો તેમાં અહલેબૈત (અ.)ની ફઝીલત હતી. ખૂબ જ દુઃખી થયો અને એ કિતાબ દિલ્હી રવાના કરી. હિન્દુસ્તાનના બધા જ આલિમોએ એ કિતાબ ઉપર કુફ્રનો ફતવો લગાવી દીધો અને કહ્યું, આ કિતાબના માનનારાઓને બરબાદ કરી દેવા અને આ કિતાબનો નાશ કરી દેવો તે વાજિબ અને ફરજ કાર્યોમાંનું એક કાર્ય છે. આ ફરમાન જ્યારે મિર્ઝા હૈદર તુર્કની પાસે પહોંચ્યું, તો તેની પાસે જેટલી કિતાબો હતી તે બધી જ સળગાવી દીધી અને આખા કાશ્મીરમાં કત્લેઆમ શરૂ કરી દીધી. ઘણા લોકોને કતલ કરવામાં આવ્યા, અને ઘણા લોકો હનફી થઈ ગયા, અને કેટલાક લોકો તસવ્વુફમાં સૂફી થઈ ગયા, અને કેટલાક લોકો નાસી ગયા. ત્યાર પછી શીઆ નૂરબક્ષીયા મઝહબ ગુમ થઈ ગયો.

પછી આ મઝહબ એ ખાનદાનમાં સીના-બ-સીના ગુપ્ત બની ગયો. આ મઝહબના લોકો મૌલા અલી (અ.)ને મઝહરે ઝાતે ખુદા (અલ્લાહનું નૂર જાહેર થવાના સ્થાન) તરીકે નિહાળે છે, અને બાર ઈમામોને માને છે. શીઆ નૂરબક્ષીયા સૂફી કહેવાય છે.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! સાંભળ્યું તમે ? પીર શમ્સુદ્દીન (રહે.)એ આલિમોના કહેવાથી બાળકને જીવતો કરી દીધો, અને પછી એ જ આલિમોએ તેમને કુફ્રનો ફતવો આપ્યો. અને આખા શરીરની ચામડી ખેંચાવી. મુલ્તાન ગયા. ત્યાં પણ કોઈએ સાથ ન આપ્યો. જ્યારે સૂર્યને ઊતાર્યો તો બધા લોકો ઝુકી ગયા અને માનવા લાગ્યા. લોકો કરામત જોઈને જ માને છે. પછી કાશ્મીરના લોકોને દા'વત આપીને શીઆ બનાવ્યા. પરંતુ અકબરના જમાનામાં આલિમોએ કુફ્રનો ફતવો આપીને બધાને કતલ કરી નાખ્યા. ત્યાર પછીથી સીના-બ-સીના ઘૂપું ઈસ્લમ આવતું રહ્યું, કેમ કે જમાનો વિરોધી હતો, ખુલ્લી રીતે તબ્લીગ કરી શકતા ન હતા. આ જ કારણથી હઝરત પીર મશાયખ (રહે.)એ પણ પોતાના જમાનામાં ખુલ્લી રીતે તબ્લીગ ન કરી, કેમ કે આલિમો હંમેશાંથી પીરાને તરીકતના વિરૂધ્ધ હતા, કેમ કે તેમનો ઈસ્લામ સુલતાનોનો ઈસ્લામ હતો, અને પીરાને તરીકતનો ઈસ્લામ રસૂલલ્લાહ (સ.)નો ઈસ્લામ હતો. એટલા માટે હંમેશાં ટક્કર થતી રહી, અને થતી રહેશે ત્યાં સુધી કે જ્યાં સુધી દુનિયા હશે. આ બાબતને પીરાને તરીકત સમજાવી રહ્યા છે, અને મને પણ, હકને સમજાવવાનો પ્રયત્ન કરતાં કરતાં અગિયાર વરસ પસાર થઈ ગયાં. છતાં પણ જો મુસલમાનોને સાચા ઈસ્લામની સમજણ ન પડે તો તેમાં નવાઈ જેવી વાત શું છે ? જ્યારે પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)ની વફાતના ૫૦ વર્ષ પછી મુસલમાનોને ખબર ન રહી કે ઈસ્લામ શું છે ? ઈસ્લામી આચરણ શું છે ? મુસલમાનોનું આચરણ શું છે ? જો એ યુગનો મુસલમાન ઈસ્લામના આચરણને અને સીરતને મઝહબ સમજ્યો હોત અને જો એ યુગનો મુસલમાન ઈસ્લામને જીવનનો ધર્મ સમજ્યો હોત તો કદી પણ યઝીદના હાથ પર બૈઅત ન કરત. એટલા માટે કે યઝીદનું આચરણ પગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)ના આચરણથી વિરૂધ્ધ હતું. તો પછી મુસલમાનોએ બૈઅત શા માટે કરી ? શું રસૂલ (સ.)ની સીરતથી મુસલમાન વાકેફ ન હતો ? અથવા યઝીદની સીરતથી પરિચિત ન હતો ? મુસલમાન તો બન્ને સીરતોથી વાકેફ હતો, પરંતુ મુસલમાનોના દિમાગમાં એ બાબત ઠાંસી ઠાંસીને ભરી દેવામાં આવી હતી કે સીરત અને આચરણનું ઈસ્લામમાં કોઈ મહત્ત્વ નથી. તખ્તનું મહત્ત્વ છે. જે તખ્ત ઉપર બેસી જાય તેની પયરવી કરવી એ ઈસ્લામ છે. ૩૦ લાખનું લશ્કર એવો વિશ્વાસ લઈને આવ્યું હતું કે જે જમાનાનો હાકિમ છે, તેની સીરતનું નામ ઈસ્લામ છે.

ઈમામ હુસૈન (અ.) ૭૨ જણાને કરબલામાં લઈને એવું સમજવવા આવ્યા કે સુલતાનોનો ઈસ્લામ, ઈસ્લામ નથી. મારા નાનાની સીરતનું નામ 'ઈસ્લામ' છે. આશૂરાના દિવસે ૩૦ લાખ મુસલમાનોની સમજમાં ન આવ્યું જે ૭૨ જણા સમજ્યા હતા. કાલે ૭૨ જણા કહી રહ્યા હતા અને ૩૦ લાખ તેમનો વિરોધ કરી રહ્યા હતા. અને આજે કરોડો (લોકો) એ જ વાત માની રહ્યા છે જે કાલે ૭૨ જણા કહી રહ્યા હતા. આજે મુસલમાનોમાં ૭૨ જણા પણ એવા નહીં મળે કે જેઓ યઝીદના આચરણને રસૂલ (સ.) મુજબનું સાબિત કરી શકે. ૭૨ની સંખ્યા સમજતાં સમજતાં કરોડોમાં બદલાઈ ગઈ. મુસલમાન કહેશે કે મોમિનોને કોણે સમજવ્યા ? એ પીરાને તરીકે સમજવ્યું કે તમે અલી (અ.)ને પહેલા માનો. મોમિને અલી (અ.)ને પહેલા માન્યા, મુસલમાનોએ ચોથા માન્યા. અમે પહેલાંથી જ સમજતા હતા, મુસલમાનો પાછળથી સમજ્યા. અમે કેટલાંક ડગલાં પહેલાં જ સમજીએ છીએ અને લોકો કેટલાંય ડગલાં પછી સમજે છે. છતાં અમે નિરાશ થતા નથી. અમારી ફરજ છે સમજવવાની. મુસલમાનોની ફરજ છે સમજવાની. જેવા કઠણ સંજોગોમાં મક્કાવાળાઓ અલ્લાહને સમજ્યા હતા, શક્ય છે કે એના કરતાં કપરા સંજોગોમાં તમારે દીને હકને સમજવો પડે, ઈસ્લામે આલે મોહંમદ (અ.)ને સમજવા પડે, રસૂલ (સ.)ની સીરત ઓળખવી પડે. જો નજાત ચાહતા હો તો ઓળખવી પડશે. દુનિયાવાળાઓએ કરબલાવાલાઓને ઓળખ્યા અને એ તો મદીનાથી જ ઓળખતા રહ્યા હતા. એટલે તો દરેક જણ કરબલા પહોંચવાની તૈયારી કરી રહ્યો હતો. કરબલામાં બધાનું પ્રતિનિધિત્વ હતું. રસૂલ (સ.)ની જગ્યાએ શબીહે રસૂલ અલી અકબર હતા, જેથી રસૂલ (સ.)નું પ્રતિનિધિત્વ થઈ જાય. અલી (અ.)નું પ્રતિનિધિત્વ અબુલ ફઝલિલ અબ્બાસે કર્યું. ફાતેમા ખાતૂને જન્નતનું પ્રતિનિધિત્વ સાનીએ ઝહરા જનાબે જૈનબે કર્યું. ઈમામ હસન (અ.)નું પ્રતિનિધિત્વ હઝરત કાસિમે કર્યું. હુસૈન (અ.) તો પોતે જ કરબલામાં હાજર. એટલે કે પંજેતનનું પ્રતિનિધિત્વ કરબલાના મેદાનમાં હતું, અને સાથે વફાદાર અસ્હાબ. એવા અસ્હાબ કે કોઈ નબી કે રસૂલને પણ એવા નથી મળ્યા. અસ્હાબની શું વાત કરું ? ગુલામો સુધ્યાં હુસૈન (અ.)ની તબ્લીગના કાર્યમાં શામેલ.

લાખ્યું છે કે અબૂઝરના હબસી ગુલામ જહોન બીમારે કરબલાની ખિદમતમાં હતા. થોડીવાર સુધી પોતાની આંખોથી જોતા રહ્યા કે કેવી રીતે મોત એક એક સાથીદારને બેકસ હુસૈન (અ.) પાસેથી ઝૂંટવી રહી છે. બેકસ ઈમામ પોતાના ગુલામોની લાશો ઉઠાવી ઉઠાવીને લાવી રહ્યા છે. હુસૈન (અ.)ની બેકસી જોઈ ન ગઈ. સૈયદે સજ્જાદના ઓશિકા પાસે (બેસીને) રોવા લાગ્યા. બીમારે કરબલાએ આંખો ઉઘાડી. પૂછ્યું, અય જહોન ! શા માટે રોઈ રહ્યા છો ? કહ્યું, શું વાત કરું

? આકા હુસૈન (અ.)ની બેકસી, આપની બીમારી અને મારા નસીબ પર રડી રહ્યો છું. જો આપ સાજા હોત તો હુસૈન (અ.)ની મદદમાં આપ પણ જિહાદ કરત અને હું પણ શહાદતનો દરજ્જો મેળવત. મૌલા ! હું શું કરું ? કેવી રીતે બેકસ હુસૈન (અ.)ના કદમો પર મારી જાન કુરબાન કરું ? બીમારે કરબલાએ કહ્યું, અય જહોન ! હું રજા આપું છું. તમે શોખથી જઈને બાબા પાસેથી જંગની રજા લઈ લો. ઝઈફ ગુલામ જહોને બીમાર ઈમામના હાથોને ચુંબન કર્યું. બીમારે કરબલાને દુઆઓ આપી, ખુદાના હવાલે કર્યા અને હુસૈન (અ.)ની ખિદમતમાં આવીને કહેવા લાગ્યા, મૌલા ! બીમાર આકા પાસેથી રજા મેળવીને આપની ખિદમતમાં આવ્યો છું. હવે મારાથી ઘરની તબાહી જોવાની નથી. મને પણ જિહાદ કરવાની રજા આપો. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, અય જહોન ! તમે યુવાનીમાં ઘણી જિહાદો કરી ચૂક્યા છો, હવે ઝઈફ થઈ ગયા છો. ઝઈફો માટે જિહાદ સાકિત છે. જહોન હાથ જોડીને રજા માગી રહ્યા હતા, પરંતુ જ્યારે જોયું કે હુસૈન (અ.) રજા આપતા નથી તો કહેવા લાગ્યા, હાં, મૌલા ! હું હબશી છું, મારું લોહી કાળા રંગનું છે. મારા પરસેવામાંથી બદબૂ આવે છે. આપ નથી ઈચ્છતા કે એક હબશીનું બદબૂદાર ખૂન બની હાશિમના ખુશબૂદાર ખૂનમાં ભળી જાય. ના, મૌલા ! ના. આજે તો એ બદબૂદાર ખૂન બની હાશિમના ખૂનમાં શામેલ થઈને જ રહેશે. હુસૈન (અ.)એ (જહોનને) ગળે લગાવી દીધા. રજા આપી. જહોને યુવાનીના સમયમાં જિહાદ કરી હતી, પરંતુ કરબલામાં ઘડપણના યૌવનમાં જિહાદ કરવાનો શોખ અને ઉત્સાહ જોવા જેવો હતો. જહોને ઈમામના કદમ ચૂમ્યા. કમરને સીધી કરી, મેદાનમાં આવ્યા અને પોકારીને કહ્યું, અય કુફ્રા અને શામના લોકો ! હું તમારા રસૂલ (સ.)ના સહાબી અબૂઝર ગીફારીનો ગુલામ છું. અય મુસલમાનો ! આ તમને શું થઈ ગયું છે ? પોતાના જ નબીના નવાસા ઉપર આવો જુલ્મ ! આ સાંભળીને મલકિનોએ જહોન પર હુમલો કરી દીધો. ઝઈફ સિપાહી આગળ વધ્યો, હુમલો કર્યો. જો કે, ઉંમર વધારે હતી, પરંતુ એવું લાગતું હતું કે કોઈ નવયુવાન જંગ કરી રહ્યો હતો. કેટલાયને જહન્નમની આગ ભેગા કરી દીધા. (છેવટે) જખમી થઈ ગયા. જ્યારે ઘોડા ઉપર રડી ન શક્યા તો અવાજ આપ્યો, મારા આકા ! મારા મૌલા ! જહોને આપના ઉપર પોતાનો જીવ કુરબાન કરી દીધો. મારા મૌલા ! મારી છેલ્લી તમન્ના એ છે કે આપનો દીદાર કરી લઉં. ગુલામની આખરી ઈચ્છા પૂરી કરજો. હુસૈન (અ.) અવાજ સાંભળીને ગયા. જહોનની લાશ પાસે પહોંચ્યા. ઈમામે જહોન ગુલામનું માથું ઉઠાવીને પોતાના પાક ખોળામાં મૂક્યું, જહોને જ્યારે આંખો ઊઘાડી તો જોયું ઈમામના પાક ખોળામાં (પોતાનું) સર છે. માથાને ખસેડીને જહોને જમીન પર મૂકી દીધું. હુસૈન (અ.)એ ફરીથી જહોનનું માથું ઉપાડીને (પોતાના) ખોળામાં મૂકી દીધું. જહોને ફરીથી ઈચ્છા કરી કે માથું જમીન પર રાખી દે. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, જહોન ! માથાને ખોળામાંથી કેમ ખસેડી લો છો ?

શું કોઈ તકલીફ છે ? જહોને કહ્યું, મૌલા ! આ સર આપના પાક ખોળામાં રહેવા માટે યોગ્ય નથી. હું કહીશ, જહોન ! તમે તો ખૂબ નસીબદાર છો. કેટલી મોહબ્બત હતી તમને હુસૈન (અ.) પ્રત્યે ! કેવું સન્માન હતું તમારી નજરોમાં હુસૈન (અ.)નું કે તમને પોતાનું સર હુસૈન (અ.)ના ખોળામાં મૂકવાનું યોગ્ય લાગતું ન હતું, પરંતુ અય જહોન ! તમારું સર મરતી વખતે હુસૈન (અ.)ની ગોદમાં હતું, તમારી લાશને ઉઠાવીને હુસૈન (અ.) ગંજે શહીદામાં લાવ્યા. તમારા માટે અહલેહરમે એવી રીતે આંસુ વહાવ્યાં જાણે કે પોતાના સગાંવહાલાં ઉપર રડતાં હોય.

અય જહોન ! કદાચ ! તમે અસ્રના સમયે હોત કે જ્યારે હુસૈન (અ.) ઘોડા પરથી જમીન પર તશરીફ લાવ્યા. હુસૈન (અ.) કોને સાદ પાડીને બોલાવે ? કોણ હતું કે જે હુસૈન (અ.)ના સિરહાને આવે અને હુસૈન (અ.)નું સર પોતાની ગોદમાં મૂકે ?

હાં, રિવાયત છે કે જ્યારે હુસૈન (અ.) ઘોડા પરથી જમીન ઉપર તશરીફ લાવ્યા તો એ સમયે હુસૈન (અ.)ની દુઃખિયારી મા ફાતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નત પાસે જ હતાં. બેટાનું ગળું કપાતું જોયું, મઝલૂમ બેટાનું સર દુઃખિયારી માના ખોળામાં હતું.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમિન.

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૬

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١١﴾

أَمَّا بَعْدُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ وَالْفُرْقَانِ الْحَكِيمِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઈસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ર કર્યો છે. તો હક અને બાતિલના ઝિક્રથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ વસ્તુ બાતિલ છે અને કોઈ હક. એ બાબતને હું તમારી સામે રજૂ કરી રહ્યો છું કે હક શું છે અને બાતિલ શું છે. ક્યો ઈસ્લામ હકની સાથે મેળવી રહ્યો છે (અને) ક્યો ઈસ્લામ હકથી અલગ કરી રહ્યો છે. મુસલમાન એવું સમજે છે કે અમે મુસલમાનના ઘેર જન્મ્યા છીએ. બસ, અમે હક ઉપર છીએ, ભલે ને અમારાં કાર્યો ગમે તેવાં કેમ ન હોય, મુસલમાન કહેવાઈશું. જો કોઈ મુસલમાન એવી જાહેરાત કરી દે કે હું યહૂદી બની ગયો. હું ઈસા (અ.)ને માનવાવાળાઓમાં દાખલ થઈ ગયો, કોઈ (એમ) કહે કે હું હિન્દુ બની ગયો, તો પછી બધા જ મુસલમાનો તેને મુસલમાન નહીં માને. તેની મય્યતને ગુસ્લ કફન (પણ) નહીં આપે. શા માટે ? એટલા માટે કે તેણે ઈક્રાર કરી લીધો કે હું ખ્રિસ્તી બની ગયો છું. એટલા માટે કે તે મુસલમાન રહ્યો નથી, તેને કાફિર કહેશે. અને મુસલમાનોને એ પણ ખબર નથી કે કુફ્ર બીજા મઝહબોનું નામ નથી. કુફ્ર (તો) ઈસ્લામના અકીદાઓના ઈન્કારનું નામ છે. જે મુસલમાન અલ્લાહના અસ્તિત્વનો ઈન્કાર કરનાર બની જાય તે કાફિર. જે રસૂલ (સ.)ની રિસાલતનો ઈન્કાર કરનાર બની જાય તે કાફિર, અને જે શીઆ અકીદાઓના દ્રષ્ટિકોણથી અલ્લાહની અદાલતનો ઈન્કાર કરનાર બની જાય તે કાફિર છે.

એટલે કે ઉસૂલે દીનથી ઈન્કાર કરનારનું નામ કાફિર છે. આપણે તેને જ મુસલમાન સમજીએ છીએ કે જેઓ બીજો ધર્મ અપનાવતા નથી. તો ચૌદસો વર્ષના ઊંડાણોમાં આપણે કેવી રીતે નિર્ણય કરી શકીએ કે કોણ મુસલમાન હતું ? અને કોણ મુસલમાન ન હતું ? જે મુસલમાન હુકૂમતના તખ્તના માલિક બનીને બેઠા છે, તેમના અકીદાઓની તપાસ તો કરો. તેમને તોહીદ સાથે સહમતિ હતી, તો બેશક (તેઓ) મુસલમાન હતા. વાસ્તવમાં રસૂલ (સ.)ની રિસાલતનો ઈક્રાર હતો, તો તેમની જિંદગીમાં રસૂલ (સ.)ની સીરત પ્રતિબિંબિત થતી રહી હશે. જો સાચા અર્થમાં જન્નત અને દોઝખ વચ્ચે ભેદ રાખતા હશે તો તેઓ મુસલમાન છે, પરંતુ આપણને મુસલમાનોની તારીખ એવું બતાવે છે કે એવા એવા ઈસ્લામ ધરાવનારાઓ ઈસ્લામી તખ્ત ઉપર ઝિલુલ્લાહ (બાદશાહ) બનીને બેસી ગયા, જેમણે લોકોને તો એવું બતાવ્યું કે અમે ઝિલુલ્લાહ છીએ, પરંતુ પોતાને તો અલ્લાહના અસ્તિત્વ પર યકીન ન હતું. એટલા માટે કે અલ્લાહના અસ્તિત્વ પર યકીન હોત તો અલ્લાહના બનાવેલા રસૂલ (સ.)ની વિરુદ્ધ કદાપિ પણ ચાલ્યા ન હોત. અલ્લાહના બનાવેલ કાનૂનનું ઉલ્લંઘન કદી પણ ન કર્યું હોત. એક લાખ તેવીસ હજાર નવસો નવ્વાણું અંબિયા આપણા પયગમ્બર (સ.)ના પહેલાં આવ્યા અને તેમણે પણ દીને ઈસ્લામની તબ્લીગ કરી. આ દીને ઈસ્લામની તબ્લીગમાં ઈસ્લામના કાયદાકાનૂન સંપૂર્ણ ન થયા, એટલે કે અલ્લાહની વહદાનિયતનું તત્વજ્ઞાન બદલાયું નહીં. જે સિધ્ધાંતો આદમ (અ.) લઈને આવ્યા હતા, આપણા પયગમ્બર સુધી એ જ સિધ્ધાંતો રહ્યા. સિધ્ધાંતો ન બદલાયા. કાર્યો અવશ્ય બદલાઈ ગયાં. માનવીની શક્તિઓને ધ્યાનમાં લઈને ઈબાદતોમાં કંઈક કમી કરી દીધી, પરંતુ સિધ્ધાંતોમાં ઘટાડો કરવામાં આવ્યો નથી. હવે તમે સમજી લો કે આદમ (અ.)થી આપણા પયગમ્બર (સ.) સુધી દીનના સિધ્ધાંતો એક હતા. ફુરૂએ (દીન)માં થોડો ફેરફાર થયો. જેટલો ઘટાડો ફુરૂએ દીનમાં થઈ શકતો હતો તેટલો તો આપણા પયગમ્બર (સ.)એ અલ્લાહ પાસેથી બંદાઓને અપાવી દીધો. હવે તેના પછી ન તો કોઈ નબી આવશે અને ન રાહત અપાવશે. આપણા નબી (સ.)ને એ શ્રેષ્ઠતા મળી હતી કે અગાઉના યુગમાં જે ઈબાદતો હતી

એમાં ઘટાડો કરાવી દીધો. શુક્ર માનો કે આપણે ઉમ્મતે ઇબ્રાહીમમાં જન્મ્યા છીએ. એટલા માટે કે નૂહ (અ.)ની ઉમ્મતના જમાનામાં એટલી બધી ઇબાદતોનો સિલસિલો હતો કે હઝરત નૂહ કહે છે કે ફુરસદ જ મળતી ન હતી, પરંતુ આજે આપણા નબીના સદકામાં ઇબાદતો ઓછી છે, તેમ છતાં પણ આપણી હાલત એ છે કે પાંચ વખતની નમાઝ છે તો પણ ભારે પડે છે. આખા વર્ષમાં એક મહિનાના રોઝા રાખી શકતા નથી. ઝકાત આપવી તો યોગ્ય જ લાગતી નથી. ખુમ્સ કાઢવાનું નથી ઈચ્છતા. હજ કરવા જવાનું તો નામ રાખી લીધું. એટલે કે કોઈ મુશ્કેલીભર્યા રસ્તાથી સફર કરીને આવે છે તો કહે છે કે અમે હજ કરીને આવ્યા. આના ઉપરથી અંદાજ આવે છે કે હજનું મહત્ત્વ કેવું બનાવી દીધું છે. મારે વધારે કંઈ કહેવું નથી. ટૂંકમાં, માત્ર એટલું જ કહેવું છે કે પયગમ્બરે ઇસ્લામે એવા જ ઉસૂલે દીન રજૂ કર્યા કે જે આદમ (અ.)થી ચાલ્યા આવી રહ્યા હતા, પરંતુ તમે જ્યારે ઇસ્લામના ઇતિહાસમાં ધ્યાન આપશો તો તમને જોવા મળશે કે દરેક પયગમ્બરના પછી તેમની લાવવામાં આવેલી શરીઅત અને લાવવામાં આવેલા દીનમાં ફેરફારો પણ થયા. આથી છેલ્લી શરીઅત કે જે આપણા પયગમ્બર (સ.)ના પહેલાં આવી હતી તે શરીઅત કે જે ઈસા (અ.) લઈને આવ્યા હતા. એ કિતાબ કે જે કુરઆનના પહેલાં, છેલ્લી આવી તેનું નામ ઈન્જીલ હતી. આજે પણ ઈસાઈઓ છે, આજે પણ ઈન્જીલ છે. આજે પણ ઈસાઈયત પર ચક્રીન રાખનારા લોકો છે. પણ જ્યારે આપણા પયગમ્બર (સ.) મક્કામાં રિસાલતની સાથે મબઊસ થયા તો મક્કામાં અને અરબમાં કેટલા મઝહબો હતા ? હઝરત ઇબ્રાહીમ (અ.)ના બનાવેલા અલ્લાહના ઘરમાં ૩૬૦ ખુદા મૂકેલા હતા. તેમને જ ખુદા માની રહ્યા હતા. દરેક કબીલાનો ખુદા અલગ હતો. દરેક કબીલો પોતાના ખુદાની સામે માથું ઝુકાવતો હતો. એક કબીલો બીજા કબીલાના બુતનું સન્માન કરતો ન હતો.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! એ જમાનામાં જો કોઈ મિલ્લતે ઇસ્લામિયા પર બાકી હતું, તો તે આપણા પયગમ્બર (સ.)નું ઘર જ હતું, પરંતુ છૂપી રીતે અલ્લાહની ઇબાદત કરતા હતા. શા માટે ? એટલા

માટે કે બુતપરસ્તોની વિપુલતા હતી. તેમનો ઈસ્લામ સજ્જદા કરવાથી પ્રમાણિત નથી. તેમનો ઈસ્લામ બુતોની સામે સર ન ઝુકાવવાથી સાબિત છે. ખૂબ મહત્વની બાબત છે એમના માટે. એનો મોકો જ નહોતો મળ્યો કે તેઓ ખુલ્લી રીતે સજ્જદા કરે. જો તેમને સજ્જદા કરતા જોઈ લેવામાં આવતા તો લોકો બૂરું ભલું કહેતા. બસ, લોકો તો આવું જ કહેતા હતા કે આ લોકો બધી જ રીતે સારા છે, ખાનદાની છે, પ્રતિષ્ઠિત છે, કા'બાની દેખરેખ રાખનારા છે, અરબના સજ્જદાનો છે, અને ખૂબ મહાનતા હતી. ખાસ કરીને હાશિમની મહાનતા, કે જેમણે કાનૂનો બનાવ્યા હતા. મક્કામાં બધા લોકો એકઠા થતા હતા તો એમના માટે કાનૂન બનાવતા હતા. બધા જ અરબસ્તાનવાળા તેમને અરબસ્તાનના સરદાર કહેતા હતા, બધા જ પોતાના સરદાર માની રહ્યા હતા, પરંતુ ફરિયાદ (માત્ર) એ છે કે બુતોની સામે પોતાનું માથું ઝુકાવતા નથી. દુશ્મની (માત્ર) એ છે કે જેમને અમે ખુદા બનાવ્યા, તેમની સામે માથું કેમ ઝુકાવતા નથી ? એટલે કે આપણા પયગમ્બર (સ.)ના બાપદાદાઓનો ઈસ્લામ કેવી રીતે ઓળખવામાં આવ્યો ? બુતોની સામે માથું ન ઝુકાવવાને લીધે. ઈતિહાસમાં લખ્યું છે કે મિલ્લતે ઈસ્લામિયા પર માત્ર આ ખાનદાન જ બાકી રહ્યું. આજે શા માટે એવું કહેવામાં આવે છે કે મિલ્લતે ઈસ્લામિયા ઉપર બાકી હતા ? એટલા માટે કે બુતો સામે માથાં ઝુકાવ્યાં ન હતાં તેથી. જનાબે અબૂ તાલિબ (અ.)ને પણ કદી માથું ઝુકાવતાં નહોતા જોયા. જનાબે અબ્દુલ્લાહને પણ કદી માથું ઝુકાવતાં નથી જોયા, જનાબે અબ્દુલ મુત્તલિબને પણ માથું ઝુકાવતાં નહોતા જોયા. આથી 'મુસલમાન' લખ્યું. તો ઈસ્લામ કેવી રીતે ઓળખવામાં આવ્યો ? બુતોનો ઈન્કાર કરવાથી. બુતો સામે માથું ન ઝુકાવવાથી. એ (લોકો) જ્યાં સર ઝુકાવી દે તે ઈસ્લામ, અને જ્યાં સર ન ઝુકાવે તે ઈસ્લામ નહીં. હવે રસૂલ (સ.)ની વફાત થઈ જાય તો એ ઘરવાળાઓને જુઓ કે (તેઓ) ક્યાં છે ? એ (લોકો) જેનો ઈન્કાર કરે તે ઈસ્લામ નથી અને એ (લોકો) જેની ઈતાઅત કરે તે ઈસ્લામ. એ (લોકો) જેની બૈઅતથી ઈન્કાર કરે તે ઈસ્લામ નથી, (પરંતુ) એ (લોકો) જેમની બૈઅત કરે તે ઈસ્લામ.

(સલવાત)

હવે આવો. પયગમ્બરે ઇસ્લામ (સ.)ની નસલ ઉપર. માત્ર એક બેટી જનાબે ફાતેમા ઝહરા (અ.), એવી જ બીજી બેટીઓ બનાવવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો. મુસલમાનોને એ બતાવવામાં આવ્યું કે નબી (સ.)ની બીજી પણ બેટીઓ હતી, હશે. તારીખ લખે છે તો બીજી પણ હશે, પરંતુ મને તો ન યાદરે કિસાઅમાં કોઈ બેટી નજરે પડી કે ને મુબાહેલાના મેદાનમાં કોઈ બેટી નજરે પડી. કુરઆનમાં જ્યાં રસૂલ (સ.)ને ખાનદાન સાથે બોલાવ્યા છે, ત્યાં શાહઝાદી સિવાય બીજું કોઈ નજરે પડ્યું નહીં. કોઈ તફસીરમાં નથી, કોઈ તારીખમાં જનાબે ફાતેમા (અ.) સિવાય કોઈ નજરે પડતું નથી. માત્ર એક જ બેટી પયગમ્બરે ઇસ્લામ (સ.)ની. હું મુસલમાનોને એટલું પૂછવા માગું છું કે રસૂલ (સ.)ના ખોળામાં ઉછરેલી બેટી મુસલમાન હતી કે નહીં ? તમે કહેશો કે એવી વાત કરી રહ્યા છો કે મને નવાઈ લાગે છે. ભલા, રસૂલ (સ.)ની બેટી મુસલમાન ન હોય ? હું શીઆ મઝહબની દૃષ્ટિએ નથી પૂછી રહ્યો. આમ મુસલમાનોને પૂછી રહ્યો છું, ભલે ને પછી તે ગમે તે ફિરકામાં હોય. કોઈ પણ ઈન્કાર કરી શકતો નથી. તો ફાતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નતને માનનારો આખો જમાનો. તો (હવે) બેટીનો ઇસ્લામ જુઓ. એ બેટીની સીરત જુઓ. બાપની જિંદગીમાં જુઓ અને બાપની વફાત પછી જુઓ. હવે સ્ત્રીઓમાં જેની સીરત ફાતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નતની સાથે મળતી આવે એ તો મુસલમાન સ્ત્રીઓના નેતૃત્વનો હક ધરાવશે. અને જેની સીરત ન મળે તો ? હવે તમારે નિર્ણય કરવો પડશે કે એ મુસલમાન કે આ મુસલમાન ? આ મેં આપની સામે શા માટે રજૂ કર્યું ? એટલા માટે રજૂ કર્યું કે પુરુષોને તો સીરત મેળવવાની તક છે રસૂલલ્લાહથી. સ્ત્રીઓનો જ્યારે વારો આવશે અને તેઓ કહેશે કે અમારા માટે કોની સીરત છે ? અમે કોની સીરત પર અમલ કરીએ ? તો રસૂલલ્લાહ (સ.)એ કહ્યું કે, “મારી ફાતેમા (અ.) મારા દિલનો ટુકડો છે”. જો મારી સીરત પર અમલ કરવો હોય તો તમારે મારી બેટીની સીરત પર અમલ કરવો પડશે. મુસલમાનો ન્યાયપૂર્વક બતાવે કે રસૂલ (સ.) પછી રસૂલ (સ.)ની બીવીઓમાં, ઉમ્મુલ મોમિનીનમાં, રસૂલ

(સ.)ની કોઈ બીવીએ એવો દાવો કર્યો છે ખરો કે અમારી સીરત ઈસ્લામ છે ? જે અમારી પયરવી કરશે તે સ્ત્રી દુનિયાથી જશે તો ઈસ્લામ પર (હશે) ? આજે તમે જેવું ઈચ્છો તેવું કહો. પરંતુ રસૂલ (સ.)ની કોઈ બીવીએ એવો દાવો કર્યો નથી. ફાતેમા (અ.)ની સીરત સ્ત્રીઓ માટે હુજ્જત રહી. આ એવું મેદાન છે કે જ્યાં કોઈ દાવો કરનાર ન આવ્યું. મારી સમજમાં આવતું નથી કે જ્યારે પુરુષોમાં રસૂલ (સ.)ના વારસદાર હોવાનો દાવો કરનારા છે. તો રસૂલ (સ.)નો ઈસ્લામ માત્ર પુરુષો માટે ન હતો, સ્ત્રીઓ માટે પણ હતો. તો સ્ત્રીઓમાંથી કોઈએ અથવા રસૂલ (સ.)ની બીવીઓમાંથી કોઈએ તો દાવો કરવો જોઈતો હતો ને કે અમે સીરતે રસૂલ લઈને આગળ વધીશું. પરંતુ આવું ક્યાંય નથી મળ્યું. તેનું કારણ શું છે ? કારણ એ જ હતું કે જો કોઈ બીવીએ દાવો કર્યો હોત તો પણ તેને ન હુકૂમત મળતી કે ન જાયદાદ. પરંતુ તેને તો આખી જિંદગી રસૂલ (સ.)ના હુકમ મુજબ પસાર કરવી પડતી, અને મળતું કંઈ નહીં. એટલા માટે સ્ત્રીઓમાંથી કોઈએ દાવો કર્યો નહીં. ખિલાફતોનો સિલસિલો ચાલ્યો. સ્ત્રીના નેતૃત્વની કોઈ પરંપરા ન ચાલી. બધા જ મુસલમાનો કહે છે, બસ, એક બીબી કાફી. આ બીબી છે કોણ ? રસૂલ (સ.)ની બેટી. તેને શામાં ગણવામાં આવે છે ? અસ્લાબમાં કે અહલેબૈતમાં ? મુસલમાનો કહેશે કે અહલેબૈત (અ.)માં. તો મુસલમાનો ! વિચારો કે અહલેબૈત (અ.)ની પયરવી કર્યા વગર ઈસ્લામ સંપૂર્ણ થતો નથી. તો મુસલમાનો ભલે ને અલી (અ.)ને ચોથા માને પણ પોતાની બીવીઓને સમજાવે કે તમે તો જનાબે ફાતેમા (અ.)ની પયરવી કરો. એટલા માટે કે જનાબે ફાતેમા (અ.)નો ચોથો નંબર નથી. પુરુષોમાં મતભેદ છે, પરંતુ સ્ત્રીઓમાં મતભેદ નથી. અલી (અ.) મુસલમાનો માટે ભલે ચોથા રહ્યા, પરંતુ ફાતેમા (અ.)ને તો બિલાફસ્લ માનવાં જ પડશે.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! પયગમ્બર (સ.)એ ફરમાવ્યું, જો અલી (અ.) ન હોત તો ફાતેમા (અ.)નો કોઈ કુફ્ર (યોગ્ય પાત્ર) ન હતો. ફાતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નતે નવો વારસો કાયમ કર્યો ...બિલાફ્સ્લ... તેમના શોહર કુફ્ર (યોગ્ય પાત્ર) કેવી રીતે બનશે, જો ફાસલો હોય ? બધી જ મુસલમાન સ્ત્રીઓ માટે, નબી (સ.) પછી બન્ને જગતની શાહઝાદીની સીરત છે. એક વાત કહેવા માગું છું. ખિલાફતની પરંપરા ક્યારે શરૂ થશે ? નબી (સ.) પછી, પરંતુ બન્ને જહાનની શાહઝાદી ફાતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નતનો સિલસિલો નબી (સ.)ના પછી હશે નહીં. નબી (સ.)ની હયાતીમાં રસૂલ (સ.)ની બેટી જે કહે તે ઇસ્લામ, રસૂલની બેટી જે કરે તે ઇસ્લામ, એટલા માટે તો રસૂલ (સ.)ની બેટીએ પણ તબ્લીગ કરી. સ્ત્રીઓમાં તબ્લીગ કરી. અને અજબ અંદાજથી તબ્લીગ કરી, કેટલીય યહૂદી સ્ત્રીઓને મુસલમાન બનાવી. કેટલીય ઈસાઈ સ્ત્રીઓને શાહઝાદીએ મુસલમાન બનાવી. અરે ! બીજા મઝહબવાળા ફાતેમા (અ.)ની સીરત જોઈને મુસલમાન થઈ જાય અને મુસલમાનોની સ્ત્રીઓ, રસૂલ (સ.) ઉપર ઈમાન રાખવા છતાં બેટીની સીરતને ન અપનાવે, તો નવાઈ જેવી વાત હશે કે નહીં ?

બે નાની નાની રિવાયતો રજૂ કરું. કેટલાક યહૂદી પયગમ્બર (સ.)ની ખિદમતમાં આવ્યા અને કહ્યું, યા રસૂલલ્લાહ ! અમારા ઘરમાં શાદી (નો પ્રસંગ) છે અને આ શાદીમાં અમે ઈચ્છીએ છીએ કે બરકતો માટે આપ આપની બેટીને મોકલો. મુસલમાન નથી, અલ્લાહને માનવાવાળા નથી, રસૂલ (સ.) પર ઈમાન રાખતા નથી, પરંતુ રસૂલ (સ.)ની બેટીને બરકતવાળી સમજીએ છીએ. તો કંઈક બરકત જાહેર થઈ હશે ત્યારે જ તો બરકત કહે છે કે એ જો શાદીમાં ભાગીદાર બનશે તો બરકતોનું કારણ બનશે. રહેમતુલ્લિલ આલમીને દા'વતનો સ્વીકાર કર્યો અને કહ્યું, ચોક્કસ, મારી બેટી ભાગ લેશે. જ્યારે જવાનો સમય થયો તો જનાબે ખદીજતુલ કુબરાએ પાસે બોલાવ્યાં. આ એ જ ખદીજતુલ કુબરા છે કે જેમને પણ ઈતિહાસકારોએ ન છોડ્યાં. કદી કોઈએ લખ્યું કે તેમની ઉંમર વધારે હતી. કોઈએ લખ્યું કે જ્યારે પયગમ્બર (સ.) સાથે શાદી થઈ ત્યારે બેવા હતાં. કોણ જાણે

મુસલમાનોને આ વંશવેલા સાથે જ શું અદાવત છે કે જેમને અલી (અ.) અને ફાતેમા (અ.) સાથે સંબંધ હોય તેના માટે જરૂર કંઈને કંઈ લખશે જ. અલી (અ.)ના બાપ વિષે લખી દીધું કે મોમિન ન હતા. તો ફાતેમા (અ.)ની મા વિષે પણ કંઈક લખી દેવામાં આવે. જો કે, તારીખોથી એ સાબિત છે કે બન્ને વાતો સાચી નથી. ન તો એ બેવા હતાં કે ન તેમની ઉંમર વધારે હતી. આ અદાવત એટલા માટે કે ઈસ્મતના સિલસિલાનાં અમીન બનવાવાળાં હતાં. અદાવતમાં કલમ ચાલતી રહી. આ ઉંમરની અધિકતા ક્યાંથી આવી ? તારીખ બતાવે છે કે જ્યારે પયગમ્બર (સ.) જનાબે ખુદયજની વફાતથી રુદન કરી રહ્યા હતા તો આપની એક બીવી આપને મહેણાં મારતી હતી અને કહેતી હતી કે ઘરડી સ્ત્રી માટે રોઈ રહ્યા છો ? ત્યાંથી એક રિવાયત ચાલી. તમે વિચાર્યું ? કેવી રીતે ઈસ્લામ સમજ્યા ? પયગમ્બર (સ.) જનાબે ખદીજતુલ કુબરાના જુદાઈમાં રડી રહ્યા હતા. આપની બીવી ટોણાં મારતી હતી. પરંતુ રસૂલ (સ.)ના રડવાનું તો સાબિત થઈ ગયું. હવે જે લોકો કહે છે કે રડવું બિદ્અત છે, તે ઉમ્મુલ મોમિનીનને પૂછે કે નબી (સ.) રડતા ન હતા તો તમે ટોણા શા માટે મારતાં હતાં ? તો એ કહેશે કે નબી (સ.) રોતા હતા એટલા માટે ટોણા મારતી હતી. તો વિચારો. રડવું સુન્નત કે છે બિદ્અત ?

(સલવાત)

ટૂંકમાં, જ્યારે ફાતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નત શાદીવાળા ઘેર જવા માટે તૈયાર થયાં તો માએ પોતાની પાસે બોલાવ્યાં. એક વાસણમાં ઘરેણાં મૂકીને બેટીને આપ્યાં અને કહ્યું, “બેટી ! આને પહેરી લો, કેમ કે તમે જ્યાં જઈ રહ્યાં છો, એ ચલૂદી માલદાર છે. તેમની દીકરીઓએ એક એકથી ચઢિયાતાં ઘરેણાં પહેર્યાં હશે. તમે ખદીજની બેટી છો. આ ઘરેણાં પહેરી લો.” જનાબે ફાતેમા (અ.)એ શું જવાબ આપ્યો ? “અમ્મા ! આપના હુકમનું પાલન જરૂર કરત, પણ હું માત્ર આપની જ બેટી નથી. રસૂલે ઈસ્લામની પણ બેટી છું. મારો શણગાર તો મારી ઈસ્મત અને તહારત અને અખ્લાક છે.” એક તવંગરની બેટીનો શણગાર ઘરેણાંથી છે. અને એક રસૂલ (સ.)ની બેટીનો શણગાર તહારત

અને ઈસ્મતથી છે. તો આ બે દ્રષ્ટિકોણ હતા, જે શાહઝાદીએ જાહેર કરી દીધા. અને મા પણ જો કે ઈમાનદાર હતાં, બેટીને જીદ ન કરી. કપાળ ઉપર બોસો આપ્યો અને કહ્યું, જેવી તમારી ખુશી, એવી રીતે જાઓ. જ્યારે સાદા પોશાકમાં શાહઝાદી યહૂદીઓના ઘરમાં દાખલ થયાં કે જ્યાં ખરેખર ખુબ સજવટ અને શૃંગારની ખૂબ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. શાહઝાદીને જ્યારે આવી સાદગીથી આવતાં જોયાં તો કોઈએ પૂછ્યું, “આ સાદગીનું કારણ શું છે ? તમારી મા પાસે તો ઘરેણાં અને દોલતની કમી નથી.” તો જનાબે ફાતેમા (અ.)એ જવાબ આપ્યો કે, “મારા બાબા જે દીન લાવ્યા છે તે દીન આવી સાદગીની તાલીમ આપે છે.” સ્ત્રીઓ પર આ વાતની એટલી બધી અસર થઈ કે કલેમો પઢીને મુસલમાન થઈ ગઈ, ઈમાન લાવી.

(સલવાત)

તમે જોયુંને ? ફાતેમા (અ.)એ સાદગીથી ઈસ્લામ સમજાવ્યો. અરે ! યહૂદી સાદો પોશાક જોઈને ઈસ્લામ લઈ આવ્યા. અને મુસલમાન ઈસ્લામને ત્યાં શોધે છે કે જ્યાં સુંદર સોનેરી રેશમના પડદા છે, જ્યાં ઘરેણાંનું પ્રદર્શન છે. મુસલમાનો ! જાતે સમજો. એ યહૂદી સ્ત્રીઓએ ઈસ્લામને સમજ્યો કે મુસલમાનોએ ? સમજ સમજનો ફેર છે. કેટલીક યહૂદી સ્ત્રીઓ એવી પણ હતી કે જેમણે કલેમો ન પઢ્યો. દરેક મેળાવડામાં બે પ્રકારના લોકો હોય છે. કેટલાક સમજી જાય છે અને કટલાક જીદ પર ચઢી જાય છે. કેટલીક યહૂદી સ્ત્રીઓને એવી જીદ થઈ કે અમારી કોમની સ્ત્રીઓ મુસલમાન બની ? અમે તેનું વેર વાળીશું, અને જ્યારે એ સ્ત્રીઓના ઘેર શાદીનો સમય આવ્યો તો રસૂલલ્લાહ (સ.)ની પાસે જઈને પોતાની ઈચ્છા જાહેર કરી કે શાહઝાદીને શાદીમાં ભાગ લેવા માટે મોકલો. પયગમ્બર (સ.)એ વાયદો કર્યો. પરંતુ એ યહૂદી સ્ત્રીઓની દાનત એવી હતી કે ફાતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નત સાદા પોશાકમાં આવશે તો અમે તેમની ઠઠ્ઠા મશ્કરી કરીશું. એકે બરકત માટે બોલાવ્યાં હતાં. બીજાંએ મજાક કરવા માટે. નિયતનો ફરક હતો. શાદીનો દિવસ આવ્યો. શાહઝાદી જવા માટે તૈયાર

થયાં. જિબ્રઈલ (અ.) આવ્યા. મારા હબીબ ! તારી બેટી આ રીતે નહીં જાય. અમે જન્નતમાંથી ઘરેણાં મોકલીશું. અમે જન્નતમાંથી કપડાં મોકલીશું. હૂરો મોકલી રહ્યા છીએ. પયગમ્બર (સ.)એ કહ્યું, મા'બૂદ ! જેવી તારી મરજી. હૂરો આવી ગઈ. ઘરેણાં આવી ગયાં. ખુદાયા ! પહેલાં શાહઝાદીને ન રોક્યાં ? જવાબ મળ્યો, પહેલાં બોલાવ્યાં હતાં બરકત માટે. આમણે બોલાવ્યાં છે બેઈજજત કરવા માટે. જો અહલેબૈતને બેઈજજત કરશે તો જન્નત જમીન પર આવી જશે. અપમાન કરવાની તક નહીં મળે.

(સલવાત)

શાહઝાદી જન્નતનો પોશાક, જન્નતનાં ઘરેણાં પહેરીને ચાલ્યાં. જેવાં શાહઝાદી એ ઘરમાં દાખલ થયાં, હવે જ્યારે એ સ્ત્રીઓએ આ હાલત જોઈ તો દંગ બની ગઈ. બધી જ સ્ત્રીઓ બેભાન થઈ ગઈ. અરે બેભાન થવી જ જોઈતી હતી, કેમ કે હઝરત મૂસા (અ.)ની કોમમાંથી તો હતી. મૂસા (અ.)એ જલ્લો જોયો હતો તો બેભાન થઈ ગયા હતા. કુદરતે બતાવી દીધું કે એમના માટે અમે તત્તીરની આયત મોકલી છે. એ અમારી હિફઝતમાં છે. તેમની મશ્કરી કરશો તો બેભાન થઈ જશો. જ્યારે શાહઝાદી દુલ્હનની પાસે પહોંચ્યાં, દુલ્હને નજર કરી તો તે સહન કરી શકી નહીં અને મરી ગઈ. શાદીનું ઘર શોકમાં ફેરવાઈ ગયું. જ્યારે બીજી સ્ત્રીઓને હોશ આવ્યો તો કહ્યું, બીબી ! અમે તો આપને બરકત માટે બોલાવ્યાં હતાં. આ શું થઈ ગયું ? આપના આવવાથી દુલ્હન મરી ગઈ. નિયત બદલાઈ તો ઈરાદાઓ બદલાયા. મામલો નિયત પર છે. શાહઝાદીએ કહ્યું, સારું, ગભરાશો નહીં. હમણાં જ દુલ્હન જીવતી થઈ જશે. આપે વુઝૂ કર્યું, બે રકાત નમાઝ પઢી. નમાઝ પછી દુઆ માગી. હજી તો દુઆ પૂરી પણ થઈ ન હતી કે દુલ્હન કલેમો પઢતી પઢતી ઊભી થઈ ગઈ. હવે જ્યારે દુલ્હને કલેમો પઢ્યો તો બધી સ્ત્રીઓએ કહ્યું કે અમને પણ કલેમો પઢાવો. બોલાવ્યાં હતાં વેરની વસૂલાત માટે અને બની ગઈ જાતે જ મુસલમાન. જ્યારે મોઅજિઝો જોયો તો યહૂદીઓ અને

તેમની સ્ત્રીઓ સુધ્ધાં મોઅજિઝાને માનનારી બની ગઈ. આજે મુસલમાન મોઅજિઝાથી ઈન્કાર કરી રહ્યો છે. માત્ર એટલા માટે કે એ જેમને માને છે તેઓ મોઅજિઝો બતાવી શકતા ન હતા. આજે પણ જેના પર કપરો સમય આવી પડે છે ત્યારે તે અહલેબૈત (અ.) પાસેથી જ માગે છે. જેનો જેવો અકીદો એ પ્રમાણે એને મળી જાય છે. હવે હું શાહઝાદીને કહીશ કે આપના શોહર તો ઠોકર મારીને મડદાંને જીવતાં કરે છે. અને આપે નમાઝ પઢીને મડદાંને જીવતું કર્યું. બીબી ! ઠોકર જ મારવી હતી ને ? જનાબે ફાતેમા (અ.) કહેશે, હું આવી છું દીનનો ફેલાવો કરવા. મારી મહાનતાને લોકો માને એટલા માટે નથી આવી. અલ્લાહ રસૂલ (સ.)નો કલમો પઢાવવા આવી છું. જરા તારીખ ખોલીને જુઓ. અલી (અ.)એ કેવી રીતે ઠોકર મારીને સજીવન કર્યા છે, કાફિરને નહીં, મુશરિકને નહીં, મુસલમાનોને. અને તારીખમાં મેં જ્યારે જોયું અલી (અ.)એ મડદાંઓને ઠોકર મારીને સજીવાન કર્યા. અને આ છે કાફિર સ્ત્રી. અહીં એકઠા થયા છે કાફિર લોકો. અહીં હું ઠોકર લગાવું તો ક્યાંક મને જ અલ્લાહ સમજી ન બેસે, અને હું આવી છું વહદાનિયતની તબ્લીગ કરવા માટે. તેથી સજ્જદો કરીને દુઆ માગી જેથી મારી મહાનતાથી અલ્લાહની મહાનતા સમજી શકે. અને દુલ્હન જ્યારે ઊભી થઈ તો કલેમો પઢતી. એ કલેમો પઢતી પઢતી કેમ ઊભી થઈ ? જ્યારે મરી ગઈ ત્યારે તો યહૂદી મઝહબ પર, (અને) ઊભી થઈ તો ઈસ્લામ પર. એ ઈસ્લામ લાવી ક્યાંથી ? તો આલમે અર્વાહે કાર્ય કર્યું. કલેમો પઢાવ્યો ત્યારે ફૂલ પાછી ફરી. શા માટે ? બાબા કહી ચૂક્યા કે બાળક ઈસ્લામના સ્વભાવ પર જન્મે છે. હવે આ તેની નવી જિંદગી છે. જો યહૂદિયત પર ઉઠાડું તો તેના પછી દીન બદલી શકે છે, અકીદો બદલી શકે છે. હક સાથે સંપર્ક સ્થાપિત કરી શકે છે. એ બીબીએ જામીનગીરી લીધી છે, હુસૈન (અ.) પર રડનારાઓની શફાઅતની. હવે તમને શાની નવાઈ લાગે છે ? અરે, આ બીબી આલમે અર્વાહમાં કલમો પઢાવી શકે છે. તેમની મહાનતાને દુનિયા જાણતી નથી. અલ્લાહના ત્યાં તેમનો મોટો દરજ્જો છે. જે વાયદો કર્યો છે તે પૂરો કરીને જ જંપશે. હુસૈન (અ.) ઉપર રડનારાઓને, હુસૈન (અ.)ના ચાહકોને જરૂર બક્ષાવશે.

(સલવાત)

રિવાયત છે કે જ્યારે હુસૈન (અ.) પેદા થયા અને જિબ્રઈલે શહાદતની ખબર આપી, તો શહાદત માટેની યાદી રજૂ કરવામાં આવી. જ્યારે ફતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નતને ખબર પડી તો આપે ફરમાવ્યું, બાબા ! જ્યારે મારો હુસૈન શહીદ થશે તો દિલ ખોલીને રડીશ. ત્યારે હુઝૂર (સ.)એ ફરમાવ્યું કે બેટા ! એ સમય એવો હશે કે ન હું જીવતો હોઈશ, ન અલી (અ.) અને ન તો તમે જીવતાં હશો, અને હસન (અ.) પણ નહીં હોય. આ સાંભળીને ફતેમા (અ.) ખાતૂને જન્નતે ફરમાવ્યું, બાબા ! તો પછી મારા હુસૈન પર કોણ રડશે ? રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું, બેટા ! અલ્લાહ એક એવી કોમ પેદા કરશે કે જેના પુરુષો કરબલાના પુરુષોનો ગમ કરશે, તેમની સ્ત્રીઓ કરબલાની સ્ત્રીઓ પર ગમ કરશે, તેમનાં બાળકો કરબલાના બાળકો પર ગમ કરશે. આ સાંભળીને ખાતૂને જન્નતે ફરમાવ્યું, બાબા ! જો આવું જ હોય તો જ્યાં સુધી તેમને બક્ષાવીને જન્નતમાં ન મોકલું ત્યાં સુધી હું જન્નતમાં નહીં જાઉં. જ્યારે કરબલાના મેદાનમાં હુસૈન (અ.)એ એ જ યાદી બધાને વાંચી સંભળાવી ત્યારે જેમનાં નામ હતાં તે બધામાં ખુશીની લહેર દોડી ગઈ. મરવાના સમાચાર શું સાંભળ્યા, જાણે કે શાદીના સમાચાર સાંભળ્યા. ગળું કપાવવાની ખબર શું મળી, જાણે કોઈ મહાન ઈનામ હાથ લાગી ગયું. હા, એક નાની ઉંમરનો બાળક હતો, જેણે પોતાનું નામ ન સાંભળ્યું તો બેચેન થઈને ખેમાના એક ખૂણામાં બેસીને રડવાનું શરૂ કર્યું. હાય મારું કિસ્મત ! બધા પોતાનાં ગળાં કપાવશે, હું (બાકી) રહી જઈશ. બધા મૌલાના કામમાં આવશે, હું આવી શકીશ નહીં. સાચું છે, કેમ ન હોય ? મારું નસીબ જ એવું છે. બાળપણમાં બાપની છત્રછાયાથી વંચિત રહી ગયો. હવે એક શહાદતની મંઝિલ રહી ગઈ હતી તેનાથી પણ વંચિત રહી જઈશ. રડતાં રડતાં દિલમાં વિચાર આવ્યો કે મારા હાથ પર એક તા'વીઝ બાંધેલું છે કે જે મારા બાબાએ મુશ્કેલીના સમય માટે બાંધી દીધું હતું. જોઉં તો ખરો, કદાચ મારી મુશ્કેલીનો ઉકેલ નીકળી આવે. કદાચ મારી ખુશકિસ્મતીનું રહસ્ય આ તા'વીઝમાં હોય.

આવું વિચારીને તા'વીઝ ખોલ્યું. ધ્યાનપૂર્વક વાંચ્યું. શું જોયું ? બાબાએ લખ્યું છે, (અય) મારા લાલ કાસિમ ! જો તમારા કાકા ઉપર કપરો સમય આવે તો તેમની જરૂર મદદ કરજો, અને તેમના પર કુરબાન થઈ જજો. કુરબાનીનો સંદેશો સાંભળ્યો. દિલમાં ખુશીની લહેર દોડી ગઈ. ખુશ થતાં થતાં કાકાની ખિદમતમાં આવ્યા. કાકા ! જરા આને વાંચો તો ખરા. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, બેટા ! આ શું છે ? અરજ કરી, મારા બાબાનું ફરમાન છે. આમાં કંઈક આપના વિષે પણ લખ્યું છે. હુસૈન (અ.)એ તા'વીઝ ખોલ્યું. ભાઈની તસ્વીર આંખોમાં તરવા લાગી. ખૂબ જ ઉત્કંઠાપૂર્વક લખાણ વાંચ્યું, અને એકાએક રડવા લાગ્યા. કાસિમે હાથ જોડીને અરજ કરી, કાકા ! એમાં રડવાની શું વાત છે ? આપ શા માટે રડી રહ્યા છો ? હુસૈન (અ.)એ દિલને કાબૂમાં રાખીને કહ્યું, મારા લાલ ! આ, લખાણ લાવ્યા છો કે મોતનો પયગામ લાવ્યા છો ? બેટા ! આની મને પહેલાંથી જ ખબર હતી. કાલે તો આ ભર્યુંભાદર્યું ઘર ઉજ્જડ થવાનું છે. મેં તારા બાળપણને લક્ષમાં રાખીને તારી શહાદતની ખબર સંભળાવી ન હતી. તારા નામની સાથે મોતની કલ્પના કરવાથી મારી આંખો સામે ભાઈની બરબાદ થતી તસ્વીરનો ખ્યાલ આવતો હતો. અય કાસિમ ! તમારી તો શું વાત કરું ? કાલે તો તમારા ભાઈ અલી અસ્ગર પણ કુરબાન થઈ જશે. પોતાના મોતની કલ્પના ઉપર હસનાર કાસિમ, અલી અસ્ગરની વાત સાંભળતાં જ ચોંકી ઊઠ્યા, કાકા ! આપે આ શું ફરમાવ્યું ? મારો ભાઈ અલી અસ્ગર, મારો નાનો ભાઈ અલી અસ્ગર ? કાકા ! આ અલી અસ્ગરની શહાદતનો શું અર્થ ? શું દુશ્મનો ખૈમાઓમાં ઘૂસી જશે ? સ્વાભિમાની હાશમીનું આખું શરીર કાંપવા લાગ્યું. અરે ! દુશ્મનો અને ખૈમાઓમાં ? અહીં તો રિસાલતના ખાનદાનની શાહઝાદીઓ છે. હુસૈન (અ.) કાસિમની ભાવનાઓને સમજી ગયા. ફરમાવ્યું, ના, કાસિમ ! અસ્ગરને લઈને હું મેદાનમાં જઈશ.

દિલ ચાહે છે કે અરજ કરું, (અય) કાસિમ ! કાશ, તમે અસ્ર પછી હોત તો જોયું હોત કે દુશ્મનો ખૈમાઓમાં ઘૂસી આવશે, ચાદરો ઝૂંટવાઈ જશે, ખૈમાઓમાં આગ લાગેલી હશે.

અઝાદારાને હુસૈન ! આશૂરાની સવાર થઈ. દુશ્મનના લશ્કરમાં જવાની તૈયારીઓ શરૂ થઈ. હુસૈન (અ.) પોતાના નાનકડા લશ્કરને ગોઠવવા લાગ્યા. થોડીવાર પસાર થઈ હતી કે તીરોનો વરસાદ વરસવા લાગ્યો. સહાબીઓએ કદમ જમાવ્યા. ઘણા ચાલકો શૂરવીરતાની દાદ આપીને દુનિયાથી વિદાય થઈ ગયા. ઝોહરનો સમય આવ્યો. ઝોહરની નમાઝ અદા થઈ. અસ્હાબ પછી સ્વજનોનો વારો આવ્યો. એક વાર ઉમ્મે ફરવાના લાલ અદબપૂર્વક હાથ જોડીને સામે આવ્યા. કાકા ! હવે તો રજા આપો. છેવટે હું ક્યાં સુધી આ કુરબાનીઓને જોતો રહીશ ? હવે દિલ તંગ થઈ રહ્યું છે અને આપની બેકસી તડપાવી રહી છે. હુસૈન (અ.)એ કાસિમને માથાથી પગ સુધી નિહાળ્યા. કાસિમના ચહેરામાં મહૂમ ભાઈની તસ્વીર નજરે પડી. આંખોમાં આંસુ આવી ગયાં. દિલને કાબૂમાં રાખીને ફરમાવ્યું, મારા લાલ ! શું ખરેખર મરવા માટે તૈયાર થઈ ગયા છો ? બેટા ! શું હવે ભાઈની તસ્વીર માટીમાં મળી જશે ? કાસિમે આગ્રહ કર્યો. હુસૈન (અ.) દિલને કાબૂમાં રાખતાં રાખતાં પણ ‘હા’ ન કહી શક્યા. એક વાર કાસિમે નમીને કદમો ઉપર માથું મૂકી દીધું, અને કદમોને ચૂમવાનું શરૂ કર્યું. હુસૈન (અ.)એ તડપી જઈને ગળા સાથે વળગાડી દીધા. દિલમાંથી અવાજ નીકળ્યો, જાઓ, મારા લાલ ! જાઓ. આજે મારે બધા જ દાગ ઉઠાવવાના છે. કાકા તમારી લાશ પર પણ આંસુ વહાવશે. જાઓ, બેટા ! જાઓ. હવે આ આંખોથી ભૈયાની અદ્રશ્ય થતી તસ્વીર પણ જોઈ લઈશ. રજા મળી. કાસિમ ચાલ્યા. પૂરો વાકિઓ બયાન નહીં કરું. લશ્કરમાં ખળભળાટ મચી ગયો. કમસિન બાળકે મોટમોટાઓનાં પાણી ઉતારી દીધાં. અર્ઝદકના ચારેય બેટાઓને જહન્નમના હવાલે કરી દીધા. જ્યારે અર્ઝદક મુકાબલા માટે આવ્યો તો તેને પણ એક જ ઝાટકે ઘોડા પરથી જમીન પર પાડી દીધો. હઝરત કાસિમ લડી રહ્યા હતા, પણ ઝખ્મોથી ચૂર થઈ ગયા હતા. તેવામાં પાછળથી એક મલકિને એવા જોરથી નેઝો માર્યો કે પીઠમાંથી પસાર થઈને છાતીમાંથી બહાર નીકળી ગયો. હઝરત કાસિમ તેને સહન ન કરી શક્યા. ઘોડા પરથી જમીન પર પડી ગયા. પોતાના લોહીમાં આળોટતા હતા. એ વખતે આપે અવાજ આપ્યો, યા અમ્માહો ! અદરિકની. જ્યારે આ અવાજ હુસૈન

(અ.)એ સાંભળ્યો તો તલવાર લઈને આગળ વધ્યા. જનાબે કાસિમના કાતિલ ઉપર હુમલો કર્યો. તેનો હાથ કપાઈ ગયો. તેણે બૂમ પાડી. આખું લશ્કર આમથી તેમ દોડ્યું. આ દોડાદોડીમાં જનાબે કાસિમની લાશ ઘોડાઓની ખરીઓને લીધે ચૂર ચૂર થઈ ગઈ. બાળકની છાતીનાં હાડકાં ભાગી ગયાં. જ્યારે હુસૈન (અ.) કાસિમની મૃત્યુ પાસે પહોંચ્યા તો જનાબે કાસિમની લાશ પાયમાલ થઈ ગઈ હતી. અલ્લાહ કોઈ કાકાને આવું મંઝર ન બતાવે. તડપી જઈને હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, કાસિમ ! તારા કાકા હાજર છે. આહ ! મારા કાસિમ ! મારા લાલ ! ભાઈના જીવ ! તારા કાકા શરમિંદા છે. એ વખતે આવ્યો છું કે જ્યારે તારું શરીર ઘોડાઓથી પાયમાલ થઈ ગયું છે. હુસૈન (અ.)એ કાસિમની લાશ ઉપાડી. પોતાની છાતી સાથે કાસિમની છાતી લગાવી, અને જંગના મેદાનમાંથી લાશ લઈને ચાલ્યા. રાવી કહે છે કે મેં એવું જોયું કે જનાબે કાસિમના પગ જમીન પર ઘસડાતા જતા હતા. અફસોસ ! બીજા શહીદોની લાશો તો શહાદત પછી પાયમાલ થઈ ગઈ, પરંતુ હાય, કાસિમ ! તમારી લાશ તો જિંદગીમાં જ ઘોડાઓની ખરીઓથી પાયમાલ થઈ ગઈ. ખૈમામાં લાશ આવી. બીબીઓએ કુંડાળું બનાવી દીધું. ઉમ્મે ફરવાને પુરસો આપવાનું શરૂ કર્યું. રોકકળ થવાથી કોલાહલ મચી ગયો. સૈયદાણીઓએ માથાના બાલ ખોલી નાખ્યા. જનાબે કાસિમનું માતમ શરૂ થયું. ‘વા કાસિમા’ના અવાજો બુલંદ થયા. અઝાદારો ! તમે પણ હસન (અ.)ને જનાબે કાસિમનો પુરસો આપો.

અલા લા’નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન.

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૭

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٢١﴾

أَمَّا بَعْدُ، قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ وَالْفُرْقَانِ الْحَمِيدِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઈસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ક કર્યો છે. તો હક અને બાતિલના ઝિક્કથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ વસ્તુ બાતિલ છે અને કોઈ હક. અને હકને ઓળખાવવા માટે અલ્લાહે અંબિયાનો સિલસિલો શરૂ કર્યો, જેમાં પહેલા હઝરત આદમ (અ.) હતા કે જેમને અલ્લાહે પોતાના પહેલા ખલીફા બનાવ્યા, જેમની આગળ ફરિશ્તાઓને સજ્દો કરવાનો હુકમ આપ્યો. લોકો સમજ્યા નથી કે મલક શું છે ? આ મીમ, લામ, કાફ, ત્રણ અક્ષર મળીને શું શું બને છે ? કુરઆનમાં કેટલીય જગ્યાએ મીમ, લામ, કાફ આવે છે. ક્યાંક ‘મલક’, ક્યાંક ‘મુલ્ક’, ક્યાંક ‘મિલ્ક’. એ કેટલાય અર્થોમાં, ઉપયોગમાં આવે છે. તેનો વાસ્તવિક અર્થ છે, ગુપ્ત શક્તિ. હવે આ ગુપ્ત શક્તિ બે પ્રકારની છે. એક ‘નારી’ અને બીજી ‘નૂરી’. આ, જે જિન છે તેનું શરીર આગનું છે જે વિવિધ આકારોમાં આવતો જતો હોય છે એવી શક્તિ તેને આપવામાં આવી છે, અને ફરિશ્તો શરીરે નૂરી છે. તેને પણ પરવાનગી છે કે તે પણ જુદા જુદા ચહેરા બદલી શકે છે. જો કે, શક્તિ બન્નેને આપવામાં આવી છે અને અરબીમાં કુવ્વત માટે ‘મલક’ અથવા ‘મિલ્ક’ કહેવાય છે. એ વખતે આ જિન પણ શામેલ હતો કે અલ્લાહે બધા જ આલમોની શક્તિઓને હુકમ આપ્યો હતો કે આદમ (અ.)ની સામે ઝુકી જાઓ. હુકમ હતો બધી જ શક્તિઓને. બધા ઝુકી ગયા, પરંતુ આ એક શક્તિ કે જેનું નામ ઈબ્લિસ હતું, તે ન ઝુક્યો. કુદરતે ખિલાફતનો અર્થ બતાવ્યો કે જ્યારે અમે ખલીફા બનાવીએ, તો

બધી જ શક્તિઓ તેની સામે ઝુકી જાય છે અને આ જ ઓળખાણ બતાવી. અલ્લાહે કહ્યું હતું મલાએકાને, હું ખલીફો બનાવી રહ્યો છું. તો એમાંથી કેટલાકે કહ્યું, અમને બનાવી દે. અમે તારી તસ્બીહ અને તકદીસ બજાવી લાવીએ છીએ. તો કુદરતે કહ્યું કે ના, હું જે જાણું છું, તે તમે નથી જાણતા. આ તમે કુરઆનમાં વાંચ્યું હશે. મલાએકા ખિલાફતનો અર્થ જાણતા હતા કે નહીં ? જો જાણતા ન હતા તો અલ્લાહે શા માટે કહ્યું કે અય મલાએકા ! હું ખલીફો બનાવી રહ્યો છું. જો તેઓ ખલીફાનો અર્થ જાણતા ન હતા તો વાત કેમ કરી અલ્લાહે ? તો અલ્લાહનું કહેવું ખોટું, જો તેઓ અર્થ જાણતા ન હતા તો. જે અર્થ ન જાણતો હોય, તેને કહેવું કે હું ખલીફા બનાવી રહ્યો છું, તો કહેનારાની ભૂલ છે. તો માનવું પડશે કે ખલીફાનો અર્થ ફરિશ્તાઓ જાણતા હતા. બીજી દલીલ એ છે કે ફરિશ્તાઓએ તમન્ના કરી કે અમને બનાવી દે. જો જાણતા ન હોત તો ખિલાફતની તમન્ના શા માટે કરતા ? ખબર પડી કે ફરિશ્તાઓ ખિલાફતનો અર્થ જાણતા હતા. તો હવે ખલીફાનો અર્થ રૂડાની સિફત થઈ શકે છે. તો હવે ખલીફાનો અર્થ તખ્ત અને તાજ થઈ શકતો નથી. રૂડાની સિફત અને મલાએકા પણ રૂડાની ગુણો ધરાવનાર છે ત્યારે તો કહી શકે છે કે અમને બનાવી દે, અમને બનાવી દે. જો ખિલાફતમાં બૈતુલ માલ કે ફોજ અને લશ્કરની શરત હોત તો ફરિશ્તાઓ ન તો ઘોડાઓ પર બેસે છે કે ન ખજાનાઓનો ઉપયોગ કરે છે. ખબર પડી કે પહેલ વહેલો શબ્દ જ્યારે આસમાનથી આવ્યો, ખલીફા શબ્દ, તો તે હઝરત આદમ (અ.) માટે આવ્યો. અને કુદરતે બતાવી દીધું કે ખલીફાનો અર્થ રૂડાની ગુણવાળો છે. હવે તખ્ત અને તાજ ન જોતા. રૂડાની ગુણવાળો. કુદરતે બતાવી દીધું કે તેની ઓળખ એક જ છે. જે ખલીફા હશે તેની સામે મારી બધી જ કુવ્વતો સજ્જો કરશે. આદમ (અ.)ને ખલીફા બનાવવામાં આવ્યા. કોના ? ખુદાના. તો આદમ (અ.)ને ખલીફા બનાવવાનો શું અર્થ ? એટલે કે એમને અલ્લાહનું પ્રતિનિધિત્વ પ્રાપ્ત થયું છે. જેવી રીતે ખુદાની સામે સમગ્ર કાએનાતની કુવ્વતો માથું ઝુકાવેલી હાલતમાં છે એવી જ રીતે તેના ખલીફાની સામે પણ માથું ઝુકાવેલી હાલતમાં છે. એ જેને હુકમ આપશે, તે ઈતાઅત કરશે. જમીન પર ઊભા રહીને આસમાનની વસ્તુઓને હુકમ આપે તો તે ઈતાઅત કરશે, જમીનની વસ્તુઓને હુકમ આપે તો એ પણ ઈતાઅત કરશે, કેમ કે કુવ્વતોને અમે સજ્જો કરનાર બનાવી છે, ઝુકાવી દીધી છે એમની

સામે. અને જ્યારે મલાએકા ઝુકી ગયા, એક ન ઝુક્યો પેલો જિન. અર્થાત્ હતી તો એ પણ એક કુવ્વત, એ ઝુક્યો નહીં. કુદરતે તેને કાઢી મૂક્યો. એમ ન કહ્યું કે તે જે દલીલ રજૂ કરી છે કે હું આગમાંથી બનેલો છું (અને) આદમ (અ.) માટીમાંથી બન્યા. હું આદમ (અ.)થી અફઝલ છું, કેમ કે હું આગમાંથી બન્યો અને આદમ (અ.) માટીમાંથી બન્યા. માટી નીચાણની તરફ જાય છે, આગ ઊંચાઈ તરફ જાય છે. હું ઊંચો હોવા છતાં સજ્દો કરું નીચાને ? હું સજ્દો નથી કરતો. કુદરતે જવાબ આપ્યો નહીં. પઢી લો કુરઆન. કોઈ જવાબ આપ્યો હોય તો બતાવો. અલ્લાહે તેની દલીલને રદ ન કરી કે તું ખોટું કહે છે, પરંતુ હુકમ કર્યો, દૂર થઈ જા. નીકળી જા. તારા પર લા'નત કયામત સુધી. જવાબ કેમ ન આપ્યો ? હવે જવાબ આપવાનો અવકાશ રહ્યો નહીં, કેમ કે તેણે એક એવી વાત કહી દીધી કે જેના પછી જવાબ આપવાની જરૂર જ ન રહી. એ શું ? કે હું ઉચ્ચ અને અફઝલ છું અને એ નીચો, એ છે તુરય. તો શું ઉચ્ચને તુરયની સામે ઝુકાવે છે ? આવું કહીને તેણે ખુદાના અદ્લનો ઈન્કાર કરી દીધો. કુદરતે કહ્યું, જ્યારે તું મને આદિલ જ નથી માનતો, તો નીકળી જા અહીંથી, તારા પર લા'નત છે કયામત સુધી. હવે તમારી સમજમાં આવ્યું ? પ્રથમ તોહીદ, બીજું અદ્લ. જે આ અદ્લનો ઈન્કાર કરી દે, તેનું પરિણામ જોઈ જ લીધું ને તમે ? આપણે સજ્દો ન કરીએ તો ગુનેગાર છીએ. કેટલાક નમાઝ નથી પઢતા. સજ્દા નથી કરતા. જે સજ્દા નથી કરતા, તેઓ ગુનેગાર હોય છે. કાફર નથી હોતા. તો એ સજ્દો નહીં કરવાના કારણે તેને કાઢી મૂકવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ એવું કહેવાથી કે તે તુરયને ઉચ્ચ પર હાકિમ મુકર્રર કર્યો છે, આ અદ્લના વિરુદ્ધ છે, એટલા માટે તેને કાઢી મૂક્યો.

(સલવાત)

ખુદાએ કહ્યું, હું મારો ખલીફા બનાવવા માગું છું. ફરિશ્તાઓએ કહ્યું, અમને બનાવી દે. ખુદાવંદે આલમે ફરમાવ્યું, ઈન્ની અઅલમો માલા તાઅલમુન જે હું જાણું છું (એ) તમે નથી જાણતા. અને

આદમ (અ.)ને કેટલાંક નામ બતાવી દીધાં. ફક્ત નામ. અને ફરિશ્તાઓને પણ પહેલેથી નામની ખબર હતી, કેમ કે કુરઆન એવું બતાવે છે કે જ્યારે અલ્લાહે ફરિશ્તાઓને એમ કહ્યું કે એમનાં નામ બતાવો. એક છે નામ અને એક છે તેઓ કે જેમનાં છે નામ. બન્ને બાબતોમાં તફાવત છે. **અલ્લમ આદમલ અસ્માઅ આદમ (અ.)**ને અલ્લાહે કેટલાંક નામ બતાવી દીધાં. તેના પછી શું કર્યું અલ્લાહે ? **સુમ્મ અર્જલુમ અલલ મલાએકતે** અર્થાત્ કેટલીક હસ્તીઓને તેમની સામે કરી દીધી. અને ફરમાવ્યું, **અન બેઉની બે અસ્માઅ હાઉલાએ.** અય ફરિશ્તાઓ ! તમે આ હસ્તીઓનાં નામ બતાવો. એટલે કે હવે નામ નથી પૂછવામાં આવ્યાં કે નામ યાદ છે કે નથી ? પરંતુ પૂછવામાં આવ્યાં એ હસ્તીઓનાં નામ. ખબર પડી કે નામની તો ખબર છે, પરંતુ એ હસ્તીઓના ક્રમ મુજબ બતાવો કે આ નામ કોનું છે, આ નામ કોનું છે. એક એકને ઓળખાવતા જાઓ અને નામ બતાવતા જાઓ. તો ફરિશ્તાઓએ જવાબ આપ્યો, **લા ઈલ્મલના ઈલ્લા મા અલ્લમ તના.** જેટલું તેં (અમને) બતાવ્યું છે, એટલું જ જાણીએ છીએ.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! ફરિશ્તાઓએ શું કહ્યું ? અમને તો એટલું યાદ છે કે જેટલું તેં અમને પઢાવ્યું છે. એનાથી આગળ જાણતા નથી. તો પઢાવ્યું શું હતું ? નામો. એમને પણ નામ બતાવ્યાં અને આદમ (અ.)ને પણ બતાવ્યાં, અને સવાલ અને કસોટી નામોની યાદશક્તિની નથી કે નામ યાદ છે કે નહીં ? સવાલ એ છે કે એ નામોને જુઓ અને આ હસ્તીઓ મોજૂદ છે. જેમનાં આ નામ છે તમે એ મુજબ (ઓળખી) બતાવો. તમે આ હસ્તીઓનાં નામ અનુસાર બતાવો કે આ કોનાં કોનાં નામ છે ? એક એકનાં નામ ફરિશ્તાઓ બતાવી શક્યા નહીં. અલ્લાહ તઆલાએ આદમ (અ.)ને કહ્યું. આદમ (અ.)એ બતાવી દીધાં. પછી અલ્લાહે કહ્યું કે, અય આદમ ! તમે હવે આ ફરિશ્તાઓને નામ બતાવો. તેમનાં નામ બતાવી દો. એમ ન કહ્યું કે નામ યાદ કરી લો, પરંતુ આ નામવાળા છે એમનાં નામ બતાવી દો. આદમ (અ.)એ તેમનાં નામ બતાવી દીધાં. તે પછી હવે અલ્લાહે ફરમાવ્યું, યા

મલાએકતીસ્જોદુ ઈલ્લા આદમ. અય મલાએકા ! હવે તમે આદમ (અ.)ની સામે ઝુકી જાઓ. બસ આટલી વાત છે. આ સિવાય બીજી કોઈ વાત નથી. નથી રોઝાનું વર્ણન, નથી નમાઝોનું વર્ણન આવ્યું, નથી જિહાદની વાત આવી, નથી ખુમ્સ અને ઝકાતનું વર્ણન. માત્ર એટલું જ છે કે આદમ (અ.)એ એ હસ્તીઓનાં નામ ફરિશ્તાઓને બતાવ્યાં. તો પરવરદિગારે આલમે ફરિશ્તાઓને કહ્યું કે તમે આદમની સામે ઝુકી જાઓ. કેમ ઝુકી ગયા ? કેમ કે તમને આદમ (અ.)એ નામ બતાવ્યાં. જેણે પરિચય કરાવ્યો એ નામોનો, તેની સામે તમે ઝુકો. આ એટલાં બુલંદ નામ છે કે જે ઓળખાણ કરાવી દે, તેની સામે ફરિશ્તાઓએ ઝુકવું પડે છે. એ સિવાય બીજું કોઈ કારણ જ ન હતું. પઢી લો તમે કુરઆને પાક. એકે એક શબ્દ પઢી લો. તો જ્યારે માઅરેફ્ત કરાવી દીધી આદમ (અ.)એ એ હસ્તીઓની અને નામ બતાવી દીધાં, ગણી ગણીને ઓળખાણ કરાવી દીધી, તો ખુદાએ ફરિશ્તાઓને કહ્યું કે તમે તેમની સામે ઝુકી જાઓ. અને આ રીતે કે ફરિશ્તાઓને માઅરેફ્ત કરાવી હતી, તે સજ્દો કરવાને પાત્ર બની ગયા. મલાએકાએ સજ્દો કર્યો અને ઝુકી ગયા. હવે આદમ (અ.)ને શું કહ્યું ? અય આદમ ! આવો, ચાલો જન્નતમાં. તમે અને તમારી બીવી જન્નતમાં આવી જાઓ. ક્યું એવું કાર્ય કર્યું હતું આદમ (અ.)એ ? મને બતાવો. શું રોઝા રાખ્યા હતા ? નમાઝો પઢી ? જિહાદ કરી ? ખુમ્સ અને ઝકાત આપી ? શું કર્યું હતું ? ત્યાં તો અત્યારે કંઈ નથી. આદમ (અ.)એ એ હસ્તીઓનો પરિચય કરાવ્યો છે અર્થાત્ ઓળખાવ્યા. આ ઓળખાવવાળાના બદલામાં આદમ (અ.)ને જન્નત મળી. જાણવા મળ્યું કે એ એવી હસ્તીઓ છે કે જે તેમને ઓળખી લે તેને જન્નત મળી જાય છે.

(સલવાત)

આજે અલ્લાહે જન્નત માટે શરત કાયમ કરી દીધી. શરત એ કે જે પંજેતન પાક (અ.)ની માઅરેફ્ત નહીં ધરાવશે, તે જન્નતમાં નહીં જઈ શકે. અને જે તેમની માઅરેફ્ત ધરાવશે તેમના માટે જન્નત છે, કેમ કે જન્નતમાં જશો અલ્લાહના હુકમો પર અમલ કરીને, અને ખુદાના હુકમો તમને મળી શકતા જ નથી. એ હુકમો તમને ક્યાંથી મળશે ? તે અલ્લાહથી સીધે સીધા કેવી રીતે મળશે ? તેઓ

પોતે જ હુકમ પહોંચાડનારા છે. અલ્લાહનો હુકમ તેમના ઘેર આવે છે. જો તેમની પાસેથી હુકમો નહીં લઈશું તો બધું બેકાર. અન્ય લોકોના હુકમો પર અમલ કરશો, પણ તે ખુદાના હુકમ અનુસાર નહીં હોય. એટલા માટે અહલેબૈત (અ.)ની માઅરેફત મુખ્ય છે, જરૂરી છે.

આદમ (અ.) જન્નતમાં ગયા. ખુદાએ કહ્યું, આદમ ! તમે આવો અને રહો. તમે પણ અને તમારી બીવી પણ જન્નતમાં, બન્ને આવો, રહો અને ખાઓ, પીઓ. પણ ફલાણા ઝાડની નજીક જશો નહીં. જન્નતમાં આરામથી જીવન પસાર થઈ રહ્યું છે. દરેક પ્રકારના મેવા હાજર. જન્નતના પોશાકમાં સુસજ્જ. પરંતુ ઈબ્લીસને આ યોગ્ય ન લાગ્યું. બહેકાવ્યાં હવ્વાને. ઝાડનો મેવો ખાધો. આદમ (અ.)એ પણ ખાધો. ખુદાનો હુકમ થયો. હવે તમે ઉતરો જમીન પર. તેઓ જવા લાગ્યાં તો હુકમ આવે છે કે અય આદમ અને હવ્વા ! ઉતરો. પણ પોતાનો પોશાક ઉતારી નાખો. એ જન્નતની બહાર નહીં લઈ જઈ શકો. તેમનો પોશાક ઉતારી લેવામાં આવ્યો. અને શરીર ઢાંકવા માટે ઝાડનાં માત્ર થોડાં પાંદડાં આપવામાં આવ્યાં કે આ રીતે પડદાપોશી કરીને ચાલ્યા જાઓ.

મોમિનો ! વિચાર કરીએ. જન્નતનો પોશાક તેમને વાપરવા માટે આપવામાં આવ્યો હતો, ન કે તેઓ તેના માલિક હતા. તો જન્નતમાં જેટલા પણ મુસલમાનો જશે અથવા જેઓ જન્નતના હકદાર હશે, તેઓ પોશાકનો ઉપયોગ કરી શકે છે, પરંતુ માલિક બની શકતા નથી. મારો (પોશાક) છે, એવો દાવો નથી કરી શકતા, પરંતુ જેમને ખુદાએ મીસાકના દિવસે માલિક બનાવ્યા, જેમની સાથે સોદો થઈ ચૂક્યો છે, તેઓ જ્યારે ઈચ્છે ત્યારે જન્નતમાંથી દુનિયામાં જોડો મંગાવી લે અને ઈચ્છે ત્યાં મંગાવી લે. નવા નવા પોશાક સિવડાવીને મંગાવી લે, મેવાઓ મંગાવી લે, કેમ કે એ જ જન્નતના માલિક છે. અલ્લાહે જન્નતના માલિક બનાવ્યા છે.

(સલવાત)

હઝરત આદમ (અ.)ની સામે બધા મલાએકાએ સજ્દો કર્યો. એક સિવાય બધી જ કુવ્વતો ઝુકી ગઈ. તો હું એ કહેવા માગું છું કે એ બધા જ મલાએકામાં મલકુલ મૌત પણ હશે સજ્દો કરનારાઓમાં, કેમ કે તેણે તો ઈન્કાર નથી કર્યો. ઈન્કાર કરનાર તો એક શયતાન જ છે. જ્યારે મલકુલ મૌતે ઈન્કાર

નથી કર્યો તો તે પણ મુતીએ અમ્મ બન્યો, અર્થાત્ હુકમને માનનારો, સજ્જો કરનારો. તો હવે ખલીફાની ઓળખ તો ખૂબ સરળ બની ગઈ. ખૂબ જ આસાન થઈ ગઈ. બધા જ મલાએકાઓએ ઈતાઅત સ્વીકારી લીધી, એમાં મલકુલ મૌત પણ (ખરો). તો હવે ખલીફો એ થશે કે જેના કબજામાં મલકુલ મૌત હોય. અને તે ખલીફો જીવતાને મરેલો અને મરેલાને જીવતો કરવા પર મુખ્તાર હશે. ખલીફાની સામે મડદાને લઈ આવો. તે મલકુલ મૌતને બોલાવશે. અહીં આવો. રૂલને પાછી આપો. તેણે પરત કરવી જ પડશે, કેમ કે તે સજ્જો કરી ચૂક્યો છે, ફરમાબરદારી કરી ચૂક્યો છે. પેલી બાજુ તે રૂલને લાવીને પાછી આપશે (અને) આ બાજુ આ ઠોકર મારશે કુમ બે ઈઝનિલ્લાહ (અલ્લાહના હુકમથી ઊઠ). અમોએ તને અલ્લાહના હુકમથી સજીવન કર્યો. અલ્લાહે અમને આ શક્તિને મુઠ્ઠીમાં આપી દીધી, અમારા કબજામાં આપી દીધી. ઊભો થઈ જા. તે ઊભો થઈ જશે. અને જો કોઈએ એ સમયના ખલીફાની સામે, જમાનાના ઈમામની મશ્કરી કરવા માટે કેટલાક લોકોએ એક માણસને જીવતો જ જનાઝામાં સુવડાવીને કહ્યું, આપ આની નમાઝે જનાઝા પઢાવી દો. આપે ઈન્કાર કર્યો, પરંતુ તે લોકોએ આગ્રહ કર્યો. અને સૂઈ રહેનારને કહ્યું હતું કે જ્યારે ઈમામ તકબીર કહે તો ઊભો થઈ જજે. જુઓ, જ્યારે નમાઝ માટે ઊભા થશે તો પહેલાં મલકુલ મૌતને બોલાવશે અને કહેશે કે પહેલાં રૂલ કાઢીને લઈ જાઓ અને જ્યારે તે રૂલને કાઢીને લઈ જશે, ફરિશ્તાઓ તો નમાઝીઓની નજરે પડતા નથી. ખલીફાની નજરે દેખાય છે. તે એવું કહી દેશે કે હું આ મય્યતની નમાઝ પઢું છું. તકબીરનો અવાજ બુલંદ થયો, પરંતુ સૂઈ રહેનારો તો સૂતો રહ્યો. બોલાવનારા બોલાવતા રહ્યા, પણ તે નથી બોલતો. મરી ચૂક્યો છે.

(સલવાત)

ટૂંકમાં, એટલું જ કે મલક હોય કે જિન, બધા જ તેમના કબજામાં. તમે બીરુલ અલમનો પ્રસંગ સાંભળ્યો હશે. લોકો (આ પ્રસંગનો) ખૂબ ઓછો ઝિક્ર કરે છે. કોઈ જંગમાંથી પાછા ફરતાં રસ્તામાં એક કૂવો છે ‘બીરુલ અલમ’. બીરનો અર્થ કૂવો, અલમનો અર્થ મકાન, સ્થળ, એ કૂવામાં જિન્નાત રહે છે. જિન્નાતનો કબજો હતો. આપણા પયગમ્બર (સ.) જિન્નાતના પણ રસૂલ, ઈન્સાનોના

પણ રસૂલ, આયત વાંચી લેજો. જિન્નાતે કહ્યું કે બહેતરીન કુરઆન સાંભળી અને અજબ વસ્તુઓ છે તેમાં. અમે સાંભળ્યું અને ઈમાન લઈ આવ્યા રસૂલ (સ.) પર આ કુરઆન સાંભળીને. પછી અલ્લાહે ફરમાવ્યું, અય મારા હબીબ ! અમારા હુકમથી જિન્નાત આવતા રહે છે તમારી પાસે. જિન્નાતનાં ટોળેટોળાં તમારી પાસે આવતાં રહે છે. એ તમારી પાસેથી કુરઆન સાંભળે છે. જઈને યાદ કરે છે. પછી પોતાની કોમને સંભળાવે છે. તો જાણવા મળ્યું કે આપણા પયગમ્બર (સ.) જેવી રીતે માણસોના રસૂલ, એવી જ રીતે જિન્નાતના પણ રસૂલ. આ આયત પણ તમે વાંચી હશે. અમે નથી પેદા કર્યા જિન્નાત અને ઈન્સાનોને પણ ઈબાદતના માટે, અને જ્યારે જિન્નાત અને ઈન્સાન બન્ને ઉમ્મત છે, તો આપણા પયગમ્બર (સ.) જિન્નાતને પણ કુરઆન પઢાવે છે. તેમાં મોમિન પણ છે જેઓ ઈમાન લઈ આવ્યા, અને કાફિર પણ છે. ઈબ્લીસ કાફિર જિન હતો. એ જિન કાફિર હતો કે ખલીફાને ન માન્યા. તો જિન્નાત મોમિન પણ હોય છે, કાફિર પણ હોય છે. તમે સૂરા-કુલ અઝીઝો બે રઝિબન્નાસ વાંચી લેજો. અને જ્યારે જિન પણ રસૂલ (સ.)નો કલમો પઢે છે તો હવે મુસલમાનોને શું હક છે કે તેઓ ઈન્સાનોની તો વ્યવસ્થા કરે અને જિન્નાતને છોડી દે ? મુસલમાનોએ જિન્નાત માટે શું વ્યવસ્થા ગોઠવી છે ? જિન્નાતને કોણ કુરઆન પઢાવશે ? આ એ વાત હતી જેને ઈમામ શાફઈ (રહે.) સમજ્યા અને તેમણે અલી (અ.)ની પ્રશંસામાં રૂબાઈ લખી. અલીય્યુન હુબ્બોહુ જન્નહ અલી (અ.) એ છે કે જેમની મોહબ્બત ઢાલ છે, મુશ્કેલીઓને રોકી લેશે, ઢાલ છે. કસીમુન્નારે વલ જન્નહ એ જન્નત અને દોઝખના વહેંચનાર છે, વસીયો મુસ્તફા હક્કા હક તો એ છે કે અલી (અ.) મુસ્તફા (સ.)ના વસી છે. ઈમામુલ ઈન્સ વલ જિન્નહ ઈન્સાનો અને જિન્નાતના ઈમામ છે.

(સલવાત)

જિન્નાત, મોમિન અને કાફિર પણ હોય છે. જિન્નાતે એ કૂવા પરથી પાણી ભરવા ન દીધું. જ્યારે પાણી ભરવા ન દીધું તો અસ્હાબે કિરામે આવીને અરજ કરી, યા રસૂલલ્લાહ ! ખબર નથી કે શું છે આ કૂવામાં કે જ્યારે અમે પાણી ભરીએ છીએ, મશ્કનું મોઢું બાંધીને કૂવા પર મૂકીએ છીએ તો એક

પવન ફુંકાય છે. અમે આ બાજુ પડેલા છીએ, મશ્ક પેલી બાજુ પડેલી છે, મશ્કનું મોઢું ખુલ્લું છે. પાણી વહી જાય છે. હુઝૂર (સ.) મુસ્કુરાયા. અને ફરમાવ્યું, અય અલી (અ.) ! તમે જાઓ અને પાણી લઈ આવો. અલી (અ.) ગયા. હાથમાં ઝુલ્ફિકાર લીધી. પાણી ભર્યું અને ભરીને કૂવા પર મૂક્યું અને ઝુલ્ફિકાર બહાર કાઢી, અને મોટા અવાજે બૂમ પાડીને કહ્યું, અબૂ તાલિબનો બેટો પાણી લઈને જઈ રહ્યો છે. જે કોઈની હિંમત હોય (તે) રોકે. સહાબીઓએ આ જોયું અને કહ્યું, યા રસૂલલ્લાહ ! અમે જોઈ રહ્યા છીએ કે અલી (અ.) તલવાર ચલાવી રહ્યા છે. કોઈ વાર આ બાજુ મારી તો કોઈ વાર પેલી બાજુ. કોઈ વાર આ બાજુ તલવાર ચલાવી તો કોઈ વાર પેલી બાજુ તલવાર ચલાવી રહ્યા છે. પરંતુ અમે (તો) કોઈને જોઈ રહ્યા નથી. અલી (અ.) ચોક્કસ મારી તો રહ્યા છે જ, પણ એ ખબર નથી પડતી કે કોને મારી રહ્યા છે. તો હું કહીશ કે મુસલમાનો ! જ્યારે તમને ઉમ્મત જ નજરે પડી રહી નથી તો ખિલાફત કેવી રીતે નજરે પડશે ? જો ખલીફા બની જશો તો કોના ઉપર ખિલાફત કરશો ? શું જિન્નાતને હુકમ આપી શકશો ? શું જિન્નાતને કુરઆન પઢાવી શકશો ? અરે તેઓ જિન્નાતને જોઈ જ શકતા નથી તો પછી અલ્લાહના હુકમો શું પહોંચાડી શકશે ?

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! એક રાત્ર સમજમાં આવ્યું કે અલ્લાહે કુરઆનમાં એ કહ્યું હતું, ઈન્ના અન્ઝલનલ હદીદ ફીહે બાશુન શદીદુન. અમે લોખંડને ઉપરથી મોકલ્યું. આસમાનથી ખાસ લોખંડ નાઝિલ કર્યું. તેના પહેલાં (લખ્યું) છે અન્ઝલનલ કિતાબ અમે કિતાબને નાઝિલ કરી. તેના પછી તરત જ વ અન્ઝલનલ હદીદ. અને અમે ખાસ લોખંડને નાઝિલ કર્યું. એક માણસ ઈમામ જફર સાદિક (અ.)ને પૂછે છે, મૌલા ! આ લોખંડ ઉપરથી આવ્યું છે જ્યાંથી કિતાબ આવી છે. આ લોખંડને કિતાબ સાથે શું સંબંધ ? તો આપે ફરમાવ્યું કે સંબંધ એ છે કે મનાવડાવવાની ઈચ્છા રાખે છે. જો કોઈ નહીં માને તો આ લોખંડ મનાવડાવશે, આ ઉપરનું લોખંડ. હવે ખબર પડી કે આ ઝુલ્ફિકાર ઉપરથી કેમ આવી. જમીનના લોખંડમાંથી તલવાર કેમ ન બનાવવામાં આવી ? ઉપરના લોખંડમાંથી કેમ બની ? અને ઉપરથી કેમ આવી ? આજે જાણવા મળ્યું બીરુલ અલમના આ જંગમાં, કે જમીનનું લોખંડ એ જ

વસ્તુને કાપે છે કે જેને આંખોથી જોઈ શકાય અને અલી (અ.)ને જંગ કરવાનો હતો જિન્નાતથી, જેમને આંખોથી જોઈ શકાતા નથી એટલા માટે ઉપરથી મોકલી દીધી.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! અલી (અ.)એ દરેક જંગમાં ઝુલ્ફિકાર ચલાવી છે. જંગે તબૂક સિવાય દરેક લડાઈ અલી (અ.)ના હાથે જીતાઈ છે. લશ્કરનો અલમ પણ અલી (અ.)એ જ ઉઠાવ્યો. ખૈબરમાં અલમનો ઝિક્ક, ઓહદમાં અલમનો ઝિક્ક, ખંદકમાં અલમનો ઝિક્ક. ખૈબરમાં નબી (સ.)એ અસ્લાબને અલમ આપ્યો. આ અલમ અસ્લાબ પણ ઉપાડી ચૂક્યા છે, પરંતુ તફાવત એ છે કે અસ્લાબ લઈને ગયા હતા, પણ પાછો લાવીને આપી દીધો. જ્યારે ૪૦ મા દિવસે અલી (અ.) લઈને ગયા અને લઈ જઈને પથ્થર ઉપર રોપી દીધો. હાથનો ફરક છે. અલી (અ.)ના હાથમાં જશે તો ખૈબરના કિલ્લા ઉપર લહેરાશે. અમે અલમ અલી (અ.) પાસેથી લીધો એટલા માટે તો અલમ અમારા ઈમામવાડાઓ પર નજરે પડે છે.

અલમ નબી (સ.)નો હતો. નબી (સ.) પછી અલી (અ.)ને મળ્યો. અલી (અ.)એ હસન (અ.)ને આપ્યો. હસન (અ.)એ હુસૈન (અ.)ને આપ્યો. હુસૈન (અ.)એ અબ્બાસ (અ.)ને આપ્યો. હઝરત અબ્બાસે કહ્યું, અમે એવી રીતે (અલમ) ઉપાડીશું કે આખી દુનિયા ઉપાડશે. જેને દુનિયા ઝુકાવવા માગે છે તે દરેકના ખભા પર નજરે પડશે. આજ સુધી મોહર્રમની સાતમી તારીખે અબ્બાસ (અ.)નો અલમ કાઢવામાં આવે છે અને ક્યામત સુધી નીકળશે.

મોમિન બિરાદરો ! નાનપણથી જ અબ્બાસ (અ.), ઈમામ હુસૈન (અ.) ઉપર ફિદા હતા. અને એ રીતે આપનું સન્માન જાળવતા હતા જેવી રીતે કોઈ ગુલામ પોતાના આકાનું સન્માન કરતો હોય છે. શૂરવીર તો એવા કે પોતાના જમાનાના અશજીલ અરબ (અરબસ્તાનના મોટા બહાદુર) હતા. કરબલામાં જ્યારે હુસૈન (અ.)ના ખૈમા ફુરાતના કિનારાથી ખસેડવા માટે દુશ્મનના એક હજારના લશ્કરે આગ્રહ કર્યો તો હઝરત અબ્બાસ (અ.)ને ખૂબ જ જલાલ આવી ગયો. મ્યાનમાંથી તલવાર ખેંચી કાઢી અને ફરમાવ્યું કે બસ, કોઈનો પગ આગળ ન વધે, નહીંતર તમારામાંથી કોઈનું સર ધડ ઉપર નજરે નહીં પડે. જો એ સમયે ઈમામ હુસૈન (અ.)એ આવું કહીને રોકી ન દીધા હોત કે ભૈયા

અબ્બાસ ! જંગની શરૂઆત આપણે પોતાના તરફથી કરવા માગતા નથી. એટલે અબ્બાસ ખામોશ થઈ ગયા, નહીંતર એમના માટે તો એકલા અબ્બાસ (અ.) કાફી હતા.

જનાબે ઝૈનબ (અ.) ફરમાવે છે કે જ્યાં સુધી મારા ભાઈ અબ્બાસ જીવતા રહ્યા ત્યાં સુધી હું મારા દિલમાં કહેતી હતી કે કોની તાકાત છે કે તે મારા માજાયા હુસૈન (અ.)ની તરફ ત્રાંસી નજરે પણ જુએ, પરંતુ જ્યારે અબ્બાસ (અ.) શહીદ થઈ ગયા તો હું મારા ભાઈની જિંદગીથી માયૂસ થઈ ગઈ.

મોમિનો ! અહલેહરમને જનાબે અબ્બાસ (અ.)ની હયાતીથી ખૂબ દિલાસો હતો, પરંતુ આહ ! દસમી મોહર્રમના દિવસે એ સહારો પણ ચાલ્યો ગયો. મન્કૂલ છે કે જ્યારે હુસૈની લશ્કરનો એક એક સિપાહી કપાઈ ચૂક્યો અને અબ્બાસ અને અલી અકબર સિવાય કોઈ બાકી ન રહ્યું તો જનાબે અબ્બાસ ઈમામ (અ.)ની ખિદમતમાં હાજર થયા અને અરજ કરવા લાગ્યા, મૌલા ! હવે આ ગુલામને પણ જંગમાં જવાનો હુકમ ફરમાવો. આ સાંભળતાં જ હઝરતે પોતાની આંખોમાં આંસુ ભરી દીધાં અને જનાબે અબ્બાસને છાતીએ લગાવીને ફરમાવ્યું, ભૈયા અબ્બાસ ! તમારા પછી હુસૈન કોના સહારે જીવતો રહી શકશે ? સૈયદાણીઓને દુશ્મનોથી કોણ બચાવશે ? તમારી લાડકવાયી સકીના તમારાથી વિખૂટી પડીને કેવી રીતે જીવતી રહેશે ? અબ્બાસે અરજ કરી, મૌલા ! હવે મરવા સિવાય બીજો શું ઉપાય છે ? જો મારા જવામાં વિલંબ થશે તો બેશરમ દુશ્મનો ખૈમાગાહ પર હુમલો કરી દેશે. આ સાંભળીને ઈમામે મઝલૂમે ફરમાવ્યું, સારું, ભૈયા ! તમે પણ જાઓ અને ગરીબ હુસૈનને ખૂનના તરસ્યા દુશ્મનોમાં એકલો છોડી દો. લાંબા સમય સુધી હુસૈન (અ.) અબ્બાસ (અ.)ને છાતી સાથે લગાવીને રડતા રહ્યા. પછી રજા આપી. અબ્બાસ (અ.) સૈયદાણીઓ પાસે આવ્યા. ભત્રીજાએ સૂકાઈ ગયેલી મશ્ક આપી, અને ખૂબ દુઃખની હાલતમાં બધાથી વિદાય થઈને મેદાનની તરફ રવાના થયા.

પ્રથમ તો યઝીદીઓને હિદાયત અને શિખામણ આપીને સમજાવ્યા, પરંતુ જ્યારે જોયું કે તેમના ઉપર અસર થતી નથી તો લાચારીથી ગઝબનાક બનીને હૈદરે કર્કરની માફક એક જબરદસ્ત હુમલો કર્યો. દુશ્મનોમાં મુકાબલો કરવાની હામ ન રહી. સામેથી સવારોએ નાસવાનું શરૂ કર્યું. અબ્બાસ (અ.)એ ઘોડો દોડાવીને તેમનો પીછો કર્યો અને દૂર સુધી નસાડતા નસાડતા નહેરના કિનારા સુધી

લઈ ગયા. ઘાટ ઉપરના ચોકીદારોએ પૂરી તાકાતથી રોકવાની ઈચ્છા કરી, પરંતુ અલીનો શેર કોઈના રોકવાથી રોકાય તેમ ક્યાં હતો ? એવી શાનની સાથે મસ્તકોનો વરસાદ વરસાવતા વરસાવતા ફરાતમાં દાખલ થઈ ગયા, અને સકીનાની મશ્કને પાણીથી ભરી લીધી. ઘોડાને ઈશારો કર્યો કે પાણી પી લે, પણ એ વફાદાર ઘોડાએ પાણીથી પોતાનું મોઢું ફેરવી લીધું. (તેનો) આશય એ હતો કે જ્યાં સુધી આપ પાણી ન પીઓ ત્યાં સુધી હું કેવી રીતે પી શકું છું ?

હઝરત અબ્બાસ (અ.) પોતે પણ આવી જ રીતે તરસ્યા બહાર નીકળી આવ્યા, તો ચારેય બાજુએથી દુશ્મનોએ ઘેરી લીધા, અને ઉપરા ઉપરી ઘા કરવાનું શરૂ કરી દીધું. એક દુશ્મને આગળ વધીને જમણો હાથ કલમ કરી દીધો. આપે તરત જ અલમને ડાબા હાથથી રોકી લીધો અને મશ્કીઝાની દોરી દાંત વચ્ચે દબાવી દીધી, પરંતુ અફસોસ ! એક બેહરમ દુશ્મને બીજા હાથને પણ કલમ કરી દીધો તો હુસૈની ફોજનો અલમ જમીન પર પડીને ઠંડો થઈ ગયો. આ બાજુ હુસૈન (અ.)એ અલમને નમતો જોઈને પોતાની કમર પકડી લીધી. હવે જનાબે અબ્બાસ (અ.)ની માત્ર એ જ કોશિશ હતી કે કોઈ પણ રીતે બાળકો સુધી પાણી પહોંચી જાય, પરંતુ હાય ! એ ઈચ્છા પણ પૂરી ન થઈ શકી. એક દુશ્મને મુબારક માથા પર ગુરઝાનો ઘા કર્યો, જેનાથી મુબારક માથું ફાટી ગયું, બીજાએ મશ્કીઝા પર તીર મારીને બધું જ પાણી વહાવી દીધું. આપ ઘોડા ઉપર ટકી શક્યા નહીં તો અવાજ આપીને કહ્યું, યા મૌલાય અદરિકની. મૌલા ! મારી મદદ કરજો. આટલું કહેતાં કહેતાં ઘોડા ઉપરથી જમીન પર તશરીફ લાવ્યા. જ્યારે હુસૈન (અ.)એ આ અવાજ સાંભળ્યો તો પોતાના કડીયલ જવાન અલી અકબરને કહ્યું, બેટા ! જલ્દી ચાલો. તમારા કાકાની ખબર લો. પણ અઝાદારો ! હુસૈન (અ.)એ ચાલતાં ચાલતાં રસ્તામાં બે કપાયેલા હાથ જોયા. ભાઈના હાથ ઓળખી જઈને ઉપાડી લીધા અને છાતી સાથે તેમને લગાવીને ખૂબ રડ્યા. જ્યારે જનાબે અબ્બાસ (અ.)ની નજીક પહોંચ્યા તો જોયું કે સિંહ જેવો ભાઈ ખાક અને ખૂનમાં આળોટતો જમીન પર એડીઓ ઘસી રહ્યો છે. આપે તરત જ અબ્બાસ (અ.)ના સરને ખોળામાં મૂક્યું અને હાલત પૂછી, તો આપે અરજ કરી કે મૌલા ! ખુશ છું, આપના કદમો પર જીવ કુરબાન કરી રહ્યો છું, પણ દિલમાં એ તમન્ના લઈને જઈ રહ્યો છું કે તરસ્યાં બાળકો સુધી પાણી પહોંચાડી ન શક્યો. મૌલાએ પૂછ્યું, ભૈયા ! કોઈ બીજી વાત તો દિલમાં નથી ને

? અરજ કરી, મૌલા ! દિલમાં એ (બાબતનો) ગમ છે કે આખર સમયે આપની ઝિયારત ન કરી શક્યો, એટલા માટે કે મારી એક આંખમાં તીર લાગેલું છે અને બીજી આંખમાં માથાનું લોહી ભરાયેલું છે. હઝરતે તરત જ પોતાના દામનથી આંખનું લોહી સાફ કર્યું. હઝરત અબ્બાસે એક નિરાશાભરી નજરે ઈમામના ચહેરા તરફ જોયું અને શ્વાસ છોડી દીધો.

અઝાદારો ! એ સમય ઈમામ (અ.) માટે કેટલો મુસીબતનો હતો કે ૩૨ વર્ષનો યુવાન ભાઈ, લશ્કરનો અલમદાર, બાળકોનો સક્કા, સૈયદાણીઓનો સહારો, બની હાશિમનો સિંહ અને ખાનદાનનો ચાંદ, હુસૈન (અ.)નો કુવ્વતે બાઝૂ ખાકમાં નિર્જીવ પડેલો હતો, અને હુસૈન (અ.) જોઈ રહ્યા હતા. તમન્ના કરી કે લાશને ખૈમામાં લેતો જાઉં, પરંતુ અબ્બાસ (અ.)ની વસિયત યાદ આવી કે આકા ! મારી લાશને ખૈમામાં ન લઈ જતા, (કેમ કે) બાળકોથી શરમિંદો છું. ઈમામે જનાબે અલી અકબર (અ.)ને સંબોધીને કહ્યું, બેટા ! મશ્કને અલમમાં બાંધો અને ખૈમાગાહ સુધી ચાલો જેથી અબ્બાસની નિશાની બીબીઓ સુધી પહોંચી શકે. અલી અકબરે અલમને ઉપાડ્યો અને ઈમામે મઝલૂમની સાથે વા અબ્બાસાના નાઅરા મારતા મારતા ખૈમાગાહ તરફ રવાના થયા.

નાનાં નાનાં તરસ્યાં બાળકો ખૈમાના દરવાજે ખાલી કુંજઓ લઈને એ આશામાં ઊભાં હતાં કે અબ્બાસ (અ.) પાણી લઈને આવશે. જ્યારે સકીનાએ દૂરથી અલમને આવતો જોયો તો ખુશ થઈને બાળકોને કહ્યું કે, ત્યાં જુઓ, બાળકો ! મારા કાકા અબ્બાસ પાણી લાવી રહ્યા છે. હવે બધાં જ સયરાબ થઈ જશે, પરંતુ જ્યારે એ બાળકોએ અલમને અબ્બાસ (અ.)ના બદલે અલી અકબર (અ.)ના હાથમાં જોયો તો બાળકી દોડીને હુસૈન (અ.)ને વળગી પડી અને રોઈ રોઈને પૂછવા લાગી, બાબા ! મારા કાકા ક્યાં છે ? હુસૈન (અ.)એ માસૂમ સકીના પાસેથી જ્યારે આવું સાંભળ્યું તો બેચેન થઈ ગયા અને બાળકીને ખોળામાં લઈને ખૂબ રડવા લાગ્યા, અને ફરમાવ્યું, બેટી ! તમારા કાકા શહીદ થઈ ગયા. આહ ! મારા વફાદાર ભાઈને નહેરના કિનારે મારી નાખવામાં આવ્યા.

અઝાદારો ! જ્યારે ખૈમામાં આ સમાચાર પહોંચ્યા તો બીબીઓમાં રોકકળ થઈ ગઈ. દરેક બીબી માથું અને છાતી કૂટતી હતી અને ‘વા અબ્બાસા’ના નાઅરા મારતી હતી. અબ્બાસ (અ.)નાં ઝૈજને

બધી બીબીઓ પુરસો આપી રહી હતી. જનાબે ઝૈનબ (અ.)ની તો બધા કરતાં વધારે જુદી જ હાલત હતી. હવે તેમને હુસૈન (અ.)ની શહાદતનું ચક્રીન થઈ ગયું. ભાઈના ગળામાં હાથ નાખીને ધ્રુસ્કે ધ્રુસ્કે રડવા લાગ્યાં. ઈમામ દરેક બીબીને દિલાસો આપતા હતા. અબ્બાસ (અ.)ના અલમને વરચે રાખીને અબ્બાસ (અ.)નું માતમ થતું હતું.

અઝાદારો ! આજે એ જ અલમ છે અને એ જ મશક છે કે જેની શબીહ તમારી સામે છે. આજે દિલ ખોલીને અબ્બાસ (અ.)નું માતમ કરો. ઉમ્મુલ બનીનને અબ્બાસ (અ.)નો પુરસો આપો. ના, જનાબે ફાતેમા (અ.)ને અબ્બાસ (અ.)નો પુરસો આપો, કેમ કે શાહઝાદીએ અબ્બાસને પોતાના ફરઝંદ ગણ્યા હતા. કયામતના મેદાનમાં શાહઝાદી અબ્બાસ (અ.)ના કપાયેલા હાથ રજૂ કરીને અરજ કરશે કે આ મારા દીકરા અબ્બાસના હાથ ઉમ્મતની શક્ષાત માટે લઈને આવી છું. આ મંઝરથી કયામતના મેદાનમાં એક બીજી જ કયામત ઉપસ્થિતિ થઈ જશે અને અબ્બાસ (અ.)નું માતમ ત્યાં પણ થશે.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન.

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૮

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١٧﴾

أَمَّا بَعْدُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઈસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનું વર્ણન કર્યું છે. તો હક અને બાતિલના વર્ણનથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ ચીજ બાતિલ છે અને કોઈ હક. અને હકનો રસ્તો બતાવવા માટે અલ્લાહે નબીઓની સાથે કિતાબ પણ મોકલી. કુરઆને મજીદ પણ અલ્લાહની કિતાબ છે. ભાગ્યે જ કોઈ મુસલમાન એવો હશે કે જેના ઘરમાં અલ્લાહની કિતાબ ન હોય. કુરઆને મજીદ આસમાનથી માત્ર એટલા માટે નાઝિલ નથી થઈ કે આપણે સન્માનપૂર્વક કાપડની થેલીમાં લપેટીને ઊંચી જગ્યાએ મૂકી દઈએ, અને જો ક્યારેક ખોલીએ તો માહે રમઝાનમાં અથવા કોઈના મોત પછી કુરઆન પઢીને તેને બક્ષી દઈએ છીએ. કુરઆને આપણને શું આપ્યું છે તેના પર વિચાર કરવાની જરૂરિયાત સમજતા નથી. કુરઆને મજીદ ઈસ્લામનો કાનૂન છે. હક અને બાતિલને જુદાં કરનાર છે, જેના પર આપણે મુસલમાનોએ અમલ કરવાનો છે અને તેની સાથે સાથે કુરઆન પઢવા માટે, કુરઆનને સમજવા માટે એવી હસ્તીઓ સાથે સંબંધ રાખવો જરૂરી છે કે જે કુરઆનના રહસ્યથી જાણકાર હોય, કુરઆનના અર્થોથી માહિતગાર હોય, એટલા માટે કે કુરઆન પોતે જ મોઅજિઝો છે. જો કુરઆન માત્ર કિતાબ હોત તો દરેક માનવી તે કિતાબથી કંઈને કંઈક ફાયદો મેળવી શક્યો હોત. પરંતુ કુરઆન માત્ર કિતાબ નથી, પરંતુ કુરઆનને મોઅજિઝો ગણવામાં આવ્યો છે. અને બધા જ મુસલમાનો કુરઆનને મોઅજિઝો કહેનારા છે. કુરઆન મોઅજિઝો છે. તો દરેક મોઅજિઝા

માટે મોઅજિઝો બતાવનારની જરૂર હોય છે. (એ બાબત) જાહેર છે કે મોઅજિઝો બતાવનારના હાથમાં મોઅજિઝો હોય છે. બીજા દરેકના હાથમાં મોઅજિઝો હોતો નથી. તમને બે મોઅજિઝાની વાત કરું, જેમ કે લોખંડનું મીણ બની જવું. આ મોઅજિઝો હતો, અને આ મોઅજિઝાની કરામત બતાવનાર હતા હઝરત દાવૂદ (અ.). તો દાવૂદ (અ.)ના હાથમાં લોખંડ મીણ જેવું બની જતું હતું. દરેકના હાથમાં મીણ જેવું થઈ જતું ન હતું. તો મોઅજિઝો, મોઅજિઝો બતાવનારના હાથમાં આવશે તો મોઅજિઝો જોવા મળશે અને મોઅજિઝો સર્જનાર સિવાય અન્યની પાસે આવશે તો મોઅજિઝો જોવા નહીં મળે.

(સલવાત)

જનાબે મૂસા (અ.)નો અસા, જ્યારે ફિરઓનના દરબારમાં નાખ્યો તો અજગર બની ગયો. જ્યારે ઉપાડી લીધો તો અસા બની ગયો. અને તે દિવસમાં સો વખત જમીનમાં નાખે તો પણ અજગર બનશે નહીં. મૂસા (અ.)ની અસા મોઅજિઝો હતો, મૂસા (અ.)ના હાથમાં. જેવી રીતે દરેક મોઅજિઝા માટે મોઅજિઝો બતાવનાર પણ હોવો જોઈએ. તો હવે કુરઆન મોઅજિઝો છે તો મોઅજિઝો બતાવનાર પણ હોવો જોઈએ. મોઅજિઝો હોય અને મોઅજિઝો બતાવનાર ન હોય તો પછી તે મોઅજિઝો રહેતો નથી. એટલા માટે મુસલમાનોને જાણકાર કર્યા કે કુરઆન મોઅજિઝો છે, તો હવે મોઅજિઝા બતાવનારને પણ શોધો. આપણા પયગમ્બર (સ.)એ કેટલીય વખત અને વફાતના પહેલાં પણ મુસલમાનોને પયગામ આપ્યો અને ફરમાવ્યું, જો તમે ઈચ્છતા હો કે મારા પછી તમે ગુમરાહ ન થાઓ તો હું તમારામાં બે વસ્તુઓ મૂકતો જાઉં છું, એક કુરઆન, બીજી અહલેબૈત. આ બન્ને એકબીજાથી અલગ નહીં થાય એટલે સુધી કે તમે મને હોઝે કૌસર પર મળો. પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)એ સમજાવી દીધું કે હું મોઅજિઝાને મોઅજિઝો બતાવનાર વગર મૂકી નથી જતો. મોઅજિઝાને પણ અને મોઅજિઝો બતાવનારને પણ મૂક્યો છે. તો હવે જે મુસલમાનો

અહલેબૈત (અ.)ની દેવડી પર આવશે તેઓ તો મોઅજિઝો જોઈ શકશે, અને જેઓ કુરઆનને કાફી સમજે છે તેમને કુરઆન તો મળી જશે, (પરંતુ) મોઅજિઝો બતાવનાર નહીં મળે.

કુરઆનનો મોઅજિઝો શું છે ? કુરઆનનો મોઅજિઝો એ છે કે કુરઆને મજીદ કયામત સુધી હિદાયત છે, પરંતુ કુરઆને જાહેરાત કરી દીધી કે આપણા બધા માટે હિદાયત નથી, માત્ર તકવાવાળા માટે હિદાયત છે. સૌથી મોટી તકલીફ મુસલમાનોને એ થઈ કે કુરઆન લઈ લીધું, મોઅજિઝો લઈ લીધો અને મોઅજિઝો બતાવનારને છોડી દીધા. સ્પષ્ટ છે કે જ્યારે કુરઆન મોઅજિઝો બતાવનારના હાથ વગર મોઅજિઝો રહેતો નથી, તો કુરઆન કાનૂન ક્યાંથી રહ્યું, જ્યાં સુધી તેના હાથોમાં ન હોય કે જે કુરઆનના અર્થ જાણે છે ? ત્યારે જિંગીની પ્રણાલિકા ક્યારે રહેશે જ્યારે કે તેમના હાથોમાં કુરઆન હોય. જે કુરઆનના અર્થોથી પરિચિત ન હોય.

હઝરત અલી (અ.) પહેલા ખલીફા હતા કે ચોથા ખલીફા હતા, આ બાબતમાં ચોક્કસ મતભેદ છે, પરંતુ મુસલમાનોમાં એ બાબતમાં તો મતભેદ નથી કે જ્યાં સુધી લોકોએ હઝરત અલી (અ.)ને ખલીફા નહોતા માન્યા એ વખતે પણ જો કુરઆનની કોઈ ગૂંચવણો ઊભી થતી હતી ત્યારે તો અલી (અ.)ના દરવાજે જ તેનો ઉકેલ આવતો હતો. જે લોકોએ એવી જાહેરાત કરી હતી કે ઉમ્મત નથી ઈચ્છતી કે જે ઘરમાં નબુવ્વત રહે એ જ ઘરમાં ખિલાફત રહે. એમની જ આવી જાહેરાત મોજૂદ છે કે અય અલી ! જો આપ ન હોત તો હું હલાક થઈ જાત. હું મુસલમાનોને પૂછીશ કે જેમને માનીને તમે અલી (અ.)નો દામન છોડી દીધો, એ તો અલી (અ.)ના કારણે હલાકતમાંથી બચ્યા. તો પોતાને અલી (અ.)થી છોડાવીને હલાકતમાં શા માટે નાખી દીધા ?

(સલવાત)

આજે, અહલુમ્દોલિલ્લાહ, ચૌદસો વર્ષ પસાર થયા પછી મુસલમાનોમાં ઘણા લોકો એવા છે કે જેમણે કુરઆન હિફ્ઝ કર્યું છે. તેનું નામ હોય છે હાફિઝ. અમારા ઉપર એવો એતેરાઝ પણ થાય છે

કે શીઆ હાફિઝ હોતા નથી. જો કે, એવું નથી. શીઆઓમાં પણ હાફિઝે કુરઆન હોય છે, પરંતુ તેને જાહેર કરવાની કોઈ તક મળતી નથી, કેમ કે શીઆઓમાં જે કુરઆન હિફ્ઝ કરે છે તે એવી નિયતથી હિફ્ઝ કરે છે કે કુરઆનને હિફ્ઝ કરવું બરકતનું કારણ છે. વધારો નથી, હાફિઝોનો વધારો કેમ નથી ? એટલા માટે કે શીઆઓમાં તરાવીહની નમાઝનો રિવાજ નથી. હું વાસ્તવિકતા તમારી સામે રજૂ કરી રહ્યો છું. જો શીઆઓમાં તરાવીહની નમાઝ હોત એટલે કે માહે રમઝાનમાં નમાઝની હાલતમાં કુરઆન પઢવાનો રિવાજ હોત તો શીઆઓમાં પણ હાફિઝ હોત. જો કુરઆન મોઢે ન હોત તો તરાવીહની નમાઝ કઈ રીતે પઢાવે ? શીઆ પાંચ વખતની નમાઝ પઢે છે અને તેમાં જેટલા સૂરાઓ પઢવાના હોય છે તે બધાને યાદ છે. આથી શીઆઓને કુરઆન હિફ્ઝ કરવાની જરૂર જણાતી નથી. સુન્ની ભાઈઓમાં તરાવીહનો રિવાજ છે, અર્થાત્ માહે રમઝાનમાં જે ઈમામત કરે છે અને તેણે નમાઝમાં કુરઆન પૂરું કરવાનું હોય છે, તે ઈમામે હાફિઝ પણ હોવો જોઈએ, અને ઝડપથી પણ પઢી લેતો હોય, અને આખા માહે રમઝાનમાં કુરઆન પૂરું થાય છે, કેમ કે તરાવીહનો રિવાજ છે. આથી એહલે સુન્નત માટે કેટલાક લોકોએ કુરઆન હિફ્ઝ કરવું જરૂરી છે. શીઆઓમાં એવી કોઈ નમાઝ નથી કે જેમાં આખું કુરઆન પૂરું કરવામાં આવતું હોય. તો સવાલ એ છે કે શીઆઓમાં તરાવીહની નમાઝ કેમ નથી ? અને એહલે સુન્નતમાં કેમ છે ? પહેલાં શીઆઓને પૂછી લઉં કે તરાવીહની નમાઝ કેમ નથી પઢતા ? તો તેઓ મને પૂછશે કે કોણે પઢી કે જેથી અમે પઢીએ ? શું પયગમ્બર (સ.)એ તરાવીહની નમાઝ પઢી હતી ? ઈતિહાસમાં જોવા નથી મળતું કે પયગમ્બર (સ.)એ તરાવીહની નમાઝ પઢી હોય. તો નમાઝે તરાવીહ સુન્નત નથી. **લકદ કાન લકુમ રસૂલુલ્લાહે ઉસ્વતુન હસના** મારા રસૂલ (સ.)ની સીરત તમારે અમલ કરવા માટે નમૂનો છે. અલી ઈબ્ને અબી તાલિબ (અ.)એ શું તરાવીહની નમાઝ પઢી ? હઝરત અલી (અ.)એ ન તો નમાઝે તરાવીહ પઢી કે ન પઢાવી. જ્યારે અલી (અ.) ચોથા ખલીફા બન્યા અને બધાએ અલી (અ.)ના હાથ પર બૈઅત કરી લીધી તો તે જાહેરી ખિલાફતના સમયમાં તરાવીહ છે ? અથવા કોઈ તારીખમાં

લખ્યું છે કે અલી (અ.)એ તરાવીહની નમાઝ પઢાવી હોય ? તો તરાવીહ પહેલી ખિલાફતમાં પણ નથી અને ચોથી ખિલાફતમાં પણ નથી. માત્ર બે ખિલાફતોમાં તરાવીહ ચાલી. બીજા ખલીફાએ તરાવીહની નમાઝ ચાલુ કરી. ત્રીજા ખલીફા સુધી તરાવીહની નમાઝ ચાલુ રહી. જ્યારે અલી (અ.) ચોથા ખલીફા બન્યા, ત્યારે પાછી તરાવીહની નમાઝ ન થઈ. તો તરાવીહ ન તો સીરતે રસૂલ (સ.) છે, તરાવીહ ન તો પ્રથમ ખલીફાની સીરત છે, તરાવીહ ન તો ચોથા ખલીફાની સીરત છે. અલી (અ.)ને ચોથા માન્યા કેમ ? જો માન્યા હતા તો અલી (અ.)ની સીરત પર અમલ કેમ નથી કર્યો ? જો બીજા ખલીફાને હક હતો તરાવીહ ચાલુ કરવાનો તો હઝરત અલી (અ.)ને હક હતો તરાવીહ રોકવાનો. હવે આના પરથી તમે અંદાજ લગાવો કે ઉલમાએ કિરામે તરાવીહ ચાલુ રાખી બીજા ખલીફાની યાદમાં. તો અહીં એમ નથી થતું કે ઈસ્લામ શું છે ? અહીં ફક્ત યાદગારો છે.

ઈસ્લામી બિરાદરો ! જે કુરઆન આપણી સામે છે અને જે આપણે પઢીએ છીએ એ કુરઆન ત્રીજા ખલીફાના સમયમાં ભેગું કરવામાં આવ્યું છે. તો કુરઆન ભેગું કરવાનું કામ થયું ત્રીજા ખલીફાના સમયમાં. તરાવીહ શરૂ થઈ બીજા ખલીફાના સમયમાં. તો જ્યારે આખું કુરઆન ભેગું જ થયું ન હતું તો કુરઆન ખતમ કરવાનો સવાલ જ રહેતો નથી. અને એક બાબત તપાસ કરવા યોગ્ય છે કે કદી બીજા ખલીફાએ તરાવીહની નમાઝ પઢાવી ? તો તમને તારીખમાં એવું મળશે કે ફજ, ઝોહર, અસ્ર, મગરિબ, ઈશા પઢાવી અને તરાવીહ માટે બીજાઓને કહ્યું કે તમે પઢાવી લેજો. પાંચ વખતની પઢાવી તો તરાવીહ કેમ ન પઢાવી ? જ્યારે બીજાઓ દ્વારા પઢાવી તો તેની પાછળ નમાઝ પઢી કે નહીં ? જો પઢી તો સીરતે સુન્નત બનશે. જો નથી પઢી તો બીજાઓ પાસે તરાવીહની નમાઝ પઢાવડાવી અને પોતે તરાવીહ પર ધ્યાન કેમ ન આપ્યું ? તો આનો મતલબ એ છે કે એમાં પણ કંઈ મસ્લેહત હતી. અને મસ્લેહત એ હતી કે પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)એ કહ્યું હતું કે હું કુરઆન અને અહલેબૈત મૂકતો જાઉં છું. તો મુસલમાનોએ કહ્યું, અમારે અહલેબૈતની જરૂર નથી, કુરઆન કાફી છે. નબી (સ.) સમજાવે છે કે અહલેબૈતની જરૂર છે અને મુસલમાન સમજે છે કે જરૂર નથી. પણ

પહેલો યુગ પસાર થઈ ગયો, પરંતુ મહેસૂસ એવું થઈ રહ્યું છે કે કુરઆન કાફી નથી. દરેક ડગલેને પગલે અલી (અ.)ની પાસે જવું પડે છે. જો મુસલમાનો અલી (અ.)ની પાસે જઈ જઈને કુરઆન સમજતા રહ્યા તો કુરઆન સમજતાં સમજતાં બીજું ન સમજી લે કે કુરઆન સમજવા માટે હકીકતમાં અહલેબૈત (અ.)ની જરૂર છે. તેથી મુસલમાનોના માનસને જ બદલી નાખો કે કુરઆન સમજવા માટે નથી આવ્યું, પરંતુ કુરઆન પઢવા માટે આવ્યું છે, અને પઢો પણ એટલી ઝડપથી કે ખબર પણ ન પડે કે ક્યાં ‘તત્લીર’ની આયત આવી (અને) ક્યાં ‘સૂરા દહર’ આવી ગયો.

(સલવાત)

આજે મુસલમાનોમાં નમાઝના સમયમાં પણ ઈજ્તેલાફ છે. એટલે કે કોઈની નમાઝ દસ મિનિટ પહેલાં થાય છે તો કોઈની દસ મિનિટ પછી. શું સૂર્ય બે વખત આથમે છે ? ના. (સૂર્ય તો) એક જ વખત આથમે છે. મુસલમાનો ! ન્યાય પૂર્વક બતાવો. બધાએ મળીને ઈસ્લામ ને કેવો બનાવી દીધો છે, નમાઝનો સમય પણ એક નહીં. જેટલી નમાઝો મસ્જિદે નબવીમાં પયગમ્બર (સ.) પઢાવતા હતા, પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.)ની બિલકુલ પાછળ અલી (અ.) રહેતા હતા. અર્થાત્ એ અલી (અ.)ની ખાસ જગ્યા હતી કે જેના પર કદી પણ કોઈ સહાબીએ ઊભા રહેવાની હિંમત નથી કરી. એ તો તમને ખબર છે કે જમાઅતનો મસઅલો શું છે ? જમાઅતનો ઈમામ આગળ હોય અને પાછળ જે ઊભેલો હોય તેની જમણી અને ડાબી બાજુએ લોકો ઊભેલા હોય તો જમાઅત કહેવાશે. અને મસઅલો તો એટલે સુધી છે કે બે નાબાલિગ એક સાથે ઊભા ન રહે, નહીંતર જમાઅત સહીહ નહીં ગણાય. તો જમાઅતનો સંબંધ છે ઈમામની પાછળ ઊભા રહેનારની સાથે. પયગમ્બર (સ.)એ વ્યવસ્થા કરી કે અલી (અ.) બરાબર મારી પાછળ રહે. મારી નમાઝ બીજાઓ સુધી પહોંચે તો અલી (અ.) દ્વારા જ. નમાઝમાં તો અલી (અ.) બિલાફસ્લ રહ્યા હતા, તો ખિલાફતમાં ચોથા કેવી રીતે ?

(સલવાત)

હવે સવાલ એ થાય છે કે પયગમ્બર (સ.)ની વફાત પછી નમાઝ કોણ પઢાવે ? દરેક નમાઝી એવું ઈચ્છતો હોય છે કે નમાઝ પઢાવનાર મુત્તકી હોય, આદિલ હોય, આલિમ હોય, નમાઝના મસઅલા જાણનાર હોય. ઈસ્લામ એવો દીન નથી કે જેને ઈચ્છે, તેને પસંદ કરી લો. એ નમાઝ પઢાવી નહીં શકે જેની પાસે ઈલ્મ ન હોય, આબિદ ન હોય, આદિલ ન હોય. મુસલમાનો ! હવે રસૂલ (સ.)ના પછી જુઓ. અસ્હાબમાં સૌથી વધારે આદિલ કોણ છે ? આબિદ કોણ છે ? મુત્તકી કોણ છે ? આલિમ કોણ છે ? અરે તારીખો ગવાહ છે કે જ્યારે ઝઘડો આવતો હતો અને તેનો ચુકાદો આપી શકાતો ન હતો તો કહેતા હતા કે અલી (અ.)ની પાસે લઈ જાઓ, અલી (અ.)ની પાસે. જો એ સમયે કોઈ યોગ્ય હોય તો અલી (અ.). એ સમયના બધા જ સહાબીઓનો નિર્ણય છે કે અમારાથી વધારે યોગ્ય અલી (અ.), અમારાથી વધારે આલિમ અલી (અ.), અમારામાં વધારે મુત્તકી અલી (અ.), અમારાથી વધારે આદિલ અલી (અ.). હવે જમાઅત થતી હોય તો કોણ પઢાવે ? વાત સ્પષ્ટ છે કે જો અલી (અ.) મસ્જિદમાં આવશે તો તેમને જ નમાઝ પઢાવવી પડશે. અલી (અ.)એ જો નમાઝ પઢાવી તો લોકો કહેશે કે બૈઅત તમારા હાથ પર અને નમાઝ પઢી અલી (અ.)ની પાછળ ? જો અલી (અ.) હાજર હશે તો કોઈની મજલ ન હતી કે અલી (અ.)ને નમાઝ પઢાવવાથી રોકી શકે. આથી પ્રોગ્રામ એવો બનાવો કે સમયના પહેલાં જ નમાઝ થઈ જાય. અલી (અ.) સમયના પહેલાં પઢાવશે નહીં. અલી (અ.)ની નમાઝનો સમય મુસલમાનોની નમાઝથી નથી મળતો. દસ મિનિટનો ફરક છે કે નહીં ? પહેલાં અઝાન થાય છે એહલે સુન્નતના બિરાદરોની. થોડીવાર પછી અઝાન થાય છે શીઆઓની. રસૂલે ખુદા (સ.)ના જીવનમાં શું બે અઝાનો થતી હતી ? નહોતી થતી, કેમ કે નબી (સ.)થી ઈખ્તલાફની હિંમત કોને હતી ? નબી (અ.)ની વફાત બાદ થઈ ગયા બે. એક અલી (અ.)નો સમય, એક મુસલમાનોનો સમય. ખલીફાઓનો સમય દસ મિનિટ પહેલાં. આજ સુધી અહલે સુન્નતના બિરાદરો દસ મિનિટ પહેલાં નમાઝ પઢે છે. અલી (અ.)એ પઢાવી દસ મિનિટ પછી. આજ સુધી શીઆ પઢી રહ્યા છે દસ મિનિટ પછી, કેમ કે શીઆઓએ અલી (અ.)ને માન્યા

પહેલા. તો જેમને માન્યા તેમના સમય પર જ નમાઝ પઢવી જોઈએ. જો ક્યામતમાં નબી (સ.) પૂછશે કે કેમ દસ મિનિટ પછી નમાઝ પઢી ? તો અમે કહીશું કે અમને ન પૂછો. આપના ભાઈ અલી (અ.)ને પૂછો, આપના જમાઈને પૂછો કે જેમને આપ ગદીરમાં જનશીન બનાવીને ગયા હતા, તેમને પૂછો. હવે રસૂલલ્લાહ (સ.) મુસલમાનોને પૂછશે, દસ મિનિટ પહેલાં કેમ પઢી ? શું જવાબ છે ? એવું જ કહેશે, અમે શું જાણીએ ? પ્રથમ ખલીફાને પૂછો, બીજા ખલીફાને પૂછો, ત્રીજા ખલીફાને પૂછો. નબી (સ.) કહેશે, ચોથા કોને માન્યા ? અલીને માન્યા. તો અલી (અ.)એ પોતાના ઉસૂલો તો બદલ્યા નથી. અલી (અ.)એ નમાઝ પઢાવી સમયસર. તો જ્યારે મુસલમાનોએ અલી (અ.)ને ચોથા માનીને બૈઅત કરી લીધી. નમાઝ એક જ સમય પર હોવી જોઈએ. આ દસ મિનિટ ફરીથી કેમ ખસી ગઈ ? એનો મતલબ એ છે કે તેનો સંબંધ ખિલાફતે રાશિદા સાથે નથી. આ તો પાછળથી ધાર્મિક પક્ષપાત છે કે નમાઝ જાય તો ભલે જાય, પણ અલી (અ.)ના સમય પર નહીં પઢીએ.

(સલવાત)

મોમિન બિરાદરો ! જ્યારે હઝરતને ચોથા ખલીફા બનાવવામાં આવ્યા અને આપે પહેલી નમાઝ મસ્જિદમાં પઢાવી, જ્યારે મુસલમાનો નમાઝ પઢીને નીકળ્યા તો નમાઝીઓએ કહ્યું, આજે ઘણા સમય પછી એવી નમાઝ પઢી કે જે રસૂલલ્લાહ (સ.)ની સાથે પઢતા હતા. અર્થાત્ નમાઝ પણ બદલાઈ ગઈ હતી. અને અલી (અ.)ની ખિલાફતના સમય દરમિયાન રસૂલ (સ.)ની નમાઝ ચાલુ થઈ. નમાઝ છે ફુરૂએ દીનમાં સૌથી પ્રથમ. અરે, પહેલાં ફુરૂએ દીનમાં જ જોઈ લો. નમાઝ વ્યવસ્થિત બની હોય તો અલી (અ.)ના કારણે. અલી (અ.)ની સાથે રહેશે તો નમાઝ, રોઝા બધું જ દુરસ્ત રહેશે. અલી (અ.)ને છોડીને મુસલમાનો નમાઝ અવશ્ય પઢશે, પણ તે એવી નમાઝ નહીં હોય કે જે રસૂલલ્લાહ (સ.)એ પઢી હતી. મુસલમાનો રોઝા જરૂર રાખશે પણ સમયસર નહીં ખોલે કે જે સમયે રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ખોલ્યું હતું. નમાઝનો મસઅલો અને રોઝાનો મસઅલો જુદો છે.

નમાઝ જો મોડી પઢવામાં આવે તો કઝા નથી, ફક્ત ફઝીલતનો સમય નીકળી જાય છે. કઝા નથી થતી જ્યાં સુધી સમય બાકી છે પઢી લો, અદા છે. આ મસઅલો રોઝાનો છે કે મોડો ખોલવામાં આવે તો બાતિલ થતો નથી, પરંતુ સમયના પહેલાં ખોલી દઈએ તો બાતિલ થઈ જાય છે. તો દિવસભરની મહેનત થોડીક મિનિટોમાં બરબાદ થઈ જાય છે કે નહીં ? જો રોઝો વિલંબ કરીને ખોલીએ તો, કહે છે કે, મકરૂહ થઈ જાય છે. મકરૂહ થઈ જાય છે, બાતિલ તો નહીં ને ? સમયના પહેલાં ખોલીએ તો બાતિલ થઈ જાય છે. ફુરૂઅમાં પ્રથમ નમાઝ, બીજા રોઝા, ત્રીજા હજ. નમાઝ અને રોઝાને તો જોઈ લીધા. હવે જરા હજમાં આવો. જતી વખતે એક તવાફ રાખવામાં આવ્યો છે કે જેને ‘તવાફે નિસા’ કહેવાય છે. અને પયગમ્બર (સ.)ના જમાનામાં પ્રચલિત હતો. પાછળથી બંધ કરી દેવામાં આવ્યો. ઝકાત. ઝકાતની વસૂલાત માટે કેટલો જુલ્મ કરવામાં આવ્યો, કેવી કઠોરતા વાપરી એ તો તારીખમાં લખેલું છે. પછી જિહાદ. જિહાદમાં કોણ ગયું, કોણ ન ગયું, એ તમે તારીખને પૂછી લો. મતલબ એ કે નમાઝ પઢાવી દીધી દસ મિનિટ પહેલાં, રોઝા ખોલાવી દીધા દસ મિનિટ પહેલાં, હજ કરાવી દીધી પણ બાતિલ. ઝકાતને માટે ઝુલ્મ કર્યો. જિહાદ માટે મોકલી દીધા, પોતે ગયા નહીં.

(સલવાત)

આ વાતથી તમને અંદાજ થશે કે નુકસાન કોનું થયું ? એ મુસલમાનોનું કે જેમણે અમલ કર્યો. અલી (અ.)એ નમાઝ પણ ઠીક કરી દીધી. રોઝા પણ ઠીક કરી દીધા, હજ પણ ઠીક કરી દીધી. પરંતુ ફરીથી બદલી. બાબત શું છે ? જાણવા મળ્યું કે કોઈ પાછળ પડ્યું છે. શોધો. એ કોણ છે ? એમની વાત નથી કરતો કે જેઓ મરી ગયા છે. એ (શયતાન) જીવતો છે અને એટલા માટે મુસલમાનોની પાછળ પડ્યો છે કે તમે નમાઝ પઢો પણ કબૂલ નહીં થવા દઉં. રોઝા રાખો, કબૂલ નહીં થવા દઉં. આપણી બધી જ ઈબાદતો સાફ થઈ જાય. શું આટલા માટે આપણે ઈસ્લામ સ્વીકાર્યો હતો ? મુસલમાનોએ

એવું કરવું જોઈએ કે તેઓ સીરતે અલી (અ.) જાણે, તેના પર અમલ કરે, કેમ કે કેટલાક મુસલમાનો તો એવા પણ હતા કે જેઓ રસૂલલ્લાહ (સ.)ની રિસાલતમાં શંકા કરતા હતા. બધી જ તારીખો લખે છે કે સુલહે હુદૈબિયામાં સુલેહનામું લખવામાં આવ્યું. કુરૈશના કુફરે એવી શરત મૂકી હતી કે તમારા જે મુસલમાન કેદીઓ અમારી પાસે છે, તેમને અમે નહીં છોડીએ, પણ તમારી પાસે જે અમારા કેદીઓ છે, તેમને તમે છોડી દો. પયગમ્બર (સ.)એ શરત મંજૂર કરી લીધી, અને કહ્યું, લઈ જાઓ, તમારા લોકોને. બધી તારીખો લખે છે કે બીજા ખલીફાએ કહ્યું, શું આપણા માણસો ત્યાં રહે અને તેમના માણસોને છોડી દેવાના ? રસૂલલ્લાહ (સ.)એ સમજાવ્યું કે કાફિર અહીં રહેશે તો કુફર ફેલાવશે અને મુસલમાનો ત્યાં રહેશે તો ઈસ્લામ ફેલાવશે. કહ્યું, એમ વાત છે ? અમે આ વાતને સમજી શક્યા નહીં. તો બે મિનિટની વાત સુધ્યાં અસ્હાબ સમજી શક્યા નહીં તો જે નબી (સ.)ની નબુવ્વત ક્યામત સુધી રહેવાવાળી છે તો તેઓ ક્યામત સુધીના મસઅલાઓને શું સમજી શકવાના ? એટલા માટે તો જાનશીન તેણે હોવું જોઈએ કે જે નબી (સ.)ની પાસે જે ઈલ્મ હોય એ જ ઈલ્મ તેની પાસે હોવું જોઈએ. નબી (સ.)ની જેમ નૂરાની હોય, નબી (સ.)નો અલ્લાહના દરબારમાં જે મર્તબો છે એવો એનો પણ હોવો જોઈએ. જે ઘરમાં મલાએકા આવતા-જતા હોય, જ્યાં ઈલ્હામનો સિલસિલો હોય, જ્યાં કુરઆન છાતીમાં સુરક્ષિત હોય. અલી (અ.)ને કુરઆન યાદ કરાવવાની શું જરૂર હતી ? અલી (અ.)થી વધીને હાફિઝે કુરઆન કોણ હતું ? અલી (અ.) કુરઆનના માલિક હતા. અલી (અ.) કુરઆનના હાફિઝ હતા કે જે ઘોડાના એક પેંગડાથી બીજા પેંગડા પર પગ રાખવા સુધીમાં કુરઆન પૂરું કરે તો તેમનાથી વધારે સારો કુરઆન જાણનાર કોણ હશે ? મને એક રિવાયત તો એવી બતાવો કે અલી (અ.)એ કદી કોઈને કોઈ મસઅલો પૂછ્યો હોય. અથવા કોઈ તારીખથી એવું બતાવો કે ખિલાફતના જમાનામાં કોઈએ અલી (અ.)ને મસઅલા ન પૂછ્યા હોય. અલી (અ.) કોઈના મોહતાજ ન હતા. બધા જ અલી (અ.)ના મોહતાજ હતા. આ જ દલીલ છે અલી (અ.)ના ખલીફા હોવાની. માત્ર હુકૂમત, હુકૂમતની સત્તા, સલ્તનત, બૈતુલ માલના માટે એ સમયના લોકોએ

મુસલમાનોને અલી (અ.) તરફથી ફેરવી દીધા, પરંતુ જ્યારે પણ કુરઆન અને હદીસની વાત આવતી હતી તો અલી (અ.) વગર કામ ચાલતું ન હતું. હવે ન તો હુકૂમત છે, ન સલ્તનત છે. હવે તો મુસલમાનોએ ફક્ત દીને ખુદા પર અમલ કરવાનો છે. હવે તે બૈતુલ માલ મળવાનો નથી. અહીં અલ્લાહના મુસલમાન બનીને જીવવાનું છે. અલ્લાહ સાથે નિખાલસ સંબંધ છે. તો હવે એ અલી (અ.)ને પૂછો કે જેમને બધાએ પૂછ્યું હતું, અને એ અલી (અ.)ને પોકારો કે જેમને બધાએ પોકાર્યા. હવે જો અમે ‘યા અલી’ કહીએ તો લોકોને અયોગ્ય લાગે. જો તમે મદીનામાં સાંભળો તો તમારા દિલ પર કેવું વીતશે ? પ્રથમ ખલીફાએ મિમ્બર પરથી જાહેરાત કરી, જો ભૂલ થઈ જાય તો મને ટોકી દેજો. બીજા ખલીફાએ પોકાર્યા કે યા અલી ! જો આપ ન હોત તો હું હલાક થઈ જાત. ત્રીજા ખલીફાના ઘરના ફરતાં જ્યારે ઘેરાવ થયો તો છત પર જઈને પોકાર્યા, યા અલી ! મદદ કરજો. અરે, અલી (અ.) તો એ છે કે જેમને પયગમ્બરે ઈસ્લામે પોકારવા પડ્યા. “નાદે અલીય્યમ”નો હુકમ નબી (સ.) પર નાઝિલ થયો. તો જ્યારે પયગમ્બરે ઈસ્લામે પોકાર્યા અલી (અ.)ને, તો તમે ક્યાંના મુસલમાન છો કે અલી (અ.) વગર ચાલી જશે ? પહેલાંના નબીઓને પણ અલી (અ.)ની જરૂર પડી. આદમ (અ.)એ અલી (અ.)ને પોકાર્યા. જો આદમી હો તો ‘યા અલી’ કહેતાં શીખો. નૂહ (અ.)એ અલી (અ.)ને પોકાર્યા, જો તમારી કશ્તી બચાવવી હોય તો અલી (અ.)ને પોકારો. મૂસા (અ.)એ અલી (અ.)ને પોકાર્યા, જો ફિરઓનિયતથી બચવું હોય તો અલી (અ.)ને પોકારો. ઈબ્રાહીમ (અ.)એ અલી (અ.)ને પોકાર્યા, જો જમાનાના (આગના) ભડકાઓથી બચવું હોય તો અલી (અ.)ને પોકારો. હજુ પણ ચકીન ન આવતું હોય તો માતમદારોને જોઈ લો. અત્યારે પણ ‘યા અલી’, ‘યા હુસૈન’ કહેતાં કહેતાં આગ પરથી પસાર થઈ જાય છે.

(સલવાત)

અઝાદારો ! કરબલામાં પણ એક અલી (અ.) હતા કે જેમનું નામ અલી અકબર (અ.) હતું કે જે પયગમ્બર (સ.)ની શબીહ હતા કે જેમની ઉંમર અઢાર વર્ષની હતી. જ્યારે આશૂરાના દિવસે બધા શહીદ થઈ ગયા, અલી અકબર સિવાય કોઈ બાકી ન રહ્યું, તો અલી અકબર પોતાના બાબાની પાસે તશરીફ લાવ્યા અને કહ્યું, બાબા ! હવે મને પણ જંગની રજા આપો. યુવાન બેટો મરવાની રજા માગી રહ્યો છે, અને હુસૈન (અ.)ની કેવી હાલત છે ? એ ગરીબની હાલતનું શું પૂછવું કે જેણે સુબહથી ઝોહર સુધી કેવા કેવા જાનિસારોની લાશો ઉપાડી હોય ! મિત્રોની શહાદતથી દિલ બેસી ચૂક્યું હોય, ભાણીયા-ભત્રીજાઓના મોતથી કાળજું જખ્મી થઈ ગયું હોય અને હવે આંખોમાંથી નૂર જવાની તૈયારી નજરે પડી રહી હોય. એટલે કે જવાન ફરઝંદ પણ મરવા માટે તૈયાર હોય, અને વળી, બેટો પણ એવો બેટો કે જે પયગમ્બરે ખુદા (સ.)ની શબીહ હોય. સૂરત જુઓ તો નબી, અવાજ સાંભળો તો નબી, અખ્લાક જુઓ તો નબી. તો પછી હુસૈન (અ.) આવા ફરઝંદને કેવી રીતે કાળજાથી જુદો કરે ? ક્યા મોઢેથી મરવા માટે મોકલી દે ? હુસૈન (અ.) અલી અકબર તરફ જોઈ રહ્યા છે. અલી અકબર આજીજી કરી રહ્યા છે, અને અરજ કરે છે, બાબા ! કાકા અબ્બાસ પણ શહીદ થઈ ગયા, આપ દુશ્મનોમાં એકલા છો. આપનો કોઈ મદદગાર નથી રહ્યો. મારી જાન આપની જાન પર કુરબાન. મને રજા આપો. ઈમામે ફરમાવ્યું, બેટા અલી અકબર ! જૈમામાં જાઓ. તમારી ફૂફીથી રજા લઈ લો કે જેમણે તમને લાડ પ્યારમાં મોટા કર્યા છે. અલી અકબર જૈમામાં આવ્યા. અહલેહરમે અલી અકબરને ઘેરી લીધા અને કહેતાં હતાં કે અય અલી અકબર ! અમારી ગુર્બત પર રહેમ કરો. મક્તલમાં જવાની ઉતાવળ ન કરો. તમારી જુદાઈનો ગમ સહન કરવાની શક્તિ નથી. ઝૈનબ (અ.)એ ફરમાવ્યું, બેટા ! શું અઢાર વર્ષ સુધી એટલા માટે પાળ્યા હતા કે દુશ્મનોમાં મોકલી દઉં ? અલી અકબરે કહ્યું, ફૂફી અમ્મા ! તેના સિવાય બીજો કોઈ ઉપાય નથી. આપ રજા આપી દો. દુશ્મનો તરફથી અવાજો આવી રહ્યા છે, ક્યાંક તેઓ બાબા ઉપર હુમલો ન કરી દે. અહલેહરમે મજબૂર થઈને વિદાય આપી. બાપની પાસે આવ્યા. બાપે કહ્યું, બેટા ! રજા લઈ આવ્યા ? હા, બાબા !

બધાએ વિદાય આપી છે. આપ પણ રજા આપી દો. હુસૈન (અ.)એ પણ રજા આપી. શાહઝાદાએ પોતાના બેકસ બાપને અલવિદા કહી. મેદાન તરફ રવાના થયા. જ્યારે અલી અકબર મેદાન તરફ ચાલ્યા તો ઈમામે મઝલૂમે નિરાશાપૂર્વક ફરઝંદના ચહેરાને જોયો અને આંખોમાંથી આંસુ વહેવા લાગ્યાં, બલ્કે આપ રડવા લાગ્યા. અને આસમાન તરફ મોઢું કરીને ફરમાવ્યું, “અય અલ્લાહ ! તું ગવાહ રહેજે. હવે મારો એ ફરઝંદ રણમેદાનમાં જઈ રહ્યો છે કે જે તારા રસૂલથી સૂરત અને સીરતમાં અને વાણીમાં મળતો આવે છે. અમે જ્યારે તારા નબીની ઝિયારતના મુશ્તાક બની જતા હતા તો તેના ચહેરા પર નજર કરી લેતા હતા.”

અલી અકબર મેદાનમાં આવ્યા, અને ફરમાવ્યું, મારું નામ અલી છે. હું હુસૈન (અ.)નો ફરઝંદ છું અને હુસૈન (અ.), એ અલી (અ.)ના ફરઝંદ છે કે જે અબૂ તાલિબ (અ.)ના ફરઝંદ છે. કા’બાની કસમ ! અમે નબી (સ.)ના ખૂબ વધારે હકદાર છીએ. અલી અકબર (અ.)એ આ રજઝ પદ્યા અને મેદાનમાં આગળ વધ્યા. દુશ્મનો ઉપર હુમલો કર્યો. એ સ્થિતિમાં કે, અલી અકબર ત્રણ દિવસના ભૂખ્યા-તરસ્યા હતા, પણ એવો જબરદસ્ત હુમલો કર્યો કે થોડી જ વારમાં એકસો વીસ દુશ્મનોને જહન્નમના હવાલે કરી દીધા. ખૂબ જંગ કર્યો. શરીર ઉપર ઘા હતા. જખમોની અતિશયતાથી તરસ વધી ગઈ. અલી અકબર મેદાનમાંથી હુસૈન (અ.)ની ખિદમતમાં આવ્યા, અને અરજ કરી, બાબા ! તરસ મારી નાખે છે. એક ઘૂંટ પાણી મળી જાય તો આપના દુશ્મનો પર વિજયી બની જાઉં. બાબા ! તરસથી મારો શ્વાસ રૂંધાય છે. જ્યારે હુસૈન (અ.)એ યુવાન બેટા પાસેથી આવું સાંભળ્યું તો બેતાબ થઈ ગયા. અલી અકબરને નજીક બોલાવ્યા અને ફરમાવ્યું, બેટા ! તમારી જીભ મારા મોઢામાં મૂકી દો. અલી અકબરે પોતાની સૂકાયેલી જીભ બાબાના મોઢામાં મૂકીને તરત જ જીભ બહાર કાઢી લીધી. અરજ કરી, બાબા ! તમારું મોઢું તો મારા મોઢા કરતાં વધારે સૂકાયેલું છે.

હું અરજ કરું છું કે અય શાહઝાદા ! ઈમામના મુબારક મોઢામાં ભીનાશ ક્યાંથી બાકી રહે ? સવારથી બપોર સુધી લાશો ઉપર લાશો ઉપાડી. ખેમાથી મકતલ સુધી, મકતલથી ખેમા સુધી

આવવા-જવાનું થયું. તડકાની તીવ્રતાથી તરસ વધી. અસ્હાબ અને સ્વજનોની જુદાઈની આગના કારણે તરસ વધી. ઓછામાં ઓછું એકસો વખત મક્તલમાં આવ્યા-ગયા. ચાલવા-ફરવાથી તરસ વધી. દરેક લાશ પર રડ્યા. રડવાથી તરસ વધી. ધીમે ધીમે મોં તદ્દન સૂકાઈ ગયું. આ ઈમામની સબ્ર હતી. અત્યાર સુધી તરસની ફરિયાદ ન હતી. અને મને યકીન છે કે અય શાહઝાદા ! તમે પણ એટલા માટે પોતાના તરસ્યા બાબા પાસે પાણી માગ્યું કે દુશ્મનો પર પણ હુસૈન (અ.)ની તરસની તીવ્રતા (નું રહસ્ય) જાહેર થઈ જાય અને દોસ્તો સુધી પણ હુસૈન (અ.)ની તરસની આ ખબર પહોંચી જાય. ટૂંકમાં, જ્યારે અલી અકબરે પોતાની જીભ ઈમામના મોઢામાંથી કાઢી લીધી એ વખતે ઈમામે એક અંગૂઠી આપી અને ફરમાવ્યું કે આ અંગૂઠીને તમારા મોઢામાં મૂકી રાખો. બેટા ! તમારા દાદા જલ્દીથી કૌસરના જામથી સયરાબ કરશે. અલી અકબર પછી બીજી વખત મેદાનમાં આવ્યા. જંગ કર્યો. પ્રહાર ઉપર પ્રહાર કરી રહ્યા છે. ખૂબ જંગ કર્યો. દુશ્મનોએ તેમને ચારેય બાજુએથી ઘેરી લીધા. તલવાર, તીરના ઘા કરવા લાગ્યા. છતાં પણ અલી અકબર આગળ વધતા ગયા, પરંતુ આહ ! એક મલકિને આડમાં રહીને એક નેઝો અલી અકબરની છાતી પર એટલા જોરથી માર્યો કે આપ ઘોડા ઉપર ટકી શક્યા નહીં. અવાજ આપ્યો, બાબા ! આખરી સલામ કબૂલ ફરમાવજો. જ્યારે ઈમામે એ અવાજ સાંભળ્યો તો એવું લાગ્યું કે હવે શક્તિ એ સાથ છોડી દીધો છે. આંખોની સામે અંધારું છવાઈ ગયું. છતાં પણ જેમ બન્યું તે રીતે, પડતા, આપડતા અલી અકબરની લાશ પાસે પહોંચ્યા. બેટાની એવી હાલત જોઈ કે ખુદા કોઈ દુશ્મનને પણ તેના જવાન બેટાની એવી હાલત ન બતાવે. શું જોયું કે કદીયલ જવાન જખમોથી ચૂર ચૂર છે. છાતીમાં બરછીનું ફણું ભોંકાયેલું છે. દરેક જખમમાંથી લોહી નીકળી રહ્યું છે. અલી અકબર જેવા કદીયલ જવાનને આવી હાલતમાં જોયા હશે તો હુસૈન (અ.)ના દિલ પર શું વિત્યું હશે ? હુસૈન (અ.) સિરહાને બેસી ગયા. જોયું, અલી અકબરે હાથોથી છાતી દબાવેલી છે. હુસૈન (અ.)એ અલી અકબરનો હાથ ખસેડ્યો. આહ ! હાથ ખસી જતાંની સાથે જખમ કે જેમાં બરછીનું ફણું ભોંકાયેલું હતું, તે જખમ ખૂલી ગયો. ઘામાંથી

ખૂન વહેવા લાગ્યું. જવાન બેટાએ બાપના ખોળામાં છેલ્લો શ્વાસ લીધો, અને શ્વાસ છોડી દીધો. ઈમામે અલી અકબરની લાશ ઉપર પડતું મૂક્યું, જેવી રીતે શક્ય બન્યું તેવી રીતે અલી અકબરની લાશને ઉપાડી. ખૈમા તરફ ચાલ્યા. કહેતા જતા હતા કે બેટા ! ઝઈફ બાપની લાશ યુવાન બેટો ઉઠાવતો હોય છે, પરંતુ આહ ! હુસૈન (અ.)ના નસીબમાં જવાન બેટાની લાશ ઉઠાવવાની હતી. જવાનની લાશ ઉપાડી શકાતી ન હતી. ખૈમાના દરવાજેથી ફિઝા આ મંઝર જોઈ રહ્યાં હતાં. ખૈમામાંથી બહાર આવ્યાં અને કહેવા લાગ્યાં, આહ ! મારા મઝલૂમ શાહઝાદા ! આપના ઉપર કેવો સમય આવી પડ્યો છે કે જવાન બેટાની લાશ ઉઠાવનાર કોઈ નથી. હું લાશને ઉઠાવવામાં મદદ કરું. ટૂંકમાં, અલી અકબરની લાશ ખૈમામાં આવી. બીબીઓ તડપી તડપીને રડી રહી છે. જ્યારે સકીનાએ સાંભળ્યું તો ચીસ પાડી અને કહ્યું, ભૈયા અલી અકબર ! દુશ્મનોએ આપની હાલત કેવી બનાવી દીધી છે ? ઈમામે ફરમાવ્યું, બેટા સકીના ! સબ્ર કરો. સકીનાએ અરજ કરી, અય બાબા ! એ કેવી રીતે સબ્ર કરે કે જેના યુવાન ભાઈને મારી નાખવામાં આવ્યો હોય અને બાપ મરવા માટે તૈયાર હોય ? ઈમામે ફરમાવ્યું, બેટા ! અલ્લાહને આવું જ મંજૂર છે. એક તરફ સકીના ધ્રુસ્કે ધ્રુસ્કે રડી રહ્યાં છે. એક તરફ જનાબે ઝૈનબ (અ.)ની કફોડી હાલત છે. એક તરફ ઉમ્મે લૈલા રડી રહ્યાં છે. એક હુસૈન (અ.) કેટકેટલાંને સબ્રની તાલીમ ફરમાવે ? ખૈમામાં ‘વા અલી અકબરા, વા અલી અકબરા’નો અવાજ આવતો રહ્યો. હુસૈન (અ.) માથું ઝુકાવીને ખૈમામાંથી બહાર તશરીફ લાવ્યા.

અલા લાઅનતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન.

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૯

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٢١﴾

أَمَّا بَعْدُ، قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ وَالْفُرْقَانِ الْحَمِيدِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઇસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા

નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ક કર્યો છે, તો હક અને બાતિલના ઝિક્કથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ વસ્તુ બાતિલ છે અને કોઈ હક. જ્યારે આપણે એ વાત પર સંપૂર્ણ યકીન રાખીએ છીએ કે ઇસ્લામ દીને હક છે, અને ઇસ્લામ એ દીન છે કે જેની સામે બીજા મઝહબો હોય અને ન્યાયપ્રિય મિજાઝ હશે તો માનવું પડશે કે ઇસ્લામથી વધારે સંપૂર્ણ કોઈ દીન નથી. ઇસ્લામ દીને ફિતરત છે અને સંપૂર્ણ કાનૂન છે. માનવજાત માટે જિંદગી જીવવા દુનિયામાં કાનૂનો ખૂબ છે, જિંદગીનું તત્ત્વજ્ઞાન ઘણું છે. ઇસ્લામ મઝહબ એવો સંપૂર્ણ દીન છે કે જેણે અલ્લાહના હક્કો પણ બતાવ્યા, માનવીના હક્કો પણ બતાવ્યા, જેણે જિંદગી જીવવા માટેની રીત પણ બતાવી, જેણે મરવાની સમ્યક્તા પણ બતાવી, પરંતુ આ બધું જિંદગી શણગારવા માટે છે. પણ મોત પછી જે જિંદગી છે, તેને કેવી રીતે શણગારવી ? ઇસ્લામના પયગામમાં જ છે કે મોત પછીની જે કલ્પના રજૂ કરે છે, તેની આગળ દુનિયાની કલ્પના ટકતી નથી. એટલા માટે કે જિંદગીનું બધું જ તત્ત્વજ્ઞાન બંદાઓ માટે છે. ઇસ્લામ કાએનાતના ખાલિકનો દીન છે. ખુદાએ કહ્યું, ઇન્નદીન ઇન્દલ્લાહિલ ઇસ્લામ. અલ્લાહની નજીક દીન માત્ર ઇસ્લામ છે. ઇસ્લામની શ્રેષ્ઠતા, ઇસ્લામની સચ્ચાઈ, દુનિયાના બધા જ મઝહબો ઉપર. ઇસ્લામના બધા જ ઉલમાઓએ આ દલીલથી કાયમ કરી હશે, કેમ કે દીને ઇસ્લામ એ છે કે જેને ખાલિકે કાએનાતે નિર્માણ કર્યો છે. આ બંદાઓનો

બનાવેલો ઈસ્લામ નથી, અલ્લાહનો બનાવેલો ઈસ્લામ છે, ઈસ્લામના કાનૂનો બંદાઓએ બનાવેલા નથી. આ તો અલ્લાહનો બનાવેલો કાનૂન છે. મુસલમાનો માટે કાનૂન, અમલ કરવા માટેનો કાયદો કુરઆને મજીદ છે કે જે અલ્લાહનું કલામ છે. જેને આ બાબતમાં શંકા હોય કે આ અલ્લાહનું કલામ નથી, તો કુરઆન અવાજ આપી રહ્યું છે કે જો શંકા હોય તો નાનકડા સૂરાના જેવો સૂરો બનાવી લાવો. આખી દુનિયા ઈસ્લામની વિરુદ્ધ થઈ ગઈ પણ કુરઆનના નાનકડા પડકારનો કોઈ જવાબ આપી શક્યું નહીં. દુનિયાના માનવો એ નિર્ણય કરી શકે છે કે આ બંદાનું કલામ નથી, અલ્લાહનું કલામ છે. આ બંદાઓનો બનાવેલો દીન નથી, અલ્લાહનો મોકલેલો દીન છે. તો આ ઈસ્લામની શ્રેષ્ઠતા એ સમય સુધી બાકી રહેશે જ્યાં સુધી આ દીન શુદ્ધ દીને ઈલાહી રહે, અલ્લાહનો દીન રહે. હવે જો આ દીનમાં આપણા વિચારો, આપણી સલાહો, આપણા અર્થો, આપણા વિચારો શામેલ થતા જશે, તો એ દીનની એ શુદ્ધતા કાયમ નહીં રહે કે જેના કારણે આપણે બીજા મઝહબો પર દીને ઈસ્લામને ચઢિયાતો સમજ્યો છે.

(સલવાત)

ઈસ્લામી બિરાદરો ! દીને ઈસ્લામને આપણા પયગમ્બર (સ.)એ રજૂ કર્યો. ઈસ્લામનો કાનૂન બનાવ્યો અલ્લાહે, પહોંચાડ્યો રસૂલલ્લાહએ, બચાવ્યો અહલેબૈતે. બનાવનાર અલ્લાહ, પહોંચાડનાર નબી (સ.), બચાવનાર અહલેબૈત (અ.). દુશ્મની કોની સાથે હશે ? બનાવનાર સાથે, પહોંચાડનાર સાથે કે બચાવનાર સાથે ? અદાવતોની દિશા બદલાતી રહે છે. જે કાનૂન બનાવી રહ્યો હતો તેની સાથે દુશ્મની. પછી પહોંચાડનાર સાથે (દુશ્મની), કે કેમ પહોંચાડ્યો ? બચાવનાર અહલેબૈત (અ.). હવે જ્યાં સુધી અહલેબૈત (અ.)ને મિટાવી ન શકે ત્યાં સુધી ઈસ્લામને મિટાવી શકે નહીં. તો અહલેબૈત (અ.) સાથેની દુશ્મની. અહલેબૈત (અ.) સાથેની અદાવત, દીને ઈસ્લામની અદાવત છે. દીને ઈસ્લામને બચાવવા માટે તો રસૂલલ્લાહ (સ.)એ કુરઆનની સાથે અહલેબૈત

(અ.)ને કરી દીધાં હતાં. કુરઆન અને અહલેબૈત બન્ને છે ઈસ્લામના રક્ષણહાર. જેણે અલ્લાહનો ઈસ્લામ સમજવો હોય, તે કુરઆન પઢે અને આલે મોહમદ (સ.) પાસેથી સમજે. એટલા માટે કે તે કુરઆનની તફસીર કરનાર છે. એ જ રાસિખુન ફીલ ઈલ્મ (ઈલ્મની બાબતમાં મજબૂત) છે. રાસિખુન ફીલ ઈલ્મ અલી (અ.) છે. તો દરેક રીતે અલી ઈબ્ને અબી તાલિબ (અ.)ની ફઝીલત સાબિત છે, દરેક રીતે અલી (અ.)નો કમાલ સાબિત છે, દરેક રીતે અલી (અ.)નો શરફ સાબિત છે, દરેક રીતે પયગમ્બર (સ.) અને તેમનું નૂર એક હોવાનું સાબિત છે. કુરઆનમાં ત્રણસો આયતો અલી (સ.)ની શાનમાં, હદીસોની કિતાબોની છાતીઓ ભરેલી પડેલી છે અલી (અ.)ની ફઝીલતોથી. હઝરત અલી (સ.)ની ખિલાફતની દલીલો કુરઆન અને હદીસોની રોશનીમાં રજૂ કરું છું. જ્યારે આપણા પયગમ્બર (સ.)ને હુકમ થયો ત્યારે પયગમ્બર (સ.)એ દા'વત આપી. દુમ્બો ઝુબ્હ કયો, જમાણ પકાવ્યું, જ્યારે બધા ખાઈ રહ્યા તો ઊભા થઈને પૂછ્યું કે હું કોણ ? તો બધાએ આપનું નામ લીધું, પૂછ્યું કે તમે મને શું સમજો છો ? સાદિક. કહ્યું, હું સાચો છું ? કહ્યું, બેશક. આપે ફરમાવ્યું કે જો હું એમ કહ્યું કે પેલા પહાડની પાછળથી લશ્કર આવી રહ્યું છે, તો શું યકીન કરી લેશો ? હા, માની લઈશું. કહ્યું કે, જોયા વગર કેવી રીતે માની લેશો ? તો મક્કાવાસીઓએ કહ્યું, આપ કદી પણ જુઠ્ઠું બોલ્યા નથી, તેથી માની લઈશું. ખબર પડી કે સાદિક એને કહેવાય કે જે કદી જુઠ્ઠું બોલ્યો ન હોય. પયગમ્બર (સ.)એ કહ્યું, સાંભળો, કહો લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ. ખુદા એક અને એકાકી છે, તેને માનો. એમાં તમારી જ ભલાઈ છે. આટલું સાંભળતાંની સાથે જ મેળાવડામાં સન્નાટો છવાઈ ગયો. બધાએ ગરદનો નમાવી દીધી. હમણાં તો સાચા કહી ચૂક્યા, (અને) હવે નથી માનતા. કારણ શું ? એટલા માટે કે પોતાના હાથ વડે બનાવેલા ખુદાઓને કાળજીમાં જગ્યા આપી ચૂક્યા હતા. અને આ કલેમો હકનો કલેમો હતો. હક ન હોત તો પઢત શા માટે ? સમજણ પડી, પણ મોડી પડી. ધીમે ધીમે સમજમાં આવ્યું કે બેશક, ખુદા આ જ છે. એવી જ રીતે નબી (સ.) પછી અલી (અ.)નો

મામલો જલ્દી જલ્દી ન સમજ્યા. ધીમે ધીમે સમજમાં આવ્યું. અને જ્યારે સમજમાં આવ્યું તો અલી (અ.)ના હાથ ઉપર બેઝત કરી લીધી.

(સલવાત)

હા, તો બધા માથાં નમાવીને બેઠા છે. ઈસ્લામી તારીખો લખે છે કે દસ વર્ષનો બાળક ઊભો થયો, જેનું નામ અલી (અ.) હતું. તેણે કહ્યું, અશહદો અલ્લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ, અશહદો અન્ન મોહંમદુર્રસૂલુલ્લાહ હું ગવાહી આપું છું કે અલ્લાહ તે છે કે જેના સિવાય બીજો કોઈ મા'બૂદ નથી. હું ગવાહી આપું છું કે મોહંમદ અલ્લાહના રસૂલ છે. હવે મેળાવડાની ગદનો ઊંચી થઈ. એક જણ દાવો કરી રહ્યો છે, એક જણ ગવાહી આપી રહ્યો છે. તો બધાએ વિચાર્યું હશે કે જો આ પણ ઊભો ન થયો હોત તો બધા જ સરખા જ ગણાત. એક બાળકે બતાવી દીધું કે હું ગવાહ. તો (બધાને) લાગ્યું કે જો આ ન હોત તો આજે દાવો સબૂત વગરનો રહી જત. તો લોકોની નજરમાં પહેલા ખટક્યા નબી (સ.). આ “લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ” શું છે ? જ્યારે અલી (અ.)એ કહ્યું અશહદો અન્ન મોહંમદુર્રસૂલુલ્લાહ તો નજરોમાં ખટકવા લાગ્યા અલી (અ.). પયગમ્બર (સ.)એ બસ એટલું જ કહ્યું, કૂલૂ લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ, કલેમાનો પ્રથમ ભાગ. કલેમાનો પ્રથમ અંશ નબી (સ.)એ કહ્યો. બીજો ભાગ અલી (અ.)એ કહ્યો : અશહદો અન્ન મોહંમદુર્રસૂલુલ્લાહ. તો મુસલમાન કલેમો તો અલી (અ.) વાળો જ પડે છે. જેવી અલી (અ.)એ ઊભા થઈને ગવાહી આપી કે તરત જ પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.) ફરીથી ઊભા થયા, કહ્યું, અય અલી ! તમે જ મારા ભાઈ છો, તમે જ મારા વસી છો, તમે જ મારા જનશીન છો, તમે જ મારા ખલીફા છો. ઈસ્લામની બધી જ કિતાબો લખે છે કે પયગમ્બર (સ.)એ તે દિવસે કે જે દિવસે નબી (સ.)ની નબુવ્વતની ગવાહી અલી (અ.)એ આપી તો તરત જ અલી (અ.)ની ખિલાફતની ગવાહી નબી (સ.)એ આપી. અલી (અ.) તો ત્યાં રોકાઈ ગયા કે અલ્લાહ એક છે, મોહંમદ (સ.) અલ્લાહના રસૂલ છે. પયગમ્બર (સ.)એ

કહ્યું, તમે મારા જનશીન છો. તો નબી (સ.)એ સંપૂર્ણ ઈસ્લામ રજૂ કર્યો, અલી (અ.)ની જનશીનીની સાથે જ. તો જે કલેમો અલી (અ.) બોલ્યા હતા તે બધા જ પઢે છે.

જ્યારે રસૂલ (સ.) મક્કાની ગલીઓમાં કહેતા ફરે છે કે કહો લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ તો નાના નાના બાળકોને પાછળ લગાવી દીધાં, તેમના પર પથ્થર મારો, માટી ફેંકો. પથ્થર ફેંકવા લાગ્યા, માટી નાખવા લાગ્યા, નબી (સ.) ઉપર. જેણે પથ્થર ફેંક્યો, અલી (અ.)એ તેને રોક્યો. કહેવાથી માની ગયા તો માની ગયા અને જો કહેવા છતાં પણ ન માન્યા તો અલી (અ.)એ હાથ ઉગામ્યો. ઝુલ્ફિકાર નથી, ખાલી યદુલ્લાહનો હાથ ઊંચકાયો છે. પરિણામ શું આવ્યું ? છોકરાઓએ મોટેરાઓની પાસે જઈને ફરિયાદ કરી. મોટેરાઓ હઝરત અબૂ તાલિબ (અ.)ની પાસે ગયા. કહ્યું, તમારા દીકરાએ અમારા દીકરાઓને માર્યા, કહ્યું, શું થયું હતું ? કહ્યું, કંઈ નહીં, મોહંમદ (સ.) પર પથ્થર ફેંક્યા હતા. કહ્યું, સાંભળી લો. તમે તમારા દીકરાઓને રોકી લો કે તેઓ મારા ભત્રીજાને સતાવે નહીં. અલી (અ.)ને રોકવો નહીં પડે, અલી (અ.) કોઈને નહીં સતાવે. હઝરત અબૂ તાલિબ (અ.)ના કહેવાનો મતલબ એવો થઈ શકે નહીં કે તમે મોહંમદ (સ.) પર હુમલો કરો અને અલી (અ.) રક્ષણ ન કરે. આવું બાપે બેટાના માટે કહી દીધું. તો હવે બધી જ દુશ્મની અલી (અ.) તરફ વધી રહી છે, નબી (સ.)ને બચાવવાના કારણે. તેમણે વિચાર્યું કે આ બાળક ન હોત તો નબી (સ.)ને તબલીગથી તો રોકી દીધા હોત. પછી વિચાર કર્યો મોહંમદ (સ.)ને કતલ કરી નાખો. કહ્યું, કતલ કરવામાં આવશે તો ફસાદ થશે. બની હાશિમ બદલો લેશે. એવું કરો, દરેક કબીલાનો એક એક માણસ આવી જાય જેથી મોહંમદ (સ.)ના ખૂનનો બદલો કોના કોનાથી લેશે ? છેવટે આખી જમાઅત આવી ગઈ. દરેક કોમમાંથી એક, દરેક કબીલાનો એક સરદાર, તલવારથી સજ્જ થઈને હિજરતની રાત્રે આખી રાત ફેરા મારતો રહ્યો. સવારે જ્યારે ઘરમાં બધા દાખલ થયા, ચાદર ઊંચી કરી તો અલી (અ.). હોઠ ચાવ્યા હશે કે જો આ ન હોત તો આજે રસૂલ (સ.)ને મારી નાખ્યા હોત. તો જે દુશ્મની રસૂલ (સ.)

તરફ હતી તે અલી (અ.) તરફ વળી. જો એ ન હોત તો આખી રાત શા માટે ફેરા ફરત. જો આ ન હોત તો આપણને કોણ દગો દેત ? તો દુશ્મની ઈસ્લામની, ખુદાની, રસૂલની, અલી (અ.)ના તરફ.

(સલવાત)

પછી લડવા માટે લશ્કર મોકલ્યું, મુકાબલો થયો. બદ્રમાં લશ્કર આગળ વધ્યું. જોયું તો અલી (અ.). બીજાઓને તો કતલ પણ કરી નાખ્યા. આ તો કતલ પણ થતો નથી કે ન તાબે. આટલા લશ્કરથી કામ નહીં ચાલે. લશ્કર વધારો. ઓહદના મેદાનમાં વધારે સંખ્યા લઈને આવ્યા, અને જ્યારે લશ્કર લઈને હુમલો કર્યો તો બધાના પગ ઉખડી ગયા. તો હવે કુફ્ર અને શિર્કનું લશ્કર ખૂબ શોખથી આગળ વધ્યું, કેમ કે હવે તો સાથીદારો નાસી ગયા, રક્ષકો નાસી ગયા, આપણે જંગ જીતી ગયા. મોટી સંખ્યાએ ઓછી સંખ્યાને ભગાડી મૂકી. હવે ચાલો, મોહંમદને કતલ કરી નાખીએ. જ્યારે લશ્કર આગળ વધ્યું તો મોહંમદ (સ.)ની આગળ અલી (અ.) હતા અને જંગ એ મોરચા ઉપર શરૂ થયો. હવે જ્યારે અલી (અ.)એ લડવાનું શરૂ કર્યું તો તલવાર તૂટી ગઈ. તો અલ્લાહે તલવાર મોકલી. તલવાર લઈને આવનારને હુકમ મળ્યો. ચૂપચાપ લઈ જવાની નથી. આ કુરઆનની આયત નથી કે જે નબી (સ.) સુધી પહોંચાડવાની છે. આ તો છે સમગ્ર કાએનાત માટેનો પયગામ. જાહેર કરી દો. જિબ્રઈલ ! કહેતા જાઓ : લા ફતા ઈલ્લા અલી લા સૈફ ઈલ્લા ઝુલ્ફિકાર. અલી (અ.)ના જેવો કોઈ શૂરવીર નથી, ઝુલ્ફિકાર જેવી કોઈ તલવાર નથી. આ કોણ કહી રહ્યું છે ? જમીન અને આસમાનની વચ્ચે જિબ્રઈલ. ખુદાયા ! આવું એલાન કરતાં કરતાં શા માટે મોકલી રહ્યો છે ? નબી (સ.) પર મોકલી દે. નબી પાસેથી લઈ લેશે. જવાબ મળ્યો, આ જંગ માત્ર નબી (સ.)ની વિરુદ્ધ નથી. આ જંગ તો મારી વહદાનિયત વિરુદ્ધ છે. “લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ”ના વિરુદ્ધ છે. અરે, આ લોકો મારા રસૂલ (સ.)ના તો એટલા માટે દુશ્મન છે કે તેઓ “લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ” કહેવડાવી રહ્યા છે. એટલા માટે હું તલવાર મોકલીશ જેથી આ દુનિયા જાણી લે કે આ કલેમાનો સૌથી વધારે રક્ષણહાર મારી નજીક કોણ છે મારા રસૂલ (સ.)નો રક્ષક ? મારી તલવાર. આમ ન સમજતા. આમાં ઘણા જ

ભાગીદાર હશે. આ નબી (સ.)ને મોકલી રહ્યો નથી. અલી (અ.)ને મોકલી રહ્યો છું, જેથી વારસામાં વહેંચણી ન થાય. અને આ અલી (અ.)ની ઓલાદમાં રહે. આ જ ઓળખ છે અહલેબૈત (અ.)ની. જેની જેની કમ્મરમાં ઝુલ્ફિકાર નજરે પડે તે અહલેબૈત, અને એ જ પયગમ્બર (સ.)ના જનશીન. આ નિશાનીઓ અલ્લાહે અતા કરી.

હવે કુફ્ફારનું લશ્કર આગળ વધ્યું. એવી નિયતથી હવે આગળ વધ્યા કે બધા જ નાસી ગયા છે, હવે તો મોહંમદ (સ.)ને કતલ કરી નાખીશું. હવે જ્યારે ત્યાં પહોંચ્યા તો જોયું અલી. અલી (અ.)એ ખેંચી ઝુલ્ફિકાર. ભગાડી મૂક્યા બધા જ મુશરિકો અને કુફ્ફારને. નાસી જનારા એવું કહેતા હશે કે જો આ ન હોત તો આજે નબીને કતલ કરી જ નાખ્યા હોત. રસૂલ (સ.)ને કતલ કરી દીધા હોત. હવે એવો સલાહ મશ્વેરો થયો, હવે બધાને માટે નહીં, ઈસ્લામના લશ્કર માટે નહીં, માત્ર અલી (અ.)ની જ વ્યવસ્થા કરવામાં આવે. એવો પહેલવાન શોધી લાવો કે જે અલી (અ.)ને મારી નાખે. આવા ઈરાદાથી ખંદકમાં અમ્ર ઈબ્ને અબ્દેવદને લઈને આવ્યા. ખંદક કૂદીને આવ્યો. કહ્યું, નીકળો, કોણ છે તમારામાં મુસલમાન ? જો મને કતલ કરી નાખશો, તો વિજયી કહેવાશો. મારા હાથે કતલ થશો તો શહીદ. ક્યાં છે તમારી જન્નત ? અમ્ર આવું કેમ બોલી રહ્યો હતો ? અમ્ર આવ્યો હતો અલી (અ.) માટે અને તે જાણતો હતો કે જન્નતના નામ પર જો કોઈ નીકળશે તો (માત્ર) અલી (અ.).

(સલવાત)

અમ્રએ કહ્યું, આવો, ક્યાં છે મુસલમાનો ? મને મારી નાખો. ગાઝી બની જાઓ. મરી જાઓ મારા હાથે, શહીદ બની જાઓ. નબી (સ.)એ કહ્યું, જાઓ, પરંતુ જે મજમો છે તે ન તો નબીના કહેવાથી ઊભો થઈ રહ્યો છે કે ન અમ્રનો અવાજ સાંભળીને ઊભો થઈ રહ્યો છે, કેમ કે જીવનો મામલો છે. જ્યારે જીવનો મામલો આવી જાય છે ત્યારે મેદાનમાં નીકળવું સહેલું હોતું નથી. અવાજ આવ્યો,

અના યા રસૂલલ્લાહ ! અલી (અ.)એ ફરમાવ્યું, યા રસૂલલ્લાહ હું જઈશ. રસૂલે ખુદા (સ.)એ માથા પર અમામો મૂક્યો અને કહ્યું, જાઓ, અમ્ર ખુશખુશાલ થઈ ગયો. એ જ આવી રહ્યો છે કે જેની જરૂર હતી. જંગ શરૂ થયો. અલી (અ.)એ પ્રહાર કર્યો, ઘોડા પરથી જમીન પર પડી ગયો. અલી (અ.) છાતી પર ચઢ્યા. અમ્રએ લુઆબે દહન થી અસભ્યતા આચરી. અલી (અ.) છાતી પરથી ઉતરી ગયા. કેમ ઉતરી ગયા ? કહ્યું, એટલા માટે ઉતરી ગયો કે ફી સબીલિલ્લાહ લડી રહ્યો હતો. લુઆબે દહનથી અસભ્યતા આચરી. લોકો સમજશે કે ગુસ્સામાં કતલ કરી નાખ્યો. હું ગુસ્સામાં કતલ કરવાનું ઈચ્છતો નથી. અલ્લાહના માટે મારવા ઈચ્છું છું. જુઓ, અલી (અ.)ની શાનમાં કોઈ ગુસ્તાખી કરે તો છાતી પર ચઢ્યા હશે તો પણ ઉતરી પડશે. પછી અમ્રનું માથું કાપ્યું. મજમો પરેશાન થઈ ગયો. હવે શું કરવું ? જો અલી (અ.) ન હોત તો અમ્ર ન મર્યો હોત. છેવટે પરાજય થયો. અલી (અ.)ની જીત, ઈસ્લામની જીત.

(સલવાત)

હવે ખૈબરના યહૂદીઓને તૈયાર કર્યા. ખૈબરના મેદાનમાં ૩૯ દિવસ સુધી લશ્કર જતાં હતાં, અને પાછાં આવતાં હતાં. ૪૦ મા દિવસે અલી (અ.)ને પોકાર્યા. અલી (અ.) આવ્યા, મદીનાથી ખૈબર. અલમને અલી (અ.)ના હાથમાં આપ્યો. અલી (અ.) અલમ લઈને ચાલ્યા. મરહુબ મુકાબલા માટે આવ્યો. મરહુબને કતલ કર્યો. પોતાના હાથથી અલી (અ.)એ ખૈબરના દરવાજાને ઉખેડી નાખ્યો. તો બધા જોઈ રહ્યા છે. જો આ ન હોત તો મરહુબ ન મરત. ખૈબરનો દરવાજો કોઈ ઉખેડી ન શકત. અલી (અ.) તરફ દુશ્મની વધી. કેમ ? તેનું કારણ પરાજય ઉપર પરાજય. કલેમો પણ તેના કારણે પઢવો પડે છે. હવે આ તલવારથી રક્ષણ થયું. એક વખત એવો આવે છે કે રસૂલલ્લાહ (સ.)નું નામ કાઢી નાખવા તૈયાર નથી, અને બધી જ તારીખો કહે છે કે મુસલમાનો કહી રહ્યા છે કે આજે નબુવ્વતમાં જેવો શક થયો એવો શક નબી (સ.)ની નબુવ્વતમાં થયો ન હતો. અલી (અ.)ને એવું

યકીન કે કલમથી નામ છેંકી નાખવા તૈયાર નથી. હવે આવે છે મક્કાના વિજયની મંઝિલ. જ્યારે મક્કા વિજયી બન્યું તો મુસલમાનો મક્કામાં પ્રવેશ્યા. રસૂલે ખુદા (સ.)એ કા'બામાં જોયું તો ચારે તરફ બનાવટી ખુદા છે. તેમને સાફ કરવાના હતા. આમ તેમ જોયું, પછી અવાજ આપ્યો, અલી ! આવો. અલી (અ.)ને બોલાવ્યા. અલી (અ.)ને રસૂલ (સ.)એ પોતાના ખભા ઉપર ચઢાવ્યા. અલી (અ.) રસૂલ (સ.)ના મુબારક ખભાઓ ઉપર પગ મૂકીને ઊભા થઈ ગયા. અલી (અ.)ના હાથમાં એક લાકડી હતી. બુતો પર મૂકતા હતા, ફરમાવતા હતા, કુલ જાઅલ હક્કો વ ઝહક્લ બાતિલ ઈન્નલ બાતેલ કાન ઝહૂકા.. આ આયત પઢી પઢીને (બુતો) પાડતા હતા. અય અલી (અ.) ! આજે પઢીને બુતો પાડી રહ્યા છો ? કહ્યું, એટલા માટે કે જે બુત છે તેમને નીચે પાડી રહ્યો છું, અને નામ એનું પઢી રહ્યો છું. હવે તો ઓળખી લો કે હક શું છે અને બાતિલ શું છે. આ આયતમાં હકથી મુરાદ અલી ઈબ્ને અબી તાલિબ (અ.) છે. બધી તફ્સીરોમાં તમે વાંચી જુઓ. તમને એવું જ (જોવા) મળશે કે આયત નાઝિલ થઈ પયગમ્બર (સ.) પર. અલી (અ.) આયતની તિલાવત ફરમાવી રહ્યા છે, અને બુત મોઢાભેર જમીન પર પડી રહ્યા છે. “જાઅલ હક્કો વ ઝહક્લ બાતેલ” હક આવ્યું અને બાતિલ ભાગ્યું. કલામ અલ્લાહનું ફરમાન, અલી (અ.)ની જીભ. અલ્લાહે નબી (સ.)ના દોસ્તોને આયત પઢાવીને બતાવી દીધું કે જુઓ, કોણ પઢી રહ્યું છે ? એ જ હક છે, અને પયગમ્બર (સ.)એ ફરમાવ્યું, અલી (અ.) હકની સાથે અને હક અલી (અ.)ની સાથે. મુસલમાનો ! હકની તલાશ કરવાવાળાઓ હક ક્યાં છે ? અલી (અ.)ની સાથે. જો અલી (અ.)ને છોડીને હકની તલાશ કરશો તો ન હક મળશે કે ન હકનો રસ્તો. હજુ પણ હકને સમજો. અને હકની તલાશને છોડી દો, નહીંતર જિંદગી પૂરી થઈ જશે અને હક સુધી પહોંચી નહીં શકો. અલી (અ.) હક છે. આ રસૂલ (સ.)નું ફરમાન છે.

(સલવાત)

કા'બામાં આયતની તફ્સીર છે. હદીસે નબી છે. ખુદાનું ઘર છે. નબીનો ખભો છે અને અલી (અ.)ના હાથે કા'બા પાક થઈ રહ્યો છે. તો જ્યારે અલી (અ.) નબી (સ.)ના ખભા ઉપર બુલંદ થયા અને બુતોને પાડી નાખ્યા તો જ્યારે બીજાઓએ પડતા જોયા હશે તો દિલો ઉપર શું વીત્યું હશે અને વિચાર્યું હશે કે જો અલી (અ.) ન હોત તો બુતોથી કા'બા પણ પાક ન થાત. દુશ્મની ખૂબ વધી. જ્યારે છેલ્લી હજથી પાછા ફર્યા ગદીરે ખુમનું મેદાન. અવાજ આવ્યો, મારા હબીબ ! જે તમારા રબ તરફથી નાઝિલ કરવામાં આવ્યું. બલ્લીગ મા ઉન્ઝેલ એલૈક મિર્ઝબેક અય મારા હબીબ ! તેને પહોંચાડી દો. વઈનતફ્અલ અને જો તમે નહીં પહોંચાડ્યું તો ફમા બલ્લગત રિસાલત એટલે કે રિસાલતનું કાર્ય પૂરું જ ન કર્યું. હવે આખો મજમો એકાગ્ર બન્યો. એવી શું બાબત છે કે જેના પર રિસાલતનો દારોમદાર છે. પયગમ્બર (સ.) ઝૂક્યા. હાથ પકડીને અલી (અ.)ને ઊંચક્યા : મન કુન્તો મૌલાહો ફહાઝા અલીયુન મૌલા. જેનો હું મૌલા તેના આ અલી (અ.) મૌલા. જ્યારે વાત અહીં સુધી પહોંચી તો લોકોએ જોયું, હિજરતની રાત્રે કતલ કરવા હતા, ન કરી શક્યા. બદ્રમાં કતલ ન કરી શક્યા. ઓહદ અને ખંદકમાં કતલ ન કરી શક્યા, ખૈબરમાં કતલ ન કરી શક્યા. સુલેહ કરવાથી રોકી ન શક્યા. મક્કાના વિજયમાં કંઈ બગાડી શક્યા નહીં. અમે કતલ કરીને ઈસ્લામનો નાશ કરવા માગતા હતા, પણ નાશ કરી શક્યા નહીં. છેવટે કોઈક વાર તો આ રસૂલ (સ.)નું મોત આવશે. જે દિવસે મોત આવશે એ દિવસે અમે પોતાનું મિશન ચલાવી શકીશું, તેમના દીનનો નાશ કરીને જ જંપીશું. પણ ગદીરમાં જ્યારે રસૂલ (સ.)એ કહ્યું, જેનો હું મૌલા એનો અલી (અ.) મૌલા, તો કુફ્ર અને શિર્ક નિરાશ થઈ ગયાં કે આ તો મરવા પછીની પણ વ્યવસ્થા કરીને જઈ રહ્યા છે. એ ખતમ થઈ જાય તો ઈસ્લામની શકલ જ બદલી નાખીશું, પરંતુ પોતાના પછી અલી (અ.)ને મૌલા બનાવી દીધા. જેમને ઈસ્લામ બદલવાની તમન્ના હતી, બધી જ તાકાત મજબૂત કરી રહી હતી અલી (અ.)ની વિરુદ્ધ. અલી (અ.)ના હાથમાં ઈસ્લામની હુકૂમત આવવા ન પામે, અલી (અ.)ના હાથમાં દીને ખુદાની લગામ ન રહે, તેમણે અલ્લાહના દીનને બચાવ્યો, રસૂલ (સ.)ની રિસાલતને

બચાવી. એ પોતાની મૌલાઈયતને પણ બચાવશે. તેથી માનસ બદલી નાખો, વિચારોને બદલી નાખો. અલી (અ.) વિરુદ્ધ લોકોના વિચારોને બદલી નાખવાની એટલે સુધી કોશિશ કરવામાં આવી કે ૭૦ હજાર મિમ્બરો પરથી અલી (અ.)ની શાનમાં ગુસ્તાખી કરવામાં આવી કે ૭૦ હજાર વાએઝ કરનારા રોક્યા, અલી (અ.)નું ભલુંબુરું કહેવા માટે. દોલત પાણીની જેમ વહી રહી હતી, ખુત્બો પઢવાવાળા દોલત માટે અલી (અ.)ની બૂરાઈ કરી રહ્યા હતા. ૭૦ હજાર મિમ્બર ઓછા ન હતા બૂરાઈ કરાવાના માટે. લાખો લખનારા આલિમો, હજારો ખુત્બા પઢવાવાળા. તો જ્યારે ૭૦ હજાર મિમ્બરો અલી (અ.)ની શ્રેષ્ઠતા છુપાવી ન શક્યા, અલી (અ.)ની ફઝીલત છુપાવી ન શક્યા, અલી (અ.)ના મર્તબાને છુપાવી ન શક્યા, અલી (અ.)ના દરજ્જાને છુપાવી ન શક્યા, અલી (અ.)ના હક હોવાને ન છુપાવી શક્યા, તો આજકાલના કેટલાક લોકોની તકરીરો અલી (અ.)ની ફઝીલતને શું છુપાવી શકશે ?

(સલવાત)

શીઆ મઝહબમાં નબી (સ.) પછી, પહેલા જાનશીન અલી (અ.), ખલિફા અલી (અ.). આ જ છે દીને ઈસ્લામ. જો અલી (અ.)નું નામ ઈસ્લામની તારીખમાંથી કાઢી નાખવામાં આવે તો ઈસ્લામની તારીખ ખોખલી બની જશે. ઈસ્લામની તારીખ સંપૂર્ણ નહીં બને. હું નામ પૂછું છું, તમે જવાબ દેતા જાઓ. અલી (અ.)ના સિવાય બીજા કોઈનુંય નામ નહીં આવે. ઝુલઅશીરામાં કોણે ગવાહી આપી ? અલી (અ.) એ. હિજરતની રાત્રે પથારી પર કોણ સૂઈ રહ્યું ? અલી (અ.). બદ્રનું યુદ્ધ કોણે જીતાડ્યું ? અલી (અ.)એ. ઓહદમાં પયગમ્બર (સ.)નું રક્ષણ કોણે કર્યું ? અલી (અ.)એ. અમ્રનું માથું કોણે કાપ્યું ? અલી (અ.)એ. ખૈબરમાં મરહુબને કોણે માર્યો ? અલી (અ.)એ. સુલેહનામામાંથી રસૂલુલ્લાહ શબ્દ કોણે છેકી ન નાખ્યો ? અલી (અ.)એ. ગદીરમાં નબી (સ.)ના હાથો ઉપર કોણ બુલંદ થયું ? અલી (અ.). કા'બામાંથી બુત સાફ કોણે કર્યા ? અલી (અ.). હવે

મંઝિલ ખૂબ નાજુક છે. નબી (સ.)ને ગુસ્સ કોણે આપ્યું ? અલી (અ.). નબી (સ.)ને કફન કોણે પહેરાવ્યું ? અલી (અ.). નબી (સ.)ને કબરમાં કોણે ઉતાર્યા ? અલી (અ.). જિંદગીમાં કદી પણ બુતપરસ્તી ન કરી, એ કોણ ? અલી (અ.). અલી (અ.) આવા હતા. અલી (અ.) જ્યારે પેદા થયા, તો ઈસ્લામ પર. દુનિયાથી ગયા તો પણ ઈસ્લામ પર. બીજાઓને ઈસ્લામ શિખવાનો હતો, અલી (અ.)એ ઈસ્લામ બતાવવાનો હતો. જ્યારે અલી (અ.)ની ફઝીલત સર્વમાન્ય, તો પછી બૈઅત કેમ ન કરી ? અમે તો અલી (અ.)ને પહેલા માન્યા, કેમ કે અફઝલ હોવા છતાં કમતરના હાથ પર બૈઅત કોણ કરે ? અમે તો બીજા કોઈના હાથ પર બૈઅત નથી કરી. અમારો સિલસિલો છે ગદીર સાથે. મુસલમાનોનો સિલસિલો છે સકીફા સાથે. ગદીર અને સકીફાનો જાહેરી તફાવત એ છે કે સકીફા છે એક બંધીયાર જગ્યાનું નામ. ગદીરનો પ્રસંગ ખુલ્લા મેદાનમાં. સકીફાનો પ્રસંગ રસૂલ (સ.)ની વફાત પછીનો. ગદીરનો પ્રસંગ નબી (સ.)ની જિંદગીમાં. સકીફા છે નાનકડા મજમાનો પ્રસંગ. ગદીર દોઢ લાખ હાજીઓના મજમાનો પ્રસંગ. નબી (સ.)એ કહ્યું, અલી (અ.) મૌલા છે, મારા પછી મારા વસી છે. આ જ મારો જનશીન છે, અમે તેમને અમારા ઈમામ માન્યા. અમોએ બીજા કોઈની બૈઅત નથી કરી. અમે મસ્તક આપી શકીએ છીએ, બૈઅત કરી શકતા નથી. જો આ મસઅલાને જોવો હોય તો કરબલામાં આવો. જો હુસૈન (અ.)એ બૈઅત કરી લીધી હોત તો “લા ઈલાહા ઇલ્લલ્લાહ” નાશ પામી જાત. ઉમર સઅદે કહ્યું શિમ્રને કે શું તું એવું સમજે છે કે હુસૈન (અ.) બૈઅત કરી લેશે ? શિમ્રએ કહ્યું, આવડું મોટું લશ્કર છે, કેમ બૈઅત ન કરે ? ઉમર સઅદે કહ્યું, તેમની કૂખમાં અલી (અ.)નું દિલ છે. હુસૈન (અ.) ભર્યુભાદર્યુ ઘર લૂંટાવી દેશે, પણ બૈઅત નહીં કરે. હુસૈન (અ.)એ બધાને કુરબાન કરી દીધા. અબ્બાસના હાથ કપાયા, અલી અકબરને બરછી ખાતા જોયા, કાસિમની લાશ પામાલ થતી જોઈ, ઔનો મોહંમદની લાશ ઉપાડી, હબીબ ઈબ્ને મઝાહિર, મુસ્લિમ ઈબ્ને અવસજ, જોન ગુલામ, વહબની લાશ પણ ઉપાડી. પણ બૈઅત ન કરી. જ્યારે બધા જ શહીદ થઈ ચૂક્યા તો ઈમામ એકલા રહી ગયા. આપે આવાઝે ઈસ્તેગાસા બુલંદ કર્યો. આપનો અવાજ

સાંભળીને ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન (અ.) હાથમાં નેઝો લઈને ખૈમામાંથી બહાર નીકળ્યા. બીમાર, અશક્તિ એટલી બધી હતી કે આપ વારંવાર બેભાન થઈ જતા હતા, પરંતુ બાબાના અવાજે એવો તો શું સૂર ફૂંક્યો કે જંગ કરવા માટે તત્પર બની ગયા ? ખૈમામાંથી બહાર નીકળ્યા. મેદાન તરફ ચાલ્યા. ઝૈનબ (અ.) અને ઉમ્મે કુલસૂમ (અ.) ફરમાવતાં રહ્યાં કે બેટા ! ક્યાં જઈ રહ્યા છો ? કહ્યું, અય ફૂફીઅમ્મા ! મને છોડી દો. હું ફરઝંદે રસૂલ (સ.)ની નજર સામે જિહાદ કરીશ. હુસૈન (અ.)એ જોયું તો અવાજ આપ્યો, બહેન ઝૈનબ ! તેમને રોકી લો. મેદાનમાં આવવા ન દેતાં. એમનાથી તો આવે મોહંમદની નસલ બાકી રહેશે. ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન (અ.)ને સમજાવીને, ખૈમામાં પહોંચાડીને ઈમામે ફરીથી આવાજે ઈસ્તેગાસા બુલંદ કર્યો. આપના અવાજથી અહલેહરમમાં રડવાનો અવાજ આવ્યો. હુસૈન (અ.) ખૈમામાં તશરીફ લાવ્યા. પૂછ્યું, બહેન ! રડવાનું કારણ શું છે ? જનાબે ઝૈનબે ફરમાવ્યું, ભૈયા હુસૈન ! આપનો ઈસ્તેગાસાનો અવાજ સાંભળીને અલી અસ્ગરે પોતાની જાતને ઝુલામાંથી નીચે પાડી દીધી છે. હુસૈન (અ.)એ ફરમાવ્યું, લાવો, મારા દૂધમલ બેટાને. જનાબે ઝૈનબે અલી અસ્ગરને લાવીને આપ્યા. હુસૈન (અ.)એ જોયું, બાળક તરસની અતિશયતાથી ખૂબ જ બેચેન છે. નાજુક હોઠ કરમાઈ ગયેલા, આંખોમાં કૂંડાળાં પડી ગયાં હતાં. તરસની ભડકતી આગ અને ઉનાળાની સખત ગરમીએ રબાબના ફૂલને કરમાવી નાખ્યું હતું. હુસૈન (અ.) પોતાના મા'સૂમ બેટાની આવી હાલત જોઈને સહન કરી શક્યા નહીં. બોસા લીધા. અલી અસ્ગરને અબાના દામનમાં લપેટીને પોતાના હાથો પર લઈને મેદાનની તરફ ચાલ્યા. દુશ્મનોએ જ્યારે જોયું તો વિજયના અભિમાનમાં એક બીજાને કહેવાનું શરૂ કર્યું કે હુસૈન (અ.) કુરઆન લાવી રહ્યા છે. કુરઆનના વાસ્તાથી સુલેહની ઈચ્છા જાહેર કરશે, પરંતુ જ્યારે હુસૈન (અ.)એ એક ઊંચી જગ્યા પર ચઢીને અબાનો દામન ખસેડ્યો તો મૂંગા કુરઆનની જગ્યાએ બોલતા કુરઆનનો પારો નજરે પડ્યો. લોકોએ જોયું કે હુસૈન (અ.)ના હાથો પર સિતારાની માફક એક બાળક ચમકી રહ્યું છે, અને હુસૈન (અ.) કહી રહ્યા છે કે ત્રણ દિવસની તરસથી આની હાલત નાજુક થઈ ગઈ છે. તેમની

માનું દૂધ પણ સૂકાઈ ગયું છે. તમે લોકો મને પાણી આપવા ન માગતા હો તો આપશો નહીં, પણ આને પાણી પીવડાવો. કદાચ તમે લોકો એવો વિચાર કરો કે આના બહાને હુસૈન પાણી પી જશે, તો હું આને ગરમ રેતી પર સુવાડી દઉં છું. તમે તમારા હાથે જ એને પાણી પીવડાવી દો. પછી હુસૈન (અ.)એ પોતાના દિલના ટુકડાને જમીન પર સુવાડી દીધો, પરંતુ કોઈને પણ દયા ન આવી. લાચારીપૂર્વક અલી અસ્ગરને તપતી જમીનથી ઉપાડીને પોતાની ગોદમાં લઈ લીધા અને પછી અલી અસ્ગરને ફરમાવ્યું, અય બેટા ! તમે પણ હુજ્જતે ખુદાના ફરજંદ છો, પોતાની હુજ્જત પૂરી કરી દો. અને અલી અસ્ગરનું મોં ફોજની સામે ફેરવ્યું, અલી અસ્ગરે પોતાની નાનકડી જીભ કે જે સૂકાઈ ગયેલી હતી, તેને બહાર કાઢી (અને) હોઠો પર ફેરવી. અલી અસ્ગરના આ મઝલૂમાના અને મા'સૂમાના અંદાજથી પાણી માગવા પર એવા લોકો પણ કમકમી ગયા હતા કે જેઓ ખુદ હુસૈન (અ.)ની બેકસી પર રહમ કરતા ન હતા. છ મહિનાના જીવે હોઠના એક હલનચલનથી બધાને હરાવી દીધા. દુશ્મનની પથ્થર દિલ ફોજ પણ આ જોઈને તડપવા લાગી. બધા મોઢાં ફેરવીને રડી રહ્યા હતા. પથ્થર જેવા દિલોમાં એક હલચલ મચી ગઈ. ઈબ્ને સઅદે ફોજનો બદલાયેલો રંગ જોયો, તો તેને વિચાર આવ્યો કે ક્યાંક લશ્કર કબજામાંથી બહાર ન નીકળી જાય. ઉમર સઅદે હુરમલાને કહ્યું, અય હુરમલા ! જોઈ શું રહ્યો છે ? હુસૈન (અ.)ના કલામને કાપી નાખ. આ સાંભળીને હુરમલાએ ત્રણ ફણાવાળું તીર અલી અસ્ગરના ગળા પર એવી રીતે તાકીને માર્યું કે અલી અસ્ગરનું ગળું અને હુસૈન (અ.)ના હાથને ચીરીને આરપાર નીકળી ગયું. આ જોઈને હુસૈન (અ.)ની આંખોમાંથી આંસુ નીકળી પડ્યાં. મા'સૂમ અલી અસ્ગરના ગળાની નીચે પોતાનો હાથ ધર્યો. ખૂનનાં થોડાંક ટીપાં હુસૈન (અ.)ના ખોજામાં ટપકીને રહી ગયાં. હુસૈન (અ.)એ તે ખૂનને આસમાનની તરફ ફેંકવાની ઈચ્છા કરી તો અવાજ આવ્યો, અય હુસૈન ! જો આ ખૂનનું એક ટીપું પણ આસમાનની તરફ ફેંકશો તો પછી કદી પણ એક ટીપું પાણીનું નહીં વરસે. એ વખતે હઝરતે ઈરાદો કર્યો કે જમીનની તરફ ફેંકે. જમીનથી અવાજ આવ્યો કે અય અબૂ તુરાબના લાલ ! જો એક ટીપું પણ લોહી જમીન પર પડશે તો ક્યામત સુધી એક દાણો નહીં ઊગે. જ્યારે કોઈ રાજ ન થયું તો ઈમામે

તે ખૂન પોતાના મોઢા ઉપર ચોપડી દીધું અને ફરમાવ્યું, કે આવી જ રીતે ક્યામતના દિવસે મારા નાના રસૂલે ખુદા (સ.)થી મુલાકાત કરીશ, અને થોડુંક લોહી આ બાળકના આખા શરીર પર ચોપડી દીધું. પછી ખૈમા તરફ રવાના થયા. જનાબે રબાબ ખૈમાના દરવાજા પર ઊભાં હતાં. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, લો રબાબ ! તમારા બાળકની તરસ બુઝાઈ ગઈ. હવે એ કદી પાણ પાણી નહીં માગે. ખૈમામાં એક રડવાનો શોર મચી ગયો. ‘વા અસ્ગરા’નો નાઅરો બુલંદ થયો. દરેક બીબી આ મા’સૂમ અલી અસ્ગરના ગમમાં રડવા લાગી. હુસૈન (અ.)એ બધાને સબ્રની હિદાયત કરી અને અલી અસ્ગરની લાશને ખૈમાની પાછળ લઈ ગયા અને ઈરાદો કર્યો કે ઝુલ્ફિકારથી કબર ખોદીને અલી અસ્ગરને જમીનના હવાલે કરે. એ વખતે ઝુલ્ફિકારમાંથી રડવાનો અવાજ બુલંદ થયો. ઈમામે ઝુલ્ફિકારને પૂછ્યું, રડવાનું કારણ શું છે ? તો ઝુલ્ફિકારે કહ્યું, એક દિવસ હૈદરે કર્નાર જંગમાં વિજય મેળવીને તશરીફ લાવ્યા. જનાબે સૈયદાએ ખૂન સાફ કર્યું અને ફરમાવ્યું, અય ઝુલ્ફિકાર ! આશૂરાના દિવસે મારા હુસૈન (અ.)ની સહાયતા કરવામાં ખામી ન રાખજે અને તેમના ઉપર પડેલી મુસીબતમાં રક્ષણ કરજે. અય મૌલા ! મને ખબર ન હતી કે આપ આજે મારી પાસેથી આવી ખિદમત લેશો, અલી અસ્ગરની કબર ખોદશો. હું મારી એ લાચારી પર રડું છું અને વિચાર કરું છું કે ક્યામતના દિવસે જનાબે સૈયદાને શું મોઢું બતાવીશ ? આ સાંભળીને મૌલા રડવા લાગ્યા અને ફરમાવ્યું, અય ઝુલ્ફિકાર ! હુસૈને આજના દિવસે બાળપણનો વાયદો અદા કરવાનો છે, અને રસૂલે ખુદા (સ.)ની ગુનેગાર ઉમ્મતની શક્ષાત મારી શહાદત ઉપર આધારિત છે. આટલું ફરમાવીને ઈમામે ઝુલ્ફિકારથી કબર ખોદી. કફનના બદલે નાજૂક બદન પર ખૂન ચોપડ્યું અને દફન કરી દીધી. કબર પાસે ઊભા રહીને ખૂબ રડ્યા.

મન્કૂલ છે કે મોહર્રમની અગિયારમી તારીખે બધા શહીદોનાં સર કાપીને ઉમર સઅદ પાસે લઈ ગયા તો એ બેશરમે કહ્યું કે આ સરોમાં અલી અસ્ગરનું સર નથી. દુશ્મનોએ કહ્યું, હુસૈન (અ.)ના બેટાની લાશને દફન કરી દેવામાં આવી હતી. ઉમર સઅદે હુકમ કર્યો કે જે રીતે શક્ય હોય તે રીતે અલી

અસ્ગરનું સર લાવવું જોઈએ. કેટલાક લોકો શોધ કરવા નીકળ્યા, પરંતુ કબરની ખબર પડતી ન હતી. છેવટે એવો ઉપાય કર્યો કે કેટલાક લોકો લાંબા નેઝા લઈને આગળ વધ્યા. જે જગ્યાએ જમીન પોચી લાગતી હતી ત્યાં જમીનમાં નેઝા મારતા હતા, જેથી કદાચ કબર હોય તો ખબર પડી જાય. એક જગ્યાએ જમીન પોચી જણાઈ. તે લોકોએ માટી ખસેડી, નાનકડી લાશને બહાર કાઢી. અલી અસ્ગરનું સર ધડથી જુદું કરીને નેઝા ઉપર બુલંદ કર્યું, લાશને એમને એમ તપતી રેતી પર છોડી દીધી.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન.

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૧૦

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١١﴾

أَمَّا بَعْدُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઈસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ર કર્યો છે. હક અને બાતિલના ઝિક્રથી તો એ બાબત જાહેર થઈ ગઈ કે કોઈ વસ્તુ બાતિલ છે અને કોઈ હક. હક ત્યારે જ મળશે કે જ્યારે પયગમ્બરે આખિરુઝ્ઝમાનની ઈતાઅત અને પયરવી કરીશું, કેમ કે હકને લાવનાર આપ પોતે જ છે. આપે જ હકને ફેલાવ્યું, હકને ઓળખાવ્યું. જ્યાં સુધી આપણે પયગમ્બરે ખુદા (સ.)ને દોસ્ત ન રાખીશું ત્યાં સુધી હકને ઓળખી શકીશું નહીં, કેમ કે ખુદ પરવરદિગારે આલમનું ફરમાન છે કે કુલ ઈન કુન્તુમ તોહિબ્બુનલ્લાહ ફરબેઉની યુહબીબ કોમુલ્લાહ વ યઝ્ફીર લકુમ ઝોનુબકૂમ વલ્લાહો ગફૂરુર્રહીમ. અય રસૂલ ! આપ એ લોકોને કહી દો કે જો તમે અલ્લાહને દોસ્ત રાખતા હો તો મારી પયરવી કરો જેથી અલ્લાહ તમને દોસ્ત રાખે અને તમારા ગુના માફ કરી દેશે અને અલ્લાહ મોટો માફ કરનાર અને રહમ કરનારો છે. આયત ચોખ્ખે ચોખ્ખું બતાવે છે કે રસૂલલ્લાહ (સ.)ની મોહબ્બત વગર અલ્લાહને કોઈ દોસ્ત રાખી શકતું નથી. એમ તો દુનિયાના દરેક ધર્મવાળા કહે છે કે અમે અલ્લાહથી મોહબ્બત કરીએ છીએ. તેઓ કહે છે તે જાહેરી રીતે તો સાચું છે, કેમ કે ખુદાવંદે આલમે પોતાના દરેક બંદાને પોતાની માઅરફત અને ઓળખ માટે બુધ્ધિ અતા કરી છે. અને દરેક બંદો પોતાની બુધ્ધિથી અલ્લાહને ઓળખી શકે છે, અને તેની રહેમ અને કરમ અને નેઅમતો પર નજર કરીને તેની સાથે મોહબ્બત કરવાનો હકદાર પણ છે, અને અલ્લાહે પોતાના અંબિયા અને

રસૂલ પણ એટલા માટે મોકલ્યા કે તેઓ અલ્લાહના બંદાઓને પોતાને પેદા કરનારની સાચી પધ્ધતિ બતાવે અને અલ્લાહ તેમ જ તેના બંદાઓમાં મોહબ્બતનો સંબંધ મજબૂત કરે. અલ્લાહની મોહબ્બત અને તેની ઈબાદતની પધ્ધતિઓમાં ભૂલ થઈ જાય, અથવા દુનિયાના ફિત્ના અને ફસાદમાં સંડોવાઈ જઈને તે પોતાના સર્જકની માઅરેફત અને ઈતાઅતમાં ભૂલ કરી બેસે, તો અંબિયા અને રસૂલો તેમને ભૂલોથી બચાવે, અને સાચા રસ્તા પર લાવી દે. આ કારણે પહેલાં હઝરત આદમ (અ.) નબી બનીને આવ્યા. કેટલાક લોકો નબીનું કહેવું માનીને તેમની રાહબરીમાં સાચા રસ્તે ચાલ્યા. કેટલાક લોકો ભોગવિલાસ અને આરામમાં રહીને નબીની હિદાયતથી વંચિત રહીને ખુદાને ભૂલી ગયા. આ સિલસિલો કેટલાય સમય સુધી ચાલુ રહ્યો. છેવટે પોતાના નૂરમાંથી પેદા થયેલા પયગમ્બર (સ.)ને લોકોની હિદાયત કરવા માટે મોકલ્યા. આપણા પયગમ્બર (સ.)એ પણ લોકોને પયગામ આપ્યો કે ખુદાવંદે આલમની સાથે તમારી મોહબ્બતનો સંબંધ જોડો. તો આ પયગામ સાંભળીને જુદા જુદા માર્ગો પર ચાલનારા લોકોએ કહ્યું કે અમે તો અલ્લાહથી મોહબ્બત રાખીએ છીએ, અલ્લાહને દોસ્ત રાખીએ છીએ. બધાનો દાવો ઈલાહીની મોહબ્બતનો હતો, પણ બધાના માર્ગો જુદા જુદા હતા. કોઈ બુતો દ્વારા અલ્લાહ સુધી પહોંચવાની ઈચ્છા ધરાવતો હતો. કોઈ હઝરત ઈસા (અ.)ને અલ્લાહના બેટા કહીને, કોઈ ઓઝેરને ખુદાનો દીકરો કહીને અલ્લાહની મોહબ્બતનો દમ ભરતો હતો. અને પછી ન તો મૂસા (અ.)ની કિતાબ તોરાત અને ન તો ઈસા (અ.)ની કિતાબ ઈન્જીલ સાચા અર્થમાં બાકી રહી ગઈ હતી. તો અલ્લાહે એ બધાને રસૂલ (સ.)ની ભાષામાં પોતાની કલામે પાકમાં હુકમ કર્યો કે મારી સાથે મોહબ્બત કરવાનો અને મારી ઈતાઅતમાં માથું ઝુકાવવાનો એક માત્ર રસ્તો છે અને તે એ કે મારા હબીબ, આખરી પયગમ્બર હઝરત મોહંમદ મુસ્તફા (સ.)ની પયરવી કરશો તો તમે તમારી મોહબ્બતના દાવામાં સાચા ગણાશો. અને એ સમજી લો કે આ મોહબ્બતનો બદલો અને રસૂલ (સ.)ની પયરવીનું ઈનામ એ હશે કે તમારી છેલ્લી અને કાયમી જિંદગી સુધરી જશે, અને તમારા ગુનાઓને ખુદાવંદે આલમ માફ કરી દેશે અને અલ્લાહ ગફૂર અને રહીમ છે. ખુદાની મોહબ્બતની આ કસોટી જેટલી સાફ, સ્વચ્છ, સરળ, રસૂલ (સ.)ના

જમાનામાં હતી, એવી અત્યારે પણ છે, અને દરેક જમાનામાં અને ક્યામત સુધી આ કસોટી અલ્લાહની મોહબ્બતનો માપદંડ રહેશે. અલ્લાહની મોહબ્બતમાં એ જ સાચો રહેશે કે જે સીરત અને સારા અખ્લાક પર ચાલતો રહેશે. એ જમાનામાં પણ આવો જ માપદંડ હતો અને આજે પણ જે સારા અખ્લાક અને રસૂલ (સ.)ની સીરત પર ચાલશે એ જ અલ્લાહનો સાચો મિત્ર બનશે. તો હવે રસૂલે ખુદા (સ.)ની સીરત જોવી પડશે. રસૂલ (સ.) જેની સાથે મોહબ્બત કરે તેની સાથે આપણે પણ મોહબ્બત કરીએ. રસૂલ (સ.) જેની પયરવીનો હુકમ આપે, તેની પયરવી કરીએ. રસૂલ (સ.) જેના ફઝાએલ બયાન કરે, આપણે પણ તેમની ફઝીલતોનો ઝિક્ર કરીએ. ત્યારે જ તો રસૂલ (સ.)ની ઈતાઅત ગણાશે, નહીંતર રસૂલે ખુદા (સ.) જેની ઈતાઅતનો હુકમ આપે, અને આપણે તેમનાથી દૂર રહીએ, રસૂલે ખુદા (સ.) જેની પયરવીનો હુકમ આપે, (અને) આપણે બીજા કોઈની પયરવી કરીએ, તો મોહબ્બત ક્યાંથી સાબિત થશે ? જ્યારે મોહબ્બત સાબિત નથી, તો અલ્લાહ પણ દોસ્ત નહીં રાખે.

(સલવાત)

રસૂલે ખુદા (સ.)ને ઈમામ હુસૈન (અ.) સાથે જે મોહબ્બત હતી, તેનાથી ઈસ્લામી જગત ખૂબ પરિચિત છે. જેમના ફઝાએલ અને મસાએબ ખુદ રસૂલે ખુદા (સ.) બયાન કરે, જેમના ફઝાએલ અને મસાએબ ખુદ ખુદા પોતાની કુદરતી જબાનમાં ઈર્શાદ કરે, જેમની વિલાદત સમયે ખિદમત કરવા માટે જન્નતમાંથી મલાએકા આવે, જેમની વિલાદતની ખુશીમાં આસમાનમાંથી જિબ્રઈલે અમીન ફરિશ્તાઓ સાથે મુબારકબાદ આપવા માટે આવે, જે ખુદાવંદે આલમની બારગાહમાં ફિતરસ તેમ જ સલસાઈલ અને દરદાઈલની ભૂલોને માફ કરાવી દે, જેનો ઉછેર રસૂલ (સ.)ના લુઆબે દહનથી થયો હોય, જેના માટે જિબ્રઈલે અમીન ઝુલો ઝુલાવતા હોય, મીકાઈલ હાલરડાં ગાતા હોય, જેના માટે જન્નતથી કપડાં આવે, જેના માટે રિઝવાને જન્નત દરજ્જા બને. ઈદના દિવસે

હુસૈન (અ.)ના માટે પયગમ્બરે ઇસ્લામ ઊંટ બને, ઊંટની દોરીની જગ્યાએ નવાસાની તમન્નાથી પોતાના વાળની લટો આપી દે. જો હુસૈન (અ.) ફરમાવે કે બધાના ઊંટ બોલે છે, અમારો ઊંટ બોલતો નથી, એ વખતે રસૂલે ખુદા (સ.) પોતાની રિસાલતની જીભથી અને પાક મુખથી બે વખત “અલ અફ્વ, અલ અફ્વ” ઈર્શાદ ફરમાવે. એટલે કે યા ખુદા ! માફ કરી દે, માફ કરી દે. જ્યારે જિબ્રઈલ આવીને અરજ કરે કે ખુદાવંદે આલમનું ફરમાન છે કે જો આપે ત્રીજી વખત “અલ અફ્વ” કહ્યું તો જહન્નમની આગ હોલવાઈ જશે. અર્થાત્ આપની એ દુઆ કે : “માફ કરી દે” બીજા ગુનેગારોના હકમાં સિફારિશ બની જશે, જેના પરિણામે જહન્નમની આગ ઠંડી પડી જશે અને કોઈ પણ ગુનેગારને તેના ગુનાની સજા નહીં મળે. અલ્લાહો અકબર ! રસૂલે ખુદા (સ.)ની જીભ ઉપર “અલ અફ્વ” નો કલેમો ચાલુ હોય તો ખુદાવંદે આલમ તેનો એવો આદર સત્કાર કરે કે બધા જ દુરાચારી માણસોને જહન્નમથી મુક્તિનો પરવાનો અતા કરવાની તત્પરતા જાહેર કરે. એટલે કે જો ત્રીજી વખત રસૂલે ખુદા (સ.)એ પોતાની મુબારક જીભથી “અલ અફ્વ” કહ્યું હોત તો ખુદાવંદે આલમ જહન્નમની આગને હોલવી નાખત, અને કોઈના ઉપર અઝાબ ન કરત. તો આવા રસૂલ (સ.)ની બેટી ફાતેમા (અ.) કે જે રસૂલ (સ.)ના જિગરનો ટુકડો હતા અને અલી (અ.) નફ્સે રસૂલ (સ.) અને નવાસાઓ દિલના ટુકડા, બલ્કે એ રસૂલ (સ.)થી અને રસૂલ (સ.) એમનાથી. અને જન્નતના જવાનોના સરદારો એવા ઉચ્ચ મર્તબાવાળા હતા કે જે પણ એમની સાથે મોહબ્બત કરે, તેમનાથી ખુદા અને રસૂલ (સ.) પણ મોહબ્બત કરે છે. જેમ હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.)એ અસ્હાબના મજમામાં હસનૈન (અ.)ને પકડીને ફરમાવ્યું કે, “અય લોકો ! જે કોઈ આ બન્નેને દોસ્ત રાખે, તેઓ અને તેમનાં માબાપ કયામતના દિવસે મારી સાથે જન્નતમાં હશે.”

(સલવાત)

ઈબ્ને શહરઆશૂબ મનાકિબમાં લખે છે કે એક માણસે જનાબે રસૂલે ખુદા (સ.)ની જિંદગીમાં કોઈ ગુનો કર્યો હતો. તેના કારણે તે હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.)થી ડરી જઈને સંતાતો ફરતો હતો. એક

દિવસે તેણે જોયું કે હસન અને હુસૈન (અ.) ક્યાંક જઈ રહ્યા છે. તેમની સાથે બીજો કોઈ માણસ નથી. તો તે બન્ને શાહઝાદાઓની પાસે આવ્યો. હસન (અ.)ને પોતાના જમણા ખભા પર, અને હુસૈન (અ.)ને ડાબા ખભા પર બેસાડી દીધા. આવી રીતે બન્નેને ઉપાડીને સરકારે દોઆલમ (સ.)ની ખિદમતમાં હાજર થયો અને તેમને અરજ કરી કે અય ખુદાના રસૂલ ! હું આ બન્નેના આશરામાં આપની ખિદમતમાં હાજર થયો છું. હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.) તેની વાત સાંભળીને એટલું હસ્યા કે પોતાનો હાથ પોતાના મોઢા પર મૂકી દીધો અને તેને ફરમાવ્યું કે જા, મેં તને આજાદ કરી દીધો અને નવાસાઓને ઈર્શાદ કર્યો, મેં તમારા બન્નેની શક્ષાઅત તેના હકમાં મંજૂર કરી અને આ બાજુ રૂહુલ અમીન પણ આસમાનથી ઉતર્યા અને ખુદાવંદે આલમ તરફથી પણ હસન (અ.)ની શક્ષાઅતના સ્વીકારની સનદ અતા કરી.

ઈમાનદાર બિરાદરો ! હસન અને હુસૈન (અ.)થી હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.)ને એવી મોહબ્બત અને પ્રેમ હતો કે જેવો એક બાપને પોતાના બેટા સાથે હોય છે, અને આ મોહબ્બત રસૂલે ખુદા (સ.)ની દરેક વાણીમાં અને વર્તનમાંથી જાહેર થઈ રહી હતી, અને આપનો આશય પણ એ જ હતો કે મારી ઉમ્મત પણ મારા જેવો વર્તાવ કરે. એટલા માટે આપ ફરમાવ્યા કરતા હતા કે જેણે હસન અને હુસૈન (અ.)ને દોસ્ત રાખ્યા, તેણે મને દોસ્ત રાખ્યો. જેણે તેમની સાથે દુશ્મની રાખી, તેણે મારી સાથે દુશ્મની રાખી. ક્યારેક ફરમાવ્યું, “હુસૈનુમ મિન્ની વ અના મિન હુસૈન.” “હુસૈન (અ.) મારાથી છે અને હું હુસૈન (અ.)થી છું.” ઈસ્લામી અને અખ્લાકની બધી જ ખૂબીઓનો નમૂનો હુસૈન (અ.) હતા. એટલા માટે કે જન્મતાંની સાથે જ રસૂલ (સ.)ની ગોદમાં આવ્યા. સૌથી પહેલો ખોરાક રસૂલ (સ.)નું લુઆબે દહન હતું. તેનાથી હુસૈન (અ.)નું ગોશ્ત અને ચામડી બની. ખૈરુન્નિસાનો ખોળો મળ્યો. મુશ્કિલકુશા બાબા અલી (અ.) અને રહેમતુલ્લિલ આલમીન નાના, રસૂલે ખુદા (સ.)ની દેખરેખમાં બાળપણ પસાર થયું. તેમના મહાન અખ્લાક અને ભાઈચારોને જોયા. બાબાની બહાદુરી, શૂરવીરતા, સખાવત જોઈ. ઉપરા ઉપરી ફાકા અને રોઝા રાખ્યા. ઘરમાં ફકીરો અને

મોહતાજોને ખાવાપીવાની વસ્તુઓ ભેટ અપાતી જોઈ. આવા વાતાવરણમાં હુસૈન (અ.) ઉછર્યા, અને આવા જ વાતાવરણમાં બાળકમાંથી યુવાન બન્યા. પોતાના માબાપ, નાનાને, અલ્લાહની રઝા માટે સુલેહ અને શાંતિ માટે, બેવાઓ માટે, યતીમો અને ગરીબો માટે, ઈસ્લામ માટે, તેનાથી વધારે માનવતા માટે, દુઃખો અને સંકટો વેઠતા જોયા. રાતના અંધકારમાં ભાર વહન કરીને યતીમો, ગરીબોને પહોંચાડતા જોયા. અને એવાં બધાં જ નેક કાર્યો અમલી તૌર પર કરાતાં જોયા કે જે કોઈએ પણ જોયાં ન હતાં. આ શાનને અનુરૂપ ઈમામ હુસૈન (અ.)નું પાલનપોષણ થયું જેનાથી એ બધા જ ગુણોના માલિક બન્યા જે સામાન્ય રીતે રૂહાનિયતના નામથી ઓળખાય છે. આવું સદાયરણ અને ઉછેર જોઈને જર્મન ફિલોસોફર લખે છે :

“હુસૈન (અ.) બધા જ ગુણો અને ચારિત્ર્યની તસ્વીર સમાન હતા, જે અરબમાં અતિ ઉમદા સમજવામાં આવતા હતા. શૂરવીરતા અને ઉદારતા, સખાવત અને સબ્ર, પોતાના પિતા હૈદરે કર્શર પાસેથી મેળવ્યાં હતાં. પોતાના નાના રસૂલ (સ.)ની અમાનતદારી, સત્યવક્તાપણું, અલ્લાહનો ડર, અલ્લાહની પ્રસન્નતા, મધુરવાણી, વારસામાં મેળવ્યા હતાં. બુઝુર્ગ મા પાસેથી સ્વાભિમાન અને શરમ, સબ્ર અને સહનશીલતા શીખ્યા હતા.”

(સલવાત)

તાત્પર્ય એ કે હુસૈન (અ.)નો ઉછેર અને વિકાસ શરૂઆતથી જ આ બીબામાં થયો કે જેનું નામ ‘ઈસ્લામ’ છે, જેનું નામ ‘દીન’ છે. જ્યારે દીન નાશ પામી રહ્યો હતો, ઈસ્લામની પાક વ્યવસ્થા બરબાદ થઈ રહી હતી, અજ્ઞાનતા અને પાશવતાના તિરસ્કારનો એહસાસ સમાપ્ત થઈ રહ્યો હતો, ત્યારે હુસૈન (અ.)એ ગણત્રીના કેટલાક માણસો સાથે અડગતાપૂર્વક બાતિલના બધા જ કપટી સંઘર્ષોનો મુકાબલો કર્યો. જો કરબલાના મેદાનમાં આપ યઝીદિયતના વિરુદ્ધ જંગે ન ચડ્યા હોત તો તારીખ આપને કદી પણ માફ ન કરત. આ આપની ફરજ હતી ને આપે પોતાની ફરજને સારી રીતે

નિભાવી. આપે દુનિયા પર સ્પષ્ટ કરી દીધું કે હક પોતે જ અમર શક્તિની હેસિયત ધરાવે છે. ઈન્સાનની અમલી અને માનસિક શક્તિ તેને દબાવી શકતી નથી. દરેક જમાનામાં જિંદગીના દરેક ક્ષેત્રમાં સચ્ચાઈને પાયાની પ્રતિષ્ઠા તરીકે સ્વીકારવી જરૂરી છે.

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અ.)એ નમરૂદના ધમંડનો સ્વીકાર કરવાનો ઈન્કાર કરી દીધો, કેમ કે નમરૂદના ધમંડમાં અત્યાચારપૂર્વકની નીતિ સંતાયેલી હતી. ફિરઓનના વિરુદ્ધ હઝરતે મૂસા (અ.)એ હકનો નાઅરો બુલંદ કર્યો. ફિરઓન અલ્લાહ તઆલાની વહદાનિયતથી પ્રભાવિત જરૂર હતો, પરંતુ પોતાના રાજકીય ખટપટોના પાયા પર ખુદાનો ખુલ્લુંખુલ્લા ઈન્કાર કરનાર હતો. હઝરત મૂસા (અ.) ઈચ્છતા હતા કે તેના જાહેર અને બાતિનને ઊઘાડું કરીને મૂકી દે.

ઈમામ હુસૈન (અ.)એ હુકૂમત અથવા દોલત પ્રાપ્ત કરવાના આશયથી કરબલાની સફર સ્વીકારી ન હતી, પરંતુ હકની હુકૂમત અને દોલતની ન્યાયપૂર્વક વહેંચણીનો રિવાજ પાડવા માટે આ પગલું ભર્યું હતું. આપે એવી ફરિયાદ નથી કરી કે બની ઉમય્યાની હુકૂમત શા માટે છે ? પણ આશય એ હતો કે બની ઉમય્યાની બાતિલ વ્યવસ્થા અને કપટથી ભરેલી નીતિ માનવતા માટે એક ન મટવાવાળો દુઝતો ધા બનીને ન રહી જાય.

(સલવાત)

ટૂંકમાં, કરબલાની ઘટના, હક અને બાતિલનો જંગ, નૂર અને અંધકારનો મુકાબલો, ભલાઈ અને બૂરાઈની ટક્કર, ઈમાન અને કુફ્રનો જંગ, નેકી-બદીનો સંઘર્ષ, રહેમાની અને શયતાની શક્તિઓનો મુકાબલો હતો. એક તરફ હુસૈન (અ.) અને તેમના થોડા જ સાથીઓ હતા. બીજી તરફ યઝીદના પયરવો હજારો. હુસૈન (અ.) અઝમત અને જલાલત, પાકદામની અને સચ્ચાઈ, પાકીઝગી અને વિશ્વાસનો નમૂનો હતા. હુસૈન (અ.) અંબિયા અને મુર્સલીનના વારસદાર, હકના પ્રતિનિધિ, શરીઅતના રક્ષણહાર, દીનના માર્ગદર્શક, નેકીની તસ્વીર હતા. હુસૈન (અ.) મોહબ્બત અને સુલેહ,

અદ્ભુત અને ઈન્સાફ, સચ્ચાઈ-શરાફત અને પાકીઝગી, હિંમત અને દ્રઢતા, સબ્ર અને શુક્ર, જવાંમદી અને સંકલ્પ તેમ જ અમલની દ્રઢતાની જીવતી જાગતી તસ્વીર હતા. બીજી તરફ યઝીદ અને તેના સાથીઓ માનવતાના દુશ્મન, પથ્થરદિલ, સખત દિલવાળા / નિર્દયી, ચારિત્ર્યહીન, દુરાત્મા, બેઈમાની કરનાર, આત્માવિહોળા, હિંસક જાનવર જેવા માણસ, જુલ્મ અને જોરના અલમબરદાર, નિર્દયતાની આદતવાળા, બાતિલપરસ્ત, હકના દુશ્મન, નાહકના પયરવ હતા.

હુસૈન ઈબ્ને અલી (અ.)નો મુકાબલો એવા લોકોથી હતો કે જેઓ માનવતાની દ્રષ્ટિએ બેશરમ, બેરહેમ, બેઈમાન, કુફ્ર અને શિર્ક, અદાવત અને નફરત, છળ અને કપટ, જુલ્મ અને સિતમ, અજ્ઞાનતા અને બેઅમલી, નાસ્તિકતા અને અવળા માર્ગના મતવાલા હતા. ન તો કોઈ એમનો દીન હતો, ન કોઈ મઝહબ. પૈસાની પૂજા, એશોઆરામ, શરાબ અને કબાબ, વ્યભિચાર અને નાચગાન, બિદ્અત અને હરામ, બદી અને ફસાદમાં જિંદગી પસાર કરનારા હતા. તેનાથી ઊલટું, હુસૈન ઈબ્ને અલી (અ.)ના સાથીઓમાં એવા લોકો હતા કે જે મોતની આંખોમાં આંખો પરીવીને હસી રહ્યા હતા. દરેક જણ મોતની પહેલ કરવા માટે આતુર હતો. આપનો દરેક સાથી ઈચ્છતો હતો કે હું સૌથી પહેલાં મારી જાતને મારા આકા અને સરદારના કદમો પર કુરબાન કરી દઉં. હું સૌથી પહેલાં રાહે હકમાં કામ આવી જાઉં. મારી કુરબાની સૌના પહેલાં રજૂ થઈ જાય. દરેક જણ એવું ઈચ્છતો હતો કે હું માત્ર હુસૈન (અ.)ના માટે જીવતો છું ને હુસૈન (અ.)ના માટે જ મરું. હુસૈન (અ.)ના સાથીઓ પર બાતિલનો જાદુ કામમાં ન આવ્યો. ન તો મોતે તેમના ઈરાદાઓને બદલ્યા, ન તો ભૂખ અને તરસની તકલીફે તેમના કદમોને ડગમગાવ્યા. હુસૈન (અ.)ના સાથીઓ હિંસક પાશવતા અને જુલ્મની સામે ઝુક્યા નહીં, ન તો તેમના ઈરાદાઓને માલદોલત, મોજમજ, હુકૂમત, હોદ્દા બદલી શક્યા. તેઓ એ બાબત સારી રીતે જાણતા હતા કે તેઓ મોતના મોઢામાં જઈ રહ્યા છે, દરેક ક્ષણ તેમને વિનાશની તરફ લઈ જઈ રહી છે. ડર અને મૃત્યુએ તેમને ઘેરેલા છે, પણ એની સાથે સાથે તેઓ એ પણ જાણતા હતા કે આ રસ્તા પર ચાલીને હમદદી, ઈમાન, સ્વાર્થત્યાગ અને કુરબાની, હક

અને ઈન્સાફની મંઝિલો મળે છે. એ લોકો મરેલી માનવતાની કાયામાં સ્વતંત્રતા અને આઝાદીનો સૂર ફૂંકીને તેને જીવંત અને શાશ્વત બનાવી રહ્યા હતા. આ જ એ લોકો હતા કે જે આઝાદીના પહેલાં અલમબરદાર હતા અને એવી અજોડ મિસાલ દુનિયા સામે કાયમ કરી રહ્યા હતા કે જે દુનિયાના અસ્તિત્વ સુધી એક શમૂએ હિદાયતનું કામ આપશે.

મોમિન બિરાદરો ! કરબલાની મહાન ઘટના - શહાદતે હુસૈન (અ.) દુનિયાના અસ્તિત્વ સુધી બાકી રહેશે. દરેક આગામી કોમ એ ગરીબ મઝલૂમના ગમમાં આંસુ વહાવતી રહેશે. જેણે ઈસ્લામના જીવન માટે કડીયલ જવાનની લાશ ઉપાડી, જેણે નાનાના દીનને ખાતર છ મહિનાના બાળકને કુરબાન કરી દીધું. આ એવી કુરબાની છે કે છ મહિનાના જાનવરને પણ ઝુબ્બ નથી કરવામાં આવતું. જેણે અબ્બાસ જેવા વફાદાર ભાઈના હાથ ઈસ્લામ પર કુરબાન કરી દીધા. જેણે મોટા ભાઈ હસન (અ.)ની યાદગાર, કાસિમને પોતાના હાથોથી દુલ્હો બનાવ્યો અને ખુદાની રાહમાં કુરબાન કરી દીધો. આપની બહેન હઝરત ઝૈનબે પોતાના બહાદુર બેટા ઔન અને મોહમ્મદને ખૂન અને ખાકમાં જોયા તો શુકનો સજ્દો અદા કર્યો. ટૂંકમાં એ કે, ઈમામ હુસૈન (અ.)એ ઈસ્લામ ખાતર એવી મહાન કુરબાની રજૂ કરી કે કયામત સુધી જેની જોડ નથી મળતી અને દુનિયાના અસ્તિત્વ સુધી નહીં મળે. હવે આપણા ઉપર એ વાજિબ અને ફર્જ છે કે એ બેકસ અને મઝલૂમના માટે રડવું અને તેમના બતાવેલા માર્ગે ચાલવું કે જેને અલ્લાહે ફર્જ કર્યું છે કે તમે અહલેબૈત (અ.) સાથે મોહબ્બત રાખો અને તેમની પયરવી કરો.

(સલવાત)

અઝાદારાને હુસૈન (અ.) ! આપણા જમાનામાં હુસૈન (અ.) પર રડવાની બાબતમાં બે ટોળાં છે. કેટલાક લોકો હુસૈન (અ.) પર રડવાને અજ અને સવાબ ગણે છે. કેટલાક લોકો બિદ્અત અને ગુનો કહે છે. તો આપણે વિચાર કરવો જોઈએ કે હકીકત શું છે ? કુરઆન અને હદીસ અને રસૂલ

(સ.)ના અમલની પયરવી કોણ કરે છે ? આ કંઈ બીજાઓનો મામલો નથી. મુસલમાનોનો અંદરનો મામલો છે. પણ કદાપિ તેહકીકથી કામ લેવામાં આવ્યું નથી, નહીંતર હુસૈન (અ.)ની શહાદત અને તેમની અઝાદારી અને તેમના દુઃખો પર રડવાને બિદ્અત કહેવામાં ન આવત. પ્રથમ કુરઆને મજીદની આયતો પર નજર કરો. “હોવ અઝહક વ અબ્કી” ખુદા હસાવે છે અને રડાવે છે. જાહેર છે કે ખુદાવંદે આલમ કોઈ બંદાની સામે આવીને કોઈ એવું કામ નથી કરતો કે જેને જોઈને કોઈ બંદો હસે અથવા રડે. માલૂમ પડ્યું કે ખુદાવંદે આલમે દરેક માણસને એવી ખૂબીઓ અતા કરી છે કે ખુશી અને આનંદના સમયે તે હસે, અને રંજ અને ગમના પ્રસંગો પર રડે છે, અને કોઈ બીજો માણસ તેને રડવાથી ન તો રોકી શકે છે, અને ખુશીના પ્રસંગે ન હસવાથી રોકી શકે છે, બલ્કે મિત્રોને પણ, સ્વજનોને પણ તેની ખુશીમાં ખુશી ઉત્પન્ન થાય છે, અને તેના ગમમાં રંજ થશે. આ માનવીનો સ્વભાવ છે. જો માનવીમાં આવી લાગણી ન હોય તો તેનું દિલ પથ્થરનું છે, તે માનવી નથી, હયવાન છે. મોહબ્બતની તાસીર જ આ છે કે ખુશીના મોકા પર ખુશી અને ગમના મોકા પર ગમની લહેર દોડી જાય છે. આ કુદરતી બાબત છે. તો ઈમામ હુસૈન (અ.)ની સાથે જેને મોહબ્બત હશે તે હુસૈન (અ.)ની ખુશીમાં ખુશ થશે અને તેમની મુસીબતમાં રડશે. અને આ રડવું અને હસવું સ્વભાવ મુજબનું બનશે. જ્યારે રડવું અને હસવું સ્વભાવને અનુરૂપ છે તો તેને નાજઈઝ, બિદ્અત કહેવું પણ માનવ સ્વભાવ પર અનુચિત જુલ્મ બનશે. તદુપરાંત ઈમામ હુસૈન (અ.) આયએ મોવદત કુલ્લા અસૂઅલોકુમ અલૈહે અજન ઈલ્લલ મોવદત ફિલ કુર્બા ના હુકમથી રસૂલે ખૂદા (સ.)ની જે ઝવિલકુર્બાની મોહબ્બત વાજિબ કરી છે, તેની ચોથી વ્યક્તિ છે. અને આપની મોવદત જો કે, મોહબ્બતથી પણ અફઝલ છે, વાજિબ છે. એટલે કે હું રિસાલતની તબ્લીગની કોઈ મજદૂરી નથી માગતો, પરંતુ મારા ઝવિલકુર્બા સાથેની મોહબ્બત. અર્થાત્ અહલેબૈત (અ.)ની મોહબ્બત સિવાય રિસાલતની તબ્લીગની મજૂરી (તરીકે) માલ અને દોલત નથી માગતો, અહલેબૈત (અ.)ની મોહબ્બત સિવાય. તો ઉમ્મતે રસૂલને રિસાલતની તબ્લીગનું મહેનતાણું આપવું વાજિબ થઈ ગયું, કેમ કે ખુદ ઉમ્મત કહી રહી હતી કે આપ રિસાલતની તબ્લીગનું મહેનતાણું અમારી પાસેથી લઈ

લો. અને રસૂલલ્લાહ (સ.)એ અલ્લાહના હુકમથી રિસાલતની મજૂરી માગી. તો હવે એ મહેનતાણું આપવું ઉમ્મત પર વાજિબ છે. આપના કરાબતદારોમાં હઝરત અલી (અ.) અને ફાતેમા (અ.), ઈમામ હસન (અ.), અને ઈમામ હુસૈન (અ.) છે. આથી ઈમામ હુસૈન (અ.) સાથે મોહબ્બત કરવી કુરઆનના હુકમ મુજબ પણ વાજિબ છે. હું તો એમ કહું છું કે ઈમામ હુસૈન (અ.) સાથે કુદરતી રીતે મોહબ્બત કરવી વાજિબ છે, કેમ કે હુસૈન (અ.)માં એવા સદ્ગુણો અને ખૂબીઓ છે કે દરેક માનવી કે જે કોઈ પણ મઝહબ અને મિલ્લત પર હોય, કોઈ પણ રસ્તા પર ચાલતો હોય, આપની સાથે મોહબ્બત કરવા લાગી જાય છે, કેમ કે હુસૈન (અ.)એ માત્ર માનવતા ખાતર જ કુરબાની રજૂ કરી. એટલા માટે દરેક એવો માનવી કે જે હુસૈન (અ.)ની મહાનતાથી વાકેફ હોય, તે આપના ગમમાં બે આંસુ વહાવી દેતો હોય છે. મુસલમાનોની શું વાત, હુસૈન (અ.)ના ગમમાં હિન્દુ ભાઈઓએ નૌહા કહ્યા છે, રડે છે, આંસુ વહાવે છે. આજે પણ દુનિયામાં એવા શાયરો છે કે જે દર વર્ષે હુસૈન (અ.)ના ગમમાં નૌહા લખે છે, પઢે છે અને રડે છે. માનવી તો શું, હુસૈન (અ.)ના ગમમાં જિન્નાત રડ્યા, ફરિશ્તાઓ રડ્યા, આસમાન રડ્યું, જમીન રડી.

તફ્સીરે કુમ્મીમાં લખ્યું છે કે એક દિવસ હઝરત અલી (અ.) મુસલમાનોની વચ્ચે તશરીફ ફરમાવેલા હતા કે આપની સામેથી એક એવો માણસ પસાર થયો કે જેને લોકો ઉચ્ચ મર્તબાવાળો સમજતા હતા. આપે તરત જ આ આયતની તિલાવત ફરમાવી : ફમા બકત અલૈહે મુસ્સમાએ વલ અર્ઝ આ માણસ માટે આસમાન અને જમીન ન રડી શકે. થોડી વાર પછી આપના નૂરે ચશ્મ ઈમામ હુસૈન (અ.)નું પસાર થવાનું થયું તો હઝરતે આંખોમાં આંસુ ભર્યાં અને ફરમાવ્યું, આ એ વ્યક્તિ છે કે જેના પર આસમાન અને જમીન રડશે. કસમ ખુદાની, એક યહ્યા ઈબ્ને ઝકરિયા એવા થઈ ગયા કે તેમના ઉપર ૪૦ દિવસ સુધી આસમાન ખૂનનાં આંસુ રડ્યું અને એક આ મારો ફરઝંદ છે કે તેના પર આસમાન ખૂનનાં આંસુ રડશે, અને જમીનમાંથી ખૂન ઉછાળા મારશે. હઝરાત ! આ વાત ફક્ત

આપણે જ કહેતા નથી, બલ્કે એહલે સુન્નતના બુઝુર્ગ આલિમોએ પણ આ કોલના સમર્થનમાં કથનો રજૂ કર્યા છે.

શાહ વલીયુલ્લાહ અબ્દુલઅઝીઝ દહેલવી પોતાની કિતાબ સિરુરશશહાદતૈનમાં લખે છે કે જ્યારે હુસૈન (અ.)ની શહાદતનો પ્રસંગ બન્યો તો તેની ખ્યાતિ માટે જમીનમાંથી ખૂનનાં ચિહ્નો જાહેર થયાં અને આસમાનથી લોહી વરસ્યું અને જિન્નાતના રડવાનો અવાજ સંભળાયો. સિબ્ત ઈબ્ને ઝૌજ અને તિબ્રાની અને અન્ય સંખ્યાબંધ ઉલમાઓએ તેના સાચા હોવાનું સમર્થન કર્યું છે કે એ વખતે આસમાનમાંથી ખૂન વરસ્યું અને લોકોએ ખૂનથી ભરેલાં વાસણો જોયાં. એ દિવસે બૈતુલ મુક્દ્દસમાં જે પથ્થર ખસેડવામાં આવતો હતો, તેમાંથી તાજુ ખૂન જોશ મારતું હતું. સિબ્ત ઈબ્ને ઝૌજએ તો એટલે સુધી લખી દીધું છે કે શહાદત પહેલાં આસમાન પર સુરખી અસ્તિત્વ ન હતું, પણ શહાદત પછી આ નિશાની જાહેર થઈ. આ નિશાની સબક લેવાવાળાઓ માટે ઈલાહી ગઝબના નમૂના હતા.

હદીસના બીજા વિદ્વાનો અને ઇતિહાસ લેખકોએ તો એવું પણ લખ્યું છે કે જંગલી જાનવરો અને પક્ષીઓ રડ્યાં, જિન્નાત અને ઈન્સાન રડ્યા, પહાડ રડ્યા, અવસિયા રડ્યા, અલી મુર્તઝા (અ.) રડ્યા, અસ્હાબ રડ્યા અને ખુદ પયગમ્બર (સ.) રડ્યા. જરા ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો કે શાહ અબ્દુલઅઝીઝ દહેલવીએ સિરુરશશહાદતૈનમાં જુદા જુદા સમયે રુદન વિષે લખાણ લખ્યું છે. એ કહે છે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.)એ હુસૈન (અ.) પર રુદન કર્યું. તેની નીચે બહીકી અને હાકિમથી રિવાયત છે કે ઉમ્મુલ ફઝલ બિન્તે હારિસ બયાન કરે છે કે એક દિવસ હું ઈમામ હુસૈન (અ.)ને ખોળામાં લઈને બેઠેલી હતી કે હુઝૂર સરવરે કાએનાત (સ.) તશરીફ લાવ્યા અને મારા ખોળામાં હુસૈન (અ.)ને જોયા. એકાએક હઝરતની આંખોમાંથી આંસુ વહેવા લાગ્યાં. મેં રડવાનું કારણ પૂછ્યું, તો આપે ફરમાવ્યું કે અય ઉમ્મુલ ફઝલ ! હમણાં જિબ્રઈલ આવ્યા હતા અને કહેતા હતા કે મારો આ ફરજંદ જરૂર કતલ થશે. મને જિબ્રઈલે તેના મક્તલની માટી પણ આપી છે કે જે મારી પાસે છે. ઉમ્મુલ

મોમિનીન જનાબે ઉમ્મે સલમાનું બયાન છે કે એક દિવસ પયગમ્બરે ખુદા (સ.) મારા ઘેર તશરીફ લાવ્યા અને આરામ ફરમાવી રહ્યા હતા તેવામાં એકાએક રડતાં રડતાં ઊભા થયા. એ વખતે હઝરતની મુઠ્ઠીમાં કોઈ વસ્તુ હતી કે જેને જોઈને મોટા અવાજે રડી રહ્યા હતા. મેં પૂછ્યું, યા રસૂલલ્લાહ ! આ શું વસ્તુ છે ? ફરમાવ્યું, ઉમ્મે સલમા ! આ મારા ફરઝંદ હુસૈન (અ.)ના મક્તલની માટી છે. તેને સાયવીને મૂકી રાખો. અને જ્યારે તે લાલ થઈ જાય તો સમજી લેજો કે મારો ફરઝંદ કતલ થઈ ગયો. આ એ જગ્યાની માટી છે કે જે જિબ્રઈલ મને આપી ગયા છે.

રડવાવાળાઓ ! સાંભળો. હજુ તો માત્ર રસૂલલ્લાહ (સ.)ની આંખો જ રડે છે. સંપૂર્ણરીતે માતમી શકલ હજુ નથી બની. તો આ જ મોઅઝઝમા જનાબે ઉમ્મે સલમા બયાન ફરમાવે છે કે એક દિવસ, દિવસ ઢળ્યે મેં સપનું જોયું કે રસૂલલ્લાહ (સ.) ચહેરા પર ખાક લગાવેલ, માથા પર ધૂળ નાખેલ હાલતમાં રડતાં રડતાં તશરીફ લાવ્યા અને ફરમાવ્યું, ઉમ્મે સલમા ! હું હુસૈન (અ.)ના મક્તલથી આવી રહ્યો છું. મારો ફરઝંદ હુસૈન કતલ થઈ ગયો. આ ત્યાંની જ ખાક છે. ઉમ્મે સલમાની આંખ ઊઘડી ગઈ. દોડતાં જઈને પેલો શીશો કે જેમાં ખાક હતી જોયું તો તે પણ તાજુ ખૂન બની ગઈ હતી. આ જોઈને બીબી માયું અને છાતી કૂટીને ફરિયાદ કરવા લાગ્યાં. બની હાશિમની સ્ત્રીઓને ભેગી કરી દીધી અને “હાય હુસૈન” અને “હાય ફરઝંદ મઝલૂમ” કહીને માતમ શરૂ કર્યું. રોવાને બિદ્અત કહેનારાઓ, રસૂલલ્લાહ (સ.)ને રોકે, ઉમ્મુલ મોમિનીનને મનાઈ ફરમાવે. આ જમીન પર રહેવાનું છોડી દે કે જે હુસૈન (અ.) પર રડી. એ આસમાનના સાયામાંથી નીકળી જાય કે જે હુસૈન (અ.) પર રડ્યું અને હજુ પણ લાલ થઈ જાય છે. સાદિકે આલે મોહંમદ ઈર્શાદ ફરમાવે છે કે મારા મઝલૂમ જદ્ પર આસમાન અને જમીન ૪૦ દિવસ સુધી રડ્યાં. આસમાન સુબહના સમયે ખૂનના આંસુઓથી રડ્યું. જમીન કાળી પડી જઈને રડી. સૂરજ સુબહના સમયે લાલ થઈને રડ્યો. અને પહાડો એમના ગમમાં ટુકડે ટુકડા થઈ ગયા. દરિયો આવેશમાં આવી ગયો. મલાએકા બરાબર ૪૦ દિવસ સુધી જદ્ બુઝુર્ગવાર હુસૈને મઝલૂમ પર રડતા રહ્યા.

અઝાદારો ! આ એ ગમ છે કે જે કદી કોઈના રોકવાથી ન રોકાયો. રડનારાઓને કેદ કરવામાં આવ્યા, શૂળી પર ચઢાવવામાં આવ્યા, કતલ કરવામાં આવ્યા, પણ માતમનો આ શોર અને ગમનો આ જોશ, કદી પણ ન નાશ પામ્યો અને કદાપિ નાશ નહીં પામી શકે. બની ઉમય્યાએ કોશિશો કરી, બની અબ્બાસે ઉપાયો વિચાર્યા અને આજે પણ આ ગમને મિટાવવાના પ્રયત્નોમાં ખૂબ જોર લગાવવામાં આવે છે, પરંતુ બધું નકામું. કંઈ પણ થઈ શકશે નહીં, બલ્કે જેમ જેમ જમાનો પસાર થતો જાય છે, તેમ તેમ તેમાં વધારો થતો જાય છે. પશ્ચિમથી પૂર્વ સુધી અઝાદારીની મોસમમાં હુસૈન (અ.)નો ઝિક થાય છે, માતમની સદાઓ બુલંદ થાય છે અને દેશવિદેશના રિવાજો અને રૂઢિઓ અનુસાર હુસૈન (અ.)ની વાર્ષિક યાદ ઉજવવામાં આવે છે.

હુસૈન (અ.)ના અઝાદારો ! દરેક આવવાવાળી કોમ આ ગરીબ મઝલૂમના ગમમાં આંસુ વહાવશે કે જેમણે કરબલામાં ઈસ્લામ અને માનવતાના નામ પર સર્વસ્વ કુરબાન કરી દીધું અને જ્યારે કોઈ ન રહ્યું તો સ્વયં પોતે જ છેલ્લી વિદાય લેવા માટે ખૈમામાં તશરીફ લાવ્યા. સૈયદાણીઓ સમજી ગઈ કે હવે ફરઝંદે રસૂલ (સ.)નો સાચો પણ અમારા માથા પરથી ઊઠી જવાનો છે. બધાંએ મઝલૂમ ઈમામને પોતાના ઘેરામાં લઈ લીધા. એ વખતે ખૈમામાં એવી રોકકળ થઈ ગઈ હતી કે કોઈ બીબીના હોશ ઠેકાણે ન હતા. દરેક બાજુએ “વા મોહંમદા, વા અલીયા”ના નાઅરા બુલંદ હતા. એકે એક બીબી હુસૈન (અ.)ના દામનને વળગીને રડી રડીને કહેતી હતી કે આપના જવા પછી અમારી ખબર લેનાર કોણ બનશે ? હવે અમે કોના સહારે જીવતાં રહીશું ? ઈમામે મઝલૂમે ફરમાવ્યું, અય બહેન ! ખુદાની મરજીમાં કોનું જોર ચાલે છે ? હું તમને બધાયને અલ્લાહના હવાલે કરું છું અને એવી વસિયત કરું છું કે મારા પછી જે મુસીબતો પડે તેમને સબ્રની સાથે સહન કરી લેજો. મારા આ કાફલાના સરદાર અલી ઈબ્નુલ હુસૈન (અ.) છે. એ જે કંઈ કહે તેના પર અમલ કરજો. બહેન ! મારી આખરી વસિયત એ છે કે મારા આ કાફલાથી ખબરદાર રહેજો. દરેક બીબીના દુઃખ - દર્દમાં ભાગીદાર રહેજો. મારી છાતી પર સૂઈ રહેનારી સકીનાને તમારી છાતી પર સુવડાવજો. હવે વાર ન

લગાડો. મારાં કપડાંની થેલી લાવો. જનાબે ઝૈનબ (અ.) પેટી લાવ્યાં. ઈમામે જૂનો ફાટેલો પોશાક પહેરી લીધો. બહેને પૂછ્યું, ભૈયા ! આવું શા માટે કર્યું ? તો ઈમામે ફરમાવ્યું, બહેન ! દુશ્મન ફાટેલો પોશાક સમજીને છોડી દે, જેથી મારી લાશ ખુલ્લી ન થાય. જ્યારે આપ કપડાં પહેરી ચૂક્યા તો જનાબે ઝૈનબે ફરમાવ્યું, ભૈયા ! મને રજા આપો જેથી અમ્મીજનની એક વસિયત પૂરી કરું, કેમ કે માએ ફરમાવ્યું હતું, બેટા, ઝૈનબ ! જ્યારે મારો હુસૈન કરબલામાં આખરી વિદાય માટે આવે તો તેના ગળાના બોસા લેજો, કેમ કે એ નબી (સ.)ની બોસાગાલ એ દિવસે કાપવામાં આવશે. જ્યારે જનાબે ઝૈનબ (અ.) બોસા દઈ ચૂક્યા તો ઈમામ હુસૈન (અ.)એ ફરમાવ્યું કે બહેન ! જરા તમે તમારા બાઝૂ પરથી ચાદર ખસેડી લો જેથી હું પણ બાબાની વસિયતને પૂરી કરી લઉં. જનાબે ઝૈનબે પૂછ્યું, ભૈયા ! એ વળી શું ? તો આપે ફરમાવ્યું, અય મારી મઝલૂમ બહેન ! મારી શહાદત પછી દુશ્મનો તમને કેદી બનાવશે અને આ બાઝૂઓમાં રસ્સી બાંધવામાં આવશે.

ત્યાર પછી ઈમામ હુસૈન (અ.) બીમારે કરબલાના ખૈમામાં તશરીફ લાવ્યા કે જે બેલોશ હાલતમાં પડેલા હતા. આપે બાઝૂ પકડીને જગાડ્યા. બીમારે આંખો ખોલી તો મૌલાને જોતાં જ ઊભા થવાનો ઈરાદો કર્યો, પરંતુ અશક્તિએ પરવાનગી ન આપી. હઝરતે ફરમાવ્યું, બેટા અલી ! હવે અમે તમારાથી વિદાય લેવા આવ્યા છીએ. આ સાભળતાં જ બીમારે કરબલામાં સહનશક્તિ ન રહી તો ગભરાઈ જઈને પૂછ્યું, બાબા ! શું હવે આપણા લશ્કરમાં કોઈ બાકી રહ્યું નથી ? ઈમામે ફરમાવ્યું, હાં, બેટા ! બધા જન્નતના રાહી થઈ ગયા. આ મારાં કપડાં એમના જ ખૂનથી ભરેલાં છે. બેટા ! આ બધી બેવાઓ અને યતીમ બાળકો બધાં જ તમારે હવાલે છે. બેટા ! આવનાર મંઝિલોને સબ્રો રઝાની સાથે પાર કરજો. તેના પછી ઈમામતનાં રહસ્યોની તાલીમ ફરમાવી અને બેટાના ગળે વળગીને રડ્યા અને કહ્યું, બેટા ! જ્યારે મદીના પાછા જાઓ ત્યારે અમારા શીઆઓને અમારા સલામ પહોંચાડજો.

હમીદ કહે છે કે હું જોઈ રહ્યો હતો કે હુસૈન (અ.)ના ખૈમાનો પડદો વારંવાર ઊંચો થતો હતો અને નીચે પડતો હતો. મેં કોઈને પૂછ્યું કે આ શું થઈ રહ્યું છે ? તો તેણે કહ્યું કે જ્યારે હુસૈન (અ.) ખૈમામાંથી બહાર નીકળવાની ઈચ્છા કરે છે તો સૈયદાણીઓ બેચેન થઈને વળગી પડે છે. ટૂંકમાં, ઈમામે મઝલૂમ બધાંને રડતાં પીટતાં છોડીને ખૈમાથી બહાર આવ્યા. પણ આ રીતે :

શબ્બીર બરામદ હુએ યૂં ખૈમે કે દર સે,

જિસ તર્હ નિકલતા હય જનાઝા ભરે ઘર સે.

દરવાજા પર ઘોડો ઊભો હતો, પરંતુ હવે કોઈ રકાબ પકડનાર ન હતું. હઝરતે આ સમયે ખૂબ જ નિરાશાથી નદીની તરફ નજર ફેંકીને કહ્યું, ભૈયા અબ્બાસ ! હંમેશાં મારી રકાબ પકડવામાં તમે ગર્વ અનુભવતા હતા. પણ આ સમયે હુસૈન પોકારી રહ્યા છે, અને તમે રકાબ પકડેલા નજરે પડતા નથી. અઝાદારો ! આ સાંભળીને એક બીબી બુરખો ઓઢીને ખૈમામાંથી નીકળ્યાં, અને કહેવા લાગ્યાં, મારા મઝલૂમ ભાઈ ! મારા બેકસ ભૈયા ! જો આ સમયે અબ્બાસ નથી તો જૈનબ રકાબ પકડવા માટે હાજર છે. બહેને ભાઈને ઘોડા ઉપર સવાર કર્યા. હુસૈન (અ.) મક્તલની તરફ રવાના થયા. પરંતુ અફસોસ ! બહેને ભાઈને ઘોડા ઉપર જતા જોયા, પણ પાછા આવતા ન જોયા. જ્યારે ઘોડો પાછો આવ્યો ત્યારે સવારી કરનારો ન હતો. ખૂનમાં તરબતર, લગામ કપાયેલી, જીન નમી ગયેલું, આખું શરીર લોહીથી રંગાયેલું, હુસૈન (અ.)નો અમામો જીન પર મૂકાયેલો, તલવાર લટકતી. જ્યારે આ હાલતમાં ઘોડાને ખૈમાની તરફ આવતો જોયો ત્યારે બીબીઓની કેવી હાલત થઈ હશે ?

આપણા બારમા ઈમામ ‘ઝિયારતે નાહિયા’માં ઈર્શાદ ફરમાવે છે કે, “જ્યારે મારા જદ્દે મઝલૂમનો ઘોડો રડતો રડતો ખૈમાની તરફ શહાદતના સમાચાર આપવા આવ્યો, તો હુસૈન (અ.)ના ખૈમાના પડદા ઊંચા થયા અને બીબીઓ ઊઘાડા માથે, વાળ વિખરાયેલા, મોઢા પર તમાચા મારતી, માથું અને છાતી પીટતી કૂટતી નીકળી પડી. “વા હુસૈના, વા હુસૈના, વા મઝલૂમા”ના અવાજો આવી

રહ્યા હતા. બાળકો ઘોડાના પગને વળગી પડેલાં હતાં. બીબીઓએ ઝુલ્જનાહને પોતાના ઘેરામાં લઈ લીધો અને તેને વળગી વળગીને રોઈ રહી હતી. સકીના ફરિયાદ કરતી હતી. (અય) મારા બાબાના ઘોડા ! મારા બાબા ક્યાં ચાલ્યા ગયા. હાય ! હું યતીમ થઈ ગઈ.”

અઝાદારો ! હજુ તો સોગવાર બીબીઓ ઘોડાના ફરતાં ઊભી રહીને વિલાપ કરી રહી હતી તેવામાં મક્તલમાંથી અવાજ બુલંદ થયો : “અલા કોતેલત હુસૈનો, અલા ઝોબેહલ હુસૈનો” - હુસૈન (અ.)ને કતલ કરી નાખવામાં આવ્યા, હુસૈન (અ.)ને ઝુબ્હ કરી નાખવામાં આવ્યા. કરબલાની ધરતી ધ્રુજવા લાગી. કાળી આંધી ચાલવા લાગી. બહેને ભાઈને પોતાની સામે જ ઝુબ્હ થતા જોયા, ક્યામત થઈ ગઈ. આવો, આજે આપણે બધા મળીને આ મઝલૂમનું માતમ કરીએ અને આપણા બારમા ઈમામને પુરસો આપીએ.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન

નુક્તએ હિદાયત, મજલિસ ૧૧

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١١﴾

أَمَّا بَعْدُ، قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ وَالْفُرْقَانِ الْحَمِيدِ

(પારો-૧૫, સૂરા બની ઇસરાઈલ, આયત-૮૧)

અને (અય રસૂલ !) કહી દો કે હક આવી ગયું અને બાતિલ સદંતર નાશ પામ્યું, એમાં શંકા નથી કે બાતિલ નાશ પામવાવાળું જ હતું.

જ્યારે ખુદાવંદે કરીમે કુરઆને મજીદમાં હક અને બાતિલનો ઝિક્ર કર્યો છે. તો હક અને બાતિલના ઝિક્રથી તો એ જાહેર થઈ ગયું કે કોઈ વસ્તુ બાતિલ છે અને કોઈ હક. અને આ હકની તબ્લીગ માટે, હકને પોતાની મખ્લૂકની સામે રજૂ કરવા માટે, ઈસ્લામના કાયદાઓને અમલી રીતે સમજાવવા માટે, હક અને બાતિલમાં ભેદ પેદા કરવા માટે, સિરાતે મુસ્તકીમ પર ચલાવવા માટે, અલ્લાહે પોતાના તરફથી નબી, રસૂલ, પયગમ્બર મોકલ્યા, જેથી અલ્લાહના હુકમો બંદાઓ સુધી પહોંચતા રહે. દરેક નબીને અલ્લાહે પસંદ કરીને મોકલ્યા. કોઈ કોમે અથવા કોઈ દેશવાસીએ પોતાના તરફથી નબી નથી બનાવ્યા, અને જ્યારે પયગમ્બરીનો સિલસિલો પૂરો કરવાનો ઈરાદો થયો તો ખુદાએ છેલ્લા નબી (સ.) પછી દીને ઈસ્લામના રક્ષણ માટે અને અલ્લાહના હુકમોમાં પરિવર્તન ન થાય એટલા માટે નબી (સ.) પછી પણ ખુદાએ ઈમામતનો સિલસિલો કાયમ કર્યો, અને તે પણ પોતાના તરફથી. જેવી રીતે નબી બનાવવાનો કોઈને હક નથી એવી જ રીતે ઈમામ અને ખલીફા બનાવવાનો પણ કોઈને અધિકાર નથી. કોઈ ટોળાએ ચૂંટેલા નબી, નબી નથી બની શકતા. એવી જ રીતે કોઈ સમુદાયે બનાવેલા ઈમામ, ઈમામ કહેવાઈ શકતા નથી. જેવી રીતે નબીની ઈતાઅત ઉમ્મત પર ફર્જ છે એવી જ રીતે નબી પછી ઈમામની ઈતાઅત પણ ઉમ્મત પર ફર્જ છે,

જેવી રીતે ખુદાવંદે કરીમ કુરઆને મજીદમાં ઈર્શાદ ફરમાવે છે કે : **યા અય્યોહલ્લઝીના આમનૂ અતીઉલ્લાહ વ અતીઉર્સૂલ વ ઉલીલ અમ્રે મિન્કૂમ.** (પારા-૫, સૂરા-નિસા, આયત-૫૮) અય ઈમાનવાળાઓ ! અલ્લાહની ઈતાઅત કરો અને રસૂલ (સ.)ની, અને તમારામાંથી જે હુકમ કરનાર હોય તેમની પણ ઈતાઅત કરો.

પ્રતિષ્ઠિત આલિમ જલીલ મૌલાના સૈયદ ફરમાનઅલી સાહેબ મહૂમે લખ્યું છે કે તફ્સીર કરનારાઓમાં આ (બાબત)માં મતભેદ ક્યો છે કે ઉલીલ અમ્રથી મુરાદ કોણ છે ? કેટલાક લોકોનો ખ્યાલ એવો છે કે તેનાથી મુરાદ જમાનાનો હાકિમ છે, પરંતુ સાચું તો એ છે કે તેનાથી મુરાદ અઈમ્માએ માઅસૂમીન (અ.) છે, કેમ કે અલ્લાહે જેવી રીતે પોતાની અને પોતાના રસૂલ (સ.)ની ઈતાઅતનો હુકમ આપ્યો છે, એવી જ રીતે તેમની ઈતાઅત પણ બધા જ બંદાઓ પર વાજિબ છે. તો એ માણસ અલ્લાહ અને રસૂલનો નાયબ બન્યો તો મા'સૂમ હોવાનું પણ જરૂરી થયું, કેમ કે બુદ્ધિ તેનો સ્વીકાર કરતી નથી કે અલ્લાહ કોઈ ગુનેગારની ઈતાઅતનો હુકમ આપે. અને બાર ઈમામો સિવાય કોઈની પાકીઝગીનો કોઈ માણસ ન તો દાવો કરનાર છે કે ન દાવો થઈ શકે છે. તદુપરાંત એ તો જાહેર છે કે ખુદાવંદે આલમનો આ હુકમ કોઈ ખાસ જમાના માટે કે સમય માટે અથવા કોઈ ખાસ વ્યક્તિ માટે નથી, બલ્કે દરેક માણસ માટે અને દરેક જમાના માટે કયામત સુધીનો છે. અને એ પણ જાહેર છે કે ઈતાઅત પણ સર્વ વ્યાપક છે. દુન્યવી કાર્યો અને દીનની વિશેષતા નથી, બલ્કે સર્વ વ્યાપક ઈતાઅત છે. હવે જોવાનું એ છે કે જો ઉલીલ અમ્રથી મુરાદ દુનિયાના બાદશાહો હોય તો મઝહબે ઈસ્લામનું કોઈ ઠેકાણું રહેશે નહીં, કેમ કે ક્યાંક ખ્રિસ્તી બાદશાહો છે, ક્યાંક બૌદ્ધ ધર્મવાળા, ક્યાંક કાફિર. અને જો મુસલમાનોની જ ઈચ્છા રાખવામાં આવે તો પછી એમાં પણ અલ્લાહ જાણે કેટલા ફિસ્કા છે ! અને રસૂલ (સ.)ની હદીસ મુજબ એકના સિવાય બાકીના બધા જ જહન્મી છે. પછી ક્યાંક સુન્ની બાદશાહ છે, ક્યાંક શીઆ બાદશાહ, ક્યાંક બીજો. પછી મુસલમાનો ઈતાઅત કરે તો કોની કરે ? અને બધાની કરે તો એ પણ અશક્ય છે. તો હવે જરૂર છે કે

દુનિયાના બાદશાહો સિવાય કોઈ અન્ય વ્યક્તિ મુરાદ હોય. અને એ વ્યક્તિએ મોજૂદ રહેવું પણ જરૂરી છે, નહીંતર અલ્લાહનો હુકમ નકામો અને બેકાર થઈ જશે. આ આધાર પર હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે “જે માણસ પોતાના જમાનાના ઈમામની માઅરેફત પ્રાપ્ત કર્યા વગર મરી જાય તો તે કાફિરની મોતે મરે છે.” એ તો જાહેર છે કે દુનિયાના બાદશાહની માઅરેફત પ્રાપ્ત ન કરવાથી કોઈ માણસ કાફિર નથી થઈ શકતો. અને જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ અન્સારીની હદીસ પણ આનું સ્પષ્ટિકરણ કરે છે કે ઉલીલ અમ્રથી મુરાદ અઈમ્મએ માઅસૂમીન (અ.) છે, બલ્કે એમાં તો બાર ઈમામોનાં નામ પણ લખ્યાં છે. (કુરઆન મોતરજીમ પાનું-૧૨૮) અલ્લામા સુલેમાન કન્દોજીએ લખ્યું છે કે આ આયતની તફ્સીર આ રીતે બયાન કરી છે કે આ આયત હઝરત અલી (અ.)ની શાનમાં નાઝિલ થઈ. જ્યારે હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.) આપને મદીનામાં જાનશીન નક્કી કરીને જવા લાગ્યા તો હઝરત અલી (અ.)એ અરજ કરી કે, “શું આપ મને સ્ત્રીઓ અને બાળકોના માટે પોતાના જાનશીન મુકર્ર કરીને જાઓ છો ?” તો હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.)એ ફરમાવ્યું, “અય અલી ! શું તમે એનાથી ખુશ નથી થતા કે તમને મારા દ્વારા એવો દરજ્જો પ્રાપ્ત છે કે હાઝને હઝરત મૂસા (અ.) સાથે હતો. જ્યારે હઝરત મૂસા (અ.)એ તેમને કહ્યું કે મારી કોમમાં જાનશીની અને સુધારણા કરતા રહો ?” કિતાબે મનાકિબમાં હસન બિન સાલેહથી રિવાયત છે કે તેમણે હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)થી આ આયતની તફ્સીરમાં બયાન કર્યું છે કે ઉલીલ અમ્ર એ જ અહલેબૈતે રસૂલ (સ.)ના અઈમ્મએ તાહેરીન (અ.) છે.

(સલાવત)

હમવીનીએ પોતાની સનદથી સલીમ બિન કૈસ હિલાલથી રિવાયત કરી છે કે તેઓ કહેતા હતા કે મેં હઝરત ઉસ્માનની ખિલાફતમાં હઝરત અલી (અ.)ને મદીનાની મસ્જિદની અંદર જોયા. ત્યાં મુહાજિરીન અને અન્સાર પોતે પોતાના ફઝાએલ બયાન કરતા હતા, પરંતુ હઝરત અલી (અ.) શાંત હતા. તે લોકોએ કહ્યું, અય અબુલ હસન ! આપ પણ કંઈક બોલો. ત્યારે હઝરતે ફરમાવ્યું, અય

ગિરોલે કુરૈશ અને અન્સાર ! હું તમને પૂછું છું, તમને અલ્લાહે આ ફઝીલતો કોના દ્વારા આપી ? ખુદ તમારી જાતથી કે બીજાઓ દ્વારા ? બધાએ કહ્યું, અલ્લાહે અમને હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.)ના માધ્યમથી આ ફઝીલતો આપી અને અમારા લોકોની ઈજ્જત વધારીને અમારા પર ઉપકાર કર્યો. ત્યારે હઝરત અલી (અ.)એ ફરમાવ્યું, શું તમે એ નથી જાણતા કે રસૂલે ખુદા (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે હું અને મારી અહલેબૈત આદમ (અ.)ના ચૌદ હજાર વર્ષ પહેલાં ખુદાની સામે હાજર હતા ? પછી જ્યારે ખુદાએ હઝરત આદમ (અ.)ને પેદા કર્યા તો એ નૂરને તેમના સુલ્બમાં મૂકી દીધું અને તેને જમીન પર ઉતાર્યું. પછી તે નૂરને હઝરત નૂહ (અ.)ની સુલ્બમાં મૂક્યું અને તેમને કશિતમાં સવાર કર્યા. પછી એ જ નૂરને ઈબ્રાહીમ (અ.)ની સુલ્બમાં મૂકીને એ આગમાં મૂક્યું કે જેમાં હઝરત ઈબ્રાહીમ (અ.)ને ફેંકવામાં આવ્યા હતા. ટૂંકમાં, અલ્લાહ હંમેશાં અમને બધાને બાપદાદાઓના આબરુદાર સુલ્બોમાંથી માઓના શરીફ અને પાકીઝા રહમો માં બદલતો રહ્યો. અમારામાંથી કોઈ પણ નાજઈઝ રીતે નથી પેદા થયો. આ સાંભળીને બધા મુહાજિરીન અને અન્સારે હઝરત અલી (અ.)ના જવાબમાં કહ્યું, હા, અમે આ વાતો સાંભળી હતી. જ્યારે બધાએ ઈક્રાર કરી લીધો તો પછી ફરમાવ્યું, તમને ખુદાની કસમ આપું છું, બતાવો કે આયત, અતીઉલ્લાહ વ અતીઉર્રસૂલ વ ઉલીલ અમ્રે મિન્કુમ ક્યારે નાઝિલ થઈ ? કોની શાનમાં નાઝિલ થઈ ? તો બધાએ કહ્યું કે હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.)એ ફરમાવ્યું કે આ આયત હઝરત અલી (અ.)ની શાનમાં નાઝિલ થઈ છે અને પછી ફરમાવ્યું, અલી (અ.)ની શાનમાં અને એ લોકોની શાનમાં પણ કે જેઓ ક્યામત સુધી મારા અવસિયા હશે. લોકોએ અરજ કરી કે અય રસૂલલ્લાહ ! એ લોકોને પણ બતાવી દો. ફરમાવ્યું, અલી (અ.) મારા ભાઈ, મારા વારસદાર, મારા વસી અને મારા પછી દરેક મોમિનના વલી. પછી મારા ફરઝંદ હસન (અ.), પછી હુસૈન (અ.). પછી ઈમામ હુસૈન (અ.)ની નસલમાંથી નવ ઈમામો. કુરઆન એ લોકોની જ સાથે રહેશે અને એ લોકો પણ કુરઆનની સાથે જ રહેશે. ન તો એ લોકો

કુરઆનથી અલગ થશે, ન કુરઆન તેમનાથી અલગ થશે, એટલે સુધી કે મારી પાસે હોઝે કૌસર પર પહોંચી જાય.

(સલાવત)

મોમિન બિરાદરો ! સાંભળ્યું તમે ? અલ્લાહના રસૂલે કયામત સુધીની વ્યવસ્થા કરી દીધી અને બધા જ ઉલીલ અમ્મનાં નામ પણ બતાવી દીધાં અને હુકમ આપ્યો કે તેમની જ ઈતાઅત કરો. પોતાના તરફથી બનાવેલા ઈમામ, ખલીફા અથવા હાકિમને માનવાનો હુકમ નથી, અને આપણે બધા એ હદીસની પયરવી કરી રહ્યા છીએ અને અલ્લાહ તરફથી નિયુક્ત થયેલાઓને જ ઉલીલ અમ્મ માનીએ છીએ. અને મારું પણ એ જ ફરમાન છે કે ઉલીલ અમ્મ તો અલ્લાહ તરફથી જ હોવો જોઈએ. અને આપણે તેમની જ ઈતાઅત કરવી જોઈએ. ત્યારે જ આપણે સાચા અર્થમાં સિરાતે મુસ્તકીમ પર હોઈ શકીએ છીએ, પરંતુ ઈમામની ગૈબતના જમાનામાં આપણે કોને હાકિમ માનીએ ? કોની ઈતાઅત કરીએ ? કોની પયરવી કરીએ ? આ બાબત પર વિચાર કરવો જોઈએ. અને અલ્લાહે જે ઉસૂલ બનાવ્યા છે, તે ઉસૂલ પર અમલ કરવો જોઈએ. જેવી રીતે નબીઓને અલ્લાહે મોકલ્યા, ઈમામોને પોતાના તરફથી નિયુક્ત કર્યા, ચૂંટણી કરવાનો કોઈને અધિકાર નથી આપ્યો, જેમ કે પારા-૨૦, રુકૂઅ-૧૦માં ઈર્શાદ ફરમાવે છે કે “વ રબ્બોક યખ્લોક મા યશાઓ વ યખ્તરો મા કાન લહોમુલ ખૈયારા, સુબ્હાનલ્લાહે વ તઆલા અમ્મા યુશરેકૂન.” અને તમારો પરવરદિગાર જે ઈરછે છે તે પેદા કરે છે, અને જેને ઈરછે છે પસંદ કરે છે, અને આ પસંદગી લોકોના અધિકારમાં નથી અને જે વસ્તુને આ લોકો ખુદાનો ભાગીદાર બનાવે છે, તેનાથી ખુદા પાક અને બરતર છે. આ અલ્લાહનું ફરમાન છે. આ અલ્લાહનો હુકમ છે. આ ઈલાહી કાનૂન છે. અલ્લાહનો કાનૂન કયામત સુધીના માટે છે. એવું બની જ ન શકે કે થોડા સમય સુધી અલ્લાહે ચૂંટી કાઢેલાને માનીએ અને પછી પોતાના તરફથી ચૂંટી કાઢેલાને માનીએ. ઈલાહી કાનૂનમાં ફેરફાર નહીં થાય. અલ્લાહનો કાનૂન બદલાતો નથી. અલ્લાહના ફરમાનમાં વધારો કે ઘટાડો થઈ જ શકતો નથી. એનો હુકમ કયામત સુધીના માટે છે.

ઇલાહી કાનૂનમાં પરિવર્તન નથી. પોતે જ ઈર્શાદ ફરમાવે છે કે : “ફલન તજેદલી... સુન્નાતિલ્લાહે તલ્લીલા.” અલ્લાહના કાનૂનમાં પરિવર્તન નથી, અલ્લાહનો કાનૂન બદલાતો નથી.

(સલાવત)

મોમિન બિરાદરો ! આપણા માટે જરૂરી છે કે ઈમામતની ગૈબતના જમાનામાં એવી હસ્તીને પસંદ કરવી જોઈએ કે જે લોકોએ ચૂંટી કાઢેલી ન હોય, જેને લોકોએ નિયુક્ત ન કરી હોય, કેમ કે આપણો ઉસૂલ છે કે ચૂંટી કાઢેલો ઈમામ કે ખલીફા, ઈમામ કે ખલીફા નહીં બની શકે. એવી જ રીતે હાદી પણ ચૂંટી કાઢેલો ન જ હોવો જોઈએ. જો કેટલાક લોકોએ ચૂંટ્યો હોય અને આપણે તેની ઈતાઅત કરીશું તો તે ઉસૂલ વિરુદ્ધ ગણાશે, અલ્લાહના ફરમાન વિરુદ્ધ ગણાશે, કેમ કે આપણે પણ ચૂંટી કાઢેલાને માન્યો નથી અને પસંદ કરવામાં આવેલાને જ હાદી માનીશું તો પ્રથમ ખલીફા પણ લોકોના ચૂંટી કાઢેલા, અરે, રસૂલ (સ.)ના સહાબીઓએ ચૂંટી કાઢેલા હતા. તેમને માનવામાં શું નુકસાન છે ? એ જ ને કે આપણો ઉસૂલ અલગ છે. અલ્લાહે કોઈને પસંદ કરવાનો અધિકાર આપ્યો નથી. તો આ ઉસૂલ દરેક જમાના માટે હોવો જોઈતો હતો. અને અલ્લાહે ઈમામોના પછી અવલિયાનો સિલસિલો શરૂ કર્યો કે જેઓ અલ્લાહના બંદાઓની હિદાયત કરે છે, અને દીને ઈસ્લામના હુકમો પહોંચાડે છે. જેવી રીતે પયગમ્બરો અને ઈમામોને મોઅજિઝા આપીને મોકલ્યા, એવી જ રીતે અવલિયા અલ્લાહને કરામત અતા કરી, જેથી અલ્લાહની મખ્લૂક કરામત જોઈને માને કે આ અલ્લાહના પસંદ થયેલા બંદાઓ છે અને તેના તરફથી હિદાયત માટે નિયુક્ત થયેલા છે.

હિન્દુસ્તાનનો ઇતિહાસ વાંચો. તમને જોવા મળશે કે જ્યાં અલ્લાહને માનનારા ન હતા, જ્યાં અલ્લાહની માઅરેફત નહોતી પહોંચી, ત્યાં અવલિયાએ કિરામે, પીરાને તરીકે ઈસ્લામ ફેલાવી દીધો. પીરાને તરીકે જ ઈસ્લામની તબ્લીગ અને ફેલાવા માટે અલ્લાહે આપેલા જુસ્સાથી અને અલ્લાહે આપેલી તાકાતથી પ્રયત્ન કર્યો અને તેમના પ્રયત્નો નિષ્ફળ ગયા નથી. અને હિન્દુસ્તાનના

ખૂણે ખૂણામાંથી “અલ્લાહો અકબર”નો અવાજ આવી રહ્યો છે. એ અલ્લાહના બંદાઓ આજે દુનિયામાં નથી, પરંતુ આજે પણ રસૂલ (સ.)ની ઉમ્મત એમને એવી રીતે માને છે કે જેવી રીતે તેમની જિંદગીમાં માનતી હતી. હુઝૂર નબી (સ.)એ પીરનો મર્તબો શું છે તેના માટે ઇર્શાદ ફરમાવ્યો છે કે, “અશૈખ ફી કૌમેક અન્નબી ફી ઉમ્મતી” એટલે કે પીર પોતાની કોમમાં એવો છે, જેવી રીતે નબી પોતાની ઉમ્મતમાં. આ હુઝૂર (સ.)નું ફરમાન છે. તો આના પરથી જાણવા મળ્યું કે પીરનો મર્તબો કેટલો છે. એટલું જ નહીં, બલ્કે તેના કરતાં વધારે પીરની ફઝીલતમાં આપે ઇર્શાદ ફરમાવ્યો છે, જે હું કિતાબ કન્ઝુલ અન્સાબ કુતુબખાના ઈશ્નાઅશરી, ચોક બજાર, મુલ્તાનના પાના નં. ૩૮૮ પરથી નકલ કરું છું. ધ્યાનથી સાંભળો.

અવલિયા અલ્લાહનો એક સમુદાય છે કે જેને ‘મશાઈખે તરીકત’ અને ‘કુબ્રાએ હકીકત’ કહેવામાં આવે છે. તેમને જાહેરમાં કોઈ પીરની જરૂરત હોતી નથી, કેમ કે તેમને હઝરત રસૂલે ખુદા (સ.) પોતાની મહેરબાનીની ગોદમાં, કોઈ બીજા માધ્યમ વગર, પાલનપોષણ કરે છે. જેમ કે, હઝરત ખ્વાજા ઓવેસ કરની. અને આ મોટી પ્રતિષ્ઠા અને મહાન ઉચ્ચ મર્તબો છે. અહીં સુધી દરેક માણસ નથી પહોંચતો. અને આ દોલત દરેક વ્યક્તિની કિસ્મતમાં નથી હોતી. આ અલ્લાહની મહાન મહેરબાની છે. જેને ઈચ્છે, તેને જ આપે છે. ૩૫૬ વલીઓની કરામતના પ્રકાર છે, પ્રકારો તો ઘણા છે, જેમ કે ગાયબને હાજર કરવું, અને હાજર હોય તેને ગાયબ કરી દેવું. અને એક છૂપા કાર્યને જાહેર કરવું અને જાહેર કાર્યને છૂપાવી દેવું. અને દુઆઓનો સ્વીકાર થવો. અને લાંબી મુસાફરીને થોડા સમયમાં પૂરી કરવી. જે કાર્ય માટે, જેનાથી ગાયબ હોય તેની ખબર આપવી, અને માહિતી આપી દેવી. એક જ સમયમાં કેટલીય જગ્યાએ હાજર રહેવું. મડદાને જીવતું કરવું અને જીવતાને મારી નાખવો. પશુઓ, વનસ્પતિ, નિર્જીવ વસ્તુઓનું બોલવું અને (તેમની) ઝિક્ક વગેરે સાંભળવું. ઈચ્છા થાય એ સમયે ખાવાપીવાનું હાજર કરી દેવું. આના સિવાય વિવિધ બાબતો કે જે સ્વભાવ વિરુદ્ધ હોય, ઉદાહરણ તરીકે હવા પર ચાલવું અને હવામાં સફર કરવી, અને હાજર વસ્તુમાંથી ખાવાનું

ખાઈ લેવું અને હિંસક પશુઓનો કાબૂમાં કરી લેવા, અને તેમના શરીરોમાં તાકાત આવવી. ઉદાહરણ તરીકે એક માણસ સમાઅ (નાયવાની હાલત)માં ચક્કર લગાવી રહ્યો હોય, તે પોતાના પગથી ઝાડનાં મૂળ ઉખેડી નાખે અથવા દીવાલ પર હાથ મારે તો તે ફાટી જાય અને કેટલાક પોતાની આંગળીથી કોઈ માણસની તરફ ઈશારો કરે છે કે તે પડી જાય તો પછી એ જ સમયે નીચે પડી જાય છે, અથવા ઈશારાથી કોઈની ગરદન ઉડાવી દે તો તરત જ તેનું માથું ઉડી જાય. ખુલાસો એ કે જ્યારે હક સુબહાનહૂ તઆલા પોતાના દોસ્તોમાંથી કેટલાકને પોતાની કુદરતે કામેલાના મઝહર (જાહેર થવાનું સ્થાન) બનાવે છે, તો (તેઓ) જ્યાં પણ હોય છે, જેવી રીતે તેઓ ઈચ્છે તે પ્રમાણે કરામત સર્જી શકે છે. વાસ્તવમાં તે અસર અને ચમત્કાર હક સુબહાનહૂ તઆલાનો જ હોય છે, જે એમાં જાહેર થાય છે અને તે પોતે વચ્ચે આવતો નથી. આ અહેવાલથી જાહેર થાય છે કે અવલિયાએ કિરામતી આવી કરામતો જાહેર થતી રહે છે. મડદાને સજીવન કરવું અથવા એવું કે જે કુદરતના કાનૂન વિરુદ્ધ હોય છે. તો પછી જનાબ ! શાહ શમ્સુદ્દીન સબ્ઝવારી તબરેઝીએ જે મડદાને સજીવન કર્યું અથવા સૂર્યને એકાએક નેજા પર ઉતાર્યો, એ કંઈ આશ્ચર્ય પામવા જેવી વાત નથી. આપ તો બધાં જ કાર્યો (પોતાની) મરજી મુજબ કરી શકતા હતા, પરંતુ તેમની કરામતો જાહેર થવાથી આ બધી વાતો જાહેર થઈ.

(સલાવત)

મોમિન બિરાદરો ! આ લખાણ કન્ઝુલ અન્સાબનું છે, જેનાથી જાણવા મળ્યું કે અલ્લાહે અવલિયાએ કિરામને, પીરાને તરીકતને આ બધી બાબતોથી નવાજ્યા છે, જે આપણા માટે અસંભવિત છે. અવલિયાએ કિરામને આ (બધું) મળ્યું ક્યાંથી ? પીરાને તરીકતને આ ઈલ્મ મૌલાએ કાએનાત ગાલિબ કુલ્લો ગાલિબ, હઝરત અલી ઈબ્ને અબી તાલિબ (અ.) પાસેથી મળ્યું. દરેક પીરનો શજરો જુઓ. પીરાઈની પરંપરા જોશો તો મૌલાથી જ મળશે, કોઈ પણ વલીઓનો સિલસિલો અને હસબ અને નસબ જોશો, પીરાઈનો સિલસિલો જોશો તો મૌલાથી જ મળશે, કેમ

કે હઝરત અલી (અ.) પીરોના પીર હતા, અને આપના પીર સરકારે દોઆલમ રહેમતુલ્લિલ આલમીન (સ.) હતા, કેમ કે જે ખિક્કએ ખિલાફત રસૂલે ખુદા (સ.)ને મેઅરાજમાં મળ્યો હતો, તે આપે હઝરત અલી (અ.)ને આપવાની મહેરબાની ફરમાવી હતી.

હઝરત બાબા ફરીદુદ્દીન મસઝિદ ગંજશકર (રહે.)ના વચનોને હઝરત ખ્વાજા નિઝામુદ્દીન અવલિયા (રહે.)એ ‘રાહતુલ કુલૂબ’માં લખ્યા છે કે ઈર્શાદ થયો કે રસૂલે ખુદા (સ.)ને મેઅરાજની રાત્રે ખિક્કો મળ્યો હતો. જ્યારે હુઝૂર (સ.) મેઅરાજથી પાછા આવ્યા તો હુઝૂર (સ.)એ બધા જ અસ્હાબને બોલાવ્યા અને કહ્યું કે આ ખિક્કાની બાબતમાં મને અલ્લાહનો હુકમ છે કે તમારામાંથી એકને આપું. હવે હું તમને સવાલ કરું છું, કે જે તેનો યોગ્ય જવાબ આપશે, તે તેનો હકદાર બનશે. પ્રથમ હઝરત અબૂ બક્રની તરફ મોઢું ફેરવ્યું અને ફરમાવ્યું, અય અબૂ બક્ર ! જો આ ખિક્કો તમને આપું તો તમે કઈ બાબત અપનાવશો ? તેમણે કહ્યું, યા રસૂલલ્લાહ ! (હું) સચ્ચાઈ, નિર્મળતા અને ખુદાની ઈતાઅત ઈજ્તિયાર કરીશ. પછી હઝરત ઉમર બિન ખત્તાબને સંબોધન કર્યું અને કહ્યું કે જો (આ ખિક્કો) તમને આપું તો તમે શું ઈજ્તિયાર કરશો ? તેમણે જવાબ આપ્યો, યા રસૂલલ્લાહ ! હું અદ્લ અને ઈન્સાફ ઈજ્તિયાર કરીશ, અને મઝલૂમોને ન્યાય આપીશ. પછી હઝરત ઉસ્માનનો નંબર આવ્યો. તેમણે જવાબ આપ્યો, હું અંદરોઅંદર સલાહ મસ્વેરો કરવાનું કામ ઈજ્તિયાર કરીશ, શરમ ભરીશ અને સખાવતથી કામ લઈશ. છેવટે હઝરત અલી (અ.)ને સંબોધન કર્યું અને પૂછ્યું કે યા અલી ! જો આ ખિક્કો તમને આપવામાં આવે તો તમે શું કરશો ? હઝરત અલી (અ.)એ કહ્યું, પર્દાપોશી કર્યા કરીશ અને ખુદાના બંદાઓના એબને છુપાવતો રહીશ. રસૂલે ખુદા (સ.)એ ફરમાવ્યું, લઈ લો, અલી ! આ ખિક્કો તમને જ આપું છું. રબ્બુલ ઈઝ્ઝતનું મને ફરમાન હતું કે તમારા અસ્હાબમાંથી જે વ્યક્તિ આવો જવાબ આપે તેને જ ખિક્કો આપી દેજો.

(સલાવત)

મોમિન બિરાદરો ! એ ખિકો કે જેમાં રૂહાની ઈલ્મ હતું, રૂહાની શક્તિ હતી, તે મૌલાને મળ્યો, અલી ઈબ્ને અબી તાલિબ (અ.)ને મળ્યો અને આપે જેને તેના હકદાર સમજ્યા, તેમને અતા કર્યો. પોતાના બન્ને ફરજંદ હસન અને હુસૈન (અ.), હઝરત કુમૈલ અને હસન બસરી, આ જ (લોકો) આ ઈલ્મના લાયક હતા, આ ખિકાને માટે લાયક હતા, તેથી તેમને આપ્યો. આ જ ચાર પીર કહેવાય છે. અને પીરાઈનો સિલસિલો તેમનાથી ચાલુ થયો. અને આજ સુધી પીરાને તરીકતનો ફૈઝ ચાલુ છે. એવું શા માટે ? એટલા માટે કે દરેક પીરે રૂહાનિયતની તબ્લીગ કરી, અને તેમના મુરીદોમાંથી જેમણે તેમની સાચા અર્થમાં ઈતાઅત કરી હોય. એટલા માટે તો હઝરત ખ્વાજા ઉસ્માન હાફીનીએ પોતાના મુરીદ હઝરત ખ્વાજા મોઈનુદ્દીન ચિશ્તી (રહે.)ને ફરમાવ્યું, મેં તારી હાલતને કમાલ સુધી પહોંચાડવા માટે તને આ બાબતોનો શોખ અપાવ્યો છે. બસ, તારે એવું ઈચ્છવું જોઈએ કે જે કંઈ મેં કહ્યું છે તેને તું દિલોજનથી બજાવી લાવે જેથી ક્યામતના દિવસે શરમિંદો ન થાય. પછી ફરમાવ્યું કે લાયક ફરજંદ એ છે કે જે કંઈ પોતાના પીરના મોઢેથી સાંભળે, તો ધ્યાનપૂર્વક સાંભળે અને તેમાં મશગૂલ થઈ જાય અને તેને બજાવી લાવે. પછી ફરમાવ્યું કે લાયક ફરજંદ એ છે કે જે કંઈ પોતાના પીરની જીભથી સાંભળે તેને લખી કાઢે જેથી શરમિંદા ન થવું પડે. આ પ્રસંગને ખ્વાજા મોઈનુદ્દીન ચિશ્તી (રહે.)એ અનીસુલ અર્વાહમાં લખ્યો છે.

ખ્વાજા મોઈનુદ્દીન ચિશ્તી (રહે.)નો કોલ ‘દલીલુલ આરેફીન’માં છે. આપે ફરમાવ્યું કે જેણે કંઈ મેળવ્યું, (તેણે) ખિદમત દ્વારા મેળવ્યું. મુરીદ માટે આવશ્યક છે કે પીરના ફરમાનથી જરા પણ હદથી વધારે આગળ ન જાય. અને જે કંઈ તેમના તરફથી નમાઝ, તસ્બીહ અને ઝિક્રો આ બાબતોની હિદાયત કરવામાં આવે તેને ધ્યાનથી સાંભળે અને તેના ઉપર અમલ કરે જેથી કોઈ મુકામ પર પહોંચી શકે, કેમ કે પીર મુરીદને શણગારવાવાળા છે. પીર જે કંઈ ફરમાવશે, તે મુરીદના કમાલે હાલ (હાલતની પરાકાષ્ટા) માટે જ ફરમાવશે.

હઝરત બાબા ફરીદ ગંજશકર (રહે.)એ ફરમાવ્યું કે એ મુરીદ અત્યંત નસીબદાર છે કે જે પોતાના પીરના શબ્દોને ધ્યાનથી સાંભળે છે અને તેને લખી લે છે. આથી ‘અબારુલ અવલિયા’માં લખેલું છે કે જે મુરીદ પોતાના પીરના શબ્દો સાંભળીને લખી લે છે, તેને દરેકે દરેક અક્ષરના બદલામાં હજાર હજાર વર્ષની ઈબાદતનો સવાબ મળે છે અને મરવા પછી તેનો મુકામ ઈલ્લીય્હીનમાં બનાવવામાં આવે છે. અને ફરમાવ્યું કે માનવીની દરેક સમયે એવી હાલત રહેવી જોઈએ, કેમ કે આવા માણસ પર કોઈ ક્ષણ એવી પસાર થતી નથી કે જેમાં અવાજ ન આવતો હોય કે ઝિંદાદિલ એ છે કે જેમાં અમારી મોહબ્બતની બરાબર વૃદ્ધિ થતી રહે. હઝરત ખ્વાજા મોઈનુદ્દીન ચિશ્તી અજમેરી (રહે.) હિન્દુસ્તાનની મહાન બુઝુર્ગ હસ્તીઓમાંથી છે અને આપને ‘સુલ્તાનુલ હિન્દ’ પણ કહે છે. આપ પોતાના પીરની તા’ઝીમ કેવી રીતે કરતા હતા, તે પ્રસંગને ખ્વાજા કુતબુદ્દીન બખ્તિયારકાકી (રહે.)ના શબ્દો કે જે બાબા ફરીદુદ્દીન (રહે.)એ ફ્વાએદુસ્સાલેકીનમાં લખ્યા છે. ફરમાવ્યું કે એક વખત હઝરત ખ્વાજા મોઈનુદ્દીન ચિશ્તી (રહે.) પોતાના મિત્રોની સાથે તશરીફ ફરમાવેલા હતા અને અલ્લાહની પ્રાપ્તિ માટેની વાતો થઈ રહી હતી. જ્યારે હઝરત જમાણી તરફ જોતા તો ઊભા થઈ જતા. આ રીતે તેમણે ઘણી વખત કર્યું. બધા લોકો હેરાન હતા કે શેખ કોની તા’ઝીમ માટે ઊભા થાય છે. જ્યારે બધા ચાલ્યા ગયા તો એક સાથીદારે કે જે શેખનો પ્યારો હતો તેણે મોકો જોઈને અરજ કરી કે જે વખતે આપ નસીહત કરતા હતા ત્યારે દરેક વખતે શા માટે ઊભા થઈ જતા હતા ? અને કોની તા’ઝીમ માટે આપ ઊભા થતા હતા ? હઝરત મોઈનુદ્દીન ચિશ્તી (રહે.)એ ફરમાવ્યું કે એ બાજુએ મારા પીર એટલે કે ઉસ્માન હાફીનીનો મઝાર છે. તેથી જ્યારે હું મારા પીરના મઝાર તરફ જોતો હતો તો તા’ઝીમ માટે ઊભો થતો હતો. મારા ઊભા થવાની ક્રિયા મારા પીરના રોઝા માટે હતી. અલ્લાહ, અલ્લાહ ! આ સુલ્તાનુલ હિન્દ, પોતાના પીરના મુબારક મઝાર તરફ નજર કરતા તો અદબ માટે ઊભા થઈ જતા હતા, તો આપે જિંદગીમાં કેટલી તા’ઝીમ કરી હશે ? હકીકત એ છે કે પોતાના પીરની મોહબ્બત અને તા’ઝીમનો જ એ બદલો હતો કે આજે પણ આપના મુકદ્દસ મઝારથી હજારો લોકો લાભ ઉઠાવી રહ્યા છે.

મારા ફૂલોની ફરજંદો ! તમે સાંભળ્યું કે પીરીમુરીદી શું છે ? પીર બનવું એ મામૂલી બાબત નથી. એ તો અલ્લાહ તરફથી મળેલી બાબત છે. જેને અલ્લાહ આવા ગુણો અતા કરે છે, એ જ પીર બનવાનો હકદાર છે. પીર બનાવવામાં આવતા નથી. જો તમારી મરજીથી બનાવી પણ લેવામાં આવે તો બનાવટ વધારે ચાલી નથી શકતી. હકીકત જાહેર થઈને જ રહે છે. જૂઠ, જૂઠ. અને સત્ય સત્ય થઈને જ રહે છે. અસલી એ અસલી છે, બનાવટ તે બનાવટ છે. અમારા બુઝુર્ગોએ વર્ષો સુધી તબ્લીગ કરી અને આજે પણ તબ્લીગ ચાલુ છે. જો બનાવટ હોત તો બીજાઓ જેમ નાશ પામીને રહી ગયા, એવી રીતે નાશ પામી જાત પરંતુ...

હકીકત છૂપ નહીં સકતી બનાવટ કે ઉસૂલોં સે,

કે ખુશબૂ આ નહીં સકતી કભી કાગઝ કે ફૂલોં સે.

કાગળના ફૂલોમાંથી કદી સુવાસ આવી શકતી નથી. જેને આલ્લાહે બનાવ્યા છે, એ જ સુવાસ આપે છે. અને આ સુવાસ બધાને માટે એકસરખી છે. માત્ર મુરીદ જ નહીં, પરાયા પણ ફાયદો ઉઠાવે છે. અમારા દરબારમાં કોઈને રોકટોક નથી. હિંદુ ભાઈઓ પણ આવે છે, હરિજનો પણ આવે છે. દરેક કોમ આવે છે, અને એટલું જ નહીં, જીવતા હોય તો પણ આવે છે અને મરવા પછી પણ કબર પર પણ આવે છે. પીરાને તરીકત હયાતીમાં પણ અને મૃત્યુ પછી પણ અલ્લાહની મખ્લૂક તેમનાથી ફેઝ મેળવે છે. આ એ શમા છે, જ્યાં રોશન થઈ ત્યાં પરવાનાઓ ચાલ્યા આવે છે. પરવાના દરેક પ્રકારના હોય છે. તેઓ શમા પર મરી ફીટે છે, પણ ત્યાંથી ખસતા નથી. આ જ (સાચી) મોહબ્બત છે, આ જ અલ્લાહને મળવાનો માર્ગ છે.

આથી હું તમને હિદાયત કરું છું કે હંમેશાં પોતાના ઉસૂલ પર કાયમ રહો. ન તો આપણે ચૂંટેલા હાદીને માન્યા અને ન તો અત્યારે પણ માનવા જોઈએ. પીરાને તરીકતના ઉસૂલો પર અમલ કરીને મઝહબે હકને સમજો. આ એ જ પીરાને તરીકત હતા કે જેમણે ગમે હુસૈન (અ.)નો પણ પ્રચાર

ક્યો, નહીંતર દુનિયાવાળાઓ તો ગમે હુસૈન (અ.)ને, યાદે હુસૈન (અ.)ને મિટાવી દેવા માગતા હતા, પરંતુ પીરાને તરીકતે તેની પ્રથા પાડી દીધી.

જેમ કે બાબા ફરીદુદ્દીન ગંજશકર (રહે.)નું ફરમાન છે, ખ્વાજા નિઝામુદ્દીન અવલિયા (રહે.)એ ‘રાહતુલ કુલૂબ’માં લખ્યું છે. ફરમાવ્યું કે આ મોહર્રમના દસ દિવસોમાં ઈબાદત, તિલાવત તેમ જ નમાઝ અને દુઆ સિવાય કોઈ કામમાં મશગૂલ ન થવું જોઈએ, કેમ કે આ દસ દિવસોમાં અલ્લાહનો ગઝબ જતો રહે છે અને ઈલાહી રહેમત ખૂબ જ પ્રમાણમાં નાઝિલ થાય છે. પછી ફરમાવ્યું કે આ દસ દિવસોમાં ઘણી કક્ષાના મશાયખોએ રુદન અને વિલાપ અને નિયાઝ પોતાના ઉપર આવશ્યક ગણ્યાં છે. પછી ફરમાવ્યું, તમે નથી જાણતા કે મોહર્રમના આ દસ દિવસોમાં સરવરે આલમ (સ.) પર શું વીત્યું હતું અને હુઝૂર (સ.)ના ફરઝંદો કેટલા બધા અશક્ત બની જતા હતા. અને બધા જ તરસથી મૃત્યુ પામ્યા હતા, અને પાણીનું એક ટીપું એ કમનસીબોએ સાહેબઝાદાઓને ન આપ્યું. જ્યારે આપ આ કલામ સુધી પહોંચ્યા તો એક નાઅરો માર્યો અને બેહોશ થઈ ગયા. પછી જ્યારે હોશમાં આવ્યા તો ફરમાવ્યું કે કેવા કાફિર અને પથ્થરદિલ અને આખેરતથી અજાણ અને બદનસીબ અને નામહેરબાન (લોકો) હતા. (તેઓ) જાણતા હતા કે આ દીન અને દુનિયાના બાદશાહના ફરઝંદ છે અને છતાં તેમને આવી બેકસી સાથે શહીદ કરતા હતા. અને (એમને) એટલો ખ્યાલ આવતો ન હતો કે કાલે કયામતના દિવસે હઝરત રસૂલલ્લાહ (સ.)ને શું મોઢું બતાવીશું

અઝાદારો ! હુસૈન (અ.)ના ગમમાં બધા જ રડ્યા છે અને આ ગમ કયામત સુધી થતો રહેશે. આપણે કેવી રીતે ભૂલી જઈએ આ ગમને, જ્યારે કે આપણે આપણા ઈમામોને આ ગમમાં રડતા સાંભળ્યા છે. ટૂંકમાં, જ્યારે હુસૈન (અ.) શહીદ થઈ ગયા તો કાળી આંધી ચઢવા લાગી, સૂર્યને ગ્રહણ લાગી ગયું. યઝીદનું લશ્કર વિજયની ખુશીનાં વાજિંત્રાં વગાડવા લાગ્યું, અને નબી (સ.)ની આલ પોતાના હાલ પર આંસુ વહાવી રહી હતી. અહલેહરમની આશા તૂટી ગઈ હતી. યઝીદના લશ્કરનો ઉત્સાહ વધ્યે જતો હતો. ઘોડાની ટાપુઓથી મેદાન ગુંજવા લાગ્યું, ફોજ અહલેબૈત (અ.)ના ખૈમાઓ તરફ

આગળ વધી રહી છે. યઝીદી લશ્કરે ઇમામના હરમની જરા પણ શરમ ન ભરી. અરેરે ! ખૈમાઓમાં આગ ચાંપી દીધી. અહલેહરમ સળગતા ખૈમાઓમાંથી નીકળીને બીજા ખૈમાઓમાં આશરો લઈ રહ્યાં છે. જ્યારે બધા જ ખૈમાઓ સળગી ગયા, ત્યારે છેલ્લા ખૈમામાં ઇમામ ઝૈનુલ આબેદીન (અ.) પથારી પર પડેલા છે. આગના ભડકા તેમના તરફ આગળ વધી રહ્યા છે. અને જનાબે ઝૈનબ (અ.) ભત્રીજાને જગાડીને ફરમાવી રહ્યાં છે, અય જમાનાના ઇમામ ! હવે શું હુકમ છે ? અમે બધાં ખૈમામાંથી નીકળી જઈએ કે બળીને જાન આપી દઈએ ? ઇમામે ફરમાવ્યું, જાન બચાવવી જરૂરી છે. જનાબે ઝૈનબે કહ્યું, તો પછી આપ પણ ઊભા થાઓ અને બહાર જઈને ખાક ઉપર આરામ ફરમાવો.

અઝાદારો ! જ્યારે બધા ખૈમા બળી ગયા ત્યારે સ્ત્રીઓ અને બાળકોને રાત્રે ઝાકળથી બચાવ માટે કોઈ આશરો પણ ન હતો. સવારે આ ઘર આબાદ હતું. ઔન અને મોહંમદ, કાસિમ અને અબ્દુલ્લાહ, અલી અકબર અને અબ્બાસ, કોઈ વાર ખૈમામાંથી બહાર નીકળતા હતા તો ક્યારેક અંદર આવતા હતા. સાંજ પડતાં પડતાં તો આખી સરકાર લૂંટાઈ ગઈ. ભર્યું ઘર બરબાદ થઈ ગયું. એમ તો દુનિયામાં મોટા મોટા ઇન્કિલાબ આવ્યા. વિનાશની ઘણી વાતો ઇતિહાસમાં છે, પરંતુ બપોર સુધીમાં જેવી રીતે મોહંમદ (સ.)નું ઘર ઉજ્જડ થઈ ગયું, એવું ઉદાહરણ બીજી જગ્યાએ નથી મળતું.

જરા કરબલાના મેદાન તરફ નજર ફેંકીને જુઓ. રાત શરૂ થઈ ચૂકી છે. અગિયારમી તારીખનો ચંદ્ર ફરાતના પાણી ઉપર પ્રકાશ ફેંકી રહ્યો છે. કૂફાની ફોજો આરામ કરવાની તૈયારીઓ કરી ચૂકી છે, પરંતુ ફતેમા (અ.)નો લૂંટાયેલો કાફલો, સળગી ગયેલી રાખની નજીક બેઠો છે. સામે જંગના મેદાનમાં સ્વજનોની લાશો નજરે પડી રહી છે. ક્યાંક ઔનો મોહંમદ પડેલા છે, કોઈક તરફ અલી અકબરનો ચંદ્ર જેવો ચહેરો ખાક અને ખૂનમાં રગદોળાયેલો છે. નહેરના કિનારે હઝરત અબ્બાસ

(અ.)ની લાશ મુબારક છે. હુસૈન (અ.)નું જખ્મી થઈ ગયેલું શરીર જમીન પર એકલું અટુલું પડ્યું છે. નિરાશા અને નાઉમીદીનું સામ્રાજ્ય છે. દીવો કોણ સળગાવે ? બેકસી સિરહાને ઊભેલી છે. હવે આ લૂંટાયેલા કાફલાની સરદાર હઝરત જૈનબ (અ.) છે. ભાઈએ જતી વખતે એમને જ વસિયત કરી હતી કે બહેન ! મારા કાફલાને સંભાળજો. જ્યારે રુદન અને વિલાપથી ફુરસદ મળી તો જનાબે જૈનબ (અ.)ને બાળકોનો વિચાર આવ્યો. જ્યારે તપાસ કરી તો કેટલાંક બાળકો ગાયબ છે. હુસૈન (અ.)ની છાતી પર સૂઈ રહેનારી સકીના પણ ક્યાંય નજરે નથી પડતાં. ફિઝઝાને લઈને આમતેમ શોધવા નીકળ્યાં. દરેક બાજુએ કતલ થયેલાઓના ઢગલા થયેલા હતા, અને અંધારું પણ થવા માંડ્યું હતું. ચારે બાજુએ નજર ફેંકી. કેટલીય વખત અવાજ આપ્યો, પણ બાળકીની ભાળ ન મળી. છેવટે એક અરબને પૂછ્યું, તમે અહીંથી કોઈ બાળકીને જતી તો જોઈ નથી ને ? તેણે કહ્યું, જ્યારે ખૈમા સળગી રહ્યા હતા અને ભડકા હવામાં ઊંચા થઈ રહ્યા હતા ત્યારે મેં એક બાળકીને જોઈ હતી કે તેનાં કપડાંમાં આગ લાગેલી હતી અને તે પોતાના બાપ અને કાકાને અવાજ આપી રહી હતી. મેં ઈચ્છા કરી કે તેના દામનની આગ હોલવી નાખું, પણ તે ઝડપથી લાશો તરફ આગળ વધી ગઈ. કોઈક જગ્યાએથી “અય બેટી ! અય બેટી ! અહીં આવો,”નો અવાજ સાંભળીને તે બાળકી એ અવાજની દિશામાં ચાલી ગઈ.

જનાબે જૈનબ (અ.) સમજી ગયાં કે બાપે સકીનાને બોલાવી લીધી. આથી જ્યારે જનાબે જૈનબ (અ.) હુસૈન (અ.)ની લાશ પાસે પહોંચ્યાં તો જોયું કે બેટી પોતાના બાપની લાશને વળગી પડેલી છે અને ફરિયાદ કરી રહી છે કે બાબા ! ખૈમાઓમાં આગ લાગી ગઈ (અને) તમે ખબર પણ ન લીધી ? મારાં એરીંગ ઝૂંટવાઈ ગયાં (છતાં) આપે ખબર ન લીધી ? ટૂંકમાં, જનાબે જૈનબ (અ.) પણ પોતાની જાત પર કાબૂ રાખી શક્યાં નહીં. હુસૈન (અ.)ની લાશ પર પડતું મૂકીને ખૂબ રડ્યાં.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન.